

JLGI

วารสารการบริหาร
การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

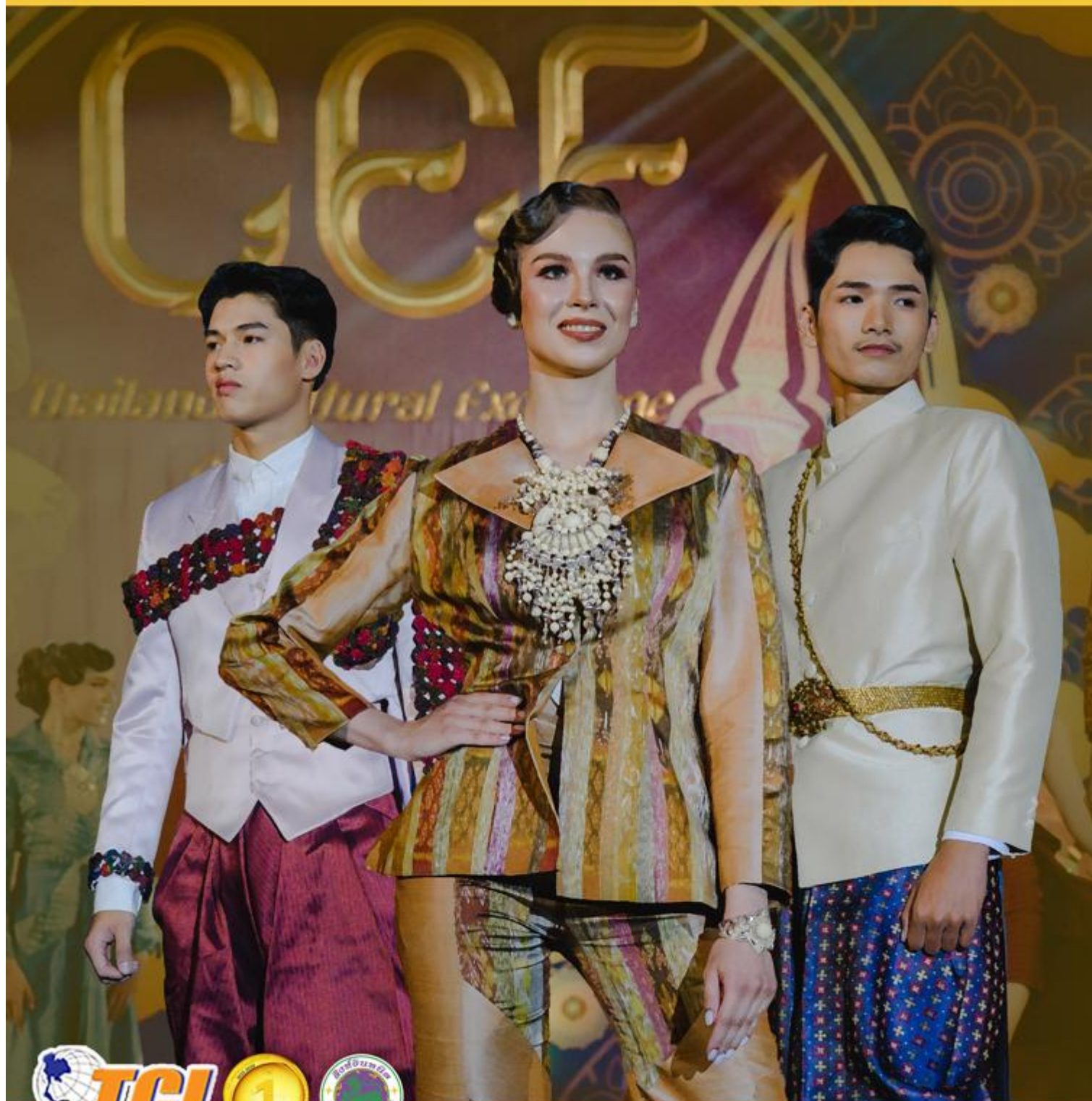
JOURNAL OF LOCAL GOVERNANCE AND INNOVATION

VOLUME 9 ISSUE 1

JANUARY - APRIL 2025

ISSN 3027-8120 (PRINT)

ISSN 2673 - 0405 (ONLINE)

PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE

FACULTY OF HUMANNITIES AND SOCIAL SCIENCES

SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY

กำหนดเผยแพร่ :

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น | Journal of Local Governance and Innovation

ISSN 3027-8120 (Print) ISSN 2673-0405 (Online)

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) / (January – April)

ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) / (May – August)

ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) / (September – December)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการจัดการ สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการพัฒนา

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้เขียนนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้เขียนภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความและผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

อธิการบดี รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คณบดี ผู้บริหารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร

กองบรรณาธิการ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพัฒน์ ลาภจิตร

อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ทองปลิว

หน่วยงานภายนอก :

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

กองเลขานุการวารสาร :

เลขานุการ : อาจารย์วิเชียร พรหมแก้ว
ผู้ช่วยเลขานุการ : นางปิยนุช ผมพันธ์
ศิลปกรรม : นายณัฐนันท์ แสงสว่าง / นายอนันต์ แสงวงมี
ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : นางนุตรา มิ่งมงคล / นางสาวศศิธร จันครา / นางสาวอุษณีย์ จะมัวดี /
นางสาวรุจิราพร ศาลางาม / นางสาวภทพร ศรีโกตะเพชร
Fast-track Indexing System & DOI : นายอธิมาตร เพิ่มพูน

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044 513 369, 091 835 8558, 088 723 5944
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>
E-mail : jlgisrru@srru.ac.th
ISSN 3027-8120 (Print)
ISSN 2673-0405 (Online)

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 นี้เป็นอีกฉบับที่ทางวารสารมีการใช้ภาพประกอบปกวารสารที่สื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กล่าวคือ เทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำปีประเทศไทย ครั้งที่ 3 (The 3rd Thailand Cultural Exchange Festival : 3rd Thailand-CEF) ซึ่งมีการแสดงที่งดงามตระการตาจากนักแสดงกว่า 300 ชีวิตทั่วโลก จัดโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ สำหรับกระบวนการดำเนินการของวารสารใช้เกณฑ์คุณภาพการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของวารสารตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดทุกประการ ซึ่งในตั้งแต่ฉบับนี้เป็นต้นไปทางวารสารได้ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเขียนบทความให้มีมาตรฐานครอบคลุมประเด็นสำคัญและสะดวกต่อผู้ศึกษา การอ้างอิงแบบ APA style version 7th edition ให้มีความทันสมัย เพิ่มเติมจริยธรรมและจรรยาบรรณ โดยเฉพาะการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความ นี้ด้วย

โดยบทความในวารสารฉบับนี้ใช้เกณฑ์คุณภาพมาตรฐานเช่นเดียวกันกับทุกฉบับ กล่าวคือ มีผู้นิพนธ์มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) อย่างน้อยจำนวน 3 ท่าน พิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการเผยแพร่ทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ และมอบให้ผู้นิพนธ์นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตามกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่

ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	I
บทบรรณาธิการ (Editorial)	III
บทความวิจัย (Research Articles)	
การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา The Implementation of Innovative School Policy in The Secondary Educational Service Area office Nakhon Ratchasima ศราวุธ พลโคตร Katawut Ponkhot	1-16
แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำทาง การศึกษา Leadership Approaches for Pro-Active School Management: Empowering Educational Leaders สงกรานต์ จันทะปัสสา, นิตยปภา จันทะปัสสา, สัญญา เคนาภูมิ Songkran Janthapassa, Nittayapapha Chanthapassa, Sanya KenaphoomPag	17-30
ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยเอ็ด Factors Affecting the Behavior of Students Visiting Nightlife Venues in Roi Et Province เสกสรรค์ สนวา, พรหมพร จันทบุตร, ภัทริยา ขจรไพร Seksan Sonwa, Prompron Chanthabut, Pattariya Kajonpai	31-44
การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่ มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร Diagnosis of Learning Disabilities in Mathematics: Numbers and Numerals for Students with Mathematical Difficulties in Schools Under the Bangkok Primary Educational Service Area Office อาภรณ์ สอาดเอี่ยม, ชนิตา มิตรานันท์, จีรพัฒน์ ศิริรักษ์ Aporn Saardaium, Chanida Mitranun, Cheerapat Sirirak	45-58

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the Reading and Writing Competencies of Primary School Students อรธิตา ประสาร Ontida Prasarn	59-84
การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการ ปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree Program for Undergraduate and Graduate at the College of Local Administration, Khon Kaen University ภาภรณ์ เรืองวิชา Paporn Ruangwicha	85-102
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้าน กอก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี Community Participation in Developing an E-Waste Management Model: A Case Study of Recycling Waste Buyers in Ban Kok, Khueang Nai District, Udon Ratchathani Province ศศิธร อติครเมธากุล, รัชณี จูมจี, กุลวรรณ โสรจัน Sasithorn Adisornmethakul, Ratchanee Joomjee, Kunlawan Sorach	103-120
การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 The Development of a Participatory Management Model for School Administrators of Educational Opportunity Expansion Schools in the Lower Northeast Provinces 1 โชติกาญจน์ ธรรมบุตร, นฤมล ศักดิ์ปกรณกานต์, นวามินทร์ ประชานันท์ Chotikarn Thammaboot, Narumon Sakpakornkan, Nawamin Prachanant	121-134
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration บุษยมาศ ถือฉลาด, อำนวย ทองโปร่ง Budsayamat Tuechalad, Amnuay Thongprong	135-148

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา สังกัด สพม. ฉะเชิงเทรา The Relationship Between Strategic Management and Organizational Culture in School Under the Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao ปาวรรณ ณ ตะกั่วป่า, อำนวย ทองโปร่ง Pawonwan Na-takuapar, Amnuay Thongprong	149-162
รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับ ชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา Mechanism of the Council of Community Organizations to Promote the Sustainable Development of Local Communities in Nakhon Ratchasima Mechanism of the Council of Community Organizations to promote the sustainable development of local communities in Nakhon Ratchasima ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, คธาวัชร พลโคตร Piyanan Songsoontorawut, Katawut Ponkhot	163-180
รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้ The Model of Information Technology Management in The 21st Century of School Administrators Under The Lower Isan Secondary Educational Service Area Offices กาญจนา สิทธิรัตนยืนยง, สมศักดิ์ จีวัฒนา, ศิราณี จุฑาปะมา Kanjana Sitthiratanayuenyong, Somsak Jeewattana, Siranee Chutopama	181-192
สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการ นิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 The Current Conditions, Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1 พรรณพร ศรีลัมพ์, ชนัดดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, ณัฐ รัตนศิริณิกุล Panapon Saralamba, Chanadda Phuhongthong, Anucha Kornpuang, Nat Rattanasirinichakul	193-210

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
สภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร Local Public Health Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization พิศดาร แสนชาติ, สันญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง, ชาตชัย อุดมกิจมงคล, ละมัย ร่มเย็น Pissadarn Saenchat, Sanyasorn Swasthaisong, Chardchai Udomkijmongkol, Lamai Romyen	211-234
ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินธุรกิจ ของโรงงาน อุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย Causal Factors Affecting Competitive Advantage and Business Performance of Industrial Factories in the Northeastern Region of Thailand อรอมล หล้าสกุล, วิชิต อุ๋อัน Onamon Lhasakul, Vichit U-on	235-254
รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ The Model of Academic Administration Toward Excellence in the Digital Era of Primary Schools Under the Office of Basic Commission in the North Region สุรพงษ์ กันทะชมพู, ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล Surapong Kanthachomphu, Poompipat Rukponmongkol	255-272
การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร Development of Anti-Bribery Systems and Mechanisms for Municipalities: Building Permit Application ธนภัทร ปังฉิมม์ Thanapat Patchim	273-292

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
บทความวิชาการ (Academic Articles)	
พัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุข ชายแดนภาคใต้ Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in Thailand's Deep South ณัฐินี ปิยะศิริพนธ์ Natthinee Piyasiripon	293-302
แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลสำหรับครูไทยในยุค 4.0 Developing Digital Literacy for Thai Teachers in the 4.0 Era ทวิวัฒน์ เจริญจิตติ, ตระกูล จิตวัฒนากร, วงศ์วิศว์ หมั่นเทพ Thaweewat Jerachitti, Trakul Chitwathanakorn, Wirote Muenthep	303-316
การจัดการห้องเรียนเชิงบวกของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน Classroom Management of Teachers: Mechanism for Student Quality Devalopment นตรคนางค์ โสภณ, สติรพร เซาวนชัย, กฤตยาภานต์ โตพิทักษ์, อีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย Netkanang Sophon, Satirapon Chaochai, Krittayakarn Topitak , Teerasak Upamaiatichai	317-338
ภาคผนวก (Appendix)	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น	339
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์เพื่อตีพิมพ์ ในวารสาร	340-354
จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน	355-358
นโยบายการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI Policy)	359-360
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ลงวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น	361

การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา

The Implementation of Innovative School Policy in The Secondary Educational Service Area office Nakhon Ratchasima

ศราวุธ พลโคตร^{1*}

Katawut Ponkhot^{1*}

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Faculty of Humanities and Social Science
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : katawut.p@nrru.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.1

Received : May 31, 2024; Revised : March 25, 2025; Accepted : March 25, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเชิงผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา และ 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพแบบเจาะจงจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวม 33 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และทำวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวม 322 คน ใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัจจัยสูงสุดคือ ด้านผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.36$, SD = 0.55) รองลงมาคือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.28$, SD = 0.77) ด้านการบริหารการศึกษา ($\bar{x} = 4.26$, SD = 0.40) ด้านครูผู้สอน ($\bar{x} = 4.21$, SD = 0.67) ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 4.19$, SD = 0.79) ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.16$, SD = 0.62) และด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ($\bar{x} = 4.04$, SD = 0.62) ตามลำดับ 2) ปัญหาและอุปสรรคประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ครูไม่มีเวลาให้คำปรึกษาต่อนักเรียน ด้านงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรยังไม่เพียงพอ ด้านวัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ที่ไม่ทันสมัย และด้านการบริหาร ขาดคณะทำงาน และขาดการประเมินผล และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายปฏิบัติที่มีค่า

Citation : Ponkhot, K. (2025). The implementation of innovative school policy in the Secondary Educational Service Area

Office Nakhon Ratchasima. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันมากที่สุด คือ ตัวแปรด้านการบริหารการศึกษา คือ นโยบาย/มาตรการ (MANA1) กับการจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.779 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ การจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MEAN2) กับ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรม (PAR2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.390

คำสำคัญ (Keywords) : การนํานโยบายปฏิบัติ, โรงเรียนนวัตกรรม, มัธยมศึกษา

Abstract

This mixed methods research aimed to study 1) To study the factors of implementing the Innovative School Policy in the area of the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. 2) To study the problems and obstacles in implementing the Innovative School Policy in the area of the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. And 3) To analyze the factors affecting the success of implementing the Innovative School Policy in the area of the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. The qualitative data were collected in 3 specific groups consisting of academics, school administrators and 33 teachers. A semi-structured interview was used. and do content analysis As for the quantitative data, data were collected from school administrators and teachers, totaling 322 people using questionnaires to analyze the mean. Pearson correlation coefficient and present a descriptive form, analyze and discuss the results.

The results of the study found that 1) Factors in implementing the innovative school policy Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest factor was The administrative aspect ($\bar{x} = 4.36$, SD = 0.55), followed by educational media and technology ($\bar{x} = 4.28$, SD = 0.77), the education administration ($\bar{x} = 4.26$, SD = 0.40), the teacher ($\bar{x} = 4.21$, SD = 0.67) budget ($\bar{x} = 4.19$, SD = 0.79), building ($\bar{x} = 4.16$, SD = 0.62), and community relations and cooperation ($\bar{x} = 4.04$, SD = 0.62). respectively 2) Problems and obstacles consist of 4 aspects: personnel aspect, teachers do not have time to give advice to students; budget aspect, which is not enough; equipment aspect, computers are not up-to-date; and management aspect, lack of working group and lack of evaluation aspect. And 3) The factors affecting the implementation of the policy implementation with the highest correlation coefficient of Pearson were educational administration variables, namely the policy/measurement (MANA1) and the management of

the budget structure, equipment such as It is a system (MANA2) with a Pearson correlation coefficient of 0.390.

Keywords : Policy Implementation, Innovative Schools, Secondary Education

บทนำ (Introduction)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญที่จะพัฒนาประชากรในวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ วิสัยทัศน์ สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 5. สถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารงานและจัดการเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชน ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติเป็นโรงเรียนนวัตกรรม (The Secondary Educational Service Area office Nakhon Ratchasima, 2019)

จังหวัดนครราชสีมา จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 และ ปวช. 1 – 3 ที่มีอายุช่วง 13 – 18 ปี รวมจำนวน 63,686 คน เป็นชาย 27,604 คน และเป็นหญิง 36,082 คน (The Secondary Educational Service Area office Nakhon Ratchasima, 2019)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตามนโยบายที่ 3 การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นโยบายที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม งบประมาณ เพื่อการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามภารกิจการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ จัดสรรงบประมาณตามนโยบายยุทธศาสตร์ ตามวงเงินที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 โครงการ ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการโครงการตามปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 18 โครงการ ยกเลิก จำนวน 2 โครงการ ซึ่ง 1 ใน 2 โครงการนั้นคือ โครงการโรงเรียนนวัตกรรม เนื่องจาก ผู้รับผิดชอบโครงการยังไม่เข้าใจเรื่องโรงเรียนนวัตกรรมทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดและเมื่อทำการประเมินโครงการแล้วไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (The Secondary Educational Service Area office Nakhon Ratchasima, 2019) โครงการโรงเรียนนวัตกรรม เป็นโครงการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมตามนโยบายโรงเรียนนวัตกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาสู่นวัตกรรมและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการผลิตผลงานทางด้านนวัตกรรม และมีทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหา และนำเสนอความคิดด้านนวัตกรรมได้ ทั้งจะทำให้ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจ

Citation : Ponkhot, K. (2025). The implementation of innovative school policy in the Secondary Educational Service Area

Office Nakhon Ratchasima. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

และความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียน (The Secondary Educational Service Area office Nakhon Ratchasima, 2019)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อหาปัจจัย กระบวนการและกลไกที่เหมาะสมในการที่จะทำให้โรงเรียนนวัตกรรมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ก่อให้เกิดโรงเรียนนวัตกรรม และนักเรียนนวัตกรรมที่มีทักษะทางด้านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม ในการแสวงหาปัญหาและทำกิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและสังคมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง เมื่อนโยบายได้รับการตัดสินใจแล้วก็จะนำไปสู่การปฏิบัติโดยมีหน่วยงานในการปฏิบัติตามนโยบายนั้นซึ่งจะต้องระดมทรัพยากรมนุษย์และเงินทุนเพื่อนำไปใช้ปฏิบัติตามนโยบาย (Dunn, 2008) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ประกอบด้วย มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย งบประมาณและแรงจูงใจอื่นๆ การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติและผู้รับบริการ การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน คุณลักษณะของหน่วยงานที่ปฏิบัติสถานะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงการสนับสนุนของหน่วยปฏิบัติ (Van Meter. & Van Horn, 1975) ซึ่งประเด็นปัญหาในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ปัญหาด้านสมรรถนะขององค์กร คือ บุคลากร งบประมาณ โครงสร้างขององค์กร วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี รวมถึงปัญหาด้านการควบคุม ปัญหาด้านความร่วมมือ และการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และปัญหาด้านการสนับสนุนขององค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง (Chanhasor, 2011)

แนวคิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสำเร็จของนโยบาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ทักษะความเข้าใจ และความสามารถทางการเรียนรู้หรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการบวนการเรียนการสอนในทางนโยบายสาธารณะนั้น (McConnell, 2010) โดยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์

Citation : คราฐ พงโคตร. (2568). การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

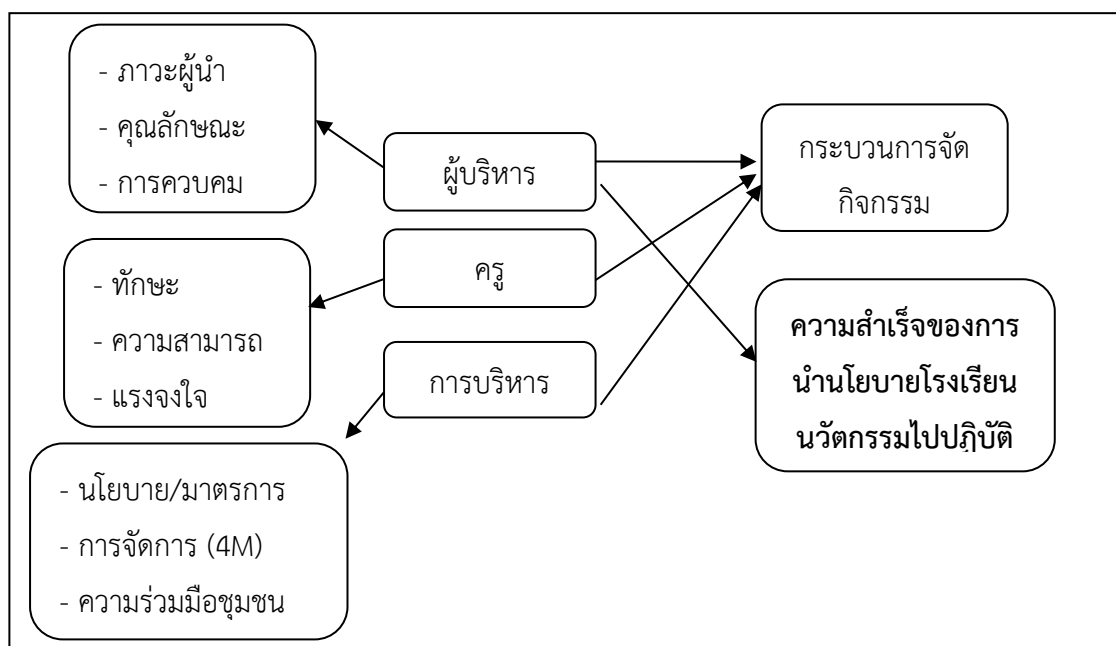
ทางการเรียนของผู้เรียนมี 5 ประการ คือ ทางด้านร่างกาย ทางความรัก ทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ทางด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ทางการพัฒนาแห่งตน (Prescott, 1961)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

POLC (Allen, 1958) เป็นหลักการบริหาร ที่ช่วยให้การทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่การงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไร เพื่อให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ การวางแผนต้องครอบคลุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว 2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการมอบหมายงานให้บุคลากรในแผนกหรือฝ่ายได้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ เมื่อแผนกหรือฝ่ายประสบความสำเร็จก็จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จไปด้วย 3) การนำ (Leading) เป็นการจูงใจ การชักนำ การกระตุ้นและชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่การบรรลุเป้าหมาย โดยการเพิ่มผลผลิตและเน้นมนุษยสัมพันธ์ทำให้เกิดระดับผลผลิตในระยะยาวที่สูงกว่าภาวะงาน เพราะคนมักไม่ค่อยชอบภาวะงาน 4) การควบคุม (Controlling) เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะต้อง รวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลดำเนินงาน เปรียบเทียบผลงานปัจจุบันกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ทำการตัดสินใจไปตามเกณฑ์หรือไม่

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การทบทวนวรรณกรรม แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ ค้นพบตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย ความชัดเจนของนโยบาย หน่วยงานและองค์การที่ขับเคลื่อนนโยบาย ทรัพยากรทั้งทางด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ การสื่อสารภายในองค์กร รวมถึงการมีส่วนร่วมของคนในองค์กรและความร่วมมือของชุมชน แนวคิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสำเร็จของนโยบาย ทำให้ได้ตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในประเด็นความทักษะ ความสามารถ แรงจูงใจ ในกระบวนการทำกิจกรรมจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ได้ตัวแปรในการศึกษา คือ ผู้นำที่ต้องมีภาวะและรู้บทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแล โดยตัวแปรต่างๆ เหล่านี้จะเป็นกรอบตัวแปรอิสระในการศึกษา การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบายนั้นให้อีกอันวยต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา : ผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนดีระดับจังหวัดมาตรฐานสากล (World Class Standard School) 16 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in Depth Interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้บริหาร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายโรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำนวน 16 คน และ ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายโรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำนวน 16 คน รวมจำนวน 33 คน

เชิงปริมาณ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการแจกแบบสอบถาม ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอน ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายโรงเรียนนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำนวนรวมจำนวน 2,044 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. 2563 : 10 - 12) เมื่อผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรที่ศึกษาอยู่แล้ว จึงจะสามารถหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี

Citation : ครุฑธ พลโคตร. (2568). การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

และมอร์แกนแกน (Krejcie and Morgan) ที่ได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นในการสุ่มตัวอย่างที่ 95% และผู้วิจัยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน +5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 322 คน

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัย และจากตัวแปรที่ได้มีการทบทวนวรรณกรรม โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพความเป็นจริง เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการจัดเรียนรู้และการวิจัย ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบถาม จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence:IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ .60 –1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) สรุปมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง และจัดเก็บข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อหาประเด็นปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยลงพื้นที่กลุ่มตัวอย่างตามที่ได้นัดหมายไว้ ดำเนินการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยด้วยตนเอง พร้อมนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ทำการลงรหัส (Coding) เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายโรงเรียน

Citation : Ponkhot, K. (2025). The implementation of innovative school policy in the Secondary Educational Service Area

Office Nakhon Ratchasima. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

นวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายโรงเรียนนวัตกรรม มาจัดกลุ่ม และหาความถี่ของความคิดเห็นเพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำบางส่วนมาใช้ประกอบในการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window

ในการนำเสนอ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ประกอบด้วยการบรรยาย การอธิบายปรากฏการณ์ ความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยง การจัดกลุ่มข้อมูล การทำข้อสรุป และการตีความตามข้อเท็จจริงที่ค้นพบ และนำเสนอข้อมูลตามกรอบแนวคิดและทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจปัญหา อุปสรรคปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติ โดยการจัดกิจกรรมสัมมนาคืนข้อมูลให้แก่ผู้แทนกลุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหา อุปสรรคที่ผ่านมา และข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย (Research Results)

ศึกษาระดับปัจจัยการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา

ปัจจัย	ระดับความเป็นจริง		
	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
(1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร	4.36	0.55	มาก
(2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน	4.21	0.67	มาก
(3) ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษา	4.26	0.40	มาก
(4) ด้านงบประมาณ	4.19	0.79	มาก
(5) ด้านอาคารสถานที่	4.16	0.62	มาก
(6) ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.28	0.77	มาก
(7) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน	4.04	0.62	มาก
เฉลี่ย	4.21	0.63	มาก

ตารางที่ 1 ภาพรวมระดับปัจจัยการนำนโยบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, SD = 0.63) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.36$, SD = 0.55) รองลงมาคือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.28$, SD = 0.77) ด้านการบริหารการศึกษา ($\bar{x} = 4.26$, SD = 0.40) ด้านครูผู้สอน ($\bar{x} = 4.21$, SD = 0.67) ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 4.19$, SD = 0.79) ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.16$, SD = 0.62) และด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ($\bar{x} = 4.04$, SD = 0.62) ตามลำดับ

ผลการวิจัยแยกตามรายด้านและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ พบว่า

ด้านผู้บริหาร ประเด็นที่มีปัจจัยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.57$, SD = 0.65) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการอภิปรายและเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.53$, SD = 0.59) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวางแผน สามารถกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความชัดเจน และมีเป้าหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการโน้มน้าวและกระตุ้นผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินกิจกรรม พร้อมต้อง

Citation : Ponkhot, K. (2025). The implementation of innovative school policy in the Secondary Educational Service Area

Office Nakhon Ratchasima. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

สร้างบรรยากาศในการทำงานเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ
รวมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

ด้านครูผู้สอน ประเด็นที่มีปัจจัยสูงสุด คือ ครูมีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการ
คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีความเหมาะสมกับรายวิชาและวัย
ผู้เรียนเพื่อพัฒนาเป็นโรงเรียนนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.49$, $SD = 0.51$) รองลงมา คือ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้
นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.60$) สอดคล้องกับข้อมูล
เชิงคุณภาพ ครูผู้สอนจะต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในการสร้างแรงจูงใจ กระตุ้น ให้คำแนะนำ
และหาวิธีการ กระบวนการในการสร้างกิจกรรมที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเป็นโรงเรียนนวัตกรรม

ด้านการบริหารการศึกษา ประเด็นที่มีปัจจัยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย จัดทำ
แผนปฏิบัติราชการ แผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.53$, $SD = 0.59$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงานและระบบการบริหารที่มีความ
สอดคล้องกับนโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.92$) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ
โรงเรียนต้องมีการจัดโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบมีการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานเป็นทางการ เพื่อให้มีคำสั่ง
ทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ ดูแลรับผิดชอบ พร้อมให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด
เป้าหมาย วิธีการ ร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรม และมีการสร้างตัวชี้วัดประเมินผลหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม

ด้านงบประมาณ ประเด็นที่มีปัจจัยสูงสุด คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการตามนโยบายโรงเรียน
นวัตกรรมการมีความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.42$, $SD = 0.89$) รองลงมา คือ การจัดสรรงบประมาณมุ่ง
พัฒนาการเรียนการสอนเป็นอันดับแรกและสอดคล้องกับนโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.20$,
 $SD = 0.92$) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรต้องมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการ
ดำเนินกิจกรรม มีระเบียบในการเบิกจ่ายที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม และมีขั้นตอนในการเบิกจ่ายตาม
ระเบียบราชการที่ชัดเจน อันจะส่งผลให้ในการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านอาคารสถานที่ ประเด็นที่มีปัจจัยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่อย่าง
เหมาะสมตามนโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.55$) รองลงมา คือ สถานศึกษาจัด
แหล่งเรียนรู้ภายในเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามนโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.19$, $SD = 0.40$) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ โรงเรียนต้องมีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ เอื้อต่อการขับเคลื่อน
นโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม หรืออาจจะต้องเป็นศูนย์ในการเรียนรู้ มีการออกระเบียบในการใช้
อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และมีเจ้าหน้าที่กำกับดูแลเพื่อสร้างมาตรฐานในการดำเนินโครงการ

ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ประเด็นที่มีปัจจัยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวางแผนจัดหา
อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการบริการตามนโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.56$, $SD =$)
รองลงมา คือ สถานศึกษามีสื่อพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตรที่ทันสมัยและเพียงพอตามนโยบายหนึ่งโรงเรียน

หนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.47$, SD =) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ครูผู้สอน และนักเรียนในโรงเรียนต้องได้รับการจัดสรรสื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการเข้าถึงหรือใช้สื่อและเทคโนโลยี

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ประเด็นที่มีปัจจัยสูงสุด คือ โรงเรียนได้มีการประสานเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาเป็นหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.18$, SD = 0.55) รองลงมา คือ มีหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาร่วมในการพัฒนาโรงเรียนตามนโยบายหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.13$, SD = 0.66) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ปกครอง คนในชุมชน ภาคเอกชนในพื้นที่ ต้องเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน หรือสนับสนุนกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ศึกษาปัญหา อุปสรรคการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ โดยปัญหาในการขับเคลื่อนกิจกรรมหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมที่สำคัญ คือ ตัวครูที่ไม่สามารถให้คำแนะนำ นักเรียนที่ไม่ให้ความสนใจในการทำกิจกรรม งบประมาณที่ไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ที่ไม่ทันสมัย และการดำเนินการที่ขาดการประเมินผลตามหลักวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

จากการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable) จำนวนทั้งสิ้น 11 ตัว แปรที่ใช้วัดหรือใช้อธิบายตัวแปรแฝง 4 ด้าน คือ ตัวแปรด้านผู้บริหาร ตัวแปรแฝงด้านครู ตัวแปรแฝงด้านการบริหารการศึกษา และตัวแปรแฝงด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน พบว่า

ด้านผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (LEAD1) คุณลักษณะของผู้บริหาร (LEAD2) และการควบคุมของผู้บริหาร (LEAD3) พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.17 ถึง 4.25 มีค่าสัมประสิทธิ์กระจาย (CV) อยู่ระหว่าง 0.13 ถึง 0.14 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (LEAD1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหาร (LEAD2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 จากผลการทดสอบด้วยสถิติ Kolmogorov-Simonov (KS) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านครู ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ ทักษะ (TEAC1) ความสามารถ (TEAC2) และแรงจูงใจ (TEAC3) พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.18 ถึง 4.26 มีค่าสัมประสิทธิ์กระจาย (CV) อยู่ระหว่าง 0.11 ถึง 0.13 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสามารถ (TEAC2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนตัวแปร

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ แรงจูงใจ (TEAC3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 จากผลการทดสอบด้วยสถิติ Kolmogorov-Simonov (KS) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการบริหารการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ นโยบาย/มาตรการ (MANA1) การจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (MANA3) พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.17 ถึง 4.31 มีค่าสัมประสิทธิ์กระจาย (CV) อยู่ระหว่าง 0.12 ถึง 0.14 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นโยบาย/มาตรการ (MANA1) การจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (MANA3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 จากผลการทดสอบด้วยสถิติ Kolmogorov-Simonov (KS) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (PAR1) และบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรม (PAR2) พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.11 ถึง 4.19 มีค่าสัมประสิทธิ์กระจาย (CV) อยู่ระหว่าง 0.13 ถึง 0.16 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา (PAR2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (PAR1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 จากผลการทดสอบด้วยสถิติ Kolmogorov-Simonov (KS) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ตัวแปร ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) คิดเป็นร้อยละ 100 ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทั้งหมดซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) โดยมีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.390-0.779 โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ 0.390-0.779 โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ นโยบาย/มาตรการ (MANA1) กับการจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.779 รองลงมาได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (LEAD1) กับคุณลักษณะของผู้บริหาร (LEAD2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.754 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ การจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) กับ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรม (PAR2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.390 รองลงมาได้แก่ การจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) กับ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (PAR1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.432 ซึ่งสามารถอธิบายผลได้ 3 ประเด็นคือ

Citation : คราฐ พลโคตร. (2568). การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

ตัวแปรด้านการจัดการ ซึ่งมีตัวแปรที่วิเคราะห์ที่มีค่ามากที่สุด 2 ตัวแปร คือ นโยบาย/มาตรการ (MANA1) กับการจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงานโครงการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ และนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน มีโครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบที่มีความคล่องตัวสูง สอดคล้องกับ Chanchiam (2005) ได้กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาเป็นงานที่ให้บริการสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสอดคล้องกับ Santachit (2009) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชนคือ การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารและการสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

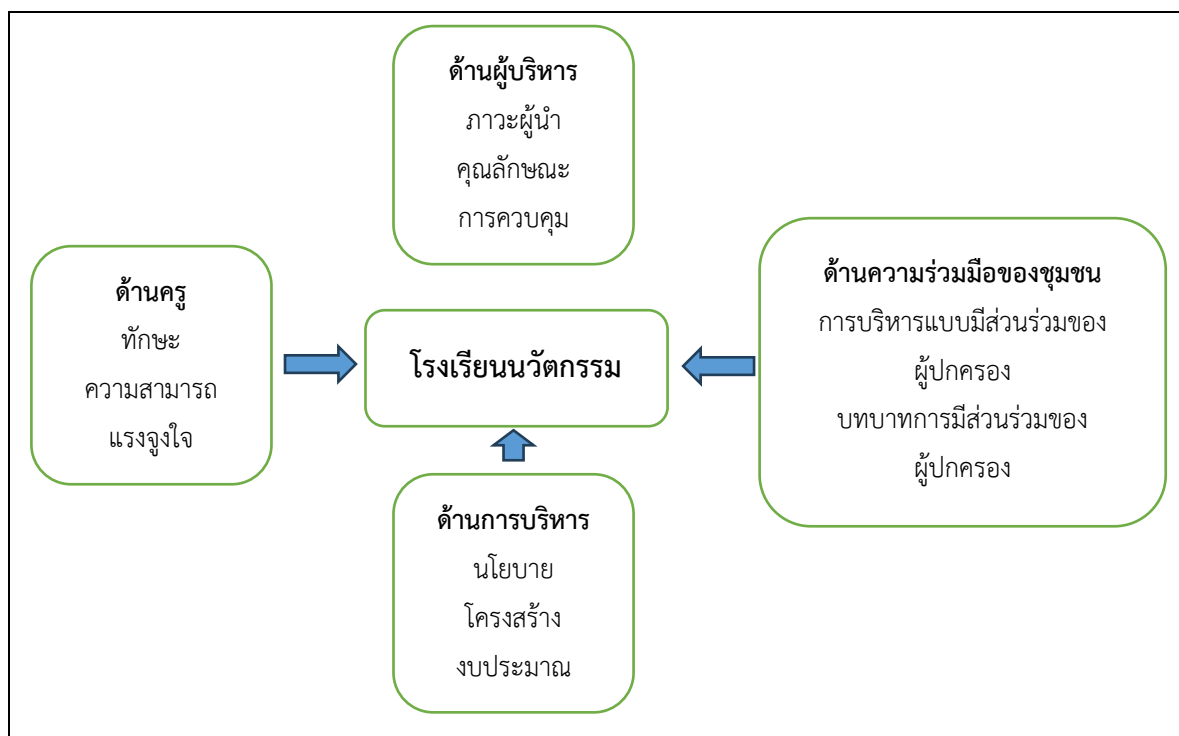
ตัวแปรด้านผู้บริหาร ซึ่งมีตัวแปรที่วิเคราะห์ที่มีค่ามากที่สุด 2 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (LEAD1) กับคุณลักษณะของผู้บริหาร (LEAD2) กล่าวได้ว่า ผู้บริหารมีส่วนสำคัญอย่างมาก เนื่องมาจากต้องทำหน้าที่สำคัญในการวางแผนการศึกษา จัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน กระตุ้นครูผู้สอน และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับ Wiriaphan (2007) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะต้องจัดกิจกรรมในการทำงานให้เป็นระบบ ด้วยเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์ เงิน วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการทำงานร่วมมือร่วมใจปฏิบัติงานด้วยจิตที่รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับ Suriyo (2008) ศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหารศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตัวแปรด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ซึ่งมีตัวแปรที่วิเคราะห์ที่มีค่าน้อยที่สุด 2 ตัวแปร คือ การจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MEAN2) กับ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรม (PAR2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.390 รองลงมา ได้แก่ การจัดการโครงสร้าง งบประมาณ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ (MANA2) กับ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (PAR1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.432 สอดคล้องกับ Anantawi (2010) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายประการ ทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิประโยชน์ดังได้กล่าวแล้ว แต่ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาที่เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐจัดให้แก่บุตรหลานของตน รวมทั้งสอดคล้องกับ Kalasamut (2019) ศึกษาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติ มี 4 ด้าน คือ

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติ

ที่มา : ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปเป็นตัววิเคราะห์เพื่อพัฒนาปัจจัยการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ให้การนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สู่การดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างสำเร็จผล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการขับเคลื่อนกิจกรรมโรงเรียนนวัตกรรม โดยใช้องค์ความรู้จากผลงานวิจัยนี้ที่แสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

Citation : คราฐ พลโคตร. (2568). การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยหาต้นแบบโรงเรียนนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นรูปแบบโรงเรียนนวัตกรรมในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- Allen, L. A. (1958). *Management and organization*. McGraw-Hill.
- Anantawi, P. (2010). *Principles, concepts and theories of educational administration* (3rd ed.). Montree.
- Chanchiam, B. (2005). *Decentralized school administration of educational institutions under the Office of Prachuap Khiri Khan Educational Service Area 1*. Phetchaburi Rajabhat University.
- Chanthasorn, W. (2011). *Policy implementation theory* (5th ed.). Prikwan Graphic.
- Dunn, W. N. (2008). *Public policy analysis: An introduction* (4th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Kalasamut, N. (2019). *Promoting school-community relations of Wat Yai Ban Bo School, Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office*. (Master's thesis, Silpakorn University).
- McConnell, A. (2010). *Understanding policy success: Rethinking public policy*. Palgrave Macmillan.
- Prescott, D. A. (1961). *A report of conferences on child study*. Educational Bulletin. Chulalongkorn University.
- Santachit, U. (2009). *Factors related to the success of primary school administration in private educational institutions in Nakhon Si Thammarat Province* (Master's thesis, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University).
- Suriyo, P. (2008). *Factors of educational administrators affecting the effectiveness of the municipal schools, Local Education Group 9, Department of Local Administration Promotion* (Master's thesis, Loei Rajabhat University).
- The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima. (2019a). *Operation of the fiscal year 2019, Office of the Secondary Educational Service Area 31*. Policy and Planning Group, Office of the Secondary Educational Service Area 31.
- The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima. (2019b). *Educational innovation area administration model*. Retrieved from <https://www.edusandbox.com/announcement-2019/>

Van Meter, D. S., & Van Horn, C. E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society*, 6(5), 445–488.

Wiriyaphan, T. (2007). *Human relations and administration*. Infomedia Books.

Citation : ครุฑ พงศ์ธร. (2568). การนำนโยบายโรงเรียนนวัตกรรมไปปฏิบัติในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.1>

แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำ ทางการศึกษา

Leadership Approaches for Pro-Active School Management: Empowering Educational Leaders

สงกรานต์ จันทะปัสสา¹, นิตยปภา จันทะปัสสา², และ สัญญา เคนาภูมิ^{3*}

Songkran Janthapassa¹, Nittayapapha Chanthapassa², and Sanya Kenaphoom^{3*}

¹โรงเรียนวัดกลางโกสม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดมหาสารคาม; Wat Klang Kosum School,
Office of the Private Education Commission Maha Sarakham Province, Thailand.

²โรงเรียนบ้านดอนตูมดอนโด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1; Ban Don Tum Dondo School,
Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 1, Thailand.

³คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Faculty of Political Science and Public
Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : zumsa_17@hotmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.2

Received : April 20, 2024; Revised : December 26, 2024; Accepted : February 21, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ความเป็นผู้นำในการบริหารโรงเรียนเชิงรุก พวกเขาช่วยให้ผู้นำด้านการศึกษาสามารถคาดการณ์ความยากลำบาก ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอิทธิพลมากขึ้น และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ซึ่งจะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนในที่สุด การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางความเป็นผู้นำทางการศึกษาสำหรับการจัดการโรงเรียนเชิงรุก การศึกษาครั้งนี้เน้นถึงความสำคัญของความเป็นผู้นำในการส่งเสริมการจัดการโรงเรียนเชิงรุกและการเปิดโอกาสให้ผู้นำด้านการศึกษาเป็นหัวหอกในการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ผลการศึกษพบว่า กระบวนทัศน์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้รับใช้ และการกระจายอำนาจเป็นหนึ่งในแนวทางสมัยใหม่ในการเป็นผู้นำในด้านการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ และการตัดสินใจร่วมกัน ด้วยการผสมผสานเทคนิคความเป็นผู้นำร่วมสมัยเหล่านี้ การบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุกพยายามที่จะส่งเสริมสภาพแวดล้อมของการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในสถานศึกษา การจัดการเชิงรุกมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน คาดการณ์ปัญหา และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกโดยทำให้ผู้นำทางการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปสรรคและข้อจำกัดอยู่ เช่น

Citation : Janthapassa, J., Chanthapassa, N., & Kenaphoom, S. (2025). Leadership Approaches for Pro-Active School

Management: Empowering Educational Leaders. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

การขาดแคลนทรัพยากร การไม่เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลง และความเป็นไปได้ของมาตรการเชิงรุก ซึ่งเน้นย้ำถึงความยากลำบากในการสร้างและรักษาเทคนิคความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการศึกษาศึกษา

คำสำคัญ (Keywords) : ความเป็นผู้นำ, การจัดการโรงเรียนเชิงรุก, ให้อำนาจ

Abstract

Developing a culture of innovation and constant improvement in educational institutions requires the use of leadership strategies for proactive school administration. They give educational leaders the ability to foresee difficulties, give stakeholders more influence, and effect positive change, which eventually improves organizational efficacy and student learning outcomes. The purpose of this study was to study educational leadership approaches for proactive school management. The importance of leadership in encouraging proactive school management and enabling educational leaders to spearhead constructive change in educational environments is highlighted by this study. The finding found that the paradigms of transformational, servant, and distributed leadership are among the many modern approaches to leadership in education that emphasize teamwork, creativity, and shared decision-making. By incorporating these contemporary leadership techniques, proactive school management seeks to promote an environment of constant development and flexibility in educational establishments. Proactive management aims to improve student learning outcomes, foresee problems, and encourage positive change by enabling educational leaders and stakeholders. Nevertheless, there are obstacles and restrictions, such as resource shortages, reluctance to change, and the viability of proactive measures, which emphasize how difficult it is to establish and uphold efficient leadership techniques in the field of education.

Keywords : Leadership, Pro-Active School Management, Empowering

บทนำ (Introduction)

การเพิ่มขีดความสามารถของผู้นำด้านการศึกษาถือเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาการศึกษาตลอดประวัติศาสตร์ ในอดีต ภาวะผู้นำทางการศึกษาได้พัฒนาจากแบบจำลองลำดับชั้นที่ซึ่งอำนาจหน้าที่เข้มข้นอยู่ที่ด้านบนสุด ไปสู่แนวทางการทำงานร่วมกันและการมีส่วนร่วมที่เน้นความเป็นผู้นำแบบกระจายและการตัดสินใจร่วมกัน (Bush & Glover, 2016) ในอารยธรรมโบราณ เช่น กรีก โรม และจีน ความเป็นผู้นำทางการศึกษามักตกไปอยู่ในมือของนักปรัชญา นักวิชาการ หรือบุคคลสำคัญทางศาสนาที่รับผิดชอบในการชี้นำ

Citation : สงกรานต์ จันทะปัสสา, นิตยปภา จันทะปัสสา, และ สัญญา เคนาภูมิ. (2568). แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการ

โรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำทางการศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

การพัฒนาทางปัญญาและศีลธรรมของบุคคลในสังคม เมื่อเวลาผ่านไป เมื่อสถาบันการศึกษาอย่างเป็นทางการเกิดขึ้น บทบาทของผู้นำด้านการศึกษาที่ขยายออกไปครอบคลุมถึงความรับผิดชอบด้านการบริหาร เช่น การพัฒนาหลักสูตร การกำกับดูแลครู และการจัดสรรทรัพยากร

ในศตวรรษที่ 20 สาขาความเป็นผู้นำด้านการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ การปฏิวัติอุตสาหกรรม โลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนำมาซึ่งความท้าทายและโอกาสใหม่ๆ สำหรับผู้นำด้านการศึกษาในการปรับตัวและสร้างสรรค์ (Hallinger, 2003) การเพิ่มขึ้นของขบวนการการศึกษาที่ก้าวหน้า เช่น ขบวนการที่นำโดยจอห์น ดิวอี้ เป็นหัวหอก เน้นย้ำถึงความสำคัญของแนวทางที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยกำหนดบทบาทของผู้นำด้านการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความรับผิดชอบต่อสังคมในหมู่นักเรียน นอกจากนี้ เหตุการณ์สำคัญ เช่น ขบวนการสิทธิพลเมือง และการผ่านกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (ESEA) ในสหรัฐอเมริกา นำไปสู่การเน้นที่เพิ่มมากขึ้นในเรื่องความเท่าเทียม ความหลากหลาย และการไม่แบ่งแยกในแนวทางปฏิบัติของผู้นำด้านการศึกษา (Grogan & Shakeshaft, 2554) ผลที่ตามมา การเพิ่มขีดความสามารถของผู้นำด้านการศึกษาไม่เพียงแต่เกี่ยวกับการจัดการสถาบันการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังเกี่ยวกับการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม ความเสมอภาค และหลักการประชาธิปไตยภายในระบบการศึกษาอีกด้วย

การจัดการโรงเรียนเชิงรุกหมายถึงแนวทางเชิงกลยุทธ์และการคาดการณ์ล่วงหน้าที่ผู้นำด้านการศึกษาใช้เพื่อระบุความท้าทาย โอกาส และขอบเขตที่อาจได้รับการปรับปรุงภายในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยเกี่ยวข้องกับการแสวงหาแนวทางแก้ไข การใช้มาตรการป้องกัน และการส่งเสริมวัฒนธรรมของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมและความสำเร็จของสถาบันการศึกษา (Jones & Owens, 2018) การจัดการโรงเรียนเชิงรุกเน้นการมองการณ์ไกล การวางแผน และการตัดสินใจเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาก่อนที่จะบานปลาย ดังนั้นจึงสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาเจ้าหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

ความเป็นผู้นำมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง วัฒนธรรม และผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาสัมพันธ์กับผลลัพธ์ที่ดีขึ้นของนักเรียน ขวัญกำลังใจของครู และประสิทธิผลขององค์กร (Leithwood & Riehl, 2003) ผู้นำด้านการศึกษา รวมถึงอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และหัวหน้าแผนก มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดเป้าหมาย และการระดมทรัพยากรเพื่อให้บรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการและส่งเสริมความสำเร็จของนักเรียน โดยให้คำแนะนำ การสนับสนุน และแรงบันดาลใจแก่ครูและเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนที่มีการทำงานร่วมกันและครอบคลุม โดยให้ความสำคัญกับความหลากหลาย นวัตกรรม และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

Citation : Janthapassa, J., Chanthapassa, N., & Kenaphoom, S. (2025). Leadership Approaches for Pro-Active School

Management: Empowering Educational Leaders. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้จึงเน้นเพื่อสำรวจแนวทางต่าง ๆ ของความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุก และตรวจสอบผลกระทบที่มีต่อการเพิ่มศักยภาพของผู้นำทางการศึกษา บทความนี้พยายามระบุแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดและกลยุทธ์ในการส่งเสริมการตัดสินใจเชิงรุก ส่งเสริมนวัตกรรม และเสริมสร้างความยืดหยุ่นขององค์กรในสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ด้วยการประเมินอย่างมีวิจารณญาณทั้งแบบจำลองความเป็นผู้นำแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่ นอกจากนี้ การทบทวนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเสริมศักยภาพผู้นำด้านการศึกษากับความรู้ ทักษะ และทรัพยากรที่จำเป็นในการรับมือกับความท้าทายที่ซับซ้อน ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก และปลูกฝังวัฒนธรรมความเป็นเลิศภายในโรงเรียนของ (Hallinger & Murphy, 1985)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางความเป็นผู้นำทางการศึกษาสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุก

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. ความเป็นผู้นำที่มีอำนาจ (Authoritative leadership)

ภาวะผู้นำที่มีอำนาจในด้านการศึกษามักเกี่ยวข้องกับแนวทางจากบนลงล่าง โดยผู้นำออกแรงควบคุมและตัดสินใจอย่างเป็นอิสระ โดยอาศัยความเชี่ยวชาญและอำนาจของตนเอง รูปแบบความเป็นผู้นำนี้มีเอกลักษณ์เฉพาะด้วยความคาดหวัง กฎเกณฑ์ และข้อบังคับที่ชัดเจนซึ่งกำหนดโดยผู้นำ โดยมีพื้นที่เพียงเล็กน้อยสำหรับข้อมูลหรือความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา (Leithwood, Jantzi, & Steinbach, 1999) ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ผู้นำที่มีอำนาจมักจะมอบหมายในการสั่งการ ให้คำแนะนำ แนวทาง และระเบียบวินัยเพื่อให้แน่ใจว่าสอดคล้องกับมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ แม้ว่าแนวทางนี้อาจส่งเสริมประสิทธิภาพและความชัดเจนในการตัดสินใจ แต่ก็สามารถนำไปสู่การจำกัดความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นอิสระ และการมีส่วนร่วมระหว่างครูและเจ้าหน้าที่

ความเป็นผู้นำด้านการแลกเปลี่ยน (Transactional leadership)

ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนในด้านการศึกษาดังอยู่บนระบบการให้รางวัลและการลงโทษ โดยผู้นำจะแลกเปลี่ยนสิ่งจูงใจที่จับต้องได้เพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังและเป้าหมายขององค์กร (Bass, 1985) ผู้นำการแลกเปลี่ยนกำหนดความคาดหวังในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมอบรางวัล เช่น คำชมเชย การยกย่องชมเชย หรือโบนัส สำหรับการตอบสนองหรือเกินความคาดหวังเหล่านั้น ในทางกลับกัน อาจจัดการดำเนินการแก้ไขหรือผลที่ตามมาหากไม่เป็นไปตามมาตรฐาน รูปแบบความเป็นผู้นำนี้เน้นถึงความสำคัญของการรักษาความสงบเรียบร้อย ความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพการทำงานภายในสถาบันการศึกษา

Citation : สงกรานต์ จันทะปัสสา, นิตยปภา จันทะปัสสา, และ สันญา เคนาภูมิ. (2568). แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการ

โรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำทางการศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

อย่างไรก็ตาม อาจมองข้ามแรงจูงใจภายในและการเติบโตทางวิชาชีพของแต่ละบุคคล โดยเน้นที่รางวัลและผลลัพธ์ภายนอกเป็นหลัก

ความเป็นผู้นำแบบลำดับชั้น (Hierarchical leadership)

ความเป็นผู้นำแบบมีลำดับชั้นในด้านการศึกษาส่งสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างองค์กรแบบดั้งเดิมที่อำนาจและการตัดสินใจกระจุกตัวอยู่ที่ด้านบนสุดของลำดับชั้น โดยทั่วไปแล้วจะมีอาจารย์ใหญ่หรือผู้ดูแลที่มีอำนาจสูงสุด (Spillane, Halverson, & Diamond, 2001) ในรูปแบบความเป็นผู้นำแบบลำดับชั้น บทบาท ความรับผิดชอบ และช่องทางการสื่อสารได้รับการกำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยมีโอกาสน้อยที่จะได้รับข้อมูลหรืออิทธิพลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับล่าง การตัดสินใจจะลดหลั่นลงตามลำดับชั้น โดยมีคำสั่งและนโยบายที่นำไปใช้อย่างเท่าเทียมกันทั่วทั้งองค์กร แม้ว่าความเป็นผู้นำแบบมีลำดับชั้นอาจส่งเสริมความมั่นคง ความสม่ำเสมอ และการควบคุมแบบรวมศูนย์ แต่ก็สามารถขัดขวางความยืดหยุ่น นวัตกรรม และการตอบสนองต่อความต้องการและบริบทของท้องถิ่นด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางความเป็นผู้นำในด้านการศึกษา การจัดการโรงเรียนเชิงรุก และการเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำทางการศึกษา นักวิจัยจะทำการค้นหาค้นหาอย่างเป็นระบบโดยใช้ฐานข้อมูลเช่น ERIC, PsycINFO และแหล่งการศึกษา โดยใช้คำหลักเช่น "ความเป็นผู้นำในด้านการศึกษา" "การจัดการโรงเรียนเชิงรุก" และ "การเสริมศักยภาพผู้นำทางการศึกษา" จากนั้นจะสังเคราะห์ข้อค้นพบจากวรรณกรรม ระบุประเด็นหลัก แนวโน้ม และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการหาแนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการจัดการโรงเรียนเชิงรุก

Citation : Janthapassa, J., Chanthapassa, N., & Kenaphoom, S. (2025). Leadership Approaches for Pro-Active School

Management: Empowering Educational Leaders. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

ผลการวิจัย (Research Results)

1. แนวทางการเป็นผู้นำสมัยใหม่ในการศึกษา (Modern Leadership Approaches in Education)

1.1 *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง*: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเฉพาะคือผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจและจูงใจผู้ตามให้บรรลุผลลัพธ์ที่พิเศษเกินกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (Bass & Avolio, 1994) แนวทางนี้เน้นองค์ประกอบหลักสี่ประการ: อิทธิพลในอุดมคติ แรงจูงใจที่สร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงรายบุคคล อิทธิพลในอุดมคติเกี่ยวข้องกับผู้หน้าที่ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างและได้รับความไว้วางใจและความเคารพจากผู้ติดตาม แรงจูงใจที่สร้างแรงบันดาลใจทำให้ผู้นำต้องแสดงวิสัยทัศน์ที่น่าสนใจและจูงใจผู้อื่นให้มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ การกระตุ้นทางปัญญาเกี่ยวข้องกับการตั้งสมมติฐานที่ท้าทาย ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณในหมู่ผู้ติดตาม การพิจารณาเป็นรายบุคคลมุ่งเน้นไปที่การสนับสนุน การฝึกสอน และการพัฒนาส่วนบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการและแรงบันดาลใจเฉพาะตัวของผู้ติดตามแต่ละคน ในโรงเรียน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความเกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจของครูที่ดีขึ้น การมีส่วนร่วมของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Leithwood, Louis, Anderson, & Wahlstrom, 2004) ตัวอย่างของความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ที่ปลูกฝังวิสัยทัศน์ที่มีร่วมกัน เพิ่มศักยภาพให้กับครู และส่งเสริมวัฒนธรรมของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 *ความเป็นผู้นำของผู้รับใช้*: ความเป็นผู้นำแบบผู้รับใช้เน้นแนวคิดของผู้นำที่รับใช้ผู้อื่นก่อน และจัดลำดับความสำคัญความต้องการของผู้ติดตามมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (Greenleaf, 1977) แนวทางนี้มีพื้นฐานอยู่บนหลักการต่างๆ เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การดูแล และการเสริมอำนาจ ผู้นำผู้รับใช้มุ่งเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมาย รับฟังข้อกังวลของผู้ติดตามอย่างตั้งใจ และสนับสนุนการเติบโตทั้งส่วนตัวและทางอาชีพของ มุ่งมั่นที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อเพื่อและครอบคลุม ซึ่งแต่ละบุคคลจะรู้สึกมีคุณค่า ได้รับความเคารพ และมีแรงจูงใจที่จะมีส่วนร่วมในความพยายามอย่างดีที่สุด ในบริบททางการศึกษา ความเป็นผู้นำของผู้รับใช้มีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความสอดคล้องกับการฝึกในการให้บริการนักเรียน ครอบครัวยุคใหม่ และชุมชน (Greenleaf Center for Servant Leadership, n.d.) ผู้นำผู้รับใช้ในโรงเรียนอาจจัดลำดับความสำคัญของความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนและเจ้าหน้าที่ อำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันและแบ่งปันการตัดสินใจ และสนับสนุนเพื่อความเสมอภาคและความยุติธรรมทางสังคม

1.3 *ความเป็นผู้นำแบบกระจาย*: ความเป็นผู้นำแบบกระจายเป็นแนวทางร่วมกันในการเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันอำนาจ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจระหว่างบุคคลหรือทีมต่างๆ ภายในองค์กร (Spillane, Halverson, & Diamond, 2004) กรอบการทำงานนี้ตระหนักว่าความเป็นผู้นำไม่ได้จำกัดอยู่เพียงตำแหน่งที่เป็นทางการของผู้มีอำนาจ แต่สามารถเกิดขึ้นได้จากบทบาทและระดับต่างๆ ภายในองค์กร ความเป็นผู้นำแบบกระจายเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาร่วมกัน ความรับผิดชอบร่วมกัน และการกระจายความ

Citation : สงกรานต์ จันทะปัสสา, นิตยปภา จันทะปัสสา, และ สันญา เคนาภูมิ. (2568). แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการ

โรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำทางการศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 17-30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

เชี่ยวชาญ ช่วยให้องค์กรสามารถควบคุมความสามารถและมุมมองที่หลากหลายของสมาชิกได้ แม้ว่าความเป็นผู้นำแบบกระจายจะได้รับการยกย่องถึงศักยภาพในการส่งเสริมนวัตกรรม ความสามารถในการปรับตัว และการกระจายความเชี่ยวชาญ แต่ก็ยังก่อให้เกิดความท้าทายในการนำไปปฏิบัติ (Gronn, 2002) ประโยชน์ของความเป็นผู้นำแบบกระจายในโรงเรียน ได้แก่ การทำงานร่วมกันของครูที่ดีขึ้น โอกาสในการพัฒนาทางวิชาชีพที่เพิ่มขึ้น และกระบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองมากขึ้น

2. การจัดการโรงเรียนเชิงรุก: การบูรณาการแนวทางการเป็นผู้นำสมัยใหม่ (Pro-Active School Management: Integrating Modern Leadership Approaches)

2.1 การสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมและความสามารถในการปรับตัว: สิ่งสำคัญประการหนึ่งของการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุกคือการสร้างวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและความสามารถในการปรับตัว ผู้นำทางการศึกษาสามารถส่งเสริมนวัตกรรมโดยสนับสนุนการทดลองด้วยวิธีการสอน เทคโนโลยี และการออกแบบหลักสูตรใหม่ๆ (Hargreaves & Fink, 2006) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการให้โอกาสในการพัฒนาทางวิชาชีพ การทำงานร่วมกัน และการไตร่ตรองเพื่อสนับสนุนครูในการสำรวจแนวทางการสอนที่สร้างสรรค์ นอกจากนี้ ผู้นำยังสามารถปลูกฝังบรรยากาศของความสามารถในการปรับตัวโดยส่งเสริมความยืดหยุ่น ความยืดหยุ่น และความเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนโรงเรียน ด้วยการเปิดรับนวัตกรรมและความสามารถในการปรับตัว โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดีขึ้น และเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับความสำเร็จในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2.2 ส่งเสริมความร่วมมือและการตัดสินใจร่วมกัน: การจัดการโรงเรียนเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือและการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด รวมถึงครู เจ้าหน้าที่ นักเรียน และผู้ปกครอง (Harris & Spillane, 2008) ผู้นำทางการศึกษาสามารถส่งเสริมความร่วมมือโดยการสร้างโครงสร้างและกระบวนการที่อำนวยความสะดวกในการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คณะกรรมการ หรือกองกำลังเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาหรือความคิดริเริ่มเฉพาะ การตัดสินใจร่วมกันช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในมุมมอง ความเชี่ยวชาญ และข้อมูลเชิงลึกในกระบวนการตัดสินใจ เพิ่มความเป็นเจ้าของและการยอมรับความคิดริเริ่มของโรงเรียน ด้วยการส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการตัดสินใจร่วมกัน ผู้นำสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลรวมและทรัพยากรของชุมชนโรงเรียนเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.3 การเสริมศักยภาพให้กับครูและเจ้าหน้าที่: การเพิ่มขีดความสามารถของครูและเจ้าหน้าที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมการจัดการโรงเรียนเชิงรุก และการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความเป็นมืออาชีพ ความเป็นอิสระ และความเป็นเจ้าของ (Smylie, 1994) ผู้นำด้านการศึกษาศสามารถเสริมศักยภาพครูและเจ้าหน้าที่โดยการมอบโอกาสในการเติบโตทางวิชาชีพ การพัฒนาความเป็นผู้นำ และอำนาจในการตัดสินใจ (Harris & Muijs, 2005) ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการลงทุนในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โครงการให้คำปรึกษา และโอกาสสำหรับบทบาทผู้นำครู นอกจากนี้ ผู้นำสามารถสร้างโครงสร้างและกระบวนการที่ช่วย

Citation : Janthapassa, J., Chanthapassa, N., & Kenaphoom, S. (2025). Leadership Approaches for Pro-Active School

Management: Empowering Educational Leaders. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

ให้ครูและเจ้าหน้าที่ที่สามารถริเริ่ม ทำงานร่วมกัน และสร้างนวัตกรรมในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมการทำงานของตนได้ ครูและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจมีแนวโน้มที่จะมีแรงจูงใจ มีส่วนร่วม และมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

2.4 การมีส่วนร่วมกับนักเรียนและผู้ปกครอง: การจัดการโรงเรียนเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพยังเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมกับนักเรียนและผู้ปกครองในฐานะหุ้นส่วนในกระบวนการศึกษา (Epstein, 2011) ผู้นำด้านการศึกษาสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองโดยการสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วม การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจรวมถึงการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง-ครู สภาที่ปรึกษา หรือช่องทางการสื่อสารเป็นประจำเพื่อขอความคิดเห็น แบ่งปันข้อมูล และแก้ไขข้อกังวล การมีส่วนร่วมกับนักเรียนและผู้ปกครองส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความเป็นเจ้าของ และการลงทุนในชุมชนโรงเรียน ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และประสิทธิภาพโดยรวมของโรงเรียน

3. ความท้าทายและข้อจำกัด (Challenges and Limitations)

3.1 การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง: ความท้าทายหลักประการหนึ่งในการดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุกคือการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Fullan, 2007) สถาบันการศึกษามักมีลักษณะเฉพาะด้วยวัฒนธรรม บรรทัดฐาน และกิจวัตรที่ฝังแน่น ซึ่งอาจต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากความคิดริเริ่มใหม่ๆ ทำลายพลวัตของอำนาจที่มีอยู่หรือคุกคามความมั่นคงที่รับรู้ ครูเจ้าหน้าที่ และแม้แต่ผู้บริหารอาจต่อต้านแนวทางการจัดการเชิงรุกเนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับภาระงานที่เพิ่มขึ้น การสูญเสียความเป็นอิสระ หรือความกลัวต่อสิ่งที่ไม่รู้ (Hall & Hord, 2001) การจัดการกับการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลยุทธ์ความเป็นผู้นำที่สร้างความไว้วางใจ ให้การสนับสนุน และเน้นถึงประโยชน์ของการจัดการเชิงรุกสำหรับสมาชิกทุกคนในชุมชนโรงเรียน

3.2 ข้อจำกัดด้านทรัพยากร: ข้อจำกัดด้านทรัพยากรนำเสนอความท้าทายที่สำคัญอีกประการหนึ่งต่อความยั่งยืนของแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุก (Bryk, Gomez, & Grunow, 2011) สถาบันการศึกษามักเผชิญกับเงินทุน เวลา และบุคลากรที่จำกัด ซึ่งอาจขัดขวางความสามารถในการลงทุนในการพัฒนาวิชาชีพ โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสนับสนุนที่จำเป็นสำหรับการจัดการเชิงรุก นอกจากนี้ลำดับความสำคัญและคำสั่งที่แข่งขันกันจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกอาจทำให้ทรัพยากรที่มีจำกัดลดน้อยลง หันเหความสนใจและทรัพยากรไปจากความคิดริเริ่มเชิงรุก (Bryk et al., 2011) เพื่อจัดการกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร ผู้นำด้านการศึกษาจะต้องสนับสนุนเงินทุนที่เพียงพอ จัดสรรทรัพยากรอย่างมีกลยุทธ์ และแสวงหาแนวทางแก้ไขที่สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มผลกระทบของแนวทางการจัดการเชิงรุกภายในข้อจำกัดด้านงบประมาณที่มีอยู่

3.3 ความยั่งยืนของแนวทางการจัดการเชิงรุก: การรักษาความยั่งยืนของแนวทางการจัดการเชิงรุกในระยะยาวถือเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับผู้นำด้านการศึกษา (Fullan, 2001) ความคิดริเริ่มที่ไม่ได้

Citation : สงกรานต์ จันทะปัสสา, นิตยปภา จันทะปัสสา, และ สันญา เคนาภูมิ. (2568). แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการ

โรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำทางการศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

รวมเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรหรือขาดการสนับสนุนและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องมีความเสี่ยงที่จะหมดสิ้นไปหรือถูกละทิ้งก่อนเวลาอันควร ความยั่งยืนต้องใช้แนวทางที่เป็นระบบในการจัดการการเปลี่ยนแปลง การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และความมุ่งมั่นที่จะสร้างขีดความสามารถระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Fullan, 2001) นอกจากนี้ การเปลี่ยนผู้นำ การหมุนเวียนของพนักงาน และการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขภายนอกสามารถก่อให้เกิดภัยคุกคามเพิ่มเติมต่อความยั่งยืนของแนวทางการจัดการเชิงรุก ผู้นำด้านการศึกษาคงต้องจัดลำดับความสำคัญในการสร้างความยืดหยุ่น ความสามารถในการปรับตัว และความทรงจำของสถาบัน เพื่อให้แน่ใจว่าโครงการริเริ่มเชิงรุกจะคงอยู่และเติบโตเกินกว่าระยะการดำเนินงานเริ่มแรก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. แนวทางความเป็นผู้นำสมัยใหม่ในการศึกษา แม้ว่าแนวทางการเป็นผู้นำสมัยใหม่ เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การรับใช้ และความเป็นผู้นำแบบกระจาย ได้รับความโดดเด่นในวาทกรรมด้านการศึกษา แต่ก็ไม่ได้ปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ประการหนึ่งเกี่ยวข้องกับการพรรณนาถึงรูปแบบความเป็นผู้นำเหล่านี้ในอุดมคติ ซึ่งอาจมองข้ามความท้าทายและข้อจำกัดในทางปฏิบัติ (Harris, 2013) ตัวอย่างเช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีแรงจูงใจในการสร้างแรงบันดาลใจและการคำนึงถึงเป็นรายบุคคล อาจเป็นเรื่องยากที่จะรักษาไว้ได้เมื่อเวลาผ่านไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมที่มีทรัพยากรจำกัดหรือมีอัตราการลาออกของพนักงานสูง ในทำนองเดียวกัน รูปแบบความเป็นผู้นำผู้รับใช้ ซึ่งเน้นความอ่อนน้อมถ่อมตนและการรับใช้ผู้อื่น อาจเผชิญกับการต่อต้านในวัฒนธรรมองค์กรแบบมีลำดับชั้น ซึ่งอำนาจและอำนาจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแบบดั้งเดิม

2. การจัดการโรงเรียนเชิงรุก: การบูรณาการแนวทางการเป็นผู้นำสมัยใหม่: แนวคิดของการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุกแม้จะน่าดึงดูดใจในความตั้งใจที่จะส่งเสริมนวัตกรรมและความสามารถในการปรับตัวภายในสถาบันการศึกษา แต่ก็เผชิญกับความท้าทายในการบูรณาการเข้ากับแนวทางการเป็นผู้นำสมัยใหม่ คำวิจารณ์ประการหนึ่งคือความตึงเครียดที่อาจเกิดขึ้นระหว่างความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมที่การทดสอบที่เป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดประสิทธิภาพเป็นตัวขับเคลื่อนการตัดสินใจ (Barnett & McCormick, 2014) แนวทางการจัดการเชิงรุก เช่น การทดลองวิธีการสอนใหม่ๆ หรือนวัตกรรมหลักสูตร อาจถูกมองว่าเป็นความพยายามที่มีความเสี่ยงซึ่งเป็นอันตรายต่อมาตรการความรับผิดชอบและความมั่นคงของสถาบัน นอกจากนี้ การบูรณาการแนวทางการเป็นผู้นำยุคใหม่เข้ากับการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุกจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่อาจเผชิญกับการต่อต้านจากบรรทัดฐานและความเชื่อที่ฝังแน่นภายในระบบการศึกษา

3. ความท้าทายและข้อจำกัด: แม้จะมีคำมั่นสัญญาว่าจะใช้แนวทางการเป็นผู้นำสมัยใหม่ในการจัดการกับความซับซ้อนของความเป็นผู้นำทางการศึกษา แต่ก็ไม่สามารถต้านทานความท้าทายและข้อจำกัดได้ ความท้าทายประการหนึ่งคือศักยภาพในการเป็นผู้นำที่มากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบความ

เป็นผู้นำแบบกระจายที่ซึ่งการตัดสินใจจะกระจายไปให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม (Gronn, 2002) แม้ว่าความเป็นผู้นำแบบกระจายมีเป้าหมายเพื่อควบคุมความเชี่ยวชาญและความเข้าใจร่วมกันของบุคคลต่างๆ ภายในองค์กร แต่ก็อาจส่งผลให้เกิดความคลุมเครือ ความขัดแย้ง และความสับสนในบทบาท หากไม่ได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และลำดับความสำคัญที่แข่งขันกันอาจเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการดำเนินการตามแนวทางความเป็นผู้นำสมัยใหม่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษา (Gurr, Drysdale, & Mulford, 2005) หากไม่มีการสนับสนุน การฝึกอบรม และโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ ผู้นำด้านการศึกษาอาจประสบปัญหาในการนำแนวทางปฏิบัติด้านการจัดการเชิงรุกมาใช้ และตระหนักถึงศักยภาพสูงสุดของแนวทางความเป็นผู้นำสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้บริหารทางการศึกษา ช่องทางสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาการจัดการโรงเรียนเชิงรุกและการเสริมศักยภาพผู้นำด้านการศึกษาให้ก้าวหน้าก็คือการริเริ่มการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ผู้นำด้านการศึกษาควรมีสิทธิ์เข้าถึงโปรแกรมการฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และโอกาสในการให้คำปรึกษาที่ปรับให้เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มทักษะในด้านต่างๆ เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การแก้ไขข้อขัดแย้ง และความสามารถทางวัฒนธรรม (Harris & Muijs, 2005) นอกจากนี้ การพัฒนาทางวิชาชีพควรสอดคล้องกับแนวโน้มที่เกิดขึ้น ผลการวิจัย และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในความเป็นผู้นำด้านการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าผู้นำยังคงตามทันการพัฒนาในสาขานั้นและพร้อมที่จะรับมือกับความท้าทายที่กำลังพัฒนา

1.2 นโยบายและความพยายามสนับสนุน ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดบริบทที่กว้างขึ้นซึ่งผู้นำด้านการศึกษาดำเนินการ ดังนั้น ความพยายามที่จะส่งเสริมการบริหารจัดการโรงเรียนเชิงรุกและเพิ่มศักยภาพให้กับผู้นำด้านการศึกษาควรควบคู่ไปกับความพยายามสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพต่อนโยบายในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติ (Day et al., 2011) ผู้กำหนดนโยบายควรจัดลำดับความสำคัญของเงินทุนและทรัพยากรสำหรับโครงการริเริ่มการพัฒนาวิชาชีพสำหรับผู้บริหารทางการศึกษา ตลอดจนออกนโยบายที่สนับสนุนความเป็นผู้นำแบบกระจาย การทำงานร่วมกัน และนวัตกรรมภายในโรงเรียน นอกจากนี้ ความพยายามในการสนับสนุนควรมุ่งหมายเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแนวทางจัดการเชิงรุกและคุณค่าของการเสริมศักยภาพผู้นำด้านการศึกษาในการบรรลุผลการศึกษาระดับสูงสำหรับนักเรียนทุกคน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ช่องทางการวิจัยเพื่อการสำรวจเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาความเข้าใจและการดำเนินการของการจัดการโรงเรียนเชิงรุกและเพิ่มขีดความสามารถความเป็นผู้นำ การวิจัยอย่างต่อเนื่องถือเป็นสิ่งสำคัญ ความพยายามในการวิจัยในอนาคตสามารถสำรวจประสิทธิผลของการแทรกแซงหรือกลยุทธ์ของผู้นำที่เฉพาะเจาะจงในการส่งเสริมความกระตือรือร้น การทำงานร่วมกัน และนวัตกรรมภายในสภาพแวดล้อมทางการศึกษา นอกจากนี้ การศึกษาระยะยาวสามารถตรวจสอบผลกระทบระยะยาวของแนวทางการจัดการเชิงรุกต่อผลลัพธ์ของนักเรียน การรักษาคู และวัฒนธรรมองค์กร นอกจากนี้ การวิจัยเปรียบเทียบในบริบทและวัฒนธรรมการศึกษาที่แตกต่างกันสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับปัจจัยเชิงบริบทที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของความเป็นผู้นำและความสามารถในการถ่ายทอดแนวทางการจัดการเชิงรุก

เอกสารอ้างอิง (References)

- Barnett, R., & McCormick, R. (2014). Leadership and educational governance in England: evidence from ten academised multi-academy trusts. *Educational Management Administration & Leadership*, 42(1), 55-77.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. Free Press.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Sage Publications.
- Bryk, A. S., Gomez, L. M., & Grunow, A. (2011). *Getting ideas into action: Building networked improvement communities in education*. Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.
- Bush, T., & Glover, D. (2016). School leadership models: What do we know?. *School Leadership & Management*, 36(1), 5-13.
- Day, C., Sammons, P., Leithwood, K., Hopkins, D., Harris, A., Gu, Q.,... & Kington, A. (2011). *Successful school leadership: Linking with learning and achievement*. Open University Press.
- Epstein, J. L. (2011). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Westview Press.
- Fullan, M. (2001). *Leading in a culture of change*. John Wiley & Sons.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change (4th ed.)*. Teachers College Press.
- Greenleaf Center for Servant Leadership. (n.d.). What is servant leadership? Retrieved from <https://www.greenleaf.org/what-is-servant-leadership/>

- Greenleaf, R. K. (1977). *Servant leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness*. Paulist Press.
- Grogan, M., & Shakeshaft, C. (2011). *Women and educational leadership*. John Wiley & Sons.
- Gronn, P. (2002). Distributed leadership as a unit of analysis. *The Leadership Quarterly*, 13(4), 423-451.
- Gronn, P. (2002). Distributed leadership as a unit of analysis. *The Leadership Quarterly*, 13(4), 423-451.
- Gurr, D., Drysdale, L., & Mulford, B. (2005). School leadership and change: The realities of redistributing power. *Leading & Managing*, 11(1), 1-16.
- Hall, G. E., & Hord, S. M. (2001). *Implementing change: Patterns, principles, and potholes*. Allyn & Bacon.
- Hallinger, P. (2003). Leading educational change: Reflections on the practice of instructional and transformational leadership. *Cambridge Journal of Education*, 33(3), 329-352.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional leadership behavior of principals. *The Elementary School Journal*, 86(2), 217-248.
- Hargreaves, A., & Fink, D. (2006). *Sustainable leadership*. John Wiley & Sons.
- Harris, A. (2013). Distributed leadership: Implications for the role of the principal. *Journal of Management Development*, 32(1), 101-113.
- Harris, A., & Muijs, D. (2005). *Improving schools through teacher leadership*. McGraw-Hill Education.
- Harris, A., & Spillane, J. P. (2008). Distributed leadership through the looking glass. *Management in Education*, 22(1), 31-34.
- Jones, J., & Owens, J. (2018). Principals' perspectives on proactive approaches to student discipline: Strategies and considerations. *The Educational Forum*, 82(4), 392-409.
- Leithwood, K., & Riehl, C. (2003). What we know about successful school leadership. In J. Murphy (Ed.), *The Educational Leadership Challenge: Redefining Leadership for the 21st Century* (pp. 45-72). Teachers College Press.
- Leithwood, K., Jantzi, D., & Steinbach, R. (1999). *Changing leadership for changing times*. Open University Press.

Citation : สงกรานต์ จันทะปัสสา, นิตยปภา จันทะปัสสา, และ สันญา เคนาภูมิ. (2568). แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการ

โรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำทางการศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 17-30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

- Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How leadership influences student learning*. University of Minnesota, Center for Applied Research and Educational Improvement.
- Smylie, M. A. (1994). Redesigning teacher work: A case study of the impacts of restructuring school leadership and decision-making. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 16(4), 437-459.
- Spillane, J. P., Halverson, R., & Diamond, J. B. (2001). Investigating school leadership practice: A distributed perspective. *Educational Researcher*, 30(3), 23-28.

Citation : Janthapassa, J., Chanthapassa, N., & Kenaphoom, S. (2025). Leadership Approaches for Pro-Active School

Management: Empowering Educational Leaders. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 17–30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

Citation : สงกรานต์ จันทะปัสสา, นิตยปภา จันทะปัสสา, และ สัญญา เคนาภูมิ. (2568). แนวทางความเป็นผู้นำสำหรับการบริหารจัดการ

โรงเรียนเชิงรุก: เสริมสร้างศักยภาพผู้นำทางการศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 17-30.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.2>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Factors Affecting the Behavior of Students Visiting Nightlife Venues in Roi Et Province

เสกสรรค์ สนวา^{1*}, พรหมพร จันทบุตร², และ ภัทริยา ขจรไพร³

Seksan Sonwa^{1*}, Prompron Chanthabut², and Pattariya Kajonpai³

¹⁻³คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด; Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University,
Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : seksan@reru.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.3

Received : November 12, 2024; Revised : March 11, 2025; Accepted : March 11, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 2) พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และ 3) ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 120 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35 : S.D = 1.19$) 2) พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31 : S.D = 0.79$) และ 3) ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ได้แก่ 1) ควรพยายามลดจากที่เคยไปอาทิตย์ละ 4-5 วันก็ให้ลดเหลือ 1-2 วัน คิดเป็นจำนวน 50 คน 2) ควรเปลี่ยนมาดูซีรีส์หรือหนังทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นจำนวน 20 คน และ 3) ควรเปลี่ยนสถานที่นัดเพื่อนเพื่อพบปะที่ห้างสรรพสินค้าแทนสถานบันเทิง คิดเป็นจำนวน 13 คน

คำสำคัญ (Keywords) : พฤติกรรมการเที่ยวกลางคืน, สถานบันเทิง, นักศึกษา

Citation : Sonwa, S., Chanthabut, P., & Kajonpai, P. (2025). Factors Affecting the Behavior of Students Visiting Nightlife

Venues in Roi Et Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 31–44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

Abstract

The objectives research were to study 1) 1) Factors affecting the nightlife behavior of students at Rajabhat Roi Et University, 2) The nightlife behavior of students at Rajabhat Roi Et University, and 3) Suggestions for addressing the nightlife behavior of Rajabhat Roi Et University students. This research uses quantitative research methods. With a sample size of 120, , and data were collected using a questionnaire. The statistics used for analysis included percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research show that 1) Factors affecting the nightlife behavior of students at Rajabhat Roi Et University show an overall moderate level of satisfaction ($\bar{x}$ = 3.35, S.D = 1.19); 2) The nightlife behavior of students at Rajabhat Roi Et University shows an overall moderate level of satisfaction ($\bar{x}$ = 3.31, S.D = 0.79); and 3) Suggestions for addressing the nightlife behavior of Rajabhat Roi Et University students include 1) 1) You should try to reduce from going 4-5 days a week to 1-2 days, which amounts to 50 people. 2) Should switch to watching series or movies online, totaling 20 people and 3) Change the meeting place to a shopping mall instead of an entertainment venue, totaling 13 people

Keywords : Nightlife Behaviour, Entertainment Venues, Student

บทนำ (Introduction)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในด้านวัตถุและเทคโนโลยี มีการหลั่งไหลของอารยธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนไทย ซึ่งปัจจุบันคนไทยให้ความสำคัญกับความเจริญทางเทคโนโลยีและการรับค่านิยมตะวันตกมาถือปฏิบัติ ซึ่งบางส่วนอาจส่งผลทำให้คนไทยมีพฤติกรรมที่เสื่อมถอย ผิดศีลธรรมมากขึ้นเพราะหลงใหลในวัตถุและค่านิยมตะวันตก ทำให้สังคมไทยเต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของประเทศ สภาพเยาวชนไทยในสังคมปัจจุบันเกิดกระแสบริโภคเร็ววัยเด็ก และเยาวชนให้เกิดค่านิยมทางวัตถุ ฟุ้งเฟ้อใช้จ่ายเกินตัว (ณัชชา มณีวงศ์, 2550) ในปัจจุบันนี้ได้มีธุรกิจมากมายที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนไทย โดยเฉพาะสถานบันเทิง ซึ่งแพร่ขยายเป็นจำนวนมาก สถานบันเทิงประเภทต่างๆ เหล่านั้นเป็นผลต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่ส่งผลให้เกิดธุรกิจยามราตรีรู้จักกันดีก็คือ บาร์ (Bar) และ ไนท์คลับ (Nightclub) การนำเสนอรูปแบบของสถานบันเทิงไม่ได้หยุดแต่เพียงเท่านั้น มันกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ เช่น คอฟฟี่ช็อป คาราโอเกะ และผับได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ผลจากการสำรวจพฤติกรรม พบว่าวัยรุ่นที่นิยมเที่ยวกลางคืน ดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะ เหล้า เบียร์ สูงถึง ร้อยละ 58.70 ทั้งดื่มและสูบ ร้อยละ 40.74 (หรือรวมทั้งดื่มสูรา อย่างเดียวและทั้งดื่มและสูบรวมกันถึงร้อยละ 93.83) มีเพียงร้อยละ 6.17 ที่ไม่ดื่มและไม่สูบ

Citation : เสกสรรค์ สนวา, พรหมพร จันทบุตร, และ ภัทริยา ขจรไพร. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สถานบันเทิงกลางคืนของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 31–44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

(มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2554) โดยเฉพาะในเขตเมืองสถานบันเทิงต่างๆ เป็นสถานที่ที่มีการมั่วสุมของมีนเมาหลายครั้ง นำไปสู่การก่ออาชญากรรมและการติดยาเสพติดโดยสถานบันเทิงเหล่านั้นยังเป็นสถานที่ส่งเสริมให้มีการมั่ว สุมและสำส่อนทางเพศอีกด้วย เช่น สถานที่นั่งภายในมูมมิดโดยวัยรุ่นอาจถูกชักนำโดยเพื่อนให้ทดลองทำสิ่งที่แปลกไป จากสิ่งที่เคยกระทำ มั่วสุมทางเพศเสเพลสิ่งเสเพลติ ฯลฯ โดยไม่เกรงใจผู้พบเห็นหรือไม่สนใจความเหมาะสม เนื่องจากสภาพภายในสถานฯ ดังกล่าวมืดและขาดความสนใจซึ่งกันและกัน (วรรณ ชื่นวัฒนา และคณะ, 2558)

ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการศึกษาพบว่า ในบริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีสถานบริการบันเทิงซึ่งห่างจากมหาวิทยาลัยประมาณ 1.5 กิโลเมตร บริเวณเส้นทางร้อยเอ็ดโพธิ์ทอง มีสถานบริการบันเทิงทั้งหมด 3 แห่ง ได้แก่ สถานที่ ก สถานที่ ข สถานที่ ค จากสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า มีนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดนิยมเข้าไปในสถานบันเทิงดังกล่าวเป็นจำนวนมาก สำหรับพฤติกรรมของนักศึกษาจากสัมภาษณ์เบื้องต้นพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมชอบออกไปเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนและนักศึกษาที่ออกไปเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เนื่องจากมีเวลาว่างจากเรียน และการเรียนทำให้เกิดความเครียด ความกดดัน การไปเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืน จึงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยในการผ่อนคลาย ได้ออกไปสัมผัสบรรยากาศใหม่ๆ พบปะสังสรรค์เพื่อนฝูง

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษาดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนและทราบถึงปัจจัยพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนของนักศึกษา และสามารถนำเสนอผลการศึกษา ในการเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาหรือรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยฯ ในอนาคตอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3. เพื่อข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง

ณัชชา มณีวงศ์ (2550) กล่าวว่า พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง หมายถึง กิจกรรมที่ประพาศปฏิบัติเมื่อไปเที่ยวสถานบันเทิง ดังนี้ ร้องเพลง ฟังเพลง รับประทานอาหาร สนทนา ดูภาพยนตร์ นวดแผน

Citation : Sonwa, S., Chanthabut, P., & Kajonpai, P. (2025). Factors Affecting the Behavior of Students Visiting Nightlife

Venues in Roi Et Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 31–44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

ไทยผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การดื่มเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ การเต้น การเข้าไปทำความรู้จักกับเพื่อนต่างเพศ การสูบบุหรี่ ดูการแข่งขันกีฬา อาบอบนวด เล่นการพนันและดูคอนเสิร์ต

พันธ์ทิพย์ พระโคตร (2557) กล่าวว่า พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง หมายถึง การที่บุคคลมีการกระทำ หรือออกจากบ้านสถานที่พักเพื่อมาเที่ยวสถานบันเทิง เช่น พฤติกรรม

การแต่งตัวในรูปแบบเดียวกันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ในขณะที่ใช้บริการสถานบันเทิงได้แก่ การดื่ม การเต้นรำ การฟังเพลง การพูดคุยกับเพื่อน เป็นต้น

สมภพ จันทรเงิน (2558) กล่าวว่า พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง หมายถึง กิจกรรมที่ประพัตติปฏิบัติเมื่อไปเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืน ดังนี้ ร้องเพลง ฟังเพลง รับประทานอาหาร สนทนาพูดคุยดูภาพยนตร์ ดื่มเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เต้นรำ ทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด ดูการแข่งขันกีฬา เล่นการพนัน ดูคอนเสิร์ต ข่ายบริการทางเพศ พบคนถูกใจเพื่อมีเพศสัมพันธ์ เลี้ยงฉลองในโอกาสต่าง ๆ ทำธุรกิจเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้า นัดพบกับคนรู้จักหรือเพื่อนเก่าชมหรือเลือกซื้อสินค้า นวดแผนโบราณหรืออาบอบนวด เป็นต้น

วิศรุต วุฒิธรรม (2561) กล่าวว่า พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานบันเทิงหรือสถานเริงรมย์ เพื่อสนองความต้องการของตน โดยเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติบ่อยครั้ง หรือเป็นประจำจากความหมายของพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงข้างต้น

สรุปพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพบปะสังสรรค์ การนัดหมาย การเลือกสถานที่ การแต่งตัวซึ่งพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิง ได้แก่ เต้นรำ ฟังเพลง ดื่มเครื่องดื่ม รับประทานอาหาร พบปะสังสรรค์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่น รวมไปถึงช่วงวันเวลาที่ใช้ไปกับการเที่ยวสถานบันเทิง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

สุกัญญา เจริญศรี (2549) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ความเครียดจากการทำงาน นักท่องเที่ยวจึงเกิดความต้องการพักผ่อนเพื่อให้สามารถกลับมาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในอนาคต
2. รายได้ของประชากรที่ขึ้น จึงทำให้ประชากรมีศักยภาพในการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเพื่อเป็นการพักผ่อนและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเอง
3. ความสะดวกสบายทางด้านคมนาคมซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะเดินทางเข้าไปใช้บริการ
4. การมีเวลาว่างจึงทำให้ประชาชนมีเวลาว่างที่จะสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ได้มากขึ้น

Citation : เสกสรรค์ สนาวา, พรหมพร จันทบุตร, และ ภัทริยา ขจรไพร. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของ

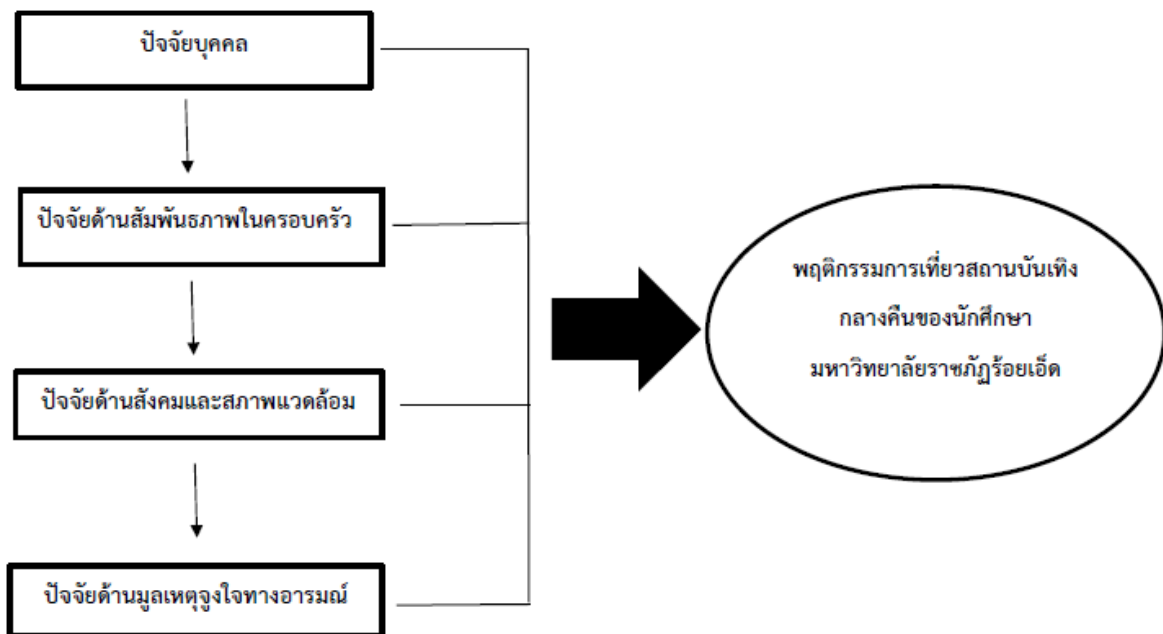
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 31-44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

5. ประชากรที่เพิ่มขึ้นจึงทำให้สภาพแวดล้อมเกิดความแออัด ดังนั้นจึงส่งผลให้ประชากรมีความต้องการที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวพักผ่อนในสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจากเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางชนบท หรือจากต่างจังหวัดเข้ามาท่องเที่ยวในเมือง เป็นต้น

สรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ความเครียด รายได้ การเดินทางมีความสะดวกสบาย การใช้เวลาว่างในการพักผ่อน และสภาพแวดล้อมที่เป็นตัวบีบเร้า เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด การวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 120 คน โดยใช้สูตรคำนวณ ของยามาเน่ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 ค่า ความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่างร้อยละ 5

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย n = จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อน ซึ่งกำหนดให้เท่ากับร้อยละ 5 (0.05)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านมูลเหตุจูงใจทางอารมณ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ประกอบด้วย พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืน พฤติกรรมที่ปฏิบัติในขณะที่เที่ยวสถานบันเทิงกลางคืน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สร้างแบบสอบถามผ่านระบบ Google Forms แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ โดยได้รับแบบสอบถามตอบกลับครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 120 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการโดยวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

โดยใช้เกณฑ์การแปลผล (Best, 1981 อ้างถึงใน พิษณุ อภิสมาจารโยธิน, 2562) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

Citation : เสกสรรค์ สนาวา, พรหมพร จันทบุตร, และ ภทริยา ขจรไพร. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 31-44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

ผลการวิจัย (Research Results)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
สรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเพศ อายุ ชั้นปี คณะ รายได้ต่อเดือน สถานภาพ
ทางครอบครัว โดยใช้ค่าร้อยละ ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	62	51.7
2. หญิง	56	46.7
3. อื่น ๆ	2	1.7
รวม	120	100.0
อายุ		
1. 19-20 ปี	40	33.3
2. 21-22 ปี	60	50.1
3. 23-24 ปี	13	10.8
4. 25 ปี ขึ้นไป	7	5.8
คณะ		
1. คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์	30	25.0
2. คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี	23	19.2
3. คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	24	20.0
4. คณะนิติรัฐศาสตร์	16	13.3
5. คณะพยาบาลศาสตร์	12	10.0
6. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	15	12.5
ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือน		
1. ได้รับมากกว่า 6,000 บาท ต่อเดือน	25	20.3
2. ได้รับอยู่ระหว่าง 3,000-6,000 บาทต่อเดือน	83	67.5
3. ได้รับต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน	15	12.2
รวม	120	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพทางครอบครัว		
1. พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	62	51.7
2. พ่อแม่แยกกัน/หย่าร้าง	41	34.2
3. พ่อหรือแม่เสียชีวิต	16	13.3
4. ทั้งพ่อและแม่เสียชีวิต	1	0.8
ไปเที่ยวสถานบันเทิงกี่ครั้งต่อสัปดาห์		
1. ทุกวัน	7	5.8
2. 2/3 วัน/ครั้ง	15	12.4
3. สัปดาห์ละครั้ง	35	28.9
4. 2/3 ครั้ง/สัปดาห์	38	31.4
5. เดือนละครั้ง	26	21.5
รวม	120	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 62 คน มีอายุระหว่าง 21-22 ปี จำนวน 60 คน ส่วนคณะที่ตอบคำถามมากที่สุดคือ คือ ครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ จำนวน 30 คน ค่าใช้จ่ายต่อเดือนได้รับอยู่ระหว่าง 3,000-6,000 บาทต่อเดือน จำนวน 83 คน สถานภาพทางครอบครัว ส่วนมากบิดามารดาอยู่ร่วมกัน จำนวน 62 คน ไปเที่ยวสถานบันเทิงกี่ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 38 คน และสถานที่ชอบไปเที่ยวสถานบันเทิง สถานที่ ค จำนวน 65 คน

Citation : เสกสรรค์ สนวา, พรหมพร จันทบุตร, และ ภัทริยา ขจรไพร. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 31-44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	3.40	1.22	ปานกลาง
ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	3.50	1.09	ปานกลาง
ด้านมูลเหตุจูงใจด้านอารมณ์	3.17	1.25	ปานกลาง
รวม	3.35	1.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35 : S.D = 1.19$) เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50 : S.D = 1.12$) ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40 : S.D = 1.12$) และด้านมูลเหตุจูงใจด้านอารมณ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17 : S.D = 1.25$) ตามลำดับ

พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืน

พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ด้านความอยากรู้อยากเห็น	3.09	0.75	ปานกลาง
ด้านการเลียนแบบเพื่อน	3.14	0.76	ปานกลาง
ด้านความสนุกสนาน	3.58	0.82	มาก
ด้านการผ่อนคลาย	3.43	0.86	ปานกลาง
รวม	3.31	0.79	ปานกลาง

Citation : Sonwa, S., Chanthabut, P., & Kajonpai, P. (2025). Factors Affecting the Behavior of Students Visiting Nightlife

Venues in Roi Et Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 31–44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31 : S.D = 0.79$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสนุกสนานมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58 : S.D = 0.82$) รองลงมาคือ ด้านการผ่อนคลายมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43 : S.D = 0.86$) และด้านการเลียนแบบเพื่อนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14 : S.D = 0.76$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ลักษณะของพฤติกรรมที่ปฏิบัติในขณะที่เที่ยวสถานบันเทิงกลางคืน

ลักษณะของพฤติกรรมที่ปฏิบัติในขณะที่เที่ยวสถานบันเทิง กลางคืน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ด้านการร้องเพลง	3.49	0.66	ปานกลาง
ด้านการฟังเพลง	3.32	0.71	ปานกลาง
ด้านการรับประทานอาหาร	3.53	0.75	มาก
ด้านการสนทนา	3.35	0.73	ปานกลาง
ด้านการดูคอนเสิร์ต	3.52	0.82	มาก
ด้านการดื่มเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	3.39	0.74	ปานกลาง
ด้านการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	3.31	0.65	ปานกลาง
ด้านการเต้น	3.29	0.83	ปานกลาง
ด้านการไปทำความรู้จักกับเพื่อนต่างเพศ	2.52	0.82	ปานกลาง
ด้านการสูบบุหรี่	2.18	0.78	น้อย
รวม	3.19	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ลักษณะของพฤติกรรมที่ปฏิบัติในขณะที่เที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19 : S.D = 0.74$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรับประทานอาหารมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53 : S.D = 0.75$) รองลงมาคือ ด้านการดูคอนเสิร์ตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52 : S.D = 0.82$) และด้านการดื่มเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39 : S.D = 0.74$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ข้อ	แนวทางการแก้ไขปัญหาการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	จำนวน (คน)
1	ควรเปลี่ยนมาดูซีรีส์หรือหนังทางอินเทอร์เน็ต	20
2	ควรหาเกมสืมาเล่นแก้เบื่อคร่ำเวลา	11
3	ควรพยายามลดจากที่เคยไปอาทิตย์ละ 4-5 วันก็ให้ลดเหลือ 1-2 วัน	50
4	ควรเปลี่ยนสถานที่นัดเพื่อนเพื่อพบปะที่ห่างสรรพสินค้าแทนสถานบันเทิง	13
5	ควรนั่งจับกลุ่มคุยเรื่องงานและถามไถ่เรื่องทั่วไป	10
6	ควรหาที่เที่ยว เช่น ทะเล ภูเขา แม่น้ำ	7
7	ควรเข้านอนเร็วขึ้น	9
รวม		120

จากตารางที่ 5 พบว่า ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับ ดังนี้

- 1) ควรพยายามลดจากที่เคยไปอาทิตย์ละ 4-5 วันก็ให้ลดเหลือ 1-2 วัน คิดเป็นจำนวน 50 คน
- 2) ควรเปลี่ยนมาดูซีรีส์หรือหนังทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นจำนวน 20 คน
- 3) ควรเปลี่ยนสถานที่นัดเพื่อนเพื่อพบปะที่ห่างสรรพสินค้าแทนสถานบันเทิง คิดเป็นจำนวน 13 คน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35 : S.D = 1.19$) เมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50 : S.D = 1.12$) ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40 : S.D = 1.12$) และด้านมูลเหตุจูงใจด้านอารมณ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17 : S.D = 1.25$) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นที่รู้กันดีว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งกับนักศึกษาและครอบครัวเป็นตัวแทนในการขัดเกลาทางสังคมมีความใกล้ชิดกับสมาชิกของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คันธรส พลเยี่ยม

Citation : Sonwa, S., Chanthabut, P., & Kajonpai, P. (2025). Factors Affecting the Behavior of Students Visiting Nightlife

Venues in Roi Et Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 31–44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

(2545) พบว่า นักศึกษาอาจกำลังเผชิญกับสภาพปัญหาที่อาจจะเกิดจากครอบครัว จึงต้องการออกไปเที่ยวสถานบันเทิงและครอบครัวที่แตกแยกมีผลต่อการไปเที่ยวสถานบันเทิง นอกจากนี้ การเที่ยวกลางคืนยังเป็นการหาเวลาพักผ่อน คลายเครียด และเป็นการสร้างความสนุกและรื่นเริง เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานบันเทิงมีระบบแสง สี เสียงที่เร้าใจและดึงดูดใจทำให้มีความสุขจึงอยากไปเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคันธรส พลเยี่ยม (2545) พบว่า ที่เป็นสาเหตุในระดับมากคือสถานเริงรมย์มีระบบแสง สี เสียง ที่เร้าใจ และดึงดูดใจทำให้มีความสุข รวมทั้งบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานเริงรมย์น่าสนใจดึงดูดใจทำให้อยากไปเที่ยว

พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31 : S.D = 0.79$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสนุกสนานมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58 : S.D = 0.82$) รองลงมาคือ ด้านการผ่อนคลายมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43 : S.D = 0.86$) และด้านการเลียนแบบเพื่อนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14 : S.D = 0.76$) เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะการที่ได้ไปเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนทำให้ผ่อนคลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา มณีวงศ์ (2550) พบว่า พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงเป็นกิจกรรมที่ประเพณีปฏิบัติที่ช่วยให้เกิดความผ่อนคลายความเครียดในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เช่น การร้องเพลง การฟังเพลง การรับประทานอาหาร การสนทนา การดื่มเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ การเต้น การเข้าไปทำความรู้จักกับเพื่อนต่างเพศ การสูบบุหรี่ และดูคอนเสิร์ต เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

สถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์และร่วมกันจัดกิจกรรมให้นักศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน เช่น การแสดงดนตรี การเล่นเกม การออกค่ายจิตอาสา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- นธรส พลเยี่ยม. (2545). พฤติกรรมและสาเหตุในการเที่ยวสถานเริงรมย์ของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัชชา มณีวงศ์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของนักศึกษาจังหวัดนครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

Citation : เสกสรรค์ สนาวา, พรหมพร จันทบุตร, และ ภัทริยา ขจรไพร. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 31-44.
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

- พันธ์ทิพย์ พระโคตร. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเที่ยวสถานบันเทิงของนิสิตมหาวิทยาลัย
รัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษม
บัณฑิต.
- พิษณุ อภิสมภารโยธิน. (2562). *ชีวะสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานเบื้องต้นสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ:
ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- วรรณ ชื่นวัฒนา, นิภาวรรณ คำแสน, และ รณฤทธิ์ แก้วรากมุข. (2558). พฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนของ
วัยรุ่นตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. สืบค้นจาก
<https://identity.bsru.ac.th/archives/2768>.
- วิศรุต วุฒิธรรม. (2561). พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงของนักศึกษาในพื้นที่อำเภอหัวหินจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(2), 1–10.
- สมภพ จันทรเงิน. (2558). พฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงของนักศึกษาปริญญาตรีในจังหวัดชลบุรี.
วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, 2(10), 40–49.
- สุกัญญา เจริญศรี. (2552). *การรับรู้และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน
หลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติ (Tsunami) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขต
กรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.

Citation : เสกสรรค์ สนวา, พรหมพร จันทบุตร, และ ภัทริยา ขจรไพร. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงกลางคืนของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 31–44.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.3>

การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียน
ที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

Diagnosis of Learning Disabilities in Mathematics: Numbers and Numerals for
Students with Mathematical Difficulties in Schools Under the Bangkok
Primary Educational Service Area Office

อาภรณ์ สอาดเยี่ยม^{1*}, ชนิตา มิตรานนท์², และ จีรพัฒน์ ศิริรักษ์³

Aporn Saardaium^{1*}, Chanida Mitranun², and Cheerapat Sirirak³

¹นักศึกษาลัทธิสุตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ; Doctor of Education Program Department of Special Education, Faculty of Education,
Srinakharinwirot University, Thailand.

²⁻³อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Department of Special
Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : aporns@g.swu.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.4

Received : March 19, 2025; Revised : April 24, 2025; Accepted : April 25, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ 1) เพื่อสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 และ 3) เพื่อวินิจฉัยปัญหาในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) ผลการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยตามขั้นตอน ทำให้ได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่

Citation : Saardaium, A., Mitranun, C., & Sirirak, C. (2025). Diagnosis of Learning Disabilities in Mathematics: Numbers and

Numerals for Students with Mathematical Difficulties in Schools Under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 45–58. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.4>

สามารถนำผลการทดสอบไปพิจารณาข้อบกพร่องของนักเรียนได้ 2) ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบ
วินิจฉัย พบว่า ค่าความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.80 ถึง 1.00 ค่าความยากง่าย 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจ
จำแนก 0.20 ถึง 0.40 และค่าความเชื่อมั่น 0.87 และ 3) ผลการวินิจฉัยปัญหาในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์
เรื่อง จำนวนและตัวเลข ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่านักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้ทาง
คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข โดยมีคะแนนเฉลี่ยไม่ผ่านเกณฑ์ เมื่อเรียงลำดับความบกพร่องมากที่สุด
ได้แก่ เรื่อง การจำตัวเลขได้แต่ไม่รู้ค่าจำนวน คิดเป็นร้อยละ 58.00 และรองลงมา คือ การรู้ค่าจำนวนได้แต่
จำตัวเลขไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 50.70

คำสำคัญ (Keywords) : แบบทดสอบวินิจฉัย, จำนวนและตัวเลข, ปัญหาการเรียนรู้คณิตศาสตร์

Abstract

This research aimed to: 1) develop a diagnostic test for identifying learning deficiencies in mathematics, specifically regarding numbers and numerals, for students in grades 1-3 who face mathematical challenges; 2) assess the quality of the diagnostic test, including its content validity, difficulty level, discriminative power, and reliability; and 3) diagnose the mathematical learning deficiencies of students in grades 1-3 in relation to numbers and numerals. The target group consisted of students in grades 1-3 in schools under the jurisdiction of the Bangkok Primary Educational Service Area Office for the 2024 academic year. The research tool was a diagnostic test on numbers and numerals for students with learning difficulties in mathematics in grades 1-3.

The findings were as follows: 1) The development of the diagnostic test led to the creation of a 20-item multiple-choice test, designed to identify students' deficiencies in understanding numbers and numerals; 2) The quality of the test was verified, showing content validity scores ranging from 0.80 to 1.00, difficulty levels from 0.20 to 0.80, discriminative power from 0.20 to 0.40, and reliability at 0.87; and 3) The diagnostic results indicated that students had significant learning deficiencies, with the most common issue being the ability to memories numbers but not understand their value (58.00%), followed by knowing the value of numbers but not being able to recall the numbers themselves (50.70%).

Keywords : Mathematical Diagnostic Test, numbers and numerals, mathematical learning deficiencies

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อมนุษย์ เนื่องจากช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผนตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ถึงแม้ว่าคณิตศาสตร์จะมีบทบาทสำคัญและมีความจำเป็น แต่การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์กลับไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเมื่อพิจารณาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) และผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (National Test: NT) ย้อนหลัง 3 ปี (ปีการศึกษา 2564–2566) พบว่า วิชาคณิตศาสตร์คือวิชาที่ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนสอบต่ำที่สุด (สถาบันการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนทำคะแนนสอบวิชาคณิตศาสตร์ได้น้อยอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากวิชาคณิตศาสตร์เป็นนามธรรมจึงยากต่อการเข้าใจ สอดคล้องกับ ยุพิน พิพิธกุล (2545) ที่ให้ข้อคิดว่าวิชาคณิตศาสตร์มิใช่มีความหมายเพียงแต่ตัวเลขและสัญลักษณ์เท่านั้น แต่คือสิ่งที่ เป็นนามธรรม เนื้อหาบางตอนก็ยากที่จะอธิบายให้เข้าใจได้

การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สิ่งสำคัญที่นักเรียนควรมีคือ พื้นฐานเกี่ยวกับตัวเลขและจำนวนนับ เพราะจำเป็นทั้งในด้านการดำเนินชีวิตและด้านการศึกษา การที่นักเรียนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมกับช่วงวัย จะช่วยให้นักเรียนนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น แต่หากนักเรียนไม่มี ความรู้พื้นฐานนี้ ก็อาจส่งผลให้การเรียนคณิตศาสตร์ไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นความรู้พื้นฐานจึงสำคัญ มากต่อการเรียนเนื้อหาคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับ Peter Hudson et al. (2010) ที่กล่าวว่าปัญหาของ การเรียนคณิตศาสตร์ที่ไม่ประสบความสำเร็จนั้น อาจมีสาเหตุมาจากความบกพร่องในทักษะทางคณิตศาสตร์ ขั้นพื้นฐานในห้องเรียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องเข้าใจทักษะพื้นฐานของนักเรียน ต้องค้นหาวิธีการสอนที่มี ประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ของผู้เรียน (Learning Style) (วิวัฒน์ พัทโท, 2554; สาวิตรี จุ้ยทอง, 2559)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการส่งเสริมให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ทาง คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปต่อยอดสู่บทเรียนที่ยากขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งการเข้าช่วยเหลือในจุดที่นักเรียนบกพร่อง จากการวินิจฉัยรายบุคคล จะทำให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขได้ตรงกับความต้องการของนักเรียน ส่งผลต่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ และจากการศึกษาข้อมูล พบว่ายังไม่มีมีการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนา แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-3 เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียน และหวังให้ผล

การวินิจฉัยข้อบกพร่องนี้ เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
2. เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
3. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. ผู้เรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์

การที่ผู้เรียนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมกับช่วงวัย จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น (สิริลักษณ์ โปรงสันเทียะ, 2550) ในทางตรงกันข้ามหากผู้เรียนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่ไม่สมวัย มีความล่าช้ากว่าเพื่อนวัยเดียวกัน และความล่าช้าดังกล่าวส่งผลเสียต่อกระบวนการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวัน อาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนในกลุ่มนี้จัดเป็นผู้เรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยผู้สอนสามารถสังเกตปัญหาดังกล่าวได้จากลักษณะ (เบญจพร ปัญญา, 2545; ผดุง อารยะวิญญู, 2553) ดังนี้

- 1) มีปัญหาในการนับ การเข้าใจความหมาย และจำนวนของตัวเลข เช่น นับเลขไม่ได้ นับเลขสลับ หรือนับเลขได้แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงได้ว่าเลขตัวนี้มีจำนวนเท่าไร เทียบได้เป็นสิ่งที่ของกี่ชิ้น กี่อัน
- 2) มีความสับสนในค่าและตำแหน่งของตัวเลข เช่น ไม่เข้าใจความแตกต่างของค่าเลข 4 ในหลักหน่วย หลักสิบ หลักร้อย
- 3) มีปัญหาในการทำความเข้าใจ การใช้ และการเขียนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เช่น สับสนระหว่างเครื่องหมายลบ (-) และเครื่องหมายบวก (+)
- 4) มีปัญหาในการทำความเข้าใจความหมายเครื่องหมายต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ เช่น เครื่องหมายที่สื่อถึง มากกว่า (>) น้อยกว่า (<) เท่ากับ (=) ไม่เท่ากับ ($\neq$) หน่วยการวัดต่าง ๆ
- 5) เขียนเลขสลับตำแหน่ง เช่น 32 เป็น 23 และสับสนเลขที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น 6 กับ 9 หรือ 5 กับ 2 เป็นต้น
- 6) มีความยากลำบากในการตีความโจทย์ปัญหา การเชื่อมโยงภาษาเขียนกับเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ เช่น เพิ่มขึ้น หมายถึง บวก (+) นำออก หมายถึง ลบ (-)

Citation : อาภรณ์ สอาดเยี่ยม, ชนิดา มิตรานันท์, และ จิรพัฒน์ ศิริรักษ์. (2568). การวินิจฉัยปัญหาในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์: จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 45-58. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.4>

7) ไม่สามารถจดจำสูตรทางคณิตศาสตร์ได้

8) มีปัญหาในการทำความเข้าใจเรื่องราวในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข เช่น ค่าของเงิน การทอนเงิน การบอกวันที่ การอ่านนาฬิกา การบอกระยะทางจะเห็นได้ว่าลักษณะของผู้เรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นลักษณะที่ขัดขวางกระบวนการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นผู้สอนจึงควรเรียนรู้และเข้าใจลักษณะที่บ่งบอกถึงปัญหา เพื่อให้ผู้สอนสามารถเข้าไปช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้นในการช่วยเหลือ ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา เพื่อที่จะได้สามารถหาวิธีช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และเพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการพัฒนาตัวเองได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น (จุฬามาศ จันทรศรีสุต, 2560)

2. แบบทดสอบวินิจฉัย

แบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ หรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียน โดยมุ่งเน้นไปที่การระบุข้อผิดพลาด ความเข้าใจผิด หรืออุปสรรคที่ขัดขวางการเรียนรู้ของนักเรียน (Brookhart, 2011)

ในวิชาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 แบบทดสอบวินิจฉัยช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ได้ว่านักเรียนมีปัญหาเรื่องแนวคิดใด เช่น การเข้าใจค่าของตัวเลข การบวกและลบจำนวน หรือลำดับของตัวเลข ซึ่งจะช่วยในการปรับกลยุทธ์การสอนได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่เป็นระบบ ดังนี้ (Fuchs et al., 2007)

- 1) กำหนดเป้าหมายของการวินิจฉัย โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบ
- 2) วิเคราะห์เนื้อหาและข้อผิดพลาดที่พบบ่อย โดยการศึกษาหัวข้อที่ต้องการวัด และพิจารณาว่ามีแนวโน้มที่นักเรียนจะเข้าใจผิดหรือมีปัญหาในเรื่องใด
- 3) สร้างข้อคำถามที่เหมาะสม การออกแบบข้อคำถามที่สามารถตรวจจับข้อผิดพลาดหรือความเข้าใจผิด โดยอาจใช้คำถามแบบตัวเลือก คำถามเติมคำ หรือคำถามแบบเปิด
- 4) ทดสอบและปรับปรุงแบบทดสอบ โดยทดลองใช้แบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก วิเคราะห์ผลลัพธ์ และแก้ไขข้อบกพร่องของข้อคำถาม
- 5) นำไปใช้จริงและวิเคราะห์ผลลัพธ์ โดยนำแบบทดสอบไปใช้กับนักเรียน และวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้เพื่อปรับปรุงการสอนให้เหมาะสม

แบบทดสอบวินิจฉัย มีประโยชน์ในแง่ของการพัฒนานักเรียนได้อย่างมาก เนื่องจากช่วยระบุจุดอ่อนของนักเรียนได้ ช่วยให้ครูทราบว่านักเรียนมีปัญหาในหัวข้อใด และสามารถปรับปรุงการสอน ออกแบบกิจกรรม หรือเลือกใช้สื่อการสอนที่ตรงกับปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเฉพาะเจาะจง (ไพโรจน์ ประสมศรี, 2560)

Citation : Saardaium, A., Mitranun, C., & Sirirak, C. (2025). Diagnosis of Learning Disabilities in Mathematics: Numbers and

Numerals for Students with Mathematical Difficulties in Schools Under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 45–58. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.4>

จากผลการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่า แบบทดสอบวินิจฉัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยระบุข้อบกพร่องทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ทั้งในด้านความเข้าใจแนวคิดพื้นฐาน กระบวนการคิด และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา อันจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการสอนและออกแบบกิจกรรมเสริมที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567 โดยมีเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1.1 มีระดับสติปัญญาปกติ โดยใช้แบบวัดระดับความสามารถทางสติปัญญา (IQ) Standard Progressive Matrices : SPM) ระดับ 90 ขึ้นไป

1.2 เมื่อทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบความรู้พื้นฐาน เรื่อง จำนวนและตัวเลข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วได้ผลคะแนนสอบต่ำกว่าร้อยละ 50

1.3 คัดเลือกนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปกติ และมีคะแนนการทดสอบความรู้พื้นฐาน เรื่อง จำนวนและตัวเลข ต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย สรุปจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่คัดเลือกได้ จำนวน 90 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งในกระบวนการพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1 แบบทดสอบความรู้พื้นฐาน เรื่อง จำนวนและตัวเลข เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย เลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ วัตถุประสงค์ของแบบทดสอบนี้คือ ใช้ในการคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ซึ่งแบบทดสอบนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 0.80 ถึง 1.00 แล้วนำไปหาคุณภาพกับนักเรียนทั่วไป ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ได้ค่าความยากง่าย 0.27 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 ถึง 0.50 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87

2.2 แบบสำรวจข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข แบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ วัตถุประสงค์ของแบบสำรวจนี้คือ ใช้ในการรวบรวมลักษณะของคำตอบที่นักเรียนมักตอบผิด แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเรียนรู้ และนำไปสร้างร่างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ซึ่งแบบสำรวจนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 0.80 ถึง 1.00

2.3 แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ วัตถุประสงค์ของแบบทดสอบวินิจฉัยนี้คือ ใช้ในการระบุข้อบกพร่องเฉพาะของนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นได้อย่างเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอบจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการอนุมัติเลขที่โครงการ SWUEC/E/G-159/2566 จากนั้นจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูล หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และติดต่อประสานงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน เพื่อขอข้อมูลนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

3.2 ดำเนินการคัดเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดย 1) ติดต่อแต่ละโรงเรียนเพื่อขอรายนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยให้ครูผู้สอนคณิตศาสตร์เป็นผู้คัดเลือกในเบื้องต้น 2) ประชุมชี้แจงรายละเอียดการเก็บข้อมูลกับทางโรงเรียน 3) วัดระดับสติปัญญาให้นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือก โดยใช้แบบวัดระดับความสามารถทางสติปัญญา (IQ) Standard Progressive Matrices : SPM 4) ทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบความรู้พื้นฐาน เรื่อง จำนวนและตัวเลข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5) รวบรวมรายชื่อนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปกติ (90 ขึ้นไป) และมีคะแนนการทดสอบความรู้พื้นฐาน เรื่อง จำนวนและตัวเลข ต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 6) สรุปจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่คัดเลือกได้ จำนวน 90 คน

3.3 แบ่งนักเรียนที่คัดเลือกไว้ จำนวน 90 คน ออกเป็น 3 กลุ่ม และดำเนินการดังนี้

กลุ่มที่ 1 ให้ทำแบบสำรวจข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข (แบบอัตนัย) จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปสร้างร่างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ซึ่งเป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

กลุ่มที่ 2 ให้ทำร่างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัย โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาค่าความสอดคล้องของจุดประสงค์และข้อคำถามของแบบทดสอบ (IOC) หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ แล้วปรับปรุงแก้ไข ตัดข้อที่มีคุณภาพไม่ได้ตามเกณฑ์ออก ได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข จำนวน 20 ข้อ

กลุ่มที่ 3 ให้ทำแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ หาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ผลการวินิจฉัยปัญหาในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

Citation : Saardaium, A., Mitranun, C., & Sirirak, C. (2025). Diagnosis of Learning Disabilities in Mathematics: Numbers and

Numerals for Students with Mathematical Difficulties in Schools Under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 45–58. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.4>

4.1 ค่าความเที่ยงตรงของแบบสำรวจข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข และแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนและตัวเลข โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม

4.2 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข

4.3 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนและตัวเลข

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับ นักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนที่กำหนด ผลปรากฏว่า ได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 1 ฉบับ แบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่สามารถพิจารณาข้อบกพร่องของนักเรียนได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ 1) การจำตัวเลขได้แต่ไม่รู้ค่าจำนวน (จำนวน 10 ข้อ) และ 2) การรู้ค่าจำนวนได้แต่จำตัวเลขไม่ได้ (จำนวน 10 ข้อ)

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

2.1.1 ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบสำรวจข้อบกพร่อง (IOC) ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจข้อบกพร่อง ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน

2.1.2 ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบทดสอบวินิจฉัย (IOC) ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวินิจฉัย ซึ่งเป็น แบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมี ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน

2.2 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 คุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนและตัวเลข
 ได้แก่ ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

คุณภาพแบบทดสอบ (รายข้อ)	ค่าความยากง่าย (Difficulty)	ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)
แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข	0.40 ถึง 0.80	0.20 ถึง 0.40
คุณภาพของแบบทดสอบ (ทั้งฉบับ)		ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.87

3. ผลสรุปการวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข

3.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของการทำแบบทดสอบวินิจฉัยทั้งฉบับ จำนวน 20 ข้อ ข้อละ

1 คะแนน รวม 20 คะแนน ของนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์จำนวน 30 คน มีค่าเฉลี่ย 9.13 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 45.67 แสดงผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการผ่านเกณฑ์ การประเมิน แบ่งตามความบกพร่อง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบ่งตามความบกพร่องการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ของนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ และคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบวินิจฉัย

ความบกพร่อง การเรียนรู้คณิตศาสตร์	คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 10 คะแนน)	ค่าร้อยละ	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	อันดับที่	ผ่าน/ไม่ผ่าน (เกณฑ์ร้อยละ 50)
1. การจำตัวเลขได้ แต่ไม่รู้ค่าจำนวน	4.20	42.00	3.12	1	ไม่ผ่าน
2. การรู้ค่าจำนวน แต่จำตัวเลขไม่ได้	4.93	49.30	2.43	2	ไม่ผ่าน

* นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบ หมายถึง นักเรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 50 หมายถึง มีข้อบกพร่องด้านการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข

3.2 ผลการวินิจฉัยข้อบกพร่องด้านการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข

เมื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข จากผลการทดสอบในแต่ละ ข้อของนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ พบว่า การจำตัวเลขได้แต่ไม่รู้ค่าจำนวนเป็นข้อบกพร่องที่เกิดกับนักเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.00 และการรู้ค่าจำนวนแต่จำตัวเลขไม่ได้คือข้อบกพร่องรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 50.70

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในขั้นต้น จากการศึกษาหลักสูตร สารการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วสร้างแบบสำรวจข้อบกพร่องแบบอัตนัย เพื่อนำผลการสำรวจมาสร้างเป็นแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่อง จำนวน 1 ฉบับ แบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนเพื่อหาคุณภาพรายข้อ จากนั้นคัดเลือกข้อสอบจำนวน 20 ข้อ เพื่อทดสอบและหาคุณภาพทั้งฉบับ จึงได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ 20 ข้อ ที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อบกพร่องของนักเรียนได้จริง ซึ่งข้อบกพร่องที่พบนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับสิ่งที่วินิจฉัยพบ สอดคล้องกับ ญัตติกานต์ สนธิกัน (2566) ที่กล่าวว่า แบบสอบวินิจฉัยมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความบกพร่องในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อให้ทราบปัญหาทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่แท้จริง อันนำมาสู่แนวทางการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับความบกพร่องของผู้เรียนต่อไป ทำนองเดียวกับ บุญชม ศรีสะอาด (2523) ที่กล่าวว่า การที่จะค้นหาข้อบกพร่องของผู้เรียน เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละวิชาอย่างตรงจุด การใช้แบบทดสอบเข้ามาช่วยก็มีส่วนสำคัญ โดยเฉพาะแบบทดสอบวินิจฉัยซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ชี้ให้เห็นถึงจุดบกพร่องหรือจุดที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ ของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้เพื่อที่จะได้หาทางแก้ไขได้ตรงจุดยิ่งขึ้น อันจะทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ในการเรียนได้เหมือนคนอื่น ๆ

2. แบบทดสอบวินิจฉัยได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขจนมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประเมินผลการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และสามารถใช่วินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ โดยในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจข้อบกพร่อง ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน ในการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ พบว่าผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญมีเฉลี่ยระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน และผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ทั้งฉบับ สรุปค่าความยากง่ายและค่าความเชื่อมั่น ได้ดังนี้ 1) แบบทดสอบมีค่าความยากง่าย (Difficulty) ตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ 0.20 ถึง 0.80 หมายความว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความยากอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องได้ 2) แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.87 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ 0.7 ถึง 1.0 หมายความว่า แบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง ไม่ว่านักเรียนจะทำข้อสอบกี่ครั้งก็จะได้คะแนน

ใกล้เคียงกับคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งเดิม นั่นคือ แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องนี้ สามารถนำไปใช้ทดสอบวินิจฉัยความบกพร่องทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) และ Anthony J. Nitko และ Susan M. Brookhart (2011) ที่ได้กล่าวว่า เกณฑ์พิจารณาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบที่ดี ต้องมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 และแบบทดสอบที่เชื่อถือได้ ต้องมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ถึง 1.0

3. ผลสรุปการศึกษาปัญหาในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและตัวเลข พบว่าข้อบกพร่องที่พบมากที่สุดคือ การจำตัวเลขได้แต่ไม่รู้ค่าจำนวน ซึ่งนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 42.00 โดยพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก คือ นักเรียนสามารถบอกตัวเลขได้เมื่อเห็นตัวเลขในแบบทดสอบ แต่ไม่สามารถตอบแบบทดสอบที่ต้องแสดงจำนวนตามตัวเลขได้ ข้อบกพร่องที่พบรองลงมา คือ การรู้ค่าจำนวนได้แต่จำตัวเลขไม่ได้ ซึ่งนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 49.30 โดยพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก คือ นักเรียนสามารถแสดงการนับจำนวนได้ แบบเรียงลำดับจากจำนวน 1 ไปจนถึงจำนวน 10 แต่เมื่อครูแสดงตัวเลขแล้วให้หยิบสิ่งของเพื่อแทนจำนวนของตัวเลขนั้นนักเรียนจะทำไม่ถูกต้อง และนักเรียนจะใช้คำถามหรือขอให้ครูช่วยบอกหรือพูดชื่อตัวเลขนั้น เพื่อให้ทราบว่าเป็นตัวเลขอะไรเสียก่อนจึงจะแสดงการนับและตอบคำถามในแบบทดสอบได้ จากพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก ทำให้สังเกตได้ว่านักเรียนขาดความมั่นใจในการทำแบบทดสอบหรือตอบคำถาม เนื่องจากไม่เข้าใจในเรื่องการรู้ค่าจำนวนและตัวเลข ซึ่งปัญหานี้อาจส่งผลไปยังการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ในอนาคตที่เนื้อหาจะมีความยากและซับซ้อนมากขึ้น สอดคล้องกับ Helen Cramman (2020) ที่ได้กล่าวว่า ในขณะที่เด็กๆ เรียนรู้ตัวเลขห้าหลักแรก (1-5) พวกเขาจะไม่ก้าวหน้าไปเรียนรู้ตัวเลขครึ่งหลัง (6-9) จนกว่าพวกเขาจะเข้าใจและจดจำการเรียนรู้ตัวเลขกลุ่มแรกได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องช่วยให้เด็กมั่นใจกับการระบุตัวเลขให้ได้ พวกเขาจำเป็นต้องทำกิจกรรมเพื่อฝึกฝนและทำความเข้าใจกับตัวเลขอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เช่นเดียวกับ Macy Jean Baker (2019) ที่ได้รวบรวมผลกระทบของการรับรู้ตัวเลขต่อความสำเร็จทางการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเลขและจำนวนมีผลกระทบอย่างมากต่อความสำเร็จทางคณิตศาสตร์ในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไม่มีความเข้าใจพื้นฐานเหล่านี้ นักเรียนมักจะประสบปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

หลังจากนำแบบทดสอบวินิจฉัย ไปใช้ ควรนำผลการวินิจฉัยมาใช้เป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เช่น ออกแบบกิจกรรมที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับสิ่งที่วินิจฉัยพบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ในเรื่องอื่น ๆ

2.2 งานวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อบกพร่องทางคณิตศาสตร์กับปัจจัย
อื่น ๆ เช่น ความสามารถด้านภาษาและสมาธิ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)*.
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จุฬามาศ จันทรศรีสุต. (2560). *การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้*. คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ณัฐกานต์ สนธิกัน, สุวิมล ตีรกันันท์, และ กมลทิพย์ ศรีหาเศษ. (2566). การสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์
ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3(1), 313–324.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2523). แบบทดสอบวินิจฉัย Diagnostic Test. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 2(1), 9–12.
- เบญจพร ปัญญา. (2545). *คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2553). *วิธีสอนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้*. I.Q. Book Center.
- ไพโรจน์ ประสมศรี. (2560). *การวัดและประเมินผลการศึกษา: แนวทางการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยในห้องเรียน*.
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2545). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ยุคปฏิรูปการศึกษา*. บพิธการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ, และ อังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สุริยาสาน.
- วิวัฒน์ พัทโท. (2554). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ประกอบ
หลัก “สุ จี ปุ ลิ” เรื่องเศษส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการ
สื่อสารทางคณิตศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- สถาบันการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *สถิติ O-NET ย้อนหลัง*. เข้าถึงได้จาก
<https://www.niets.or.th/th/content/view/11821> (สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2568)
- สาวตรี จุ้ยทอง, มารุต พัฒนา, และ วิชัย วงษ์ใหญ่. (2558). แนวทางการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มี
ความบกพร่องทางการเรียนรู้. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรม
ราชูปถัมภ์*, 9(3), 121–132.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ม.ป.ป.). *ระบบบริหารการทดสอบ*. เข้าถึงได้จาก
<http://180.180.244.45/NT/ExamWeb/FrLogin.aspx?ReturnUrl=%2fNT%2fExamWeb%2f>

Citation : อาภรณ์ สอาดเยี่ยม, ชนิดา มิตรานันท์, และ จีรพัฒน์ ศิริรักษ์. (2568). การวินิจฉัยปัญหาในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์: จำนวน
และตัวเลข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 45–58. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.4>

- สิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ. (2550). การพัฒนาโปรแกรมซ่อมเสริมคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 8(3), 166–175.
- Baker, M. J. (2019). *Number sense and the effects on students' mathematical success*. Retrieved from https://nwcommons.nwciowa.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1160&context=education_masters (Retrieved February 1, 2025)
- Brookhart, S. M. (2011). Educational assessment knowledge and skills for teachers. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 30(1), 3–12.
- Cramman, H., Gott, S., Little, J., Merrell, C., Tymms, P., & Copping, L. T. (2020). Number identification: A unique developmental pathway in mathematics? *Research Papers in Education*, 35(2), 117–143.
- Fuchs, L. S., Fuchs, D., & Compton, D. L. (2007). Response to intervention: A framework for reading disabilities identification and intervention. *Journal of Learning Disabilities*, 40(6), 567–579.
- Hudson, P. (2010). Mentors report on their own mentoring practices. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(7), 30–42.

การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา

Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the Reading and Writing Competencies of Primary School Students

อรธิดา ประสาร^{1*}

Ontida Prasarn^{1*}

¹คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ; Faculty of Education and Human
Development, Sisaket Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : ontida2554@gmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.5

Received : March 14, 2025; Revised : March 30, 2025; Accepted : April 2, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมนำเสนอเรื่องเล่ามุขปาฐะจัดทำเป็นหนังสือพัฒนาการอ่านมีการ
โต้ตอบเรื่องราวที่อ่านและแสดงภาพความเป็นจริงเสริมผ่านอุปกรณ์สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต การวิจัยมี
วัตถุประสงค์เพื่อ 1) รวบรวมและสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ 2) พัฒนา
นวัตกรรมหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม 3) ประเมินสมรรถนะด้านการอ่าน
การเขียนของนักเรียน 4) ประเมินและสะท้อนผลการใช้หนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความ
เป็นจริงเสริม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อายุ 8-9 ปี จำนวน 51 คน
การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจ 2) การพัฒนานวัตกรรม 3) การนำนวัตกรรมไปใช้ 4) การ
ประเมินและสะท้อนผลนวัตกรรม เครื่องมือที่ใช้ คือ หนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็น
จริงเสริม แบบประเมินการอ่านการเขียน แบบประเมินและสะท้อนผลการใช้หนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดย
ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ผลการศึกษาพบว่า 1) หนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความ
เป็นจริงเสริมรวบรวมจากนิทานพื้นบ้านที่เป็นมุขปาฐะของกลุ่มชาติพันธุ์ของจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 10
เรื่อง มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2) หนังสือมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 3) สมรรถนะ
ด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาหลังการอ่านสูงกว่าก่อนการอ่านอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 การประเมินสมรรถนะในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.111) 4) นวัตกรรมที่ใช้
สามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเกิดผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่ดีและส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมของ
ท้องถิ่น

คำสำคัญ (Keywords) : ความเป็นจริงเสริม, วรรณกรรมท้องถิ่น, สมรรถนะด้านการอ่าน, สมรรถนะด้านการเขียน

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*,
9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

Abstract

Augmented reality (AR) technology was employed to transform oral folktales from four ethnic groups in Sisaket Province into interactive, digitally visualized reading materials accessible via smartphones and tablets. The study aimed to synthesize regional folk literature, develop AR integrated storybooks, assess third-grade students' reading and writing abilities, and evaluate the educational impact of the innovation. A sample of 51 primary school students aged 8–9 participated in a four-phase research process: literature survey, innovation development, implementation, and evaluative reflection. Research instruments included AR-based folktale books, a reading and writing assessment, and an implementation reflection form. The findings indicated that the AR-enhanced books, comprising ten culturally significant stories, were rated as highly appropriate, exceeded the 80% efficiency benchmark, and significantly improved students' reading and writing performance at the .01 level of statistical significance ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.111). The integration of AR not only enriched students' literacy skills but also supported cultural preservation by fostering engagement with local narratives through innovative educational technology

Keywords : Augmented Reality, Folk Literature, Reading Competency, Writing Competency

Introduction

Recent statistics highlight a concerning trend among the Thai population, where 40.51 % express a disinterest in reading, largely influenced by a societal shift towards digital entertainment such as gaming, internet browsing, and online chatting. This disengagement is further exacerbated by 26.12 % of individuals who report never receiving encouragement to read during their formative years, nor having exposure to influential reading role models. Moreover, 20.09 % attribute their lack of interest to boredom and a preference for auditory or visual media, compounded by feelings of drowsiness during reading activities. Additional data indicate that 7.16% of respondents do not recognize the benefits of reading, and 6.12 % perceive books as either too costly or unengaging. The absence of a robust reading culture is linked to deficiencies in essential competencies required for effective learning (Bunyakanchana, 2014). Research also reveals that children facing reading difficulties,

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

including those with dyslexia, encounter numerous behavioral and emotional challenges, which intensify as they progress through school levels (Chunsuwan et al., 2022).

Such difficulties are closely tied to low academic achievement, stemming from a combination of personal disinterest, insufficient support, and an environment that does not facilitate access to learning resources or promote engagement with reading (Ueda et al., 2021). Teaching reading and writing simultaneously can significantly enhance their concurrent development through mutual reinforcement. Effective reading instruction incorporates a diverse array of learning strategies, including small group settings, that can bolster children's reading proficiency and overall cognitive development. Furthermore, metacognitive awareness plays a critical role in fostering self-regulation, enhancing the development of literacy skills, and enabling children to reflect on their own cognitive processes, thereby increasing self-awareness. Research indicates that learning vocabulary within the context of stories not only develops reading comprehension but also improves self-regulation and the ability to monitor one's own learning Kim et al. (2021), Upadhyay et al. (2022), and Kokkali and Antoniou (2024).

Moreover, the modes of reading and writing, whether on paper or digitally, do not impact children's understanding of the content. The methods used to teach picture books especially those with multicultural narratives or those that interrogate folk and fairy tales augment our students' critical thinking. This situation arises because the students engage with the text at a deeper level, connecting it to their own lives. They are required to think more rigorously than they would with a standard picture book. Research supports the interactive and challenging nature of this approach, which leads to a flourishing of critical thinking in the students when they collaborate. Moreover, the digital age affords us the possibility of using eBooks to create individualized learning experiences. These electronic books, like their paper counterparts, can be tailored to meet the distinct learning needs of each child (Mora & Coyle, 2023; O'Reilly et al., 2022; Ruffini et al., 2023). Some eBook readers are as basic as a traditional book, while others are far more interactive.

Augmented Reality (AR) serves as a dynamic tool for integrating the virtual and real world into learning experiences. What we call augmented reality today has existed for some time and has had various iterations. An actual definition of AR has not always been clear, leading to mixed perceptions. One clear reality is that AR, as we define it today, is very much

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2025.5>

part and parcel of the virtual and blended worlds of the future. We use advanced technologies and software to create an AR experience that most often is viewed through a display device, sometimes called an interface, with a simple anatomic function: to show a virtual image that couples with a real image or setting (Koparan et al., 2023; Oloonabadi & Baran, 2023; Rusli et al., 2023).

Furthermore, augmented reality effectively develops literacy skills, especially vocabulary, through 3D visualizations and read-aloud systems. These methods provide memorable and engaging learning experiences that help students retain what they have learned. In science, augmented reality makes inquiry-based learning possible. It allows students to explore complex concepts and relationships using immersive virtual visualizations. This level of engagement promotes deep understanding and kindles many of the interests that students take with them into future learning experiences (Radu et al., 2023; Rahman et al., 2023).

Today's education places a major focus on instructional media for teaching reading and writing. One of the newest and most exciting developments is augmented reality, or AR. This technology offers the potential to combine storytelling and "folklore," or local, traditional knowledge, with the latest digital media, and it's being tested as a potential tool for teaching everything from the alphabet to works of literature (Nessipbayeva, 2013).

The pedagogical promise of AR as with any new educational technology is that it can help teachers capture students' attention and improve their academic performance. With this in mind, we take our first look at AR through the lens of a recent study that presents both its folk pedagogical basis and its use in an elementary school setting to encourage reading and writing. This endeavor contributes importantly to the establishment of essential reading and writing skills among students at the most basic grade levels. These skills form the basis of the stage on which the students are asked to achieve more sustained engagement and learning in the "high stakes" world of advanced academic performance. The initiative has a particularly interesting approach to it, as it simultaneously integrates augmented reality technology within the educational setting and enriches the dynamics of the local cultural narrative.

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

Research Objectives

The present study seeks to advance effective pedagogical integration of augmented reality (AR) within the domain of folk literature by pursuing four interrelated objectives: first, to collect and synthesize traditional narratives from four distinct ethnic communities in Sisaket Province, thereby preserving and contextualizing cultural heritage for educational purposes; second, to design and develop interactive AR-enhanced folk literature books that merge technological innovation with indigenous storytelling; third, to evaluate the impact of these digital storybooks on primary school students' reading and writing proficiency, with a focus on measurable improvements in literacy outcomes; and fourth, to systematically analyze and reflect upon the outcomes of the AR implementation, generating insights for future instructional design and contributing to the broader discourse on technology-enhanced cultural education.

Literature Review

Augmented Reality (AR) blends the real and virtual worlds by projecting three dimensional images into the user's actual environment. This technology can show a myriad of virtual images ranging from simple, static pictures to wildly dynamic, animated displays all for the purpose of letting these virtual images interact with the user in real time. Essentially, it is AR's very essence of user interaction that makes it so unique at least as far as differentiating it from virtual reality (VR), an oft-compared-to cousin that makes it so good at doing what it does; for example, letting you visualize where a piece of furniture might actually fit in your home before you go ahead and try to fit it there (Koparan et al., 2023; Liono et al., 2021; Oloonabadi & Baran, 2023; Rusli et al, 2023).

Lev Vygotsky's Zone of Proximal Development (ZPD) framework helps us to recognize and understand the leap a child makes when moving from solving a problem independently to solving it with help, and what this says about the child's present and future cognitive development. It helps us understand the child's current mental state and what he is capable of learning, given the right circumstances. What Language Development Looks Like in the 8–9-Year-Old. By the time they reach 8 years of age, children have already

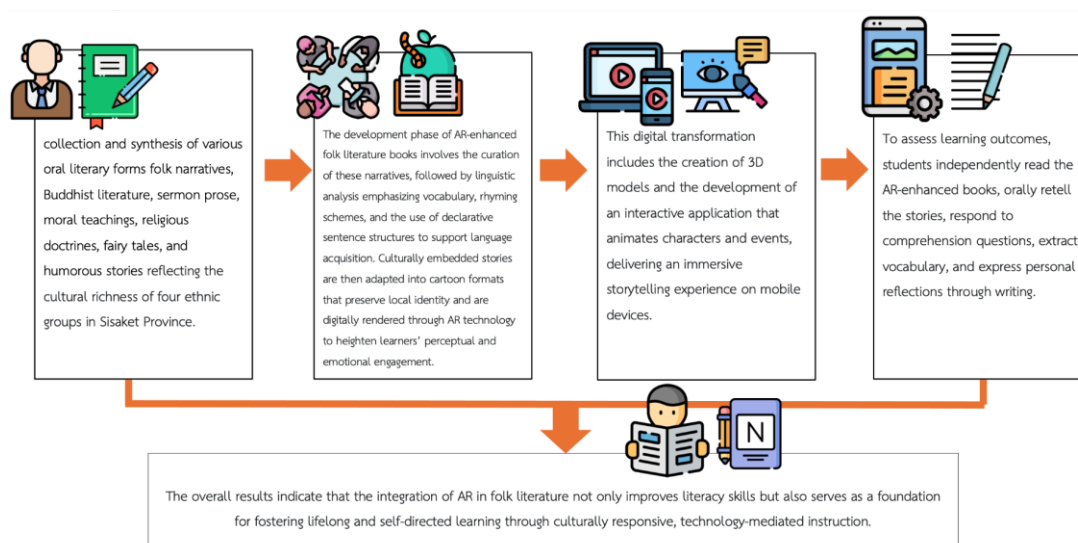
Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2025.5>

developed a substantial basis for their language skills and have essentially mastered the surface structure of the language. They know what sounds are in their language, what words are, and what sentences are. By age 9, they have developed a more or less secure understanding of the word classes that are in their language. At this point in their development, children have attained a level of proficiency in listening and conversing that allows them to engage in discussions with a fair degree of effectiveness. They are capable of summarizing, predicting, and clarifying the content of materials they are reading. Their pronunciation skills have really taken off, connecting the old knowledge they had from before with a bunch of new information. They are really taking off with this whole command of the language and are digging in and participating far more with the teachers and readers. Additionally, they have the capacity to self-correct by going back over what they have written, identifying where it is not quite right, and making it right. They show the ability to regulate themselves as they learn because they are not afraid to make a change (Gray & Macblain, 2015; Levey & Polirstok, 2011; Long et al., 2011; Wargo & Garcia, 2023).

Conceptual Framework

Research Methods

Our study used a detailed four-step approach to mix Augmented Reality (AR) technology with traditional folk stories, with the goal of improving reading skills for primary school in Sisaket Province, Thailand.

Citation : อรธิดา ประसार. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

In the first step, we collected and examined oral folktales from four different ethnic groups in four districts. We interviewed local experts who know these oral traditions well and checked related documents to confirm the cultural truth and accuracy of the stories. To adjust our research tools, like the interview forms, to fit the local oral traditions, we got feedback from five experts, resulting in an Index of Item Objective Congruence (IOC) of 1.00.

In the second step, we changed these stories, as told by local scholars, into simpler language suitable for 8 to 9-year-olds. These updated stories were then included in AR enhanced storybooks. We also created and confirmed an evaluation form for this adjusted literature, verifying its educational effectiveness with an expert-confirmed IOC of 1.00.

In the third step, these AR books were used in classrooms where students interacted with them during free reading and writing times. We measured the effects of this program through thorough reading comprehension and vocabulary tests, as well as storytelling and post-reading activities, all reviewed by experts to ensure a consistent IOC of 1.00.

In the last phase, we did a detailed check and thought about how the AR-integrated materials affected education. Input from this stage was very important for improving the teaching resources, which we shared with more teachers and schools interested in similar ideas. The tools we used to evaluate this phase were also reviewed by experts, achieving an IOC of 1.00. This organized evaluation not only showed that AR could increase interest in local cultural stories but also provided useful information for future educational improvements.

Population and Sample

In our research, we took great care to choose subjects that would give us an accurate representation of the diverse cultural backgrounds of Sisaket Province, Thailand. This allowed us to focus on the important local cultural aspect that our work potentially touches and lets us narrow in on the local cultural element that our research could impact. The first group that we chose consisted of local "philosophers" from the ethnic communities of Sisaket Province. These individuals serve as the guardians of oral folklore and tradition, key figures in community-based storytelling that's part of the local cultural heritage. The second group consisted of third graders, aged 8 to 9, from eight different schools located in these culturally vibrant communities. These young scholars are immersed in the languages, dress, and rich customs of their communities every day, making them perfect for investigating the

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2025.5>

efficacy of our educational interventions. In all, 106 students comprised this wonderfully diverse study population.

Furthermore, we chose a small group of five local philosophers, renowned for their storytelling ability, to serve as our storytellers. While selecting them, we ensured that they possessed not only the profound knowledge of the types of folk tales that we wanted to include in our texts but also the skill to convince the kind of audience that one must engage when telling a story. In addition, we handpicked a representative subset of 51 third graders from four local public schools, chosen for the incredible diversity that characterizes their ethnicities and family histories. A simple random sampling method was employed using the lottery method, with schools serving as the unit of randomization.

Research Results

1. The Results of Synthesizing Folk Literature and the Effectiveness of AR-Enhanced Folk Literature Books

The research thoroughly collected and assembled folk stories from local philosophers who, like their ancestors before them, are steeped in the oral storytelling traditions of their region. These storytellers have preserved their centuries-old narratives and passed them down to the next generation; the storytellers themselves, though, add their own unique twists and interpretations to the tales they tell. The researchers worked hard to capture the stories along with the vital cultural elements that make the stories so unique and richly theirs in such a way that the researchers could also tell the stories. To make these narratives suitable for educational purposes, we took to remaking them into rhyming language and vocabulary more akin to that of a child aged 8 to 9. The adaptation process was both creative and painstakingly detailed, with us crafting new versions that kept both the essence and the core elements of the original tales. We then accompanied the stories with illustrations that rendered them visually stunning and gave them life. We next took the tales and embedded them into augmented reality (AR) experiences, which would make the content engaging.

2. The Results of the AR-Enhanced Folk Literature Book Development

To make certain that the altered reality AR enhanced folk literature maintained its educational value and was culturally accurate, a panel of five experts put ten completed books through a rigorous evaluation. They concentrated on such things as the

Citation : อรธิดา ประसार. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

appropriateness of the books' educational content, the cultural accuracy of the narratives, and the effectiveness of the AR components. The exceptionally high evaluation score (Figure 1) demonstrates that, not only is AR technology successfully integrated, but also Figures 2 through 9 act as "proof of concept" for using folk tales in an educational context.

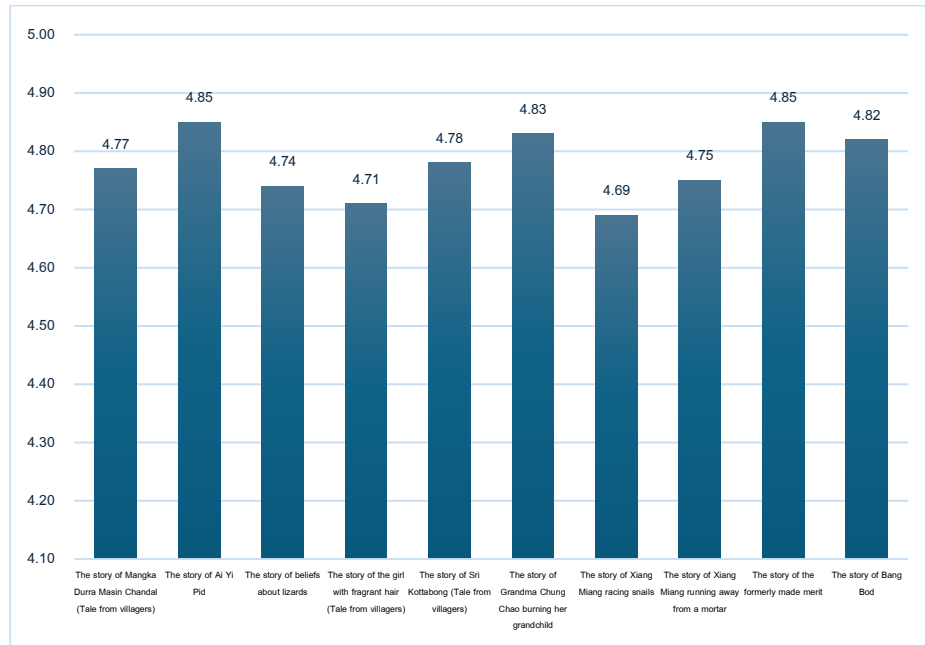

Figure 2 Appropriateness value of folk literature books using AR technology

Figure 2 shows ratings on a scale from 4.1 to 5.0, where all books are rated significantly high, indicating a strong approval of AR integration. The lowest rating observed is 4.69 for “The story of Xiang Miang racing snails,” while the highest is 4.85 for “The story of Ai Yi Pid.” And “The Story of the Formerly Made Merit”. Other notable entries include “The story of Mangkha Duras Masin Chandai” with a rating of 4.77 and “The story of Grandma Chiang Chao burning her grandchild” rated at 4.83. Overall, the data in Figure 1 suggests that the augmentation of these traditional tales with AR technology is deemed highly appropriate and effective by the evaluators, highlighting the successful application of AR to enhance cultural and educational storytelling.

Figure 3 The story of Mangka Durra Masin Chandal (tales from the villagers)

Figure 3 Detail a wonderful story talks about the miracle of saving a young woman's life using the spells learned from a hermit monk. After the rescue, there is a debate over who would marry the young woman based on the method of rescue. This story allows for learning vocabulary, magic, and obedience to the elders. This story had the highest appropriateness level ($\bar{x} = 4.77$, S.D. = 0.416).

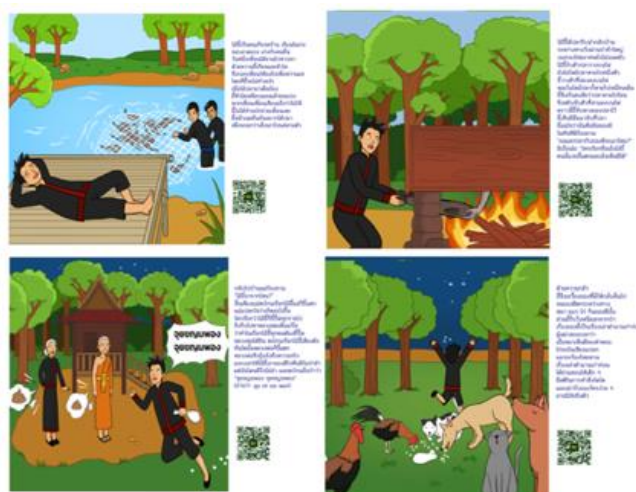

Figure 4 The story of Ai Yi Pid

Figure 4 The story is about people who are lazy and like to receive free things from other people and strangers. Ghost stories are used to convey the event. This is a magical story about ghosts, a man's adventure to return things that do not belong to him, and the cries of animals at night, such as chickens, cats, and dogs. This story had the highest appropriateness level ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.358).

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

Panel 1: A man and a woman walk through a park. The man is wearing a blue shirt and the woman is wearing a red dress. They are walking towards a large tree and a building in the background.

Panel 2: The man is holding three green bottles. He is wearing a blue shirt and the woman is wearing a red dress.

Panel 3: The man is holding a globe. He is wearing a blue shirt and the woman is wearing a red dress.

Panel 4: A green dinosaur is standing on a rock. The background shows a landscape with hills and a blue sky.

Figure 6 The story of beliefs about lizards

Figure 7 The story of Xiang Miang running away from a mortar

Figure 7 It is a hilarious story about how to catch fish with bare hands and the exciting event of running away from a large stone mortar. It teaches about predicting various events. This story had the highest appropriateness level ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.434).

Figure 8 The story of the girl with fragrant hair (Tale from villagers)

Figure 8 The story uses rhyming words and tells the magical story of a fragrant-haired girl whose father is an elephant. It is a story of gratitude that leads to prosperity in life. This story had the highest appropriateness level ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.453).

Figure 9 The story of the formerly made merit

Figure 9 The story teaches morality and being content with what one has in life. The story relates current events to the act of making wishes using metaphors. This story had the highest appropriateness level ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.351).

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

Figure 10 Bang Bod's story

Figure 10 It is a community tale about a forest-dwelling ghost. The community tells this story to caution children about strangers and to avoid playing in dangerous places. This story had the highest appropriateness level ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.384).

Figure 11 Students reading AR folk literature

Figure 11 The assessment of the effectiveness of AR-enhanced folk literature books revealed that all 10 stories surpassed the established 80/80 benchmark for effectiveness. Each story's effectiveness was evaluated based on two criteria. The efficiency results are presented in Figure 12.

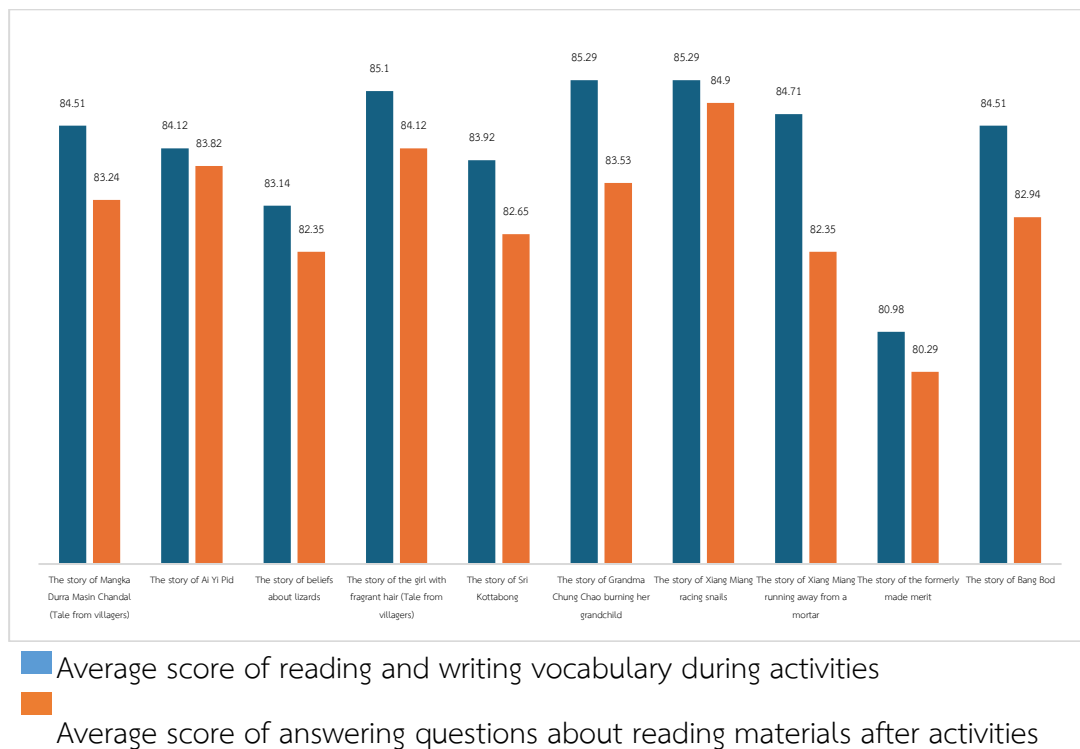

Figure 12 The results of effectiveness values of the AR-enhanced folk literature books

Figure 12 reveals that the AR-enhanced folk literature books demonstrated an efficiency exceeding the 80 percent benchmark. Analysis of the story content indicates that

students showed a marked preference for narratives incorporating humor and fantastical elements over those grounded in everyday life, suggesting that imaginative storytelling more effectively sustains interest and motivation. Moreover, the visual representations of characters and events significantly contributed to learner engagement, enriching the educational experience by fostering deeper emotional and cognitive involvement with the material.

3. Results of the Evaluation of Reading and Writing Competencies of Primary School Students

Table 1 The results of the evaluation of the pre-post reading and writing competency scores of 51 primary school students

Number of students	Reading and writing competencies (Pre)			Reading and writing competencies (Post)		
	Total 30 points			Total 30 points		
	Total	$\bar{x}$	Percentage	Total	$\bar{x}$	Percentage
51	589	11.55	38.50	1187	23.27	77.58

Table 1 The evaluation of reading and writing competencies among primary school students exposed to AR-enhanced folk literature books demonstrated significant improvements, as evidenced by the results outlined in Table 1. The assessment involved 51 students and utilized a pre-posttest format, with the reading and writing tests collectively totaling 30 points. Initially, the students achieved a cumulative score of 589 points in the pre-reading test, which corresponds to an average of 11.55 points per student, or 38.50 % of the total possible score. Subsequently, the post-reading test scores markedly increased to a total of 1187 points, averaging 22.27 points per student, or 77.58 %. This substantial improvement highlights the effectiveness of integrating AR technology into folk literature resources, significantly enhancing the literacy skills of primary school students.

Table 2 Comparison results of reading and writing competency scores

	N	Df	$\bar{x}$	S.D.	t	P
Pretest-Posttest	51	50	9.255	3.155	23.27	77.58

p < 0.01

Table 2 The analysis of reading and writing competency scores of primary school students, post-engagement with innovative AR-enhanced folk literature books, revealed a

Citation : อริธิตา ประसार. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

statistically significant improvement. Prior to the intervention, the baseline scores were markedly lower compared to those recorded after the students interacted with the AR materials. This enhancement in literacy skills achieved statistical significance at the .01 level, as detailed in Table 2. The data accentuate the substantial impact of incorporating augmented reality technology into educational resources on improving students' literacy outcomes.

4. Evaluation and Reflection Results of Using AR-Enhanced Folk Literature Books

The comprehensive evaluation of reading and writing competencies among 51 Primary school students demonstrated a high overall performance, with a mean score of 3.68 and a standard deviation of 1.111, as illustrated in Table 3. The reflection on the utilization of innovative folk literature books enhanced with AR technology revealed a high overall effectiveness, with a mean score of 4.52 and a standard deviation of 0.559, as detailed in Table 3

Table 3 Results of the evaluation of reading and writing competencies

Reading and Writing Competency Items	$\bar{x}$	S.D.	Level of Competency
1) Read words aloud and tell the meaning of the words read.	3.78	1.10	High Competency
2) Read words, texts, and sentences clearly aloud.	3.75	1.11	High Competency
3) Demonstrate behavior of interest, concentration, and attention throughout the entire period of reading each of the folk literature books using AR technology.	3.75	1.09	High Competency
4) Read aloud and be able to speak, explain, and convey the story read in a consistent manner.	3.80	1.15	High Competency
5) Speak/present the sequence of events of the story read	3.76	1.14	High Competency
6) Answer questions to summarize the reading.	3.55	1.08	High Competency
7) Tell/present stories read creatively.	3.51	1.06	High Competency
8) Give reasonable lessons learned and predictions about events from the story.	3.51	1.12	High Competency
9) Choose the interesting story for reading by oneself.	3.69	1.19	High Competency
10) Speak/present/express one's interest in local stories.	3.73	1.09	High Competency
Total	3.68	1.11	High Competency

Table 3 The assessment, itemized by specific literacy skills, revealed that students excelled in several areas. They were notably proficient in reading aloud and in articulating, explaining, and consistently conveying the narratives they read, achieving a mean score of 3.80 with a standard deviation of 1.149. Furthermore, their ability to vocally identify words and elucidate their meanings was also rated highly, with a mean score of 3.78 and a standard

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

deviation of 1.101. Additionally, clarity in reading words, texts, and sentences aloud was observed, with a mean score of 3.75 and a standard deviation of 1.111. Equally, the students demonstrated a high level of engagement, as evidenced by their behavior indicating sustained interest, concentration, and attention throughout the reading sessions, with a mean score of 3.75 and a standard deviation of 1.093. These results affirm the positive impact of integrating AR technology into folk literature resources on enhancing various dimensions of literacy among primary school students.

The evaluation of specific items revealed very strong outcomes directly tied to the integration of cultural content. The stories reflect the local society and culture. In addition, the students' ability to read words that rhyme and vocabulary in the story also demonstrated exceptional performance. This brings up, once again, the effectiveness of AR technology. Not only was the local society and culture made present in the stories, but the technologies used also made the students more engaged, which in turn helped them better comprehend the stories that contained cultural elements.

Research Discussion

This research examined the employment of augmented reality (AR) technology in the realm of oral storytelling, specifically, the telling of folk literature as a kind of storytelling popular in many cultures in elementary education. Oral storytelling, including the narrating of folk literature, has been a major vehicle for not just the transmission of language but also the educational and cultural socialization of individuals for millennia. AR can potentially add an entirely new dimension to the experience of listening to a narrative, which could dramatically boost the effectiveness of the narrative as a vehicle for educating an individual both linguistically and culturally (Acerbi et al., 2017; Albury, 2017). Techniques such as arranging tales, using visuals or animations, and converting an oral tradition to a digital format all stimulate creativity, make stories easier to access, and enhance storytelling skills. These activities align with "folk pedagogy" (Nessipbayeva, 2013). Although not a term with which many people are familiar, "folk pedagogy" describes the way generations of people impart and share basic cultural values and good behaviors with one another (Farheen & Ankrum, 2024). Pedagogical practices labeled as such are usually passed down from one generation to the next within the family or village community. Child-centered practices, along with

Citation : อรธิดา ประसार. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

guidance from teachers, allow for the shared and preserved-family narratives to carry on cultural traditions.

The findings indicate that folk literature volumes equipped with AR hold at least an 80% effectiveness standard. In that way, they are very much like folk literature in other forms books, for instance that are in widespread use across our nation's classrooms. The results emphasize that AR is likely an effective tool for education. The lifelike 3D images of real-world scenarios provided by the technology offer "good interactions" (Godoy, 2020; Subhashini et al., 2020; Xuan & Xudong, 2022; Farheen & Ankrum, 2024). Connecting text, images, and interactive elements through augmented reality enhances literacy and engagement with relatively low-effort comprehension tasks. Heteroglossia is when multiple voices are present in a text. Picture books also contain visual voices. Augmented reality can present these voices to children through visually stunning visuals and rendering interactivity, but this is not enough. To promote deeper thinking, augmented reality must be able to tell children to present to them in a visual manner that what they are seeing is not the end but merely the beginning of a multilayered story that contains more voices and more visuals waiting to be discovered. In contrast, when young children interact with augmented reality books on their own, they appear to be more cognitively engaged in the activity. They are more likely to talk and interpret what they see in the images. This suggests that self-directed use might lead to deeper cognitive engagement than what we might see in a more guided interaction (Cheng & Tsai, 2014).

They also found that when "blending" elements from virtual environments with those from the real world, augmented reality could promote better teamwork in solving joint tasks. Chang et al. (2024) observed a strong correlation between the interest students have in various artificial intelligence platforms and the attitudes they hold towards those platforms. They found that the students who use the platforms are very invested in the process and said that several of the platforms should be redesigned to better accommodate the kinds of thought processes their "future" user base is likely to employ. Inclusive education benefits from the capabilities of artificial intelligence (AI), which can be used to understand and even predict diverse learning behaviors, as well as to make necessary accommodations that ensure all students can learn (Toyokawa et al., 2023). Adding augmented reality to reading folk stories boosts reading and writing skills by mixing virtual and real-world aspects to make

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

difficult topics easier, developing storytelling abilities and enhancing understanding. These environments motivate students, improve engagement, and help with self-assessment and active participation, ultimately leading to better academic performance when used in learning management systems (Angraini et al., 2024; Çeken & Taşkın, 2022; Kibat et al., 2023; Rickey et al., 2023).

The use of Augmented Reality (AR) technology in reading activities has improved various literacy skills, like storytelling and recalling stories. AR books that match the story help kids tell details, connect what they already know with new ideas, understand narratives, organize events in order, and answer questions. These engaging, tech-based reading methods lead to better comprehension than traditional approaches (Danaei et al., 2020). Picture books are also important for language and literacy growth, social-emotional learning, and vocabulary building. Parents play a key role in getting kids involved with storybooks. Reading together, where parents actively use books to promote language, expression, and storytelling skills, is very effective. Having kids read their favorite parts out loud with rhythm and rhyme not only boosts their communication skills but also helps them use language socially. Using various media, like images and actions, makes the reading activity more engaging (Baranyak & Myers, 2024). Picture books help with physical literacy by building confidence, motivation, and a broader view of the world. Using these resources in physical education can enrich young children's learning (Fernandes & Bowden, 2022; Chatzipanteli & Gorozidis, 2024). Wordless picture books, which are not often used in elementary education, can greatly enhance literacy skills. Recent studies emphasize the importance of including different multilingual texts within picture books to aid in literacy growth and understanding for bilingual learners. Wordless books encourage kids to use their imagination, relate personal experiences to reading, and enhance their critical thinking and creativity in communication (Chaehyun, 2024). The study by Danaei et al. (2020) investigated the comparison of reading comprehension using AR-enhanced books, which were consistent with the story. The results indicated a positive impact on reading comprehension, storytelling, story recall, and story explanation. Children were able to recall details, connect existing information with new information, understand the story, interpret it well, narrate the story, sequence events, and answer questions. Reading AR-enhanced books contributed to improved reading

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

comprehension. Children demonstrated higher reading comprehension compared to reading traditional books.

Augmented reality technology can enhance collaborative learning experiences in schools by integrating AR-enhanced books into the curriculum. These interactive AR-enhanced books, which feature virtual scenes, also promote collaboration and participation in content creation, increase student motivation and interest, foster engagement, and improve academic achievement.

New Knowledge

Tales and myths, as foundational elements of oral literature present in every culture and language, have been orally transmitted across generations, serving as cultural artifacts that encapsulate the values, beliefs, and daily lives of communities. These narratives function as localized media that promote cultural awareness and foster a sense of responsibility toward heritage preservation by linking learning experiences with a deeper understanding of local identity. The development of educational innovations that incorporate augmented reality through 3D model books based on indigenous literature represents a transformative approach to literacy instruction. By engaging students in daily reading practices such as reading for ten minutes over the span of one month this method nurtures consistent learning habits and supports the development of self-directed learning competencies. Furthermore, it establishes a strong foundation for advancing higher-order cognitive skills through immersive, culturally relevant, and technology enhanced learning environments.

Research Suggestions

1. Implications of the study

The findings suggest several practical implications for the integration of AR-enhanced folk literature in educational settings. First, the use of mobile devices connected to the internet allows for dynamic image display, which can effectively capture students' attention and increase their motivation to read. Second, incorporating comprehension checks through structured question-and-answer activities following reading sessions supports students in organizing and retelling story events, thereby enhancing narrative understanding and recall.

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2025.5>

When students are given the autonomy to select stories, their engagement in independent reading increases, fostering intrinsic motivation. Additionally, post-reading vocabulary writing activities serve as an effective strategy for reinforcing both reading comprehension and writing proficiency.

2. Recommendations for future research

To expand the pedagogical value and accessibility of AR-enhanced folk literature, future research should focus on adapting oral narratives to suit learners' diverse reading abilities by employing leveled vocabulary, sequencing content appropriately, and progressively introducing more complex language. Incorporating animation and motion effects into images and text could further enhance visual engagement and sustain students' attention. Moreover, the development of a self-assessment reading system embedded within the application would allow learners to reflect on and evaluate their reading performance immediately after story completion, promoting metacognitive awareness and fostering independent learning habits.

เอกสารอ้างอิง (References)

- Acerbi, A., Kendal, J., & Tehrani, J. J. (2017). Cultural complexity and demography: The case of folktales. *Evolution and Human Behavior*, 38(4), 474–480.
<https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2017.03.005>
- Albury, N. J. (2017). How folk linguistic methods can support critical sociolinguistics. *Lingua*, 199, 36–49. <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2017.07.008>
- Angraini, L. M., Noto, M. S., & Muhammad, I. (2024). Augmented reality-based learning media on mathematical computational thinking ability. *The International Journal of Science, Mathematics and Technology Learning*, 31(2), 89–118.
<https://doi.org/10.18848/2327-7971/CGP/v31i02/89-118>
- Barnyak, N. C., & Myers, M. J. (2024). Picturebooks about disasters: Incorporating interactive read-alouds to support young children's social-emotional learning. *Early Childhood Education Journal*, 52, 1423–1432. <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01523-6>
- Bunyakanchana, C. (2014). *Psychology of reading* (2nd ed.). Suweerivasarn.

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

- Çeken, B., & Taskin, N. (2022). Multimedia learning principles in different learning environments: A systematic review. *Smart Learning Environments*, 9, Article 19. <https://doi.org/10.1186/s40561-022-00200-2>
- Chaehyun, L. (2024). Bilingual students' meaning-making strategies when exploring wordless picture books in interactive shared reading. *Early Childhood Education Journal*, 52, 1375–1392. <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01501-y>
- Chang, J.-H., Wang, C.-J., Zhong, H.-X., Weng, H.-C., Zhou, Y.-K., Ong, H.-Y., & Lai, C.-F. (2024). Artificial intelligence learning platform in a visual programming environment: Exploring an artificial intelligence learning model. *Educational Technology Research and Development*, 72, 997–1024. <https://doi.org/10.1007/s11423-023-10323-z>
- Chatzipanteli, A., & Gorozidis, S. G. (2024). Developing young children's physical literacy through picture books. *Early Childhood Education Journal*, 52, 1681–1692. <https://doi.org/10.1007/s10643-024-01652-6>
- Cheng, K.-H., & Tsai, C.-C. (2014). Children and parents' reading of an augmented reality picture book: Analyses of behavioral patterns and cognitive attainment. *Computers and Education*, 72, 302–312. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2013.12.003>
- Chunswan, I., Sarisuta, P., Hansakunachai, T., & Sritipsukho, P. (2022). Behavioral problems in grade one students with reading difficulties in Thailand: A cross-sectional study. *Siriraj Medical Journal*, 74(8), 509–517. <https://doi.org/10.33192/Smj.2022.61>
- Danaei, D., Jamali, R. H., Mansourian, Y., & Rastegarpour, H. (2020). Comparing reading comprehension between children reading augmented reality and print storybooks. *Computers and Education*, 153, 103900. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.103900>
- Farheen, M., & Ankrum, W. J. (2024). An investigation of English children's literature in Pakistani schools (PreK–Grade 3). *Early Childhood Education Journal*. <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01618-0>
- Fernandes, O. A., & Bowden, M. H. (2022). Designedly incomplete utterances as prompts for co-narration in home literacy events with young multilingual children. *Linguistics and Education*, 71, 101089. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101089>

- Godoy Jr., C. H. (2020). Augmented reality for education: A review. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, 5(6), 39–45.
<http://dx.doi.org/10.38124/IJISRT20JUN256>
- Gray, C., & Macblain, S. (2015). *Learning theories in childhood* (2nd ed.). SAGE Publications.
- Guarnio-Uluru, L. (2019). Education for sustainability: Developing ecocritical literature circles in the student teacher classroom. *Discourse and Communication for Sustainable Education*, 10(1), 5–19. <https://doi.org/10.2478/DCSE-2019-0002>
- Kibat, S., Ngelambong, A., & Scott, N. (2023). The potential of augmented reality in education: A scoping review. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 13(5), 685–699. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v13-i5/17072>
- Kim, Y.-S. G., Dandan, Y., Marcela, R., & Carol, C. (2021). Writing instruction improves students' writing skills differentially depending on focal instruction and children: A meta-analysis for primary grade students. *Educational Research Review*, 34, 100408. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2021.100408>
- Korat, O. (2010). Reading electronic books as a support for vocabulary, story comprehension and word reading in kindergarten and first grade. *Computers and Education*, 55(1), 24–31. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2009.11.014>
- Korat, O., & Falk, H. (2019). Associations between mothers' and children's dialogic reading interactions and children's linguistic competencies. *Early Childhood Research Quarterly*, 49, 241–253. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2019.06.005>
- Korat, O., & Klein, P. S. (2011). E-book versus printed book: Different story comprehension with different readers. *Computers and Education*, 57(1), 915–925. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2011.04.002>
- Küçüköğlu, H. (2013). Improving reading skills through effective reading strategies. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 70, 709–714. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.113>
- Lazem, S., Webster, M., Holmes, W., & Wolf, M. (2016). Games and learning for children with disabilities: Lessons from the tabletop. *International Journal of Game-Based Learning*, 6(1), 1–25. <https://doi.org/10.4018/IJGBL.2016010101>

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

- Lin, Y.-L., & Chien, Y.-T. (2024). The effects of multimedia storybooks on students' creative thinking and learning motivation. *Education and Information Technologies*.
<https://doi.org/10.1007/s10639-024-12237-6>
- Liu, Y.-C., Tsai, C.-C., Chang, Y.-S., Chen, M.-P., & Chien, Y.-T. (2023). Enhancing students' computational thinking and learning motivation in STEAM-based AIoT programming courses. *Educational Technology Research and Development*, 71, 1343–1371.
<https://doi.org/10.1007/s11423-023-10253-w>
- Mango, O. (2015). Students' perceptions and attitudes toward the use of augmented reality in science education. *Malaysian Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 38–43. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1085916>
- Ministry of Education. (2017). *The national early childhood curriculum B.E. 2560 (A.D. 2017)*. Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Office of the Basic Education Commission.
- Ministry of Education. (2018). *The basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) revised edition B.E. 2560 (A.D. 2017)*. Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Office of the Basic Education Commission.
- Müller-Brauers, C. (2022). “Please tell me a story!” German pre-school children's co-constructed narratives in digital picturebooks. *Linguistics and Education*, 70, 101079.
<https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101079>
- Mutiah, D., Hartati, S., & Aulawi, H. (2022). Implementation of interactive e-book using kvisoft flipbook maker to improve student learning outcomes. *Indonesian Journal of Multidisciplinary Research*, 2(2), 349–356. <https://doi.org/10.17509/ijomr.v2i2.45871>
- Nikolajeva, M., & Scott, C. (2006). *How picturebooks work*. Routledge.
- Noh, H., & Lee, J. (2021). Effects of e-book-based learning on young children's reading attitudes, phonological awareness, and vocabulary. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 21(4), 91–103. <https://doi.org/10.12738/jestp.2021.4.008>
- Nopparat, N., & Koovuttiya, J. (2023). The development of augmented reality learning media based on metaverse concept to promote the motivation and learning achievement of higher education students. *Journal of Education Naresuan University*, 25(1), 207–221. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/256618

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

- Nugroho, A. A., Pahrudin, A., & Anggrawan, A. (2020). The development of an interactive multimedia-based biology learning media. *Journal of Physics: Conference Series*, 1567, 032020. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1567/3/032020>
- Nusir, S., Alsmadi, I., Al-Kabi, M., & Sharadgah, F. (2012). Designing an interactive multimedia learning system for the children of primary schools in Jordan. *IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON)*, 1–6. <https://doi.org/10.1109/EDUCON.2012.6201044>
- Pan, Z., Cheok, A. D., Yang, H., Zhu, J., & Shi, J. (2006). Virtual reality and mixed reality for virtual learning environments. *Computers & Graphics*, 30(1), 20–28. <https://doi.org/10.1016/j.cag.2005.10.004>
- Phusawisot, S. (2023). The development of e-book with interactive storytelling for enhancing critical reading and creative writing ability of Thai secondary school students. *International Journal of Instruction*, 16(4), 765–782. <https://doi.org/10.29333/iji.2023.16441a>
- Purnamasari, I., & Irwansyah, F. (2020). The effectiveness of interactive e-book in improving students' reading comprehension. *JEELS (Journal of English Education and Linguistics Studies)*, 7(2), 227–250. <https://doi.org/10.30762/jeels.v7i2.1820>
- Rafiqah, L., & Utami, E. (2023). The effect of using interactive e-book based on flip pdf professional on students' reading comprehension. *Journal of English Language Teaching and Linguistics*, 8(1), 39–55. <https://doi.org/10.21462/jeltl.v8i1.963>
- Rapeepisarn, K., Wong, K. W., Fung, C. C., & Khine, M. S. (2008). The framework of interactive multimedia learning to enhance children's learning in science subject. *WSEAS Transactions on Information Science and Applications*, 5(3), 293–302.
- Rofiki, I., & Astatin, D. S. (2022). Development of interactive e-book with kvisoft flipbook maker to improve reading interest in elementary school. *Indonesian Journal of Multidisciplinary Research*, 2(2), 355–362. <https://doi.org/10.17509/ijomr.v2i2.45872>
- Sari, I. K., & Susanti, S. (2022). The development of digital storybook for the second grade students of elementary school. *Journal of Education Technology*, 6(1), 92–98. <https://doi.org/10.23887/jet.v6i1.42692>
- Setiawan, D., & Wahyuni, E. S. (2019). E-book development to improve reading comprehension of second grade students in elementary school. *International*

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

- Journal of Scientific and Research Publications*, 9(10), 132–137.
<https://doi.org/10.29322/IJSRP.9.10.2019.p9460>
- Smeda, N., Dakich, E., & Sharda, N. (2014). The effectiveness of digital storytelling in the classrooms: A comprehensive study. *Smart Learning Environments*, 1(1), 1–21.
<https://doi.org/10.1186/s40561-014-0006-3>
- Sofiana, N., Mubarak, H., & Rokhyati, U. (2021). Developing an interactive e-book for vocational high school students: From need analysis to implementation. *International Journal of Instruction*, 14(2), 519–536.
<https://doi.org/10.29333/iji.2021.14229a>
- Sudarmaningtyas, P., Budiarta, I. W., & Dantes, N. (2021). The development of an interactive e-book in science subjects based on Balinese local wisdom for fifth grade elementary school. *Journal of Education Research and Evaluation*, 5(3), 400–407.
<https://doi.org/10.23887/jere.v5i3.37941>
- Sugiyanto, S., Yamtinah, S., Ashadi, A., & Indriyanti, N. Y. (2021). Interactive e-book as a chemistry learning media to improve student learning motivation. *Jurnal Inovasi Pendidikan Kimia*, 15(1), 1–10.
- Sukma, E. D., & Maulina, M. (2022). Development of interactive e-book in social science learning at elementary school. *Jurnal Basicedu*, 6(4), 6483–6492.
<https://doi.org/10.31004/basicedu.v6i4.3004>
- Sutapa, P., Parmiti, D. P., & Yuliana, G. (2021). The development of e-book learning media based on Balinese local wisdom for elementary school students. *Journal of Education Technology*, 5(3), 417–423. <https://doi.org/10.23887/jet.v5i3.33375>
- Talan, T., & Gulsecen, S. (2019). The effect of technology-assisted instruction on achievement, attitude and retention in science education. *International Journal of Instruction*, 12(1), 117–134. <https://doi.org/10.29333/iji.2019.1218a>
- Wahyuni, N. S., Suardana, I. N., & Parmiti, D. P. (2020). The development of e-book learning media based on Balinese local wisdom. *International Journal of Elementary Education*, 4(4), 575–583. <https://doi.org/10.23887/ijee.v4i4.29471>
- Yee, K. W. (2021). Interactive digital storytelling in early childhood education: A study of pedagogical implementation and impacts on learning motivation and comprehension. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 30(2), 165–183.

Citation : Prasarn, O. (2025). Development of Augmented Reality Enhanced Folk Literature Books to Promote the

Reading and Writing Competencies of Primary School Students. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 59–84. <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2025.5>

- Yuliani, K., & Fitriani, R. (2020). The development of digital e-book to improve students' critical thinking skills on science learning. *Journal of Educational Science and Technology (EST)*, 6(3), 278–285. <https://doi.org/10.26858/est.v6i3.14737>
- Yuliyanto, A., & Dwijayanti, R. (2022). Development of interactive e-book using sigil application for thematic learning in elementary school. *Journal of Education Technology*, 6(3), 404–413. <https://doi.org/10.23887/jet.v6i3.46492>
- Zhang, Y., & Zou, D. (2021). Digital storytelling-based learning for primary school students: A systematic review. *Educational Technology Research and Development*, 69(3), 1635–1658. <https://doi.org/10.1007/s11423-021-09993-4>

Citation : อรธิดา ประสาร. (2568). การพัฒนาหนังสือวรรณกรรมท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 59–84.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.5>

**การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill
และหลักสูตร Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัย
การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น**

**The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and
Pre-degree Program for Undergraduate and Graduate at the College of
Local Administration, Khon Kaen University**

ภาภรณ์ เรืองวิชา^{1*}

Paporn Ruangwicha^{1*}

¹วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น; College of Local Administration, Khon Kaen University,
Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : paporn@kku.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.6

Received : March 19, 2025; Revised : April 5, 2025; Accepted : April 6, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill และหลักสูตร Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มตลาดแรงงานและนโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศไทยและอาเซียน โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย นักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูแนะแนว และผู้รับบริการวิชาการ จำนวน 500 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยการแจกแจงจำนวนและร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่ยืดหยุ่น เน้นทักษะปฏิบัติ และการสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทันสมัย อย่างไรก็ตามพบข้อจำกัดด้านกลุ่มเป้าหมายที่ยังจำกัดอยู่ในระดับภูมิภาค และความคาดหวังด้านค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ต่ำกว่าที่วิทยาลัยฯ กำหนด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความยั่งยืนของหลักสูตร ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้คือ การพัฒนาหลักสูตรให้ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน การออกแบบระบบการเรียนรู้ที่รองรับผู้เรียนที่หลากหลาย การกำหนดค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาและโอกาสฝึกงาน ซึ่งจะช่วยให้หลักสูตร Non-degree และ Pre-degree เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

Citation : Ruangwicha, P. (2025). The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree

Program for Undergraduate and Graduate at the College of Local Administration, Khon Kaen University. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารการศึกษา, นโยบายอุดมศึกษา, หลักสูตรระยะสั้น, หลักสูตรเรียนล่วงหน้า, การพัฒนากำลังคน

Abstract

This study aims to analyze learners' demands and develop guidelines for enhancing the Non-degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree Program at the undergraduate and graduate levels offered by the College of Local Administration, Khon Kaen University. The study aligns with labor market trends and workforce development policies across Thailand and ASEAN regions, focusing on curriculum management to enhance learners' capabilities and increase their competitiveness. This research employs a survey methodology, collecting data from 500 participants, including undergraduate and graduate students, high school students, guidance counselors, and academic service beneficiaries. Data were collected using a structured questionnaire and analyzed descriptively using frequency and percentage distributions. The findings indicate that learners prioritize flexible curricula, practice-oriented teaching methods, and access to modern learning resources. However, the program's reach and accessibility remain limited due to its regional scope, presenting challenges for broader implementation. Additionally, learners' expected tuition fees were lower than the established rates, posing challenges to the financial sustainability of the program. Key recommendations include aligning curriculum development with labor market needs and industry demands, designing learning systems that accommodate diverse learners, structuring tuition fees to balance affordability and institutional sustainability, and fostering collaboration among the government, educational institutions, and private sectors to support scholarships and internship opportunities. These measures will strengthen the role of Non-degree and Pre-degree Programs as key mechanisms for workforce development, ensuring alignment with evolving economic and technological landscapes.

Keywords : Education Management, Higher Education Policy, Non-degree Program, Pre-degree Program, Workforce Development

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีส่งผลให้ความต้องการด้านการศึกษา และการพัฒนาทักษะของบุคลากรในตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะที่การศึกษารูปแบบดั้งเดิม อาจไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและองค์กรได้อย่างเต็มที่ ด้วยโครงสร้างหลักสูตรที่ใช้เวลาหลายปี อีกทั้งมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและข้อจำกัดด้านโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญ สถาบันการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี ซึ่งรวมถึงหลักสูตรระยะสั้น (non-degree program: reskill/upskill) และหลักสูตรเรียนล่วงหน้า (pre-degree program) ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา โดยหลักสูตรเหล่านี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมและภาครัฐให้สามารถแข่งขันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, 2564) ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย หลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรเรียนล่วงหน้าจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับทิศทางของประเทศไทยและอาเซียน ตามรายงานประจำปีของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น (2564) ที่ระบุว่าแนวทางดังกล่าวสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แนวโน้มของตลาดแรงงานในปัจจุบันเน้นไปที่การพัฒนาทักษะที่ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญ หลักสูตรที่เน้นการ Reskill/Upskill จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับตัวของแรงงานให้สามารถตอบสนองต่ออาชีพใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่หลักสูตร Pre-degree มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาและบุคคลทั่วไปก่อนเข้าสู่ระบบอุดมศึกษา (SALIKA Knowledge sharing space, 2562) อย่างไรก็ตามแม้ว่าหลักสูตร Non-degree และ Pre-degree จะมีศักยภาพสูงในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน แต่ยังคงมีช่องว่างทางการวิจัย (Research Gap) ที่ต้องได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่ 1) ขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียนในหลักสูตร Non-degree และ Pre-degree และ 2) ขาดแนวทางที่ชัดเจนในการออกแบบหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนในหลักสูตรดังกล่าว โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูแนะแนว และผู้รับบริการวิชาการ จำนวน 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์

Citation : Ruangwicha, P. (2025). The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree

Program for Undergraduate and Graduate at the College of Local Administration, Khon Kaen University. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยการแจกแจงจำนวนและร้อยละ (Johns Hopkins University Office of Summer and Intersession Programs, 2024)

ผลการศึกษานี้คาดว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีความสอดคล้องกับตลาดแรงงานในระดับประเทศและอาเซียน อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลเชิงนโยบายในการส่งเสริมการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีความยืดหยุ่น และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (World Economic Forum, 2020)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การศึกษานี้อยู่บนพื้นฐานของวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) โดยคัดเลือกวรรณกรรมจำนวน 6 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระยะสั้น non-degree program: reskill/upskill และหลักสูตรเรียนล่วงหน้า pre-degree program ทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา วรรณกรรมที่เลือกเป็นผลงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่มีบทบาทสำคัญด้านการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นแหล่งข้อมูลที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนนโยบายรัฐบาล ตลอดจนบริบทเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยใช้เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้เรียน รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อบริบทของตลาดแรงงาน และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตร Non-degree และ Pre-degree

Hossler, Schmit, และ Vesper (1999) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา พบว่าสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โอกาสทางการศึกษา และแรงสนับสนุนจากโรงเรียนมีบทบาทสำคัญ การศึกษานี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อสนับสนุนผู้เรียนกลุ่มเปราะบาง Perna (2006) นำเสนอแนวคิด College Access and Choice Model ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างทางสังคม นโยบายทุนการศึกษา และการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา มีผลต่อการเข้าถึงการศึกษาระดับสูง ส่งเสริมแนวคิดที่ว่าหลักสูตร Non-degree และ Pre-degree ที่ควรได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ และมีระบบทุนสนับสนุนเพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียน Qingxin Xue (2024) ได้ศึกษาปัจจัยครอบครัว และบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อหรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน แล้ว

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2025.6>

พบว่าคุณภาพการสอน และสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญ ส่งผลให้หลักสูตรที่สามารถเรียนควบคู่กับการทำงาน หรือรองรับการเปลี่ยนเส้นทางอาชีพมีความจำเป็นในบริบทปัจจุบัน

2. การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับบริบทของตลาดแรงงานและการศึกษาในปัจจุบัน

Li (2002) ศึกษาการพัฒนาทักษะสำหรับอุตสาหกรรม 4.0 พบว่าการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น การฝึกอบรมที่มุ่งเน้นทักษะ และ Competency-based Learning เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรปรับตัวและแข่งขันได้ในตลาดแรงงาน Sahana & Nagaraj (2023) ได้ศึกษาผลกระทบของ Reskilling และ Upskilling ที่มีต่อการพัฒนาอาชีพ พบว่าองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีอัตราการรักษานักงานสูงขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตร Non-degree และ Pre-degree ควรออกแบบให้รองรับการเรียนรู้สำหรับแรงงานที่ต้องการพัฒนาทักษะใหม่ หรือเปลี่ยนสายงานในระยะยาว

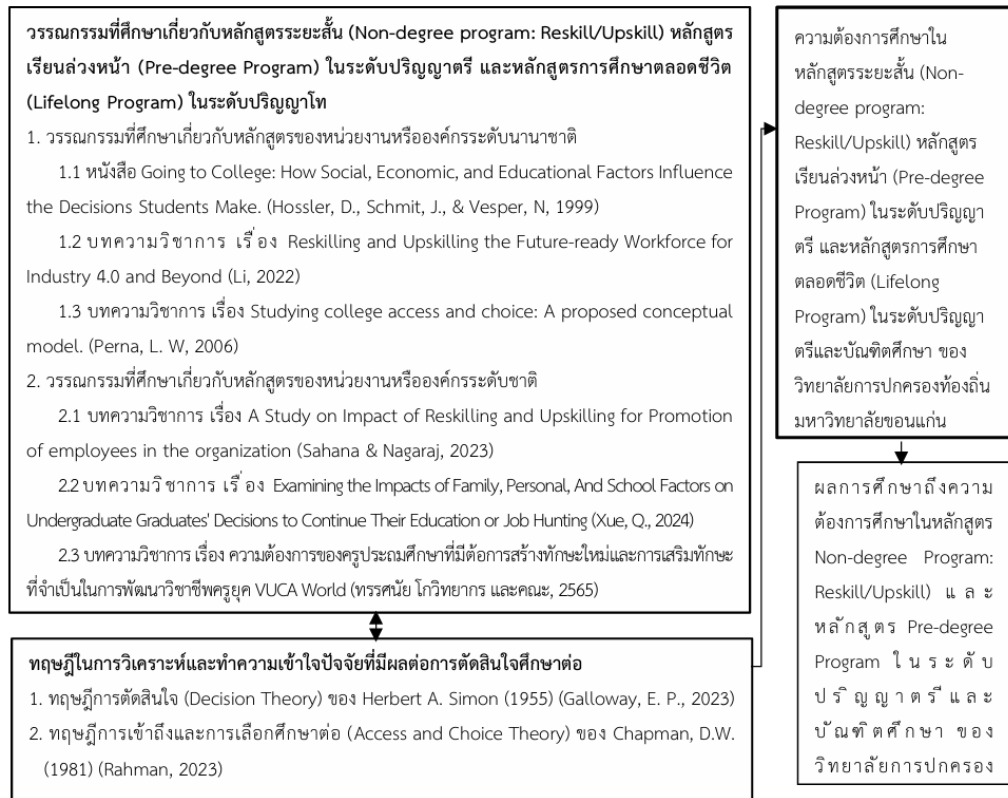
3. แนวทางการออกแบบหลักสูตร Non-degree และ Pre-degree

การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ งานวิจัยของ ทรรศนัย โกวิทย์กร และคณะ (2565) ในวารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2022 ได้ศึกษาความต้องการของครูประถมศึกษาต่อการพัฒนาทักษะในยุค VUCA World พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การออกแบบการเรียนรู้ และการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคลากรในภาคการศึกษา งานนี้ช่วยสนับสนุนแนวคิดที่ว่าหลักสูตร Non-degree และ Pre-degree ควรออกแบบให้สามารถเสริมสร้างทักษะใหม่ ๆ และรองรับแนวโน้มของตลาดแรงงานในอนาคต

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างของสถาบันการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของผู้เรียน นอกจากนี้ Reskilling และ Upskilling มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากำลังคน โดยเฉพาะในยุคอุตสาหกรรม 4.0 แนวทางการออกแบบหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพควรควบคู่กับการสนับสนุนผู้เรียนผ่านโครงการทุนและการรับรองคุณวุฒิที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

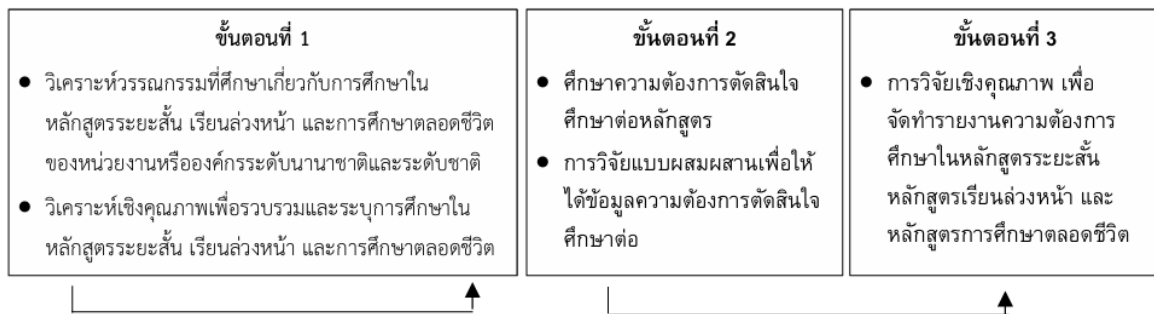
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree และ Pre-degree ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2025.6>

แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการเรียนหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การพัฒนาแบบสอบถามอยู่บนพื้นฐานการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยระยะที่ 1 มีการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และครอบคลุมประเด็นเนื้อหาตาม วัตถุประสงค์การวิจัยร่วมกับที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อทำการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จึงได้นำแบบสอบถามไปขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และทดลอง ใช้ (try out) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พร้อมตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยการคำนวณค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยแบบสอบถามให้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.972 อยู่ในมาตรฐานคุณภาพที่ยอมรับได้

3. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยนี้ คือ 500 คน นักศึกษาปัจจุบันระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูแนะแนว และผู้ที่มารับบริการในงานบริการวิชาการของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น

3.2 กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาปัจจุบันระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูแนะแนว และผู้ที่มารับบริการในงานบริการวิชาการของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น จำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ที่มาใช้บริการด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และรู้จักวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และจำนวน เพื่ออธิบายแนวโน้มของความต้องการศึกษาต่อของกลุ่มเป้าหมาย โดยสรุปผลและนำเสนอเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแนวโน้มของตลาดแรงงานและบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ไม่ได้ใช้การเปรียบเทียบค่าสถิติเนื่องจากมุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาแทนการวิเคราะห์เชิงอนุมาน

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill และ หลักสูตร Pre-degree ในระดับปริญญาตรี รวมถึงหลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Program) ในระดับบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น โดยผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 500 คน ประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรีและ

Citation : Ruangwicha, P. (2025). The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree

Program for Undergraduate and Graduate at the College of Local Administration, Khon Kaen University. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

บัณฑิตศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูแนะแนว และผู้ที่เคยใช้บริการในงานบริการวิชาการของวิทยาลัยฯ ซึ่งมีความหลากหลายทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพการทำงาน อันสะท้อนมุมมองที่หลากหลายต่อความต้องการและการตัดสินใจในการเลือกเรียนหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยจัดเรียงผลการวิจัยตามลำดับเนื้อหา ดังนี้ 1. ความต้องการหลักสูตรของผู้เรียนในแต่ละประเภทหลักสูตร 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตร และ 3. การวิเคราะห์เชิงสรุปและการวิเคราะห์เชิงสถิติของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ

1. ผลการศึกษาความต้องการหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความต้องการหลักสูตรตามขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 2 แสดงดังตารางที่ 1 และ 3

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree Program: Reskill/Upskill)

ประเด็นศึกษา	ผลการศึกษา
เหตุผลในการเรียน	พัฒนาความรู้และทักษะ (90.70%) เพิ่มเงินเดือน (78.70%) แก้ปัญหางาน (66.70%) และต้องการใบประกาศฯ (57.30%)
ค่าใช้จ่ายที่ยอมรับได้สูงสุด	501 – 1,000 บาท (34%) และ 2,001 – 3,000 บาท (22%)
รูปแบบการอบรมที่นิยม	ออนไลน์ (47.30%) และ ผสมผสาน (34.70%)
ช่วงเวลาที่เหมาะสม	เสาร์-อาทิตย์ครึ่งวัน (90%) และ อาทิตย์ทั้งวัน (63.3%)
รูปแบบและเนื้อหาการเรียนที่ต้องการ	สื่อเข้าใจง่าย (6.90%) การเรียนรู้ผสมผสาน (6.90%) กรณีศึกษา (6.90%) และ Workshop (3.45%)

จากตารางที่ 1 พบว่าเหตุผลหลักที่ต้องการเรียน ได้แก่ การพัฒนาความรู้และทักษะในอาชีพ (90.70%) การเพิ่มอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน (78.70%) และการแก้ปัญหา/พัฒนางานที่ทำอยู่ (66.70%) นอกจากนี้ 57.30% ต้องการใบประกาศนียบัตรเพื่อเสริมโอกาสในการทำงาน ค่าใช้จ่ายที่ผู้เรียนยอมรับได้สูงสุดอยู่ในช่วง 501 – 1,000 บาท (34%) และ 2,001 – 3,000 บาท (22%) โดยมีแนวโน้มความต้องการหลักสูตรที่มีต้นทุนเข้าถึงได้ สำหรับรูปแบบการอบรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด ได้แก่ การอบรมออนไลน์ (47.30%) รองลงมาคือรูปแบบผสมผสานออนไลน์และในห้องเรียน (34.70%) ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนต้องการเรียนวันเสาร์-อาทิตย์ครึ่งวัน (90%) และ วันอาทิตย์ทั้งวัน (63.3%) แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเลือกเรียนที่ไม่กระทบต่องานประจำ และสำหรับเนื้อหาและรูปแบบการเรียน ผู้เรียนให้ความสำคัญกับสื่อที่เข้าใจง่ายและทันสมัย (6.90%) การเรียนรู้แบบผสมผสาน (6.90%) การใช้กรณีศึกษา (6.90%) และ Workshop (3.45%) เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2025.6>

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการหลักสูตร Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรี

ประเด็นศึกษา	ผลการศึกษา
รายวิชายอดนิยม	กฎหมายและความเป็นพลเมือง (55.30%) การปกครองยุคดิจิทัล (40.00%) การจัดการโครงการ (37.30%) การจัดการเชิงกลยุทธ์ (36.00%) และการวิเคราะห์และประเมินนโยบาย (32.00%)
ค่าใช้จ่ายที่ยอมรับได้สูงสุด	501 – 1,000 บาท (34.44%) และ 1,001 – 5,000 บาท (29.14%)
รูปแบบการเรียนรู้ที่นิยม	ผสมผสาน (53.30%) ห้องเรียน (26.00%) และออนไลน์ (20.70%)
วิธีการประเมินผลที่ต้องการ	สอบปฏิบัติ (53.30%) ประเมินโปรเจกต์ (38.70%) และสอบเขียน (36.00%)

จากตารางที่ 2 พบว่ารายวิชาที่ได้รับความนิยมสูงสุด ได้แก่ กฎหมายและความเป็นพลเมืองเพื่อจัดการปกครองและกิจการสาธารณะ (55.30%) พลวัตของการจัดการปกครองสาธารณะในยุคดิจิทัล (40.00%) การจัดการโครงการ (37.30%) การจัดการเชิงกลยุทธ์ (36.00%) การวิเคราะห์และประเมินนโยบายสาธารณะ (32.00%) ช่วงค่าใช้จ่ายที่ได้รับความนิยมมากที่สุดอยู่ที่ 501 – 1,000 บาท (34.44%) และ 1,001 – 5,000 บาท (29.14%) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการหลักสูตรที่เข้าถึงได้และมีความคุ้มค่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ รูปแบบผสมผสานระหว่างออนไลน์และในห้องเรียน (53.30%) ตามมาด้วยการเรียนในห้องเรียน (26.00%) และการเรียนออนไลน์ (20.70%) ซึ่งแสดงถึงความต้องการหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลที่ได้รับความนิยม ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (53.30%) การประเมินตามโปรเจกต์ (38.70%) และการสอบเขียน (36.00%) แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของผู้เรียนที่ต้องการการประเมินผลที่เน้นการใช้งานจริง

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความต้องการหลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Program)

ประเด็นศึกษา	ผลการศึกษา
ความต้องการหลักสูตร	พัฒนาทักษะเฉพาะด้าน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และทันต่อยุคดิจิทัล
รูปแบบการเรียนรู้ที่นิยม	การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้เรียนต้องการหลักสูตรที่สามารถพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ทันต่อยุคดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน รูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสะดวกและปรับให้เข้ากับตารางเวลาส่วนตัว

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตร พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในทุกหลักสูตร มีความคล้ายคลึงกันในด้านความยืดหยุ่นของเวลาเรียน การสนับสนุนด้านการเงิน และคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องการหลักสูตรที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีระบบการประเมินผลที่หลากหลาย และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง นอกจากนี้การเรียนออนไลน์และการเรียนแบบผสมผสานเป็นสิ่งที่ต้องการมากขึ้น เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดสรรเวลาตามความสะดวก และการ

Citation : Ruangwicha, P. (2025). The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree

Program for Undergraduate and Graduate at the College of Local Administration, Khon Kaen University. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่ต้องการความทันสมัยและเข้าถึงเนื้อหาได้สะดวก แสดงดังตารางที่ 4 5 และ 6

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree Program: Reskill/Upskill)

ประเด็นศึกษา	ผลการศึกษา
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ความยืดหยุ่นของเวลาเรียน (20.00%) เนื้อหาและสื่อการสอนที่ทันสมัย (20.00%), งบประมาณและทุนการศึกษา (16.70%) สิ่งอำนวยความสะดวก (13.30%) ทักษะเทคโนโลยี (10.00%) และผู้สอนที่มีประสบการณ์ (6.70%)
วิธีการประเมินผล	การจัดกิจกรรมปฏิบัติและโครงงาน (25.55%) การทำงานเป็นทีม (20.44%) และกรณีศึกษาร่วมกับ AI (13.14%)
ข้อเสนอแนะจากผู้เรียน	ได้รับใบประกาศนียบัตร (33.78%) สนับสนุนทุนการศึกษา (10.13%) ปรับปรุงตารางเรียนให้ยืดหยุ่น (5.40%) จัดกิจกรรมอบรมและเวิร์กช็อป (13.51%) และสนับสนุนแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย (8.11%)

จากตารางที่ 4 พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ได้แก่ ความยืดหยุ่นของเวลาเรียน (20.00%) เนื้อหาและสื่อการสอนที่ทันสมัย (20.00%) และงบประมาณและทุนการศึกษา (16.70%) นอกจากนี้ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน (13.30%) การเสริมทักษะเทคโนโลยี (10.00%) และผู้สอนที่มีประสบการณ์ (6.70%) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เรียนพิจารณา ในด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมปฏิบัติและการประเมินจากโครงงาน (25.55%) ได้รับความนิยมน้อยที่สุด รองลงมาคือ การประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการทำงานเป็นทีม (20.44%) และการใช้กรณีศึกษาร่วมกับ AI/เทคโนโลยี (13.14%) ข้อเสนอแนะที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ การได้รับใบประกาศนียบัตรหลังเรียนจบ (33.78%) การสนับสนุนทุนการศึกษา (10.13%) และ การปรับปรุงตารางเรียนให้มีความยืดหยุ่น (5.40%) นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้จัดกิจกรรมอบรมและเวิร์กช็อป (13.51%) และ สนับสนุนแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ที่ทันสมัย (8.11%)

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรเรียนล่วงหน้า (Pre-degree Program)

ประเด็นศึกษา	ผลการศึกษา
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ	อุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ (22.39%) สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (17.91%) และ อาหารและค่าเดินทาง (16.42%)
วิธีการประเมินผล	การสอบปฏิบัติ (53.30%) การประเมินโปรเจกต์ (38.70%) และการสอบเขียน (36.00%)
ข้อเสนอแนะจากผู้เรียน	เพิ่มกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง (40.00%) ปรับปรุงระบบการเรียนออนไลน์และสะสมหน่วยกิต (17.14%) เชิญผู้มีประสบการณ์เป็นวิทยากรพิเศษ (14.29%) สนับสนุนค่าใช้จ่ายและสวัสดิการ (9.52%) และ ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ให้เข้าใจง่าย (7.62%)

จากตารางที่ 5 พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรเรียนล่วงหน้า ได้แก่ อุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ (22.39%) สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน (17.91%), และ อาหารและค่าเดินทาง (16.42%) ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการสนับสนุนทางกายภาพและสภาพแวดล้อมในการเรียน ด้านวิธีการประเมินผล การสอบปฏิบัติ (53.30%) ได้รับความนิยมน้อยที่สุด รองลงมาคือ การประเมินตามโปร

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2025.6>

เจค (38.70%) และ การสอบเขียน (36.00%) ข้อเสนอแนะสำคัญจากผู้เรียน ได้แก่ การเพิ่มกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง (40.00%) การปรับปรุงระบบการเรียนออนไลน์และการสะสมหน่วยกิต (17.14%) และ การเชิญผู้มีประสบการณ์มาบรรยายหรือเป็นวิทยากรพิเศษ (14.29%) นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเกี่ยวกับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและสวัสดิการ (9.52%) และการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เข้าใจง่ายและทันสมัย (7.62%)

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Program)

ประเด็นศึกษา	ผลการศึกษา
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ	สนับสนุนสื่อการเรียนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (33.97%), ฝึกปฏิบัติจริงในกิจกรรมการเรียนรู้ (15.09%), สนับสนุนทุนการศึกษาและสวัสดิการ (13.21%), ระบบเรียนที่ยืดหยุ่น (9.43%), การเรียนรู้สองภาษา (7.55%)
วิธีการประเมินผล	การสอบปฏิบัติ (56.50%), การประเมินโปรเจค (49.50%), การสอบเขียน (36.00%)
ข้อเสนอแนะจากผู้เรียน	พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและครอบคลุม (32.00%), สนับสนุนการปฏิบัติจริงและทำโครงการ (24.00%), ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก (11.00%), สนับสนุนทุนการศึกษา (9.00%), จัดตารางเรียนที่ยืดหยุ่น (6.00%), สร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย (4.00%)

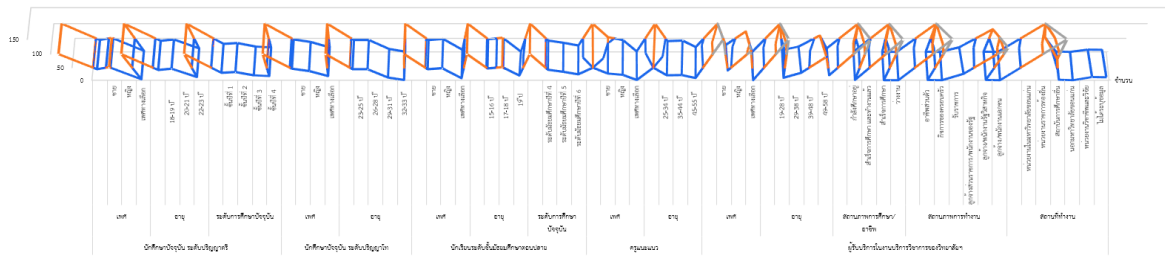
จากตารางที่ 6 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (33.97%) การฝึกปฏิบัติจริงในกิจกรรมการเรียนรู้ (15.09%) และ การสนับสนุนทุนการศึกษาและสวัสดิการ (13.21%) นอกจากนี้ ระบบการเรียนที่ยืดหยุ่นและการเลือกลงวิชาเอง (9.43%) และการเรียนรู้สองภาษาและเนื้อหาภาษาอังกฤษ (7.55%) เป็นปัจจัยที่ได้รับความสนใจ ด้านการประเมินผล การสอบปฏิบัติ (56.50%) ได้รับความนิยมสูงสุด รองลงมาคือ การประเมินตามโปรเจค (49.50%) และการสอบเขียน (36.00%) ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มของการวัดผลที่มุ่งเน้นการใช้งานจริงมากกว่าการสอบทฤษฎี ข้อเสนอแนะหลัก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและครอบคลุมเนื้อหาหลากหลาย (32.00%) การสนับสนุนการปฏิบัติจริงและการทำโครงการ (24.00%) และการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์การเรียน (11.00%) นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้สนับสนุนทุนการศึกษาและสิ่งจูงใจสำหรับผู้เรียนที่ขาดทุนทรัพย์ (9.00%) จัดตารางเรียนที่ยืดหยุ่น (6.00%) และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อ่อนคลาย (4.00%)

3. ผลการวิเคราะห์

3.1 ผลการวิเคราะห์เชิงสรุปกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยนี้ช่วยให้เข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรผ่านตัวแปรสำคัญ แสดงดังภาพที่ 7 และตารางที่ 8

ภาพที่ 3 แสดงข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในลักษณะของกราฟเรดาร์ (Radar Chart) เพื่อสะท้อนลักษณะประชากรของแต่ละกลุ่มเป้าหมายในมิติที่เกี่ยวข้อง

จากภาพที่ 7 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างเชิงโครงสร้างประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่ม ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครูแนะแนว และผู้รับบริการวิชาการ โดยมีข้อค้นพบที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย และมีอายุเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการหลักสูตรที่เน้นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20-21 ปี เพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมีนักศึกษาปี 1 และปี 2 เป็นสัดส่วนหลัก แสดงให้เห็นถึงความต้องการหลักสูตรที่ช่วยเสริมทักษะวิชาชีพควบคู่กับการเรียนในระบบ กลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความหลากหลายทางเพศสูงกว่ากลุ่มอื่น และมีการกระจายตัวของอายุกว้าง ตั้งแต่ช่วงต้นจนถึงปลายวัยทำงาน ซึ่งแสดงถึงความต้องการหลักสูตรที่ยืดหยุ่น และมีประโยชน์ต่อการต่อยอดในสายอาชีพ กลุ่มครูแนะแนว มีอายุเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนและนักศึกษา โดยเฉพาะในช่วง 35-44 ปี ซึ่งสะท้อนประสบการณ์ในการแนะแนว และมุมมองที่มุ่งเน้นความเหมาะสมของหลักสูตรกับศักยภาพของผู้เรียน กลุ่มผู้รับบริการจากงานบริการวิชาการของวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุเฉลี่ยมากที่สุด (ช่วง 39-48 ปี) และมีสถานภาพการทำงานเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐในมหาวิทยาลัย ซึ่งสะท้อนความต้องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในหน้าที่การงานและปรับตัวในยุคดิจิทัล

3.2 ผลการวิเคราะห์เชิงสถิติของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของผู้เรียนในหลักสูตรต่าง ๆ แสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เชิงสถิติของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ

หลักสูตร	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	วิธีการประเมินผล	ข้อเสนอแนะ
Non-degree Program:	เวลาเรียนและความยืดหยุ่น (20%)	โครงการงานปฏิบัติ (25.55%)	ใบประกาศนียบัตร (33.78%)
Reskill/Upskill	เนื้อหาและสื่อการสอน (20%)	ทำงานกลุ่ม (20.44%) และ	และทุนการศึกษา (10.13%)
	งบประมาณและทุน (16.7%) และสิ่งอำนวยความสะดวก (13.3%)	ใช้ AI/เทคโนโลยี (13.14%)	
Pre-degree Program	อุปกรณ์การเรียน (22.39%) สื่อและเทคโนโลยี (17.91%) และอาหารและค่าเดินทาง (16.42%)	สอบปฏิบัติ (53.39%) และประเมินตามโปรเจก (38.7%)	ฝึกปฏิบัติงานจริงและโครงการงาน (40%) และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ (14.29%)

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

หลักสูตร	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	วิธีการประเมินผล	ข้อเสนอแนะ
Lifelong Program	สื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (33.97%) ฝึกปฏิบัติจริง (15.09%) และ ทุนการศึกษาและสวัสดิการ (13.21%)	สอบปฏิบัติ (56.5%) ประเมินตามโปรเจค (49.5%) และ สอบเขียน (36%)	พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย (32%) และสนับสนุนการทำโครงการ (24%)

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ สำหรับหลักสูตร Non-degree ผู้เรียนให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นของเวลาเรียน และ เนื้อหา/สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย (ร้อยละ 20 เท่ากัน) สะท้อนถึงความต้องการเรียนรู้ควบคู่กับภาระงานหรือการใช้ชีวิตส่วนตัว สำหรับหลักสูตร Pre-degree ปัจจัยสำคัญคือ อุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ (22.39%) และเทคโนโลยีในการเรียนการสอน (17.91%) ซึ่งบ่งชี้ถึงความคาดหวังด้านความพร้อมทางกายภาพของสถานศึกษา ขณะที่ในหลักสูตร Lifelong Program ผู้เรียนให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มากที่สุด (33.97%) แสดงถึงความต้องการความสะดวกในการเข้าถึงเนื้อหาในช่วงวัยทำงาน

2. วิธีการประเมินผลที่ต้องการ กลุ่มผู้เรียนในทุกหลักสูตรมีแนวโน้มต้องการการประเมินผลที่เน้นปฏิบัติจริงมากกว่าการสอบทฤษฎี เช่น ในหลักสูตร Pre-degree และ Lifelong Program มีความนิยมสูงต่อการสอบปฏิบัติ (53.30% และ 56.50% ตามลำดับ) และการประเมินตามโปรเจค ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนต้องการพิสูจน์ทักษะจากการลงมือทำจริงมากกว่าการท่องจำ

3. ข้อเสนอแนะจากผู้เรียน ผู้เรียนในหลักสูตร Non-degree แนะนำให้ออกใบประกาศนียบัตร หลังจบหลักสูตร (33.78%) และให้ทุนการศึกษา (10.13%) ซึ่งแสดงถึงความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จับต้องได้ ในหลักสูตร Pre-degree ผู้เรียนเสนอให้เพิ่มกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นข้อเสนอที่มุ่งสู่การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่วนในหลักสูตร Lifelong Program ผู้เรียนเสนอให้พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย (32.00%) และสนับสนุนการทำโครงการ (24.00%) ซึ่งเน้นที่ความเชื่อมโยงกับบริบทของการทำงานจริง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมาย แต่ล้วนสะท้อนถึงความต้องการหลักสูตรที่ยืดหยุ่นทั้งในด้านเวลาเรียน รูปแบบการเรียน และการประเมินผล โดยเฉพาะความนิยมในหลักสูตรที่สามารถจัดเรียนในช่วงวันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) การเรียนแบบออนไลน์หรือผสมผสาน (Blended Learning) และการประเมินผลแบบโครงการหรือปฏิบัติจริงแทนการสอบแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเรียนควบคู่กับภาระงานหรือชีวิตประจำวันได้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่ผู้เรียนมีความต้องการเรียนเมื่อสะดวก เรียนที่ไหนก็ได้ และเรียนรู้แบบใช้งานจริง แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Access and Choice Theory ของ Chapman (1981, อ้างใน Rahman, 2023) ที่เน้นว่าปัจจัยด้านการเข้าถึงและความยืดหยุ่นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียน ทั้งยังเชื่อมโยงกับ Curriculum Development Theory (สำนักงาน

Citation : Ruangwicha, P. (2025). The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree

Program for Undergraduate and Graduate at the College of Local Administration, Khon Kaen University. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2563) ที่ระบุว่าการออกแบบหลักสูตรควรตอบสนองบริบทของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

หลักสูตร Non-degree ผู้เรียนต้องการความยืดหยุ่นสูง โดยให้ความสำคัญกับเวลาเรียนที่สามารถเลือกได้ และเนื้อหาที่นำไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ Sahana และ Nagaraj (2023) ที่เน้นบทบาทของ Reskill/Upskill สำหรับตลาดแรงงานในยุคอุตสาหกรรม 4.0 หลักสูตร Pre-degree ผู้เรียนต้องการการเตรียมความพร้อมที่ครอบคลุมทักษะพื้นฐาน พร้อมรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเข้าใจง่าย ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของ Li (2022) ที่ชี้ถึงความสำคัญของการสนับสนุนและข้อมูลที่เข้าถึงได้ต่อการตัดสินใจศึกษา หลักสูตร Lifelong Learning มีลักษณะความต้องการยืดหยุ่นสูงเช่นกัน ทั้งในด้านรูปแบบ (Blended Learning) การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี และการนำไปใช้จริงในบริบทชีวิตและงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Herbert A. Simon และงานวิจัยของ ทรศนัย โกวิทย์กร และคณะ (2565) ที่เสนอว่าการเรียนรู้เพื่อปรับตัวในยุค VUCA ต้องอิงกับสถานการณ์จริง นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งเสริมการตัดสินใจศึกษาต่อ อาทิ สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทุนการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวก ยังช่วยลดข้อจำกัดด้านการเข้าถึงการศึกษา และสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Xue (2024) ที่ระบุว่าปัจจัยเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อการเลือกเรียนในระบบที่ผู้เรียนควบคุมได้ด้วยตนเอง

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนต้องการหลักสูตรที่ยืดหยุ่น รองรับทั้งออนไลน์และออนไซต์ มีเนื้อหาทันสมัยและสามารถนำไปใช้ได้จริง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึงหลักสูตร การสนับสนุนทุนการศึกษา และ ใบประกาศนียบัตรที่ได้รับการยอมรับ สำหรับรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้เรียนให้ความสำคัญกับการปฏิบัติจริง โครงการ การทำงานกลุ่ม และ Blended Learning ซึ่งช่วยเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ โดยโมเดลที่แนะนำ ได้แก่ Flipped Classroom เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองก่อนเข้าเรียน Project-based Learning (PBL) เพื่อพัฒนาทักษะผ่านการแก้ปัญหาจริง และ Competency-based Learning ที่มุ่งเน้นทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้ แนวทางพัฒนาหลักสูตรควรมุ่งเน้นความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่องและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกการทำงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

งานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยเน้นความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ ทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และการสนับสนุนจากเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในหลากหลายมิติ ดังนี้ ประการแรก ในด้าน

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgsirru.2025.6>

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ พบว่าควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทั้งนักเรียนระดับมัธยม นักศึกษามหาวิทยาลัย และกลุ่มวัยทำงาน โดยเฉพาะการออกแบบหลักสูตรที่สามารถรองรับการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาเรียนได้ตามความสะดวก นอกจากนี้ ควรจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ที่เข้าถึงง่าย มีการสนับสนุนทุนการศึกษา และจัดทำใบประกาศนียบัตรที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและโอกาสทางอาชีพให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งพัฒนาวิธีการประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติจริง เช่น การทำโครงงานหรือการประเมินตามสมรรถนะ เพื่อสะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ประการที่สอง ในด้านข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เห็นควรส่งเสริมการสนับสนุนหลักสูตรในระบบ Non-degree และ Lifelong Learning ให้เป็นระบบที่มีมาตรฐานชัดเจน โดยเฉพาะการกำหนดแนวทางการรับรองคุณวุฒิหรือใบประกาศนียบัตรที่สามารถใช้ยื่นสมัครงานหรือพัฒนาวิชาชีพได้อย่างเป็นทางการ รวมถึงการวางแผนเชิงนโยบายเพื่อจัดสรรทุนสนับสนุนแก่ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมการขยายหลักสูตรให้สามารถรองรับตลาดแรงงานในระดับอาเซียน โดยมีการพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพของภูมิภาค ประการสุดท้าย ในด้านข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ควรมีการศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของการจัดหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตร Pre-degree เพื่อประเมินประสิทธิผลของการลงทุนด้านการศึกษาในระยะยาว นอกจากนี้ ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบผลลัพธ์ของผู้เรียนที่จบจากหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแบบออนไลน์ ออนไซต์ หรือแบบผสมผสาน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น รวมถึงการศึกษารายกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงวัยหรือสายอาชีพ เพื่อพัฒนาหลักสูตรเฉพาะกลุ่ม (tailor-made curriculum) ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ยังควรศึกษารูปแบบการรับรองคุณวุฒิและระบบเทียบโอนผลการเรียนในหลักสูตรทางเลือก เพื่อให้สามารถนำไปใช้ต่อยอดในการศึกษาในระบบหรือสายวิชาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทรศนัย โกวิทากร, แฝงกมล เพชรเกลี้ยง, จิราพร อุทัยวัฒน์, ทักษา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, & ประณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2565). ความต้องการของครูประถมศึกษาที่มีต่อการสร้างทักษะใหม่และการเสริมทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพครูยุค VUCA World. *วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 10(2), 156–166.
- วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. (2564). *รายงานประจำปี 2564*. <https://anyflip.com/pyhke/aara/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2563). *แนวทางการศึกษาความต้องการในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill และ Pre-degree Program*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

SALIKA Knowledge sharing space. (2562). *หลักสูตร Reskill & Upskill ความจำเป็นระดับชาติ ตอบโจทย์การพัฒนาบุคลากรคุณภาพภาคอุตสาหกรรม แบบตรงเป้า*.

<https://www.salika.co/2019/09/23/reskill-upskill-program-education/#>

Galloway, E. P. (2023). Operationalizing the Access–Voice–Choice framework for equitably and justly teaching the language for school literacy. *The Reading Teacher*, 77(2), 226–237. <https://doi.org/10.1002/trtr.2239>

George, D., & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference* (4th ed.). Allyn & Bacon.

Hossler, D., Schmit, J., & Vesper, N. (1999). *Going to college: How social, economic, and educational factors influence the decisions students make*. Johns Hopkins University Press.

Johns Hopkins University Office of Summer and Intersession Programs. (2024). *Your guide to preparing for college in high school*. Retrieved August 18, 2024, from <https://summer.jhu.edu/hopkins-experience/blue-jay-bulletin/blog-library/how-to-prepare-for-college-in-high-school/>

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>

Li, L. (2022). Reskilling and upskilling the future-ready workforce for Industry 4.0 and beyond. *Information Systems Frontiers*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s10796-022-10318-w>

Perna, L. W. (2006). Studying college access and choice: A proposed conceptual model. In J. C. Smart (Ed.), *Higher education: Handbook of theory and research* (Vol. 21, pp. 99–157). Springer.

Rahman, M. (2023). Herbert Simon rationalistic theory of decision making. *International Journal of Scientific Research in Science and Technology*, 9(3), 184. <https://doi.org/10.32628/IJSRST523103184>

Sahana, G. N., & Nagaraj, D. M. (2023). A study on impact of reskilling and upskilling for promotion of employees in the organization. *Journal of Emerging Technologies and Innovative Research*, 10(5), 258–274. <https://www.jetir.org/papers/JETIR2305G35.pdf>

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

- World Economic Forum. (2020, January). *The reskilling revolution: Better skills, better jobs, better education for a billion people by 2030*. Retrieved from <https://www.weforum.org/press/2020/01/the-reskilling-revolution-better-skills-better-jobs-better-education-for-a-billion-people-by-2030/>
- Xue, Q. (2024). Examining the impacts of family, personal, and school factors on undergraduate graduates' decisions to continue their education or job hunting. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 26, 201–207.

Citation : Ruangwicha, P. (2025). The Analysis of Requirement on Non-Degree Program: Reskill/Upskill and Pre-degree

Program for Undergraduate and Graduate at the College of Local Administration, Khon Kaen University. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

Citation : ภาภรณ์ เรืองวิชา. (2568). การวิเคราะห์ความต้องการศึกษาในหลักสูตร Non-degree Program: Reskill/Upskill) และหลักสูตร

Pre-degree Program ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 85–102. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.6>

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา
บ้านกอก อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี
Community Participation in Developing an E-Waste Management Model:
A Case Study of Recycling Waste Buyers in Ban Kok, Khueang Nai District,
Ubon Ratchathani Province

ศศิธร อติศรเมธากุล^{1*}, รัชณี จูมจี², และ กุลวรรณ โสรจัน³

Sasithorn Adisornmethakul^{1*}, Ratchanee Joomjee², and Kunlawan Sorach³

¹สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Local Government Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani, Thailand.

²สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Occupational Health and Safety program, Faculty of Public Health, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

³สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ; Environmental Science Program, Faculty of Science, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : sasithorn.a@ubru.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.7

Received : March 23, 2025 ; Revised : April 21, 2025; Accepted : April 22, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทการจัดการในการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ 2) การสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน และ 3) ศึกษาผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ในพื้นที่ตำบลบ้านกอก อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 82 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า 1) บริบทการจัดการในการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมขยะ การรื้อและคัดแยก การขนส่งและลำเลียงขยะ การกระจายโดยผู้ประกอบการ การกำจัด การดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน และ 2) การสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ตามรูปแบบ CHES ได้แก่ ชุมชน (Community) สุขภาพ (Health) สิ่งแวดล้อม (Environment) และความปลอดภัย (Safety) 3) การดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลให้ความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานลดลง และลดผลกระทบด้านกลิ่นจากการเผาขยะอิเล็กทรอนิกส์

Citation : Adisornmethakul, S., Joomjee, R., & Sorach, K. (2025). Community Participation in Developing an E-Waste

Management Model: A Case Study of Recycling Waste Buyers in Ban Kok, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 103-120.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

และการประเมินความพึงพอใจจากผลการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลัก CHES อยู่ในระดับมากที่สุด และมาก

การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ตามรูปแบบ CHES สามารถลดผลกระทบทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้

คำสำคัญ (Keywords) : ขยะอิเล็กทรอนิกส์, การมีส่วนร่วม, ผลกระทบต่อสุขภาพ

Abstract

This action research aimed to: 1) study the context of e-waste management practices, 2) develop a participatory operational model for community-based e-waste management, and 3) examine the outcomes of implementing participatory e-waste management in Tambon Ban Kok Subdistrict, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province. The study involved 82 participants. Data were collected through questionnaires and risk assessment forms, and analyzed using descriptive statistics.

The study found 1) that the management of e-waste segregation in the community includes waste collection, dismantling and sorting, transportation and disposal, and distribution. These processes have had an impact on the health, safety, and environment of the community. 2) Developing and implementing a participatory e-waste management model based on the CHES framework Community, Health, Environment, and Safety. 3) The implementation of participatory e-waste management led to reduced health and safety risks among workers, as well as a decrease in odor pollution from e-waste burning. The evaluation of satisfaction with the CHES-based model showed high to very high levels of satisfaction

Moreover, the levels of satisfaction with implementing this CHES-based e-waste management model were high and the highest. Consequently, this study clearly demonstrates that, through community participation, developing an e-waste management model based on the CHES effectively reduces health and environmental impacts.

Keywords : Electronic waste, Participation, Health impact

บทนำ (Introduction)

ขยะอิเล็กทรอนิกส์ปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมไปทั่วโลก ปริมาณขยะอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกมีปริมาณ 53.6 ล้านตัน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 74.7 ล้านตัน ภายในปี 2030 (Forti et al., 2020) ขยะอิเล็กทรอนิกส์มีความเป็นอันตรายมากกว่าขยะทั่วไปมี เพราะมี

Citation : ศศิธร อติธรรมธากุล, รัชนิ จูมจี, และ กุลวรรณ โสรัตน์. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะ

อิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 103-120. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

ส่วนประกอบของสารพิษที่ปนเปื้อนหลายชนิด อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพผู้สัมผัส และสิ่งแวดล้อมได้ ไกล่เคียง (พินาฏ คิตติ และ สุทธิพร บุญมาก, 2559) ประเทศไทยมีปริมาณขยะอิเล็กทรอนิกส์จากครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2565) ซึ่งมีส่วนที่น้อยมากที่มีการจัดการอย่างถูกต้องเพียง ร้อยละ 0.13 เท่านั้นเอง ส่วนมากจะถูกเก็บไว้ตามบ้านเรือน และขายเป็นสินค้ามือสอง นอกจากนี้ยังพบขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่นำเข้าจากต่างประเทศจำนวนมากในแต่ละปี ทำให้เกิดโรงงานและสถานประกอบการถอดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ได้มาตรฐานจำนวนมาก (กรมควบคุมมลพิษ, 2665) ขยะอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่เป็น โทรศัพท์ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ขยะอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกิดขึ้นจะถูกจัดการโดยโรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 28.00 และจัดการโดยชุมชน ร้อยละ 50.00 (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2564) ผลกระทบในระยะยาวของอุตสาหกรรมรีไซเคิลขยะอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศจากกระบวนการรีไซเคิล และมีความเสี่ยงต่อประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (Hameed et al., 2020) กลุ่มคนในชุมชน ที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ คือ กลุ่มรับซื้อและแยกชิ้นส่วนขยะอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบ ต้องเผชิญกับเสี่ยงจากสิ่งคุกคามจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่ ส่งผล ให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและความไม่ปลอดภัยจากการทำงาน (สุวิทย์ อินนามมา, 2553) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการ โดยเฉพาะในระดับชุมชนที่ยัง ไม่มีมาตรการการควบคุมที่เป็นระบบ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2565)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนที่เหมาะสม โดยอาศัยแนวคิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจะสามารถลดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ได้ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล บ้านกอก อำเภอเขิองใน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาบริบทการจัดการในการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน การสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน และศึกษาผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล คณะผู้วิจัยคาดหวังว่าองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและระบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในระดับชุมชนในพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบริบทการจัดการในการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล พื้นที่ตำบลบ้านกอก

2. เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์
ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล พื้นที่ตำบลบ้านกอก

3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่ม
ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล พื้นที่ตำบลบ้านกอก

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน กรณีศึกษา
กลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล บ้านกอก อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี มีทฤษฎีและแนวคิด
ที่เกี่ยวข้อง 4 ประเด็นได้แก่

1. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับขยะอิเล็กทรอนิกส์

กรมอนามัยให้ความหมายของขยะอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่หมดอายุการใช้งาน หรือไม่ต้องการใช้งานอีกต่อไป ขยะอิเล็กทรอนิกส์ตาม
ความหมายของ WEEE (Waste from Electronic and Electronic Equipment) จำแนกได้ 10 ประเภท
คือ 1) เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ขยะอิเล็กทรอนิกส์ในครัวเรือนขนาดใหญ่ 2) เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์
ขยะอิเล็กทรอนิกส์ในครัวเรือนขนาดเล็ก 3) อุปกรณ์สารสนเทศ 4) เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ขยะ
อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริโภค 5) อุปกรณ์ให้แสงสว่าง 6) ระบบอุปกรณ์เครื่องมือการแพทย์ 7) เครื่องมือวัด
หรือควบคุมต่าง ๆ 8) ของเล่น 9) เครื่องมือไฟฟ้าและขยะอิเล็กทรอนิกส์ และ 10) เครื่องจำหน่ายสินค้า
อัตโนมัติ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายงานปริมาณขยะอิเล็กทรอนิกส์
ที่เกิดจากครัวเรือนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเภทขยะอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่เป็น โทรศัพท์
ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ขยะ
อิเล็กทรอนิกส์ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2564)

พินาฏ คิตติ และ สุทธิพร บุญมาก ศึกษาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนและอุปสรรคของการจัดการขยะ
อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย พบว่า ขยะอิเล็กทรอนิกส์มีความเป็นอันตรายมากกว่าขยะทั่วไป เพราะมี
ส่วนประกอบของสารพิษหลายชนิด อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพผู้สัมผัส และสิ่งแวดล้อมใกล้เคียง (พินาฏ
คิตติ และ สุทธิพร บุญมาก, 2559)

2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นแนวทางการ
วิจัยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัย โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาในบริบทที่
เกิดขึ้นจริง และสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน (Baum et al., 2006) แนวทางนี้เน้นการมีส่วนร่วมของ

Citation : ศศิธร อติธรรมธากุล, รัชนิ จูมจี, และ กุลวรรณ โสรังจัน. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะ

อิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น,
9(1), 103-120. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

ชุมชนหรือผู้ปฏิบัติงานในการกำหนดปัญหา วิเคราะห์ และหาทางแก้ไขร่วมกัน (Reason & Bradbury, 2008)

การแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ตั้งแต่เริ่มแรกจากการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การวางแผนในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน การดำเนินการแก้ไขปัญหาในชุมชน และการประเมินผลการดำเนินการแก้ไข เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงให้เกิดการตั้งศักยภาพและเสริมพลังชุมชนในการพัฒนาและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิด “กระบวนการเรียนรู้” ซึ่งความรู้ที่ได้นั้น จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนของตนให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็ง มีการตัดสินใจบนฐานข้อมูล และสามารถปฏิบัติการแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมในทุกด้าน (Amawasi & pimpon, 2017)

3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดที่แตกต่างไปจากการพัฒนาหลักที่มุ่งเน้นการเติบโต ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยทั้ง 3 ด้านนี้จะมีการหนุนเสริมซึ่งกันและกัน คือ เมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในขณะเดียวกันก็นำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เพื่อให้การพัฒนาที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการในชุมชน โดยการมุ่งเน้นกระบวนการบริหารจัดการ ที่จะนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนนั้น เป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็น องค์กรวมให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนตัวไปพร้อมๆ กับผลประโยชน์ของส่วนรวม (วิภาภรณ์ เครือจันทร์ และ สมศักดิ์ สำนัดศีธรรม, 2564)

4. ผลกระทบด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมการทำงาน

การคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่มีมาตรการป้องกันที่เหมาะสมส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเสี่ยงต่อการสัมผัสสารพิษ เช่น ตะกั่วปรอท แคดเมียม และสารหน่วงไฟ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ไต ระบบสืบพันธุ์ และเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็ง การสัมผัสโลหะหนักผ่านทางผิวหนังยังเป็นช่องทางที่สำคัญที่ทำให้สารพิษเข้าสู่ร่างกาย (Grant et al., 2013) การสัมผัสสารพิษโดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกันส่งผลให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพระยะยาว (Sepúlveda et al., 2010) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างไม่ถูกสุขลักษณะ การปนเปื้อนของสารพิษเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ยังสามารถแพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบผ่านทางดิน น้ำ และอากาศ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงเสี่ยงต่อการได้รับสารพิษเช่นกัน การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างไม่ถูกต้องจึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อปกป้องสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและชุมชนโดยรอบ (Robinson, 2009)

Citation : Adisornmethakul, S., Joomjee, R., & Sorach, K. (2025). Community Participation in Developing an E-Waste

Management Model: A Case Study of Recycling Waste Buyers in Ban Kok, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 103-120.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างปลอดภัยและมีส่วนร่วมจากชุมชน (Zeng et al., 2020)

5. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล พิจารณาเกณฑ์ตามระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์การบ่งชี้อันตราย การประเมินความเสี่ยงและการจัดทำแผนงานบริหารจัดการความเสี่ยง พ.ศ.2543 แบ่งความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ความเสี่ยงระดับ 1 (ความเสี่ยงเล็กน้อย) ความเสี่ยงระดับ 2 (ความเสี่ยงที่ยอมรับได้) ความเสี่ยงระดับ 3 (ความเสี่ยงสูง ต้องมีการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยง) และความเสี่ยงระดับ 4 (ความเสี่ยงยอมรับไม่ได้ ต้องหยุดดำเนินการและปรับปรุงความเสี่ยงลงทันที) (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2543)

Citation : ศศิธร อติสรเมธากุล, รัชณี จุมจี, และ กุลวรรณ โสรรัตน์. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะ

อิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 103-120. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีการศึกษา 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล และระยะที่ 3 การศึกษาผล ประเมินผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

Citation : Adisornmethakul, S., Joomjee, R., & Sorach, K. (2025). Community Participation in Developing an E-Waste

Management Model: A Case Study of Recycling Waste Buyers in Ban Kok, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 103-120.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล บ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยประกอบด้วยผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลในพื้นที่เป้าหมาย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในชุมชน กลุ่มตัวอย่างจะถูกเลือกโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลาย จำนวน 82 คน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อของเก่า และคนทำงานกลุ่มผู้กลุ่มงานรื้อถอนชิ้นส่วนขยะอิเล็กทรอนิกส์ บ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมดจำนวน 67 คน เกณฑ์คัดเข้า คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการรื้อถอนชิ้นส่วนขยะอิเล็กทรอนิกส์ บ้านกอก ตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี อายุงานไม่น้อยกว่า 1 ปี ไม่มีอาการบาดเจ็บต่อระบบกระดูกและกล้ามเนื้อจากอุบัติเหตุ เป็นผู้ที่ยินยอมเป็นอาสาสมัครการวิจัยได้งานวิจัยแล้วเสร็จ เกณฑ์คัดออก คือ ผู้ที่มีอาการป่วยด้วยโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว เช่น โรคหัวใจ โรคปอด ในระดับรุนแรงที่ทำให้ไม่สามารถทำงาน และไม่สามารถอยู่ร่วมในการเป็นอาสาสมัครการวิจัยได้งานวิจัยแล้วเสร็จ

2.2 คณะกรรมการชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกอก และเทศบาลตำบลบ้านกอก จำนวน 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงาน และการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84

3.2 แบบประเมินความพึงพอใจ กับกลุ่มที่ 2 มีเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ คือ 1) ความ พึงพอใจมากที่สุด หมายถึง 4.51-5.00 คะแนน 2) ความพึงพอใจมาก หมายถึง 3.51-4.50 คะแนน 3) ความพึงพอใจปานกลาง หมายถึง 2.51-3.50 คะแนน 4) ความพึงพอใจน้อย หมายถึง 1.51-2.50 คะแนน และ 5) ความพึงพอใจ น้อยที่สุด หมายถึง 1.00-1.50 คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

Citation : ศศิธร อดิสรเมธากุล, รัชนิ จูมจี, และ กุลวรรณ โสรรัตน์. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะ

อิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 103-120. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

3.3 แบบประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะ รีไซเคิล ซึ่งได้พิจารณาเกณฑ์ตามระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์การบ่งชี้อันตราย การประเมินความเสี่ยงและการจัดทำแผนงานบริหารจัดการความเสี่ยง พ.ศ.2543 (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2543) แบ่งความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ความเสี่ยงระดับ 1 (ความเสี่ยงเล็กน้อย) ความเสี่ยงระดับ 2 (ความเสี่ยงที่ยอมรับได้) ความเสี่ยงระดับ 3 (ความเสี่ยงสูง ต้องมีการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยง) และความเสี่ยงระดับ 4 (ความเสี่ยงยอมรับไม่ได้ ต้องหยุดดำเนินการและปรับปรุงความเสี่ยงลงทันที)

4. ขั้นตอนการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน กรณีศึกษากลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล บ้านกอก อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี มีขั้นตอนการศึกษา 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ จำนวน 67 คน

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกต และ 4) การสะท้อนผล (Stephen Kemmis & Robin McTaggart, 2014) มีการดำเนินการดังนี้

1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) คณะนักวิจัยและคณะกรรมการชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกอก และเทศบาลตำบลบ้านกอก จำนวน 15 คน มีการจัดกิจกรรมประชุมเพื่อทำแผนปฏิบัติการประกอบด้วย การออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการพัฒนาระบบและกลไก รวมถึงแผนบริหารความเสี่ยง

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Act) คณะนักวิจัยร่วมกับคณะกรรมการชุมชนร่วม พัฒนาเครื่องมือ ที่จะใช้ในการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูล กำหนดเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้วัดประสิทธิภาพ

3) ขั้นตอนการสังเกต (Observer) โดยมีการสังเกตการให้ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์

4) ขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflect) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์

ระยะที่ 3 การศึกษาผลประเมินผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล โดยมีการประเมินผลก่อนและหลังดำเนินโครงการจากประเมิน

ความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล และการประเมินผลความพึงพอใจในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แต่ละระยะ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ทั้ง 3 ระยะ

ระยะเวลาการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง/เป้าหมาย	เครื่องมือ
ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทการจัดการในการคัดแยกขยะขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล	1) การศึกษาสภาพปัญหาในชุมชนจากกลุ่มชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล และคณะกรรมการชุมชน จำนวน 82 คน 2) การประเมินความเสี่ยงด้านความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล จำนวน 67 คน	1) แบบสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม 2) แบบประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล	1) การพัฒนารูปแบบการสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน โดยกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อของเก่า และคณะกรรมการชุมชน จำนวน 82 คน	1) แบบสนทนากลุ่ม 2) แบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล	1) การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล จำนวน 32 สถานประกอบการ 2) แบบประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการ จากกลุ่มชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล และคณะกรรมการชุมชน จำนวน 82 คน	1. แบบประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล 2. แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การศึกษาบริบทการจัดการในการคัดแยกขยะขยะอิเล็กทรอนิกส์

สถานประกอบการคัดแยกซากอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีการคัดแยกผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและขยะอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีปริมาณสูงสุดในพื้นที่การศึกษาวิจัย จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ ตู้เย็น ทีวี พัดลม และเครื่องซักผ้า กระบวนการมี 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การเก็บรวบรวมขยะ (Source) การรื้อและคัดแยก (Make) การขนส่งและลำเลียงขยะ (Transport and Handling) การกระจายโดยผู้ประกอบการ (Distribution) และการกำจัด (Disposal) การดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมจากผู้ประกอบการต่อชุมชน

ผลกระทบ	รายการที่เป็นผลกระทบ
1. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนที่อาศัยในบริเวณข้างเคียงสถานประกอบการ	บ้านเรือนมีระยะห่างจากสถานประกอบการ แยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ประมาณ 200-500 เมตร
2. ผลกระทบทางน้ำ	กิจกรรมการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกองเศษชิ้นส่วนขยะอิเล็กทรอนิกส์ในที่โล่งกลางแจ้ง หรือการรื้อและคัดแยกบนพื้นที่ไม่ปูรองวัสดุรองพื้น อาจทำให้มีการปนเปื้อนของสารเคมีในแหล่งน้ำอาจทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำ
3. ผลกระทบทางดิน	กิจกรรมการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกองเศษชิ้นส่วนขยะอิเล็กทรอนิกส์ในที่โล่งกลางแจ้ง หรือการรื้อและคัดแยกบนพื้นที่ไม่ปูรองวัสดุรองพื้นอาจทำให้มีการปนเปื้อนของสารเคมีในพื้นดิน
4. ผลกระทบจากเสียงดัง	กิจกรรมการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนในชุมชน เช่น กิจกรรมการเคาะ การตัด การงัด เพื่อคัดแยกอุปกรณ์ไฟฟ้า
5. ผลกระทบจากกลิ่น	กิจกรรมของสถานประกอบการฯ ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น ฝุ่นละอองจากกระบวนการเผา และการเก็บกองเศษชิ้นส่วนในที่โล่งกลางแจ้งที่มีองค์ประกอบของน้ำมันหรือสารหล่อลื่นของอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า
6. ผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ประกอบการ	ผู้ที่ทำผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ประกอบการ ความเสี่ยงด้านกายภาพ อันตรายจากสภาพแวดล้อมที่ร้อน อบอ้าว ความเสี่ยงด้านเคมี อันตรายจากการสัมผัสฝุ่น พุ่ม และการสัมผัสโลหะหนัก สารละลายในอุปกรณ์ไฟฟ้า อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานได้

Citation : Adisornmethakul, S., Joomjee, R., & Sorach, K. (2025). Community Participation in Developing an E-Waste Management Model: A Case Study of Recycling Waste Buyers in Ban Kok, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 103-120.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

ความเสี่ยงด้านด้านชีวภาพ อันตรายจากการสูดดมและการสัมผัส แบบที่เรื้อรังและเชื้อรา ตามฝ้าตู้เย็น

ความเสี่ยงด้านการยศาสตร์ อันตรายจากท่าทางการทำงาน การนั่งสลับกับยืน การยกของหนัก การทำงานในท่าทางซ้ำ ๆ อยู่ในท่าใดท่าหนึ่งนานเกินไปทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอาการปวดเมื่อยของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ

อุบัติเหตุจากการทำงาน อันตรายจากจากอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ไฟฟ้า หรือการกระทบกระแทกในระหว่างการคัดแยกขยะได้

2. รูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ตามหลัก CHES

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล บ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ในรูปแบบ CHES ซึ่งได้พิจารณาการลดผลกระทบ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ชุมชน (Community) สุขภาพ (Health) สิ่งแวดล้อม (Environment) และความปลอดภัย (Safety) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ CHES

ผลกระทบ	รายการที่เป็นผลกระทบ
ชุมชน (Community)	การออกกฎระเบียบในการจัดการขยะที่ขายไม่ได้ และเป็นปัญหาในชุมชน ได้แก่ - โฟม มีการส่งเสริมสนับสนุนในการทำเป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น อิฐปูทางเดิน กระถางต้นไม้ เป็นต้น - จอทีวี กำหนดพื้นที่ทิ้งกลบขยะในชุมชน - การเผาสายไฟ ออกแบบและสนับสนุนในการใช้เครื่องปลอกสายไฟ เพื่อคัดแยกสายทองแดง - กำหนดพื้นที่ฝังกลบเศษวัสดุที่ขายไม่ได้ในพื้นที่ของผู้ประกอบการ ห้ามการลักลอบเผาในพื้นที่สาธารณะ - จัดระเบียบสถานประกอบการรับซื้อของเก่า เพื่อลดปัญหาการลুক้าถนนและพื้นที่สาธารณะ
สุขภาพ (Health)	การกำหนดมาตรการให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ที่ทำรีออดอน คัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ - การตรวจสุขภาพเพื่อเฝ้าระวังการสะสมโลหะหนักในร่างกาย (สารตะกั่ว แคดเมียม) ของผู้ทำการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ และเด็กเล็กในชุมชน - การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่ทำรีออดอน คัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์

สิ่งแวดล้อม (Environment)	การกำหนดมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดผลกระทบทางดิน น้ำ และอากาศจากผู้ ที่ทำการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ - พื้นที่ปฏิบัติงานรื้อและคัดแยกบนพื้นมีการปูรองวัสดุรองพื้น เพื่อลดการปนเปื้อนของ สารเคมีในพื้นดิน และแหล่งน้ำ - ยกเลิกกิจกรรมการเผาไหม และสายไฟในชุมชน - กำหนดพื้นที่ฝังกลบขยะในชุมชน

ความปลอดภัย (Safety)	การกำหนดมาตรการให้เกิดการส่งเสริมความปลอดภัยของผู้ที่ทำการคัดแยกขยะ อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ - การประเมินความเสี่ยงจากการทำงานรื้อถอน คัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ - การจัดทำมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานรื้อถอน คัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ - การออกแบบสถานงานที่ปลอดภัยสำหรับงานรื้อถอน คัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์

3. ผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน รูปแบบ CHES
 มีการประเมินผล 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่

3.1 แบบประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล
 ก่อนและหลังดำเนินโครงการพบว่าผลกระทบหลังโครงการที่มีความเสี่ยงลดลง ได้แก่ ผลกระทบจากกลืน
 กิจกรรมการเผาไหม และสายไฟ ทำให้เกิดควัน ฝุ่น เป็นมลพิษทางอากาศ ผลกระทบต่อสุขภาพของ
 ผู้ประกอบการ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลก่อน
 และหลังดำเนินการตามรูปแบบ CHES

ลำดับ	หัวข้อการประเมิน	ระดับความเสี่ยง	
		ก่อน	หลัง
1.	ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนที่อาศัยใน บริเวณข้างเคียงสถานประกอบการ	2 (ยอมรับได้)	2 (ยอมรับได้)
2.	ผลกระทบทางน้ำ	2 (ยอมรับได้)	2 (ยอมรับได้)
3.	ผลกระทบทางดิน	2 (ยอมรับได้)	2 (ยอมรับได้)
4.	ผลกระทบจากเสียงดัง	2 (ยอมรับได้)	2 (ยอมรับได้)
5.	ผลกระทบจากกลิ่น	3 (สูง)	2 (ยอมรับได้)

6. ผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ประกอบการ			
ความเสี่ยงด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมที่ร้อน อบอ้าว	2 (ยอมรับได้)	2 (ยอมรับได้)	
ความเสี่ยงด้านเคมี อันตรายจากการสัมผัสฝุ่น พุ่ม และ	3 (สูง)	2 (ยอมรับได้)	
การสัมผัสโลหะหนัก สารละลายในอุปกรณ์ไฟฟ้า			
ความเสี่ยงด้านด้านชีวภาพ สัมผัสแบคทีเรีย และเชื้อรา	2 (ยอมรับได้)	2 (ยอมรับได้)	
ความเสี่ยงด้านการยศาสตร์ จากท่าทางการทำงาน	4 (ยอมรับไม่ได้)	2 (ยอมรับได้)	
อุบัติเหตุจากการทำงาน	4 (ยอมรับไม่ได้)	2 (ยอมรับได้)	

3.2 ความพึงพอใจต่อความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ

การประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินการตามรูปแบบ รูปแบบ CHES ผลการประเมินความพึงพอใจความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ รูปแบบ CHES อยู่ในและระดับมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม ประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชน ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัย อยู่ในและระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ ตามรูปแบบ CHES

หัวข้อการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ รูปแบบ CHES	4.91	0.28	พอใจมากที่สุด
2. ความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม	3.93	0.89	ความพึงพอใจมาก
3. ประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนา	3.98	0.31	ความพึงพอใจมาก
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน	4.45	0.54	ความพึงพอใจมาก
5. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.33	0.63	ความพึงพอใจมาก
6. ผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัย	4.39	0.56	ความพึงพอใจมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาริบทการจัดการในการคัดแยกขยะขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล พื้นที่ตำบลบ้านกอก จากกระบวนการคัดแยก รื้อถอนขยะอิเล็กทรอนิกส์ การดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน สอดคล้องกับการศึกษากระบวนการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีมาตรฐานความปลอดภัย อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และการบาดเจ็บจากการทำงาน (Song & Li, 2015) จากประเด็นปัญหาดังกล่าว จึงเกิดการสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลเพื่อลดผลกระทบด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน

Citation : ศศิธร อติธรรมธากุล, รัชนิ จูมจี, และ กุลวรรณ โสรังจัน. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะ

อิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอเขื่อนใน จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 103-120. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

การสร้างรูปแบบการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล พื้นที่ตำบลบ้านกอก ตามหลัก CHES ได้แก่ ชุมชน (Community) สุขภาพ (Health) สิ่งแวดล้อม (Environment) และความปลอดภัย (Safety) ที่มีความแตกต่างจากการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) และนวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในโครงการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยเพิ่มรายได้จากการคัดแยกที่มีประสิทธิภาพ และผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมที่ระบุว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความยั่งยืนของระบบการจัดการขยะ (Henry et al., 2023) นอกจากนี้ยังพบว่ารูปแบบการจัดการด้วยการสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐและภาคเอกชนจะช่วยเพิ่มความยั่งยืนของระบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในระยะยาว (Baldé et al., 2017)

การศึกษาผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล พื้นที่ตำบลบ้านกอก พบว่า ผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ แสดงให้เห็นผลการประเมิน ความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ก่อนและหลังดำเนินโครงการพบว่ามีความเสี่ยงลดลง ในกรณีที่พื้นที่ที่ไม่มีการจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ประกอบการยังคงพบความเสี่ยงจากสารพิษ เช่น ตะกั่ว ปรอท แคดเมียม และสารไฟโบรไมเนต ซึ่งสารพิษดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ระบบทางเดินหายใจ และก่อให้เกิดโรคมะเร็งในระยะยาวต่อผู้ปฏิบัติงานได้ (Grant et al., 2013) นอกจากนี้ยังพบความเข้มข้นของสารหนู (As) ทองแดง (Cu) แคดเมียม (Cd) และตะกั่ว (Pb) ในดินบริเวณโรงคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดบุรีรัมย์ แสดงให้เห็นถึงการสร้างมาตรฐานด้านสุขภาพและความปลอดภัยสำหรับการรีไซเคิลขยะอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยลดการปนเปื้อนในดินและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ (Amphalop et al., 2020) การประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินการตามรูปแบบ CHES ผลการประเมินความพึงพอใจความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ อยู่ในและระดับดีมาก ความสะดวก ในการเข้าร่วมกิจกรรม ประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชน ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัย อยู่ในและระดับมาก สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ มีระดับความพึงพอใจในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการขยะ การเพิ่มขึ้นของรายได้ และผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อม (Henry et al., 2023)

Citation : Adisornmethakul, S., Joomjee, R., & Sorach, K. (2025). Community Participation in Developing an E-Waste

Management Model: A Case Study of Recycling Waste Buyers in Ban Kok, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 103-120.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

การศึกษาครั้งนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) คือ การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่พิจารณามิติแบบองค์รวมที่ประกอบด้วยสุขภาพ และความปลอดภัยของผู้คัดแยกขยะ และการลดผลกระทบที่เกิดต่อสิ่งแวดล้อม และผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน ตามรูปแบบของ CHES โมเดล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรหามาตรการเพื่อช่วยเหลือในการลดความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบ กลุ่มงานรีไซเคิลชิ้นส่วนขยะอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพ ที่อาจเกิดแลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยเป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา ตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาไม่ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในพื้นที่อื่น ๆ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่การวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล และประเมินผลกระทบเชิงลึกต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมที่ละเอียดยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมควบคุมมลพิษ. (2664). *ข่าวสารอันตรายและของเสีย* (30(1)). กรุงเทพมหานคร: กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย. https://www.pcd.go.th/wp-content/uploads/2021/03/pcdnew-2021-03-22_06-06-20_117836.pdf
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พินาฏ คิตติ, & สุทธิพร บุญมาก. (2559). การขับเคลื่อนและอุปสรรคของการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. *วารสารวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 8(8), 145–158.
- ระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์การขี้งอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง พ.ศ. 2543.
- วิภาภรณ์ เครือจันทร์, & สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2564). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนป่าชายเลนแห่งหนึ่งในจังหวัดแถบภาคใต้. *วารสารพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร*, 24(1), 68–85.

Citation : ศศิธร อดิสรเมธากุล, รัชนี จูมจี, และ กุลวรรณ โสรรัตน์. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะ

อิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(1), 103-120. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

- วิชณู สุमितสุวรรณค์, รณณีย์ พินิจ, & กฤติกา สีกกรม. (2564). แนวทางการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์กรณีศึกษาตำบลหนองตอกแป้น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(8), 29–39.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2664). *การจัดการปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์ ภารกิจเพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตชุมชน* (30(1)). กรุงเทพมหานคร: กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย. <https://shorturl.asia/maz3V>
- สุวิทย์ อินนามมา. (2553). แร่งงานนอกระบบ วิธีชีวิตการทำงาน การดูแลสุขภาพและสังคม: กรณีศึกษา กลุ่มเย็บผ้า ตำบลบ้านเม็ง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์*, 4(3), 379–392.
- Amphalop, N., Suwantararat, N., Prueksasit, T., Yachusri, C., & Srithongouthai, S. (2020). Ecological risk assessment of arsenic, cadmium, copper, and lead contamination in soil in e-waste separating household area, Buriram province, Thailand. *Environmental Science and Pollution Research*, 27(35), 44396–44411. <https://doi.org/10.1007/s11356-020-10325-x>
- Baldé, C. P., Forti, V., Gray, V., Kuehr, R., & Stegmann, P. (2017). *The Global E-waste Monitor 2017: Quantities, Flows, and Resources*. United Nations University, International Telecommunication Union, and International Solid Waste Association.
- Bradbury, H., & Reason, P. (2008). Issues and choice points for improving the quality of action research. In M. Minkler & N. Wallerstein (Eds.), *Community-based participatory research for health: From process to outcomes* (pp. 225–242).
- Forti, V., Baldé, C. P., Kuehr, R., & Bel, G. (2020). *The Global E-waste Monitor 2020: Quantities, flows and the circular economy potential*.
- Grant, K., Goldizen, F. C., Sly, P. D., Brune, M.-N., Neira, M., van den Berg, M., & Norman, R. E. (2013). Health consequences of exposure to e-waste: A systematic review. *The Lancet Global Health*, 1(6), e350–e361.
- Hameed, H. B., Ali, Y., & Petrillo, A. (2020). Environmental risk assessment of E-waste in developing countries by using the modified-SIRA method. *Science of The Total Environment*, 733, 138525.
- Henry, M., Hoogenstrijdt, T., & Kirchherr, J. (2023). Motivations and identities of “grassroots” circular entrepreneurs: An initial exploration. *Business Strategy and the Environment*, 32(3), 1122–1141.

- Reason, P., & Bradbury, H. (2008). 49 Concluding Reflections: Whither Action Research? In *The Sage handbook of action research* (pp. 695–707). SAGE Publications Ltd.
- Robinson, W. S. (2009). Ecological correlations and the behavior of individuals. *International Journal of Epidemiology*, 38(2), 337–341.
- Sepúlveda, A., Schluep, M., Renaud, F. G., Streicher, M., Kuehr, R., Hagelüken, C., & Gerecke, A. C. (2010). A review of the environmental fate and effects of hazardous substances released from electrical and electronic equipment during recycling: Examples from China and India. *Environmental Impact Assessment Review*, 30(1), 28–41.
- Song, Q., & Li, J. (2015). A review on human health consequences of metals exposure to e-waste in China. *Environmental Pollution*, 196, 450–461.
- Stephen Kemmis, & Robin McTaggart. (2014). *The action research planner: Doing critical participatory action research*. Springer.
- Zeng, F., Huang, Y., Guo, Y., Yin, M., Chen, X., Xiao, L., & Deng, G. (2020). Association of inflammatory markers with the severity of COVID-19: A meta-analysis. *International Journal of Infectious Diseases*, 96, 467–474.

Citation : ศศิธร อติสรเมธากุล, รัชณี จูมจี, และ กุลวรรณ โสรัจัน. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะ

อิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษา บ้านกอก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 103-120. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.7>

การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

The Development of a Participatory Management Model for School Administrators of Educational Opportunity Expansion Schools in the Lower Northeast Provinces 1

โชติกาญจน์ ธรรมบุตร์^{1*}, นฤมล ศักดิ์ปกรณกานต์², และ นวมินทร์ ประชานันท์³

Chotikarn Thammaboot^{1*}, Narumon Sakpakornkan², and Nawamin Prachanant³

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Educational Administration Program,
Faculty Education, Buriram Rajabhat University, Thailand.

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty Education, Buriram Rajabhat University, Thailand.

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty humanities and social sciences, Buriram
Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : totom.511111@gmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.8

Received : April 25, 2025; Revised : April 23, 2025; Accepted : April 25, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน 2) พัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน และ 3) ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบและการทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 285 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การร่างรูปแบบโดยใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ คือ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และ 3) การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบและการทดลองใช้รูปแบบ ความถูกต้องและความเหมาะสม ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน การทดลองใช้คู่มือรูปแบบและ ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ ด้วยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 37 คน ผู้ประเมินเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ คือ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน มี 6 ด้านหลัก 18 ส่วนประกอบย่อย 2) ได้คู่มือการใช้รูปแบบ 3) ผลการประเมินรูปแบบคู่มือการใช้รูปแบบและการทดลองใช้

Citation : Thammaboot, C., Sakpakornkan, N., & Prachanant, N. (2025). The Development of a Participatory Management

Model for School Administrators of Educational Opportunity Expansion Schools in the Lower Northeast

Provinces 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

คู่มือการใช้รูปแบบ ด้านความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบหลังใช้คู่มือการใช้รูปแบบมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารโรงเรียน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to 1 . study participative management among school administrators, 2. develop a participative management model and its implementation manual, and 3. evaluate and trial the model and manual. A mixed-methods approach was employed. The study involved 285 school administrators selected based on Krejcie and Morgan's sampling table. Data were collected using questionnaires and semi-structured interviews and analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The model was developed through focus group discussions with nine selected experts. Evaluation was conducted by five experts, while the manual was trialed with 37 purposively selected administrators using evaluation forms. Findings revealed that school administrators'

1. The participative management consisted of six main components with 18 sub-elements. 2. The model and manual were developed and assessed as highly accurate, appropriate, feasible, and useful. and 3. The trial implementation demonstrated improved administrative practices after using the manual.

Keywords : Participatory management, School director, Opportunity expansional schools

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคน เป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากร จำนวนมากในการจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่ม เป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองต่อความจำเป็นของแต่ละบุคคล และสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติและความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ตามความพร้อมเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559 : 65)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด

Citation : โชติกาญจน์ ธรรมบุตร, นฤมล ศักดิ์ปภรณ์กานต์, และ นวรินทร์ ประชานันท์. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 422 โรงเรียน จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 160 โรงเรียน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 286 โรงเรียนและจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 232 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,100 โรงเรียน (สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2566 : 65)

การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูต้องปฏิบัติทั้งจากสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด หลักสูตรและแผนการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้งบประมาณน้อย สื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ใช้อย่างจำกัดและที่โรงเรียนมีอยู่ก็ไม่สามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ (รมิดา เศรษฐบดี. 2566 : 30)

ผู้วิจัย จึงได้สนใจศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
3. เพื่อประเมินรูปแบบและทดลองใช้คู่มือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ผู้วิจัยศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร มีดังนี้

สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561 : 260) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิดและหลักการรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ และแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดกิจกรรม ตามองค์ประกอบของโรงเรียน 10 องค์ประกอบ 2) วัตถุประสงค์ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการร่วมกับภาคีเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายไปใช้ได้ และ 3)การนำรูปแบบไปใช้ โดยการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความ

Citation : Thammaboot, C., Sakpakornkan, N., & Prachanant, N. (2025). The Development of a Participatory Management

Model for School Administrators of Educational Opportunity Expansion Schools in the Lower Northeast

Provinces 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

เหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากทุกด้านทำให้รูปแบบมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและจัดทำคู่มือรูปแบบเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนตามบริบทของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ดวงเดือน วินิจฉัย (2561 : 145) ได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในบริบทจริงใช้ประกอบการดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จากผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นกัน

อภิชาต พุกสวัสดิ์ (2564, น. 40-42) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นการระดมความคิด การร่วมคิด กำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และการติดตาม ประเมินผลโครงการร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการแสดงและการร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหา และการนำเสนอข้อมูล/ ข้อเท็จจริง คือ การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นการแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การกำหนดแผนปฏิบัติการที่จะทำร่วมกันให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ 4) การประเมินผล การร่วมมือของทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลแผนปฏิบัติการ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้ง ก่อน/ระหว่าง/และหลัง โครงการ

D. Gamage (2022 : 25) ได้ประสิทธิผลของการ บริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ตามการรับรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการวิจัย พบว่า ตัวชี้วัดดังต่อไปนี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ต่อระดับความน่าเชื่อถือของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ การมีโครงสร้าง คณะกรรมการที่น่าพอใจ และการมีที่ปรึกษาสภา โรงเรียน ความเพียงพอของข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ

Cox. E. & Caldwell. P. (2000 : 43-73) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมการดำเนินเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ ดังนี้ 1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบวิธีการ เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เป็นประโยชน์ 3) ร่วมวางแผนนโยบายหรือวางแผนโครงการกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ปัญหาและสนองความต้องการ 4) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 6) ร่วมลงทุนในกิจกรรมตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน 7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายและ 8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินการแบบภาคีเครือข่ายเปิดโอกาสทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมตัดสินใจ รวมถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ หรือให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมีผลการประเมิน

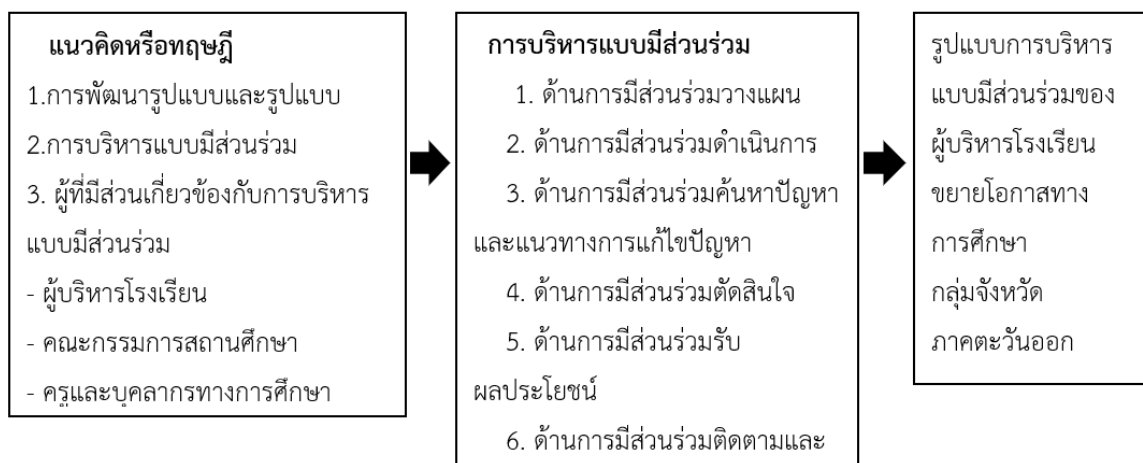
Citation : โชติกาญจน์ ธรรมบุตร, นฤมล ศักดิ์ปภรณ์กานต์, และ นวมิตร ประชานันท์. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

รูปแบบและคู่มือรูปแบบอยู่ในระดับมาก เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนตามบริบทของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัย เรื่องพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (นายสมเพชร มัชปะโม.2560 : 129) ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร 1,100 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

(สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2566 : 110)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน โดยโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie.R. & Morgan.D.W.) (Krejcie.R. & Morgan.D.W.1970 : 607)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยนำข้อมูลจากการสังเคราะห์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ 6 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3)

การมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา 4) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 6) การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มาเป็นเนื้อหาสร้างแบบสอบถาม

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 66 ข้อผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ โดยพิจารณาด้วยผู้เชี่ยวชาญ 5 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 คนโดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.94 แจกแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 285 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการศึกษา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. นำผลข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จำนวน 3 ลำดับแรก มากำหนดขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ โดยพิจารณาด้วยผู้เชี่ยวชาญ 5 คนแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพของการประเมินภายนอก รอบที่ 4 ระดับคุณภาพดีเยี่ยม การปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 4 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1.1 มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

2.1 ร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และจัดทำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วม สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบและทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

3.1 ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยนำแบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม พร้อมกับร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม

3.2 การทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 40 โรงเรียน ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 37 คน ตรวจสอบยืนยันรูปแบบการทดลองใช้จริง และประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัย ระยะที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นรายด้านของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเป็นรายด้านของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดย ภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	4.72	0.30	มากที่สุด	1
ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและ แนวทางการแก้ไขปัญหา	4.70	0.32	มากที่สุด	2
ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล	4.64	0.38	มากที่สุด	3
ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน	4.51	0.40	มากที่สุด	4
ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน	4.50	0.30	มาก	5
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	4.48	0.44	มาก	6

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.72$) รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและแนว

ทางการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.70$) และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.64$) ตามลำดับ

ผลการวิจัย ระยะที่ 1 แบบสอบถามสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง จากผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ คณะกรรมการสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียน การสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วม ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรของโรงเรียน ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน และส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหาอัตรากำลังไม่เพียงพอและการสรรหาอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา

ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณประจำปีของโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ หน่วยงานอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน ดังคำกล่าวของผู้บริหาร

ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนและแสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วยวิธีการการดำเนินการระดมทรัพยากรโดยให้ ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ มีส่วนร่วมวางแผนงบประมาณของโรงเรียนและการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียน ดังคำกล่าวของผู้บริหาร

ด้านที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ การส่งเสริมให้ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วยวิธีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีของโรงเรียนและสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียนด้วยวิธีการ ดังคำกล่าวของผู้บริหาร

Citation : โชติกาญจน์ ธรรมบุตร, นฤมล ศักดิ์ปริญญานต์, และ นวมิตร ประชานันท์. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานด้านวิชาการของโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนในการได้รับผลประโยชน์ จากงบประมาณของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนดังกล่าวของผู้บริหาร

ผลการวิจัย ระยะที่ 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และจัดทำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ตารางที่ 2 ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน (โดยวิธีการสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion)

ประเด็นการบริหาร	วิธีดำเนินการ	เงื่อนไข สู่ความสำเร็จ
ด้านที่ 1 การมีส่วนร่วม	1. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	- การรับฟังความคิดเห็น
วางแผน	คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา	- การมีส่วนร่วมในการวางแผน
ข้อที่ 1 โรงเรียนเปิดโอกาส	ชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน	- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ให้ คณะครู และ บุคลากร	2. ร่วมวางแผนการจัดการศึกษาของ	- การประชุมผู้ปกครองนักเรียน
ทางการศึกษา ชุมชนและ	โรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ	- การเยี่ยมบ้านนักเรียน
หน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมใน	เพื่อนำไปปฏิบัติ	- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
การวางแผนการจัดการศึกษา	3. ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ บนฐานความจริง	- การรับฟังความคิดเห็น
		- การมีส่วนร่วมในการวางแผน
		- การประชุมผู้ปกครองนักเรียน
	4. เริ่มต้นในการดำเนินงานตามขั้นตอน	- การรับฟังความคิดเห็น
	ของระบบประกันคุณภาพ	- การมีส่วนร่วมในการวางแผน
		- การสร้างความพึงพอใจ

จากตารางที่ 2 ประเด็นการจัดทำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ผลการวิจัย ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบและทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดลองก่อนใช้คู่มือรูปแบบและหลังการใช้คู่มือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน

การทดลองก่อนใช้คู่มือรูปแบบและ หลังการใช้คู่มือรูปแบบการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร					
	จำนวน โรงเรียน	X	S.D.	t	P
1. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ					
1.1 ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบ	37	7.75	2.91		
				3.79*	.001
1.2 หลังการใช้คู่มือรูปแบบ	37	9.29	1.41		
2. ด้านการมีส่วนร่วมการค้นหาปัญหาและ การหาแนวทางการแก้ไขปัญหา	37	7.56	3.22		
2.1 ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบ				4.15*	.000
	37	9.56	.98		
2.2 หลังการใช้คู่มือรูปแบบ					
3. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและ ประเมินผล	37	7.81	3.19		
3.1 ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบ				4.04*	.000
	37	9.64	.97		
3.2 หลังการใช้คู่มือรูปแบบ					
4. ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน					
4.1 ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบ	37	9.62	.54		
				3.47*	.001
4.2 หลังการใช้คู่มือรูปแบบ	37	9.91	.27		
5. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ					
5.1 ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบ	37	8.81	2.73		
				3.89*	.000
5.2 หลังการใช้คู่มือรูปแบบ	37	9.78	.71		
6. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์					
6.1 ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบ	37	7.75	3.30		
				4.1*	.000
6.2 หลังการใช้คู่มือรูปแบบ	37	9.62	1.40		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

Citation : โชติกาญจน์ ธรรมบุตร, นฤมล ศักดิ์ปภรณ์กานต์, และ นวรินทร์ ประชานันท์. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. วารสารการบริหารการปกครอง
และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดลองหลังใช้คู่มือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวม ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมการค้นหาปัญหาและการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ปฏิบัติสูงกว่าทุกด้านก่อนการใช้คู่มือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา 3) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมวางแผน 5) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการและ 6) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการบริหารงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สอดคล้องกับดวงเดือน วินิจฉัย (2561 :153-154) ที่อธิบายว่า คณะกรรมการบริหารงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษาของสถานศึกษา และคณะกรรมการสภานักเรียนเกี่ยวข้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การประเมินผลและการรับผลประโยชน์ (Bonavia, M. T.1998). การพัฒนาของการมีส่วนร่วมในองค์กร เป็นปัจจัยที่สำคัญให้เกิดผลประโยชน์ สอดคล้องกับ (Swianburg, R.C.1996) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ผู้บริหารต้องรู้จักเลือกวิธีการที่เหมาะสม กำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ คำนึงถึงโครงสร้างของหน่วยงาน และผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. การประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และการทดลองใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นในส่วนประกอบคู่มือการใช้รูปแบบมีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ พลชัย ชุมปัญญา (2566 : 332) คู่มือที่พัฒนาขึ้นโดยยึดลักษณะคู่มือที่ดีเน้นความเหมาะสม มีความทันสมัย ให้ความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตามแนวทางขั้นตอนได้อย่างเหมาะสม รูปเล่มสวยงาม สะดวกในการนำไปใช้พร้อมทั้งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ส่วนคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Citation : Thammaboot, C., Sakpakornkan, N., & Prachanant, N. (2025). The Development of a Participatory Management

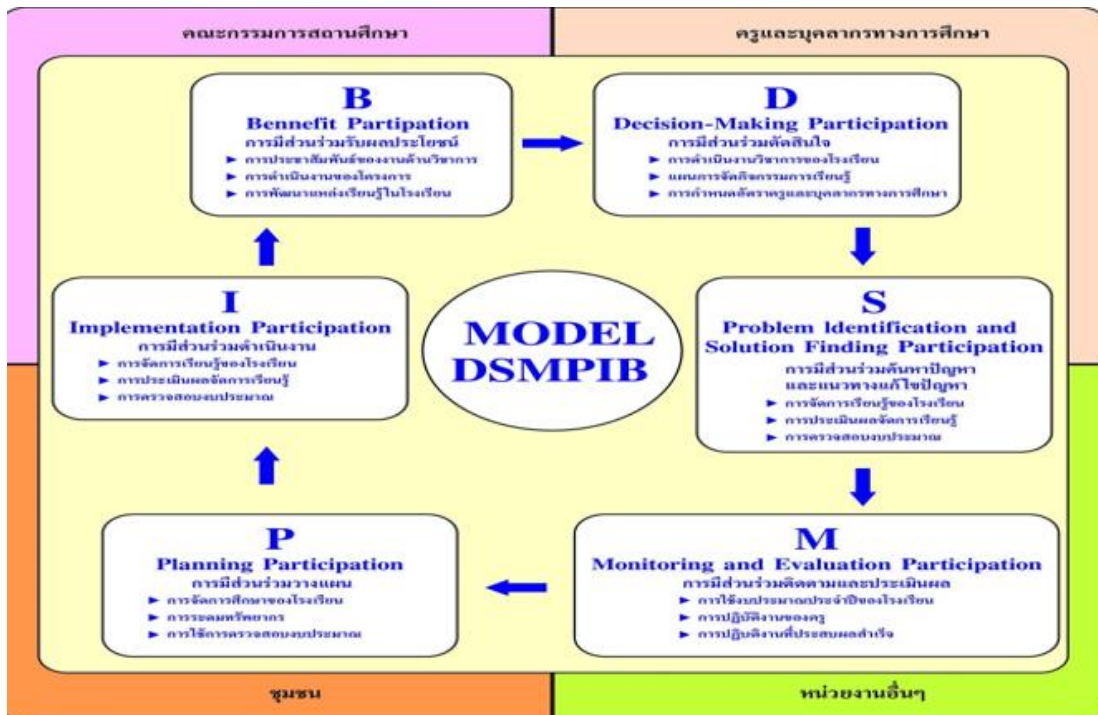

Model for School Administrators of Educational Opportunity Expansion Schools in the Lower Northeast

Provinces 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อนำคู่มือการใช้รูปแบบไปทดลองใช้ก่อนและหลังการใช้คู่มือรูปแบบตรวจสอบยืนยันสถานการณ์จริง มีผลการใช้หลังการใช้คู่มือรูปแบบอยู่ในระดับดีมาก

3. ผลการทดลองใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สอดคล้องกับ รมิตา เศรษฐบดี (2566:355) ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้คู่มือรูปแบบ มีการปฏิบัติก่อนการใช้คู่มือดำเนินการระหว่างการใช้คู่มือและการปฏิบัติหลังการใช้คู่มือรูปแบบมีการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางเลือกและประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ
2. ควรนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารตามแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

Citation : โชติกาญจน์ ธรรมบุตร, นฤมล ศักดิ์ปกรณกานต์, และ นวมนทร์ ประชานันท์. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 121-134. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.8>

1. ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ
2. ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านอื่น ๆ เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดวงเดือน วินิจชัย. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต] มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- พลชัย ชุมปัญญา. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวิธีใหม่ตามหลักธรรมาภิบาล [วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รมิดา เศรษฐปดี. (2566). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมเพชร มัชปะโม. (2560). การพัฒนารูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการประเมินคุณภาพ
ภายนอก โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภัททา อินทรศักดิ์. (2561). การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). รายชื่อโรงเรียนในสังกัด สพฐ.66/2. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภิชาต พุกสวัสดิ์. (2564). นวัตกรรมสื่อสารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- Bonavia, M. T. (1998). *Manager behavior and development of organizational participation*
(Doctoral dissertation, Universitat De Valencia).
- Cox, E., & Caldwell, P. (2000). "Making policy social." In I. Winter (Ed.), *Social capital and
public policy in Australia*. Melbourne: National Library of Australia.
- Gamage, D. (2022). *Tax now or tax never: Political optionality and the case for current-
assessment tax reform*.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

Swearingen, R. C. (1996). *Management and leadership for nurse management*. Boston:

Jones and Bartlett.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration

บุษยมาศ ถือฉลาด^{1*}, และ อำนวย ทองโปร่ง²

Budsayamat Tuechalad^{1*}, and Amnuay Thongprong²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : bowbuds@gmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.9

Received : March 26, 2025; Revised : April 16, 2025; Accepted : April 17, 2025, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกทม. จำนวน 370 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพฯ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = 0.706$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น, การทำงานเป็นทีมของครู, สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objective is : 1) to study the transcendental leadership of school administrators under Bangkok Metropolitan Administration ; 2) to study teachers teamwork in school under BMA and 3) to examine the relationship between transcendental leadership and teachers teamwork in school under Bangkok Metropolitan Administration. The sample group consisted

Citation : Tuechalad, B., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers

Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 135–148. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

370 teachers who worked in school under Minburi District, BMA, which were selected by stratified random sampling. The tool used to collect data was a questionnaire. Statistics used in data analysis are mean, standard deviation, and pearson's product moment correlation coefficient.

The key findings were as follows : 1) the overall of transcendental leadership of school administrators under Bangkok Metropolitan Administration were at high level; 2) the teachers teamwork in school under Bangkok Metropolitan Administration were at high level and 3) the relationship between transcendental leadership and teachers teamwork in school under Bangkok Metropolitan Administration were positively collected at the high level with the significance level of .01

Keywords : Transcendental Leadership, Teachers Teamwork, School under Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ (Introduction)

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีความเจริญก้าวหน้าที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านความรู้ ด้านเทคโนโลยี การศึกษา การคมนาคม การสื่อสาร การเงิน การค้า การเมืองระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้แต่ละประเทศต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นองค์กรต่างๆ จึงจำเป็นต้องเตรียมรับมือกับปัญหาที่จะตามมาในอนาคต เพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเข้ามามีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคน และยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นผู้นำ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ ให้มีความเข้าใจและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการศึกษา เพราะช่วยสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจและเสริมศักยภาพในการแข่งขันในระดับโลกในสังคมที่เป็นพลวัต แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรก็คือ “ผู้นำ” ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางและนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ และมีความมุ่งมั่นที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรและบุคลากร การอุทิศตนในการทำงาน และการมุ่งมั่นผลลัพธ์ ผ่านกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นผู้นำ ในการนำพาองค์กรให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ (Jedaman et al., 2021)

Citation : บุษยมาศ ถีฉลลาด, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูใน

สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 135-148.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น เป็นคุณลักษณะที่มุ่งเน้นด้านจิตวิญญาณทั้งความคิด ความรู้สึก และความศรัทธา โดยประสิทธิภาพของกลุ่มขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหารงานของผู้นำที่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานนั้นได้มากน้อยเพียงใด และการศึกษาภาวะผู้นำยังได้พัฒนาไปสู่การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่เชื่อว่าผู้นำจะมีอำนาจก็ต่อเมื่อสามารถสร้างอิทธิพลผู้ตามให้กระทำตามและอำนาจนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ตามพึงพอใจดังนั้น หากผู้นำและบุคลากรในองค์กรการศึกษาขาดความพร้อมในการก้าวผ่าน จะส่งผลให้ไม่สามารถเดินต่อไปได้และอาจเสี่ยงกับการเป็นองค์กรที่ล้มเหลว ซึ่งปัจจุบันการศึกษาภาวะผู้นำที่มีความโน้มเอียงจากการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมไปสู่การศึกษาด้านจริยธรรมหรือจิตใจด้วยจนในที่สุด จึงได้มีพัฒนาการเกิดเป็นทฤษฎี ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นที่มีจุดเด่น อาทิ เป็นแบบภาวะผู้นำที่ยึดมิติด้านจิตใจหรือจิตวิญญาณเป็นสำคัญ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมที่เน้นการทำความดีงามเพื่อผู้อื่นและเพื่อส่วนรวมเป็นหลัก มีบทบาทสมรรถนะและคุณลักษณะผู้นำที่อยู่ในระดับที่สูงเป็นพิเศษกว่าภาวะผู้นำแบบอื่น(Strack and Fotter. 2002) อย่างไรก็ตามการดำเนินงานต่างๆภายในสถานศึกษาจำเป็นต้องทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญมากต่อการทำงาน เพราะการทำงานเป็นทีมจะช่วยให้เกิดความสำเร็จในงาน ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กันกับเพื่อนมนุษย์ มีการส่งเสริมและพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้สมาชิกมีความพร้อมและมีศักยภาพในการทำงานความสำเร็จในองค์กรนอกจากต้องอาศัยพฤติกรรมในการสอนแล้วจำเป็นต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมของครูด้วย (กฤตย์ ไชยวงศ์, 2561) แม้ว่าสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน แต่หากนำความสามารถของสมาชิกและระดมคิดร่วมกันงานจึงออกมาสำเร็จ เป็นผลงานของของทุกคน กล่าวได้ว่าหากครูมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่ดีจึงส่งผลบรรลุเป้าหมายของทีมและช่วยให้งานมีประสิทธิภาพอีกด้วย ทักษะการทำงานเป็นทีมในปัจจุบันถือเป็นตัวชี้วัดระบบการทำงานและการมีส่วนร่วมของสมาชิก (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560)

สถานศึกษาในเขตมินบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 13 แห่ง มีครูและบุคลากรจำนวน 518 คน ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัด จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกพบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษามีการโอน การโยกย้ายบ่อย (แผนปฏิบัติการประจำปี สำนักงานเขตมินบุรี,2567) ส่งผลให้ครูในโรงเรียน ต้องสร้างสัมพันธ์ภาพใหม่อยู่เรื่อย ๆ มีโอกาสได้ทำงานร่วมกันในระยะเวลาสั้น ๆ ไม่เพียงพอที่จะมีโอกาสได้ทำความรู้จักกันอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้เมื่อมีครูย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมก็มีครูย้ายเข้ามาทดแทนตำแหน่งเดิม ส่งผลให้สมาชิกครูในโรงเรียน ต้องสร้างสัมพันธ์ภาพกันใหม่อยู่เสมอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมที่ต้องปรับตัวในการทำงานตลอดเวลา ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการขัดขวางหรือเกิดความขัดแย้งกันในการทำงานเป็นทีม ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการทำงานเป็นทีมของครูเป็นตัวกำหนด จึงจะทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการให้ได้ผลดี

Citation : Tuechalad, B., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers

Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 135–148. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับยุคสมัย อันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของระบบการศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

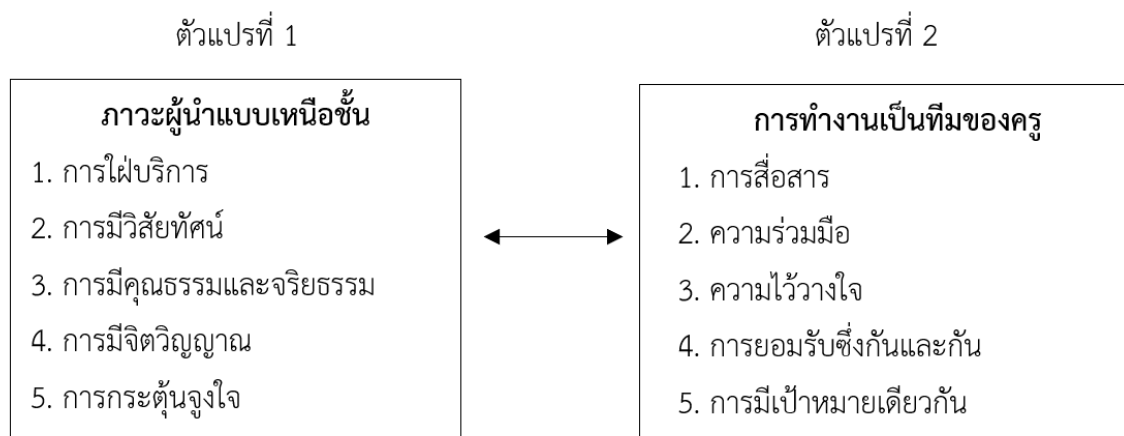
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น เป็นคุณลักษณะที่มุ่งเน้นด้านจิตวิญญาณทั้งความคิด ความรู้สึก และความศรัทธา (Strack and Fotter, 2002) โดยประสิทธิภาพของกลุ่มขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหารงานของผู้นำที่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานนั้นได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้นำแบบเหนือชั้นมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาจิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ การเสริมสร้างแรงจูงใจ ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Tehubijuluw, 2014) และมุ่งเน้นถึงความเข้าใจของผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานร่วมกัน (ดวงจิต สนิทกลาง, 2561) อย่างไรก็ตามการดำเนินงานต่างๆภายในสถานศึกษาจำเป็นต้องทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญมากต่อการทำงาน เพราะการทำงานเป็นทีมจะช่วยให้เกิดความสำเร็จในงาน ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กันกับเพื่อนมนุษย์ มีการส่งเสริมและพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้สมาชิกมีความพร้อมและมีศักยภาพในการทำงาน ความสำเร็จในองค์กรนอกจากต้องอาศัยพฤติกรรมในการสอนแล้วจำเป็นต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมของครูด้วย (กฤตย์ ไชยวงศ์, 2561)

กล่าวโดยสรุป ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างแรงบันดาลใจสามารถช่วยให้ทีมครูทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011, P. 147) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 370 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ 6 กลุ่มเขตของ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ กรุงเทพมหานครกลาง กรุงเทพมหานครเหนือ กรุงเทพมหานครใต้ กรุงเทพมหานครตะวันออก กรุงเทพมหานครเหนือ และกรุงเทพมหานครใต้

1.1.2 การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ สำนักงานเขตมีนบุรี

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามรูปแบบมาตราส่วนแบบประมาณค่า ตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert Scale

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามรูปแบบมาตราส่วนแบบประมาณค่า ตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert Scale

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้อยู่ระหว่าง 0.5-1.0 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองเก็บข้อมูลกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try-out) จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยงตรง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และลิงก์(link) ของแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms)ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. การให้บริการ 2. การมีวิสัยทัศน์ 3. การมีคุณธรรมและจริยธรรม 4. การมีจิตวิญญาณ 5. การกระตุ้นจิตใจ เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ (Best and Kahn. 1993 : 246-250)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นในระดับ น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. การสื่อสาร 2. ความร่วมมือ 3. ความไว้วางใจ 4. การยอมรับซึ่งกันและกัน 5. การมีเป้าหมายเดียวกัน เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ (Best and Kahn. 1993 : 246-250)

Citation : บุษมาศ ถีฉลัด, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูใน

สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 135-148.
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการทำงานเป็นทีมในระดับ มากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการทำงานเป็นทีมในระดับ มาก
 ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการทำงานเป็นทีมในระดับ ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการทำงานเป็นทีมในระดับ น้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการทำงานเป็นทีมในระดับ น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เพียร์สัน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ สูง
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .30 - .69 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ ปานกลาง
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ ต่ำกว่า .30 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ ต่ำ

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC)
2. ค่าความเชื่อมั่นโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
3. ค่าเฉลี่ย Mean
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)
- 5.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา	ทักษะของครู			
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. การให้บริการ	4.44	0.41	มาก	3
2. การมีวิสัยทัศน์	4.39	0.43	มาก	5
3. การมีคุณธรรมและจริยธรรม	4.48	0.42	มาก	1
4. การมีจิตวิญญาณ	4.47	0.42	มาก	2
5. การกระตือรือร้น	4.44	0.42	มาก	4
รวม	4.45	0.38	มาก	

Citation : Tuechalad, B., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers

Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 135–148. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมาคือ ด้านการมีจิตวิญญาณ ($\bar{x} = 4.47$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.39$)

ผลการวิเคราะห์การทำงานเป็นทีมของครู

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การทำงานเป็นทีมของครู	ทักษะของครู			
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. การสื่อสาร	4.39	0.46	มาก	5
2. ความร่วมมือ	4.47	0.45	มาก	2
3. ความไว้วางใจ	4.42	0.46	มาก	4
4. การยอมรับซึ่งกันและกัน	4.44	0.45	มาก	3
5. การมีเป้าหมายเดียวกัน	4.47	0.43	มาก	1
รวม	4.44	0.42	มาก	

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความร่วมมือและการมีเป้าหมายเดียวกัน ($\bar{x} = 4.47$) รองลงมา คือ ด้านการยอมรับซึ่งกันและกัน ($\bar{x} = 4.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.39$)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของ		การทำงานเป็นทีมของครู					
ผู้บริหาร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{tot}	
X ₁	.453**	.512**	.509**	.550**	.604**	.562**	
X ₂	.598**	.596**	.529**	.587**	.628**	.628**	
X ₃	.553**	.544**	.493**	.552**	.594**	.585**	
X ₄	.662**	.641**	.630**	.674**	.752**	.713**	

Citation : บุษยมาศ ถีธฉลาด, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูใน

สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 135–148.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

X ₅	.647**	.642**	.590**	.620**	.647**	.674**
X _{tot}	.650**	.655**	.613**	.665**	.713**	.706**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกทม. โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = 0.706$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการศึกษาหาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ จนทำให้บรรลุผลสำเร็จ และมีการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นระบบ และทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของTehubijuluw (2014) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นไว้ว่าเป็นภาวะผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาจิตใจ (Spirit) อารมณ์ (Emotion) จิตวิญญาณ (Spiritual) การเสริมสร้างแรงจูงใจ (Inspiration) และความต้องการขั้นพื้นฐาน (Need) ของผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของดวงจิต สนิทกลาง (2561) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นไว้ว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งเน้นถึงความเข้าใจและการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวชิย ตันตุลา (2558) พบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสพป.เลย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณิดา จันทร (2559) พบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานต่างๆ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน รวมถึงมีการสื่อสารกันในเชิงบวกทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร พงษ์เนตร (2564) ได้กล่าวถึงการทำงานเป็นทีมไว้ว่าเป็นการร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน โดยมีการบูรณาการความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย เปิดโอกาสและโน้มน้าวให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของParker (2001) ได้กล่าวถึงการทำงานเป็นทีมไว้ว่า บุคคลที่มีเป้าหมายร่วมกันและเชื่อมั่นว่าวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายหรือการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้สอดคล้องกับงานวิจัยของลำเทียน เผ่าอาจ (2559) ได้ศึกษา การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส

Citation : Tuechalad, B., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers

Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 135–148. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

อำเภอเมืองตราด สังกัดสพ.ตราด ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ด้านการไว้วางใจ จะเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของครู ให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร แสนพลเมือง (2561) พบว่า การทำงานเป็นทีมด้านบทบาทต่าง ๆ ที่สมดุล ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมาย ด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ส่งผลให้ครูมีการยอมรับ โดยมีการตระหนักถึงความสำคัญของครู และมีการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น โดยนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งมีการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เพื่อนำมาบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถจนทำให้ประสบความสำเร็จ มีการเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและส่งเสริมการทำงานเป็นทีมโดยการเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการทำงาน เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารและสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรและผู้มีส่วนได้เสีย นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังสื่อสารด้วยถ้อยคำที่สุภาพและเหมาะสมกับบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษา มีการรักษาสัจจะ เป็นแบบอย่างที่ดีและปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่ครู ให้ความช่วยเหลือและยินดีที่จะทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของครู ตลอดจนมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้กำลังใจและกระตุ้นให้ครูมีแรงผลักดันในการทำงานและมีความพึงพอใจในการดำเนินงานต่างๆ ส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งใหม่ ความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันและร่วมกันแก้ปัญหาอย่างสามัคคี สนับสนุนให้ครูมีการช่วยเหลือกัน ทำให้เป็นที่ยอมรับและเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและสนับสนุนให้ครูทุกคนมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้ครูเกิดการทำงานเป็นทีมในขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับแนวคิดของ Gardiner (2006) อธิบายว่าภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีม สัมพันธ์กันเพราะ ผู้นำสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์และสอดคล้องระหว่างคำพูดและการกระทำ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนการตัดสินใจร่วมกัน ที่นำไปสู่การสร้างฉันทามติ การแบ่งปันและเปิดเผยข้อมูลสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้อง การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างนำไปสู่การเห็นคุณค่าของมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดผลสำเร็จในงาน ลำเทียน เผ่าอาจ (2559) และทำให้ทีมงานมีศักยภาพและมีความพร้อมในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของนนทิรา ราชภักดี (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสพ.กาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรยุทธ มณี

Citation : บุษมาศ ถิณฉลาด, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูใน

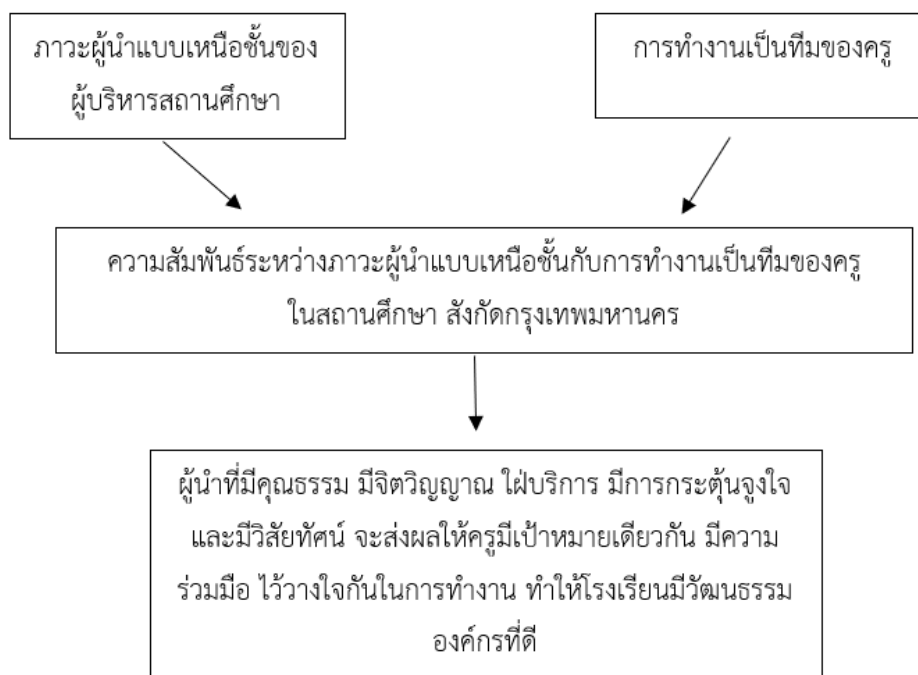

สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 135–148.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

เกศนาครา (2567) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกทม. กลุ่มกรุงธนใต้ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงธนใต้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ภาพที่ 2 ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครู

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 1.1 ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการใฝ่บริการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ
 - 1.2 ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมถึงจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอต่อความต้องการ

Citation : Tuechalad, B., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers

Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 135–148. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

1.3 ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม
ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นกลาง ใฝ่หาใจบุคลากรในการปฏิบัติงานได้อย่างอิสระเหมาะสม และปฏิบัติตน
เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร

1.4 ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีจิตวิญญาณ ผู้บริหาร
สถานศึกษาควรสร้างพลังงานเชิงบวกในการทำงาน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
และสร้างค่านิยมในการทำงานร่วมกันกับบุคลากร

1.5 ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นใจ ผู้บริหาร
สถานศึกษาควรมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและสร้างแรงบันดาลใจ
ในการทำงาน โดยการมีทัศนคติเชิงบวก ตอบแทนผลการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

2. การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร
ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว เป็นระบบ เพื่อให้ครูได้รับ
ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและชัดเจน

2.2 การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความร่วมมือ
ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรโดยไม่คำนึงว่าอยู่กลุ่มใด ร่วมกันแก้ไข
ปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

2.3 การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความไว้วางใจ
ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูยอมรับในความสามารถของผู้ร่วมงาน ทำให้ครูมีความรู้สึกเป็นส่วน
หนึ่งของทีมงานและเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2.4 การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการยอมรับซึ่งกัน
และกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ต่อคำร้องขอของบุคลากรและรับฟังความคิดเห็นอย่างตั้งใจ

2.5 การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการมีเป้าหมาย
เดียวกัน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงานที่ไปในทางเดียวกัน และ
มุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
บริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤตย์ ไชยวงศ์. (2561). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 35(98), 107–118.
- จิรยุทธ มณีเทศนาคระ. (2567). ภาวะผู้นำแบบไม่บริการของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(2), [พฤษภาคม–สิงหาคม 2567].
- ดวงจิต สนิทกลาง. (2561). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร แสนพลเมือง. (2561). การทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาณิดา จันทร. (2559). ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเลย [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลำเทียน เผ่าอาจ. (2559). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพร พงษ์เนตร. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตมีนบุรี. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2567. https://webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/90/ITA%2067/O5%20Annual%20Operational%20Plan
- อภิวิชญ์ ต้นตุลา. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 184–206.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Allyn and Bacon.
- Cardona, P. (2000). Transcendental leadership. *Leadership & Organization Development Journal*, 21(4), 201–207.
- Chongvisal, R., Kenaphoom, S., & Udompan, A. (2022). Transcendental leadership in leader's strategies management under the 21st century dynamics era. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2(3), 27–44.

Citation : Tuechalad, B., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Transcendental Leadership and Teachers

Teamwork in School Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 135–148. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Gardiner, J. J. (2006). Transactional, transformational, and transcendent leadership: Metaphors mapping the evolution of the theory and practice of governance. *Leadership Review*, 6(Spring), 62–76.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.
- Parker, G. (2001). *Psychology applied to work: An introduction to industrial and organizational psychology* (5th ed.). Brooks/Cole.
- Ratpakdee, N., & Chapanya, Y. (2024). Creative leadership of school administrators affecting teamwork of teachers in school under Kalasin Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 18(1), 156–168.
- Tehubijuluw, F. K. (2014). The role of transcendental leadership to increase organization performance through workers job satisfaction. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 5(6), 511–515.
- Rattigorn, C. (2022). Development of the Thai workplace spirituality scale (TWSS). *Asia Digital*.

Citation : บุษยมาศ ถือฉลาด, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นกับการทำงานเป็นทีมของครูใน

สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 135–148.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.9>

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา
สังกัด สพม.ฉะเชิงเทรา

The Relationship Between Strategic Management and Organizational Culture
in School Under the Secondary Educational Service Area Office
Chachoengsao

ปวรพรรณ ณ ตะกั่วป่า^{1*}, และ อำนวย ทองโปร่ง²

Pawonwan Na-takuapar¹, and Amnuay Thongprong²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : pawonwann24@gmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.10

Received : March 26, 2025; Revised : April 19, 2025; Accepted : April 21, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาในสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 291 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson' Product-Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารเชิงกลยุทธ์, วัฒนธรรมองค์กร, ความสัมพันธ์

Abstract

The objective of this research were 1) to study the strategic management of educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao ; 2) to study the organizational culture of educational institutions under the

Citation : Na-takuapar, P., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Strategic Management and Organizational

Culture in School Under the Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 149-162. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao, and 3) to study the relationship between strategic management and organizational culture in educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao. The sample consisted of 291 teachers from school under the Office of the Secondary Education Service Area, Chachoengsao in the academic year 2023, which were selected by stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. The data were analyzed by mean, standard deviation, and pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings were as follows : 1) the overall of strategic management in school under the secondary educational service area office Chachoengsao were at high level 2) the organizational culture in school under the secondary educational service area office Chachoengsao were at high level 3) the relationship between strategic management and organizational culture in school under the Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao were positively collected at the high level with the significance level of .01

Keywords : Strategic management, Organizational culture, Relationship Administration

บทนำ (Introduction)

ในยุคปัจจุบันที่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว พร้อมด้วยการสื่อสารที่กระจายอย่างกว้างขวางและไร้ขีดจำกัด ทุกประเทศจึงให้ความสำคัญและเร่งเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเหล่านี้ สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดให้การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันเป็นวาระแห่งชาติ การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ให้มีศักยภาพ ทักษะ ความรู้ และความสามารถ รวมถึงสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันในเวทีโลก ผู้บริหารระดับสูง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำ (Leader) และผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) ขององค์กรในอนาคตจะต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายและซับซ้อน ทั้งจากข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ความไม่แน่นอน โครงสร้างที่ไม่ชัดเจน และข้อจำกัดต่างๆ (ไพฑูริย์ สินารัตน์, 2560) การตัดสินใจจึงต้องอาศัยวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคาดคะเนที่รอบคอบ เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและดำเนินการเพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต

คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของผู้บริหาร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการกำหนดทิศทางและนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย การนำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนและดำเนินงานได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่ง

Citation : ปวรวรรณ ฒ ตะกั่วป่า, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรใน

สถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 149-162.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพในการแข่งขันและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การบริหารเชิงกลยุทธ์นี้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารจัดการองค์กรอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์กรเป็นหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ เพราะวัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของบุคลากรทุกคน หากองค์กรมีวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่ง จะส่งผลให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกัน และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม หากองค์กรมีวัฒนธรรมองค์กรที่อ่อนแอ บุคลากรอาจขาดความสามัคคีและแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพขององค์กรในระยะยาว ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่ง เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร (วิภาดา คุปตานนท์, 2561) อีกทั้งจากข้อมูลแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 ของ สพม.ฉะเชิงเทรา พบว่า การบริหารจัดการในสถานศึกษายังมีจุดอ่อนหลายประการ โดยปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา หากปล่อยปะละเลยปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้ เพราะการบริหารจัดการที่ดีเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ

ฉะนั้นแล้วในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การบริหารของสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษานำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายในการบริหารงานตามความต้องการของสถานศึกษา ตามศักยภาพที่เป็นอยู่ต่อไปในอนาคต อีกทั้งในด้านของวัฒนธรรมองค์กรมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน วัฒนธรรมที่ชัดเจนช่วยสร้างเป้าหมายและทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของครู นักเรียน และชุมชน ผู้บริหารจึงต้องปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากทุกฝ่ายสู่การเป็นองค์กรที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในสังกัดสพม. ฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาในสังกัดสพม. ฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสพม. ฉะเชิงเทรา

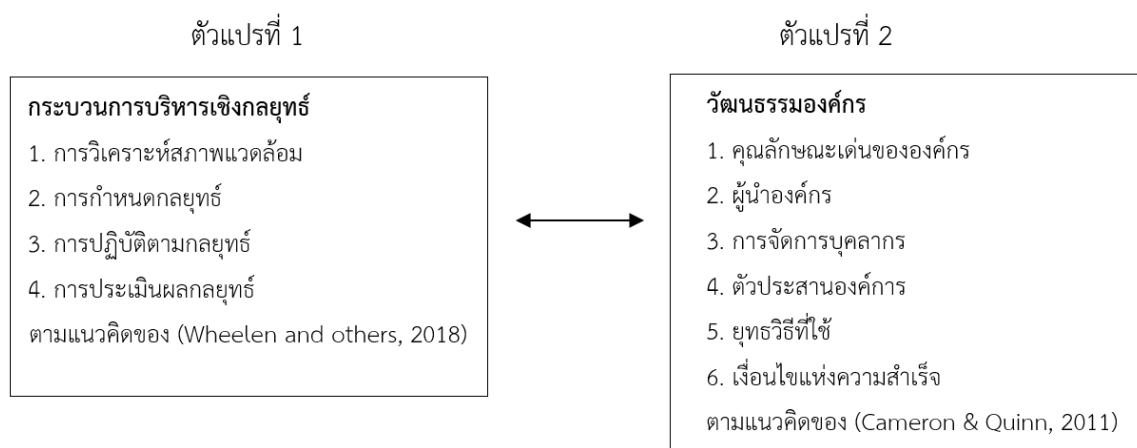
การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับวัฒนธรรมองค์กร เนื่องจากแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง (Kotter & Heskett, 1992) ผู้บริหารที่สามารถกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับค่านิยมและ

พฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร จะช่วยสร้างความสามัคคีและความมุ่งมั่นในหมู่ครูและเจ้าหน้าที่ (Schein, 2010) นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์กรที่ดีจะช่วยให้กลยุทธ์ของสถานศึกษาถูกนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในแง่ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (Deal & Peterson, 2016) ดังนั้น การบริหารเชิงกลยุทธ์และวัฒนธรรมองค์กรจึงต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินงานและพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งวีลเลน และคณะ (Wheelen and others, 2018) อธิบายว่าองค์ประกอบพื้นฐานของการ บริหารเชิงกลยุทธ์มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นขั้นตอนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากทั้ง ภายใน และ ภายนอก องค์กร เพื่อระบุปัจจัยที่เป็น โอกาส และ อุปสรรค รวมถึง จุดแข็ง จุดอ่อน 2) การกำหนดกลยุทธ์ เป็นการวางแผนระดับสูงเพื่อให้บรรลุความได้เปรียบในการแข่งขัน 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ นำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจริง และ 4) การประเมินผลและการควบคุม ติดตามและวัดผลการดำเนินงานเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย คาเมรอน และควินน์ (Cameron & Quinn, 2011) กล่าวถึงองค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กรซึ่งประกอบขึ้นจากคุณลักษณะเด่นเฉพาะอันเป็นผลมาจากการผสมผสานกันระหว่างมิติของวัฒนธรรมองค์กร 6 มิติ ดังนี้ 1) คุณลักษณะเด่นขององค์กร สภาพโดยรวมของสถานศึกษาที่สามารถเห็นได้อย่างเด่นชัด 2) ผู้นำองค์กร คือ ลักษณะของผู้บริหารหรือพฤติกรรมและบทบาทที่ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรและการดำเนินงานของสถานศึกษา 3) การจัดการบุคลากร คือ การบริหารการจัดการเกี่ยวกับบุคลากรหรือลักษณะวิธีปฏิบัติต่อบุคลากร และสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กร 4) ตัวประสานองค์กร คือ กลไกที่ใช้พัฒนาการองค์กรเข้าไว้ด้วยกัน เป็นสิ่งที่สถานศึกษานำมาใช้เป็นหลักเพื่อสามารถดำรงคงอยู่ 5) ยุทธวิธีที่ใช้ คือ กลยุทธ์หรือจุดเน้นที่องค์กรใช้เป็นแนวทางหรือแนวนโยบายในการขับเคลื่อนนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย และ 6) เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ คือ เกณฑ์ที่องค์กรนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงชัยชนะและความสำเร็จ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

Citation : ปวรวรรณ ณ ตะกั่วป่า, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรใน

สถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 149-162.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางสำเร็จรูป Cohen et al. (2018, p.206) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนคิดตามเกณฑ์ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา เป็นขั้นในการแบ่งประกอบด้วย 4 ขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาจำนวน 11 แห่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละขนาดสถานศึกษา โดยใช้การจับสลากแบบไม่ใส่คืน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู ประจำปีการศึกษา 2566 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา		จำนวนครู	
	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
ขนาดเล็ก	7	3	69	16
ขนาดกลาง	6	3	85	20
ขนาดใหญ่	10	5	325	76
ขนาดใหญ่พิเศษ	6	3	762	179
รวม	29	14	1,241	291

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

Citation : Na-takuapar, P., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Strategic Management and Organizational

Culture in School Under the Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 149-162. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้อยู่ระหว่าง 0.5-1.0 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองเก็บข้อมูลกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try-out) จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยงตรง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประสานงานจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. เก็บรวบรวมข้อมูล ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ แบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ (Best and Kahn. 1993: 246-250)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับ มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับ น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ (Best and Kahn. 1993: 246-250)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับ มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับ ปานกลาง

Citation : ปวรพรรณ ณ ตะกั่วป่า, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรใน

สถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 149-162.
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เพียร์สัน มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .30 - .69 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ ต่ำกว่า .30 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ ต่ำ

6. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC)

2. ค่าความเชื่อมั่นโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

3. ค่าเฉลี่ย Mean

4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

5.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	ทักษะของครู			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	4.35	0.51	มาก	2
2. การกำหนดกลยุทธ์	4.36	0.54	มาก	1
3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์	4.35	0.50	มาก	4
4. การประเมินผลกลยุทธ์	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.35	0.47	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.35) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์

($\bar{X}$ =4.36) รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ($\bar{X}$ =4.35) และด้านการประเมินผลกลยุทธ์ ($\bar{X}$ =4.35) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ($\bar{X}$ =4.35)

ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา	$\bar{X}$	ทักษะของครู		
		SD	ระดับ	อันดับที่
1. คุณลักษณะเด่นขององค์กร	4.50	0.45	มาก	1
2. ผู้นำองค์กร	4.31	0.64	มาก	5
3. การจัดการบุคลากร	4.38	0.51	มาก	4
4. ตัวประสานองค์กร	4.30	0.57	มาก	6
5. ยุทธวิธีที่ใช้	4.45	0.46	มาก	2
6. เจือใจแห่งความสำเร็จ	4.43	0.46	มาก	3
รวม	4.39	0.42	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะเด่นขององค์กร ($\bar{X}$ = 4.50) รองลงมา คือ ด้านยุทธวิธีที่ใช้ ($\bar{X}$ = 4.45) และเจือใจแห่งความสำเร็จ ($\bar{X}$ = 4.43) รองลงมา คือ การจัดการบุคลากร $\bar{X}$ = 4.38) ผู้นำองค์กร $\bar{X}$ = 4.31) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ตัวประสานองค์กร ($\bar{X}$ = 4.30)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา
 ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์
 กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา

การบริหารเชิง กลยุทธ์ใน สถานศึกษา	วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา						
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y _{tot}
X ₁	.527**	.646**	.685**	.612**	.595**	.527**	.737**
X ₂	.590**	.769**	.765**	.714**	.643**	.639**	.847**
X ₃	.561**	.697**	.765**	.652**	.643**	.513**	.787**
X ₄	.665**	.692**	.673**	.656**	.619**	.638**	.805**
X _{tot}	.642**	.769**	.792**	.723**	.685**	.636**	.871**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา
 สังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = 0.871$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมและ
 รายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการกำหนดกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การประเมินผล
 กลยุทธ์ รวมถึงการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ซึ่งลำดับความสำคัญในแต่ละด้านลดหลั่นลงไป สาเหตุที่เป็นไปได้คือ
 การที่ผู้บริหารมีทิศทางและการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถกำหนดบทบาทและขอบเขตงานได้อย่าง
 เหมาะสม ส่งผลให้สถานศึกษาและบุคคลในองค์กรมีเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถคิดและตัดสินใจได้อย่าง
 มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร
 เนื่องจากองค์กรต่าง ๆ ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ซึ่งทำให้
 ผู้บริหารจำเป็นต้องมีวิธีการบริหารที่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เพื่อให้การดำเนินงาน
 ขององค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธนาชัย สุข
 วนิช และพรชัย อรัญยานนท์ (2564) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่า เป็น
 กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารทุกระดับในองค์กรในการกำหนดและดำเนินการตามกลยุทธ์เพื่อบรรลุ
 เป้าหมายที่ต้องการ โดยอาศัยการวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยกำหนดทิศทาง การ

Citation : Na-takuapar, P., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Strategic Management and Organizational

Culture in School Under the Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao. *Journal of Local
 Governance and Innovation*, 9(1), 149-162. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

วางแผนเชิงกลยุทธ์นั้นมีความสำคัญเนื่องจากมันเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานในระยะยาวเพื่ออนาคต และมีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรในภาพรวม ขณะเดียวกันศักดิ์ อรุณชัยรัตน์ (2563) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและเติบโตได้ โดยการวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนและมีการนำไปปฏิบัติจริง จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนา เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้เช่นกัน

2. วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการวิเคราะห์พบว่าอันดับเฉลี่ยในด้านต่างๆเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณลักษณะเด่นขององค์กร ด้านยุทธวิธีที่ใช้ด้านเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ด้านการจัดการบุคลากร ด้านผู้นำองค์กร และ ด้านตัวประสานองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมองค์กรถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้องค์กร มีส่วนทำให้องค์กรมีจุดเด่นที่แตกต่าง และยังมีผลต่อการหล่อหลอมความคิดและความเชื่อของสมาชิกที่เข้าร่วมงาน เมื่อสมาชิกได้ทำงานในองค์กรเป็นระยะเวลานาน วัฒนธรรมองค์กรจะค่อยๆ แทรกซึมเข้าสู่ความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของพวกเขาส่งผลให้เกิดแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์กรยังส่งเสริมความผูกพันระหว่างสมาชิกและองค์กรผ่านการปลูกฝังค่านิยมร่วม ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท และซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ รวมถึงสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน การที่สมาชิกมีแนวคิดและค่านิยมคล้ายคลึงกันยังช่วยสร้างความมั่นคงในสังคมการทำงาน และทำให้สามารถจัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้องค์กรมีความเป็นหนึ่งเดียว ยิ่งไปกว่านั้น วัฒนธรรมองค์กรยังทำหน้าที่เป็นกรอบหรือเครื่องมือในการอธิบายเหตุผลและวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยช่วยกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกให้ปฏิบัติตามมาตรฐานเดียวกัน เกิดความร่วมมือและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรตามเป้าหมาย พร้อมทั้งสร้างแนวทางปฏิบัติที่สามารถถ่ายทอดสู่สมาชิกใหม่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนาพนธ์ ตาขัน (2562) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมองค์กร คือ ชุดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของคนในองค์กร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการคิด การตัดสินใจ และการกระทำของพนักงานทุกคน วัฒนธรรมองค์กรเป็นเหมือนกาวที่เชื่อมโยงพนักงานทุกคนเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กร ข้อมูลนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของพัชรินทร์ ราชโส (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของการบริหารงาน โรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์และวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา สังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง

Citation : ปวรวรรณ ณ ตะกั่วป่า, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรใน

สถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 149-162.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

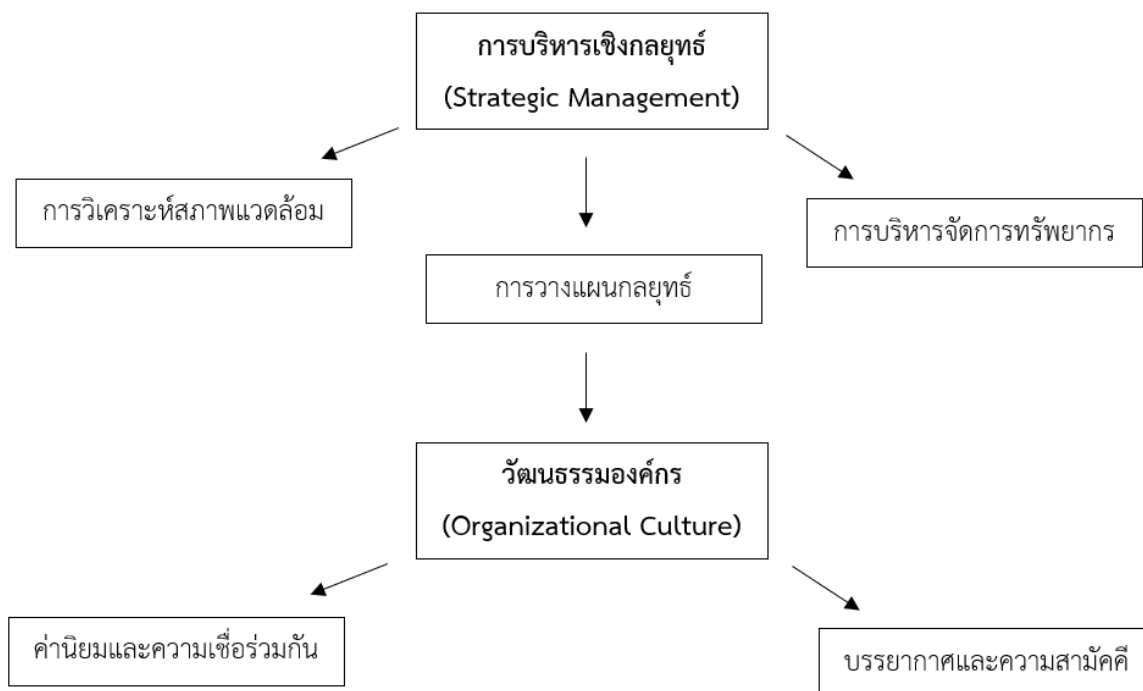
สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีทิศทางและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสามารถกำหนดบทบาทและขอบเขตงานได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ทั้งสถานศึกษาและบุคลากรในองค์กรมีเป้าหมายที่ชัดเจน ช่วยสนับสนุนการคิดและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของ Schein (2010) กล่าวว่า องค์กรจำเป็นต้องสร้างความรู้สึกร่วมกันให้แก่บุคลากรเมื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรและทำให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งวิสัยทัศน์ขององค์กรมีบทบาทสำคัญในการสร้างสร้างแรงบันดาลใจของบุคคลจำนวนมาก และต้องสร้างระบบที่เชื่อถือได้จะทำให้บุคลากรเคลื่อนไหวได้เร็วเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ การบริหารเชิงกลยุทธ์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากองค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับตัวและใช้วิธีการบริหารที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีความบทบาทประเมินและตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรก่อนการมอบหมายงาน รวมถึงการตรวจสอบด้านการเงิน งบประมาณ และวิเคราะห์ผลกระทบของสภาพเศรษฐกิจต่อการจัดการงบประมาณ ในสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการตรวจสอบบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา เช่น อาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารได้นำเอานโยบายทางการศึกษามาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมใช้กฎหมายทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการวางแผน นอกจากนี้ ยังมีการนำเทคโนโลยีการศึกษามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ รวมถึงการประเมินความคาดหวังของชุมชนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แผนงานสอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มากไปกว่านั้นคือการที่ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสำเร็จของการดำเนินงาน โดยการกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง รวมถึงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรขอสถานศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานและผลลัพธ์จากการใช้กลยุทธ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดกระบวนการนี้นำไปสู่การจัดทำรายงานผลการประเมินและการสรุปผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งการติดตามและปรับปรุงกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย ทำให้ผลการดำเนินงานจากกระบวนการบริหารและการจัดการภายในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด

Citation : Na-takuapar, P., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Strategic Management and Organizational

Culture in School Under the Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 149-162. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ภาพที่ 2 การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสพม. ฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของโรงเรียนปฏิบัติงาน อย่างมีความสุข คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้บุคลากรของโรงเรียนได้เพิ่มพูนความรู้ด้วยการ เรียนรู้ อบรม สัมมนา และสร้างขวัญ กำลังใจให้เหมาะสม

1.2 จากผลการศึกษาวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา สังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านตัวประสานองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรตรงตามความต้องการของบุคลากร วิเคราะห์และสามารถแก้ไขความขัดแย้งภายในองค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์และวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา สังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีทิศทางและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

Citation : ปววรรณ ณ ตะกั่วป่า, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรใน

สถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 149-162.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

สามารถกำหนดบทบาทและขอบเขตงานได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ทั้งสถานศึกษาและบุคลากรในองค์กรมีเป้าหมายที่ชัดเจน ช่วยสนับสนุนการคิดและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางของการบริหารเชิงกลยุทธ์และวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสพม. ฉะเชิงเทรา

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัดสพม. ฉะเชิงเทรา

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชัตติยา ดวงสำราญ. (2552). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก [วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนินทร์ ชุนพันธ์รักษ์. (2554). นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธนาชัย สุขวณิช, & พรชัย อรัณยกันนท. (2564). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอดดูเคชั่น. ธรรมกลการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2560). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัคพร เจริญลักษณ์. (2561). วัฒนธรรมองค์กรกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาขวัญ สานดอกไม้. (2567). การบริหารวัฒนธรรมองค์กรเชิงบวกของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภริญา ชัตติยะ. (2561). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนวัดวังน้ำขาว [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยงยุทธ สงพะโยม. (2565). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนโรงเรียนทองผาภูมิวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2561). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ส.เจริญการพิมพ์.
- Best, J., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (2011). *Diagnosing and changing organizational culture: Based on the competing values framework*. John Wiley & Sons.

Citation : Na-takuapar, P., & Thongprong, A. (2025). The Relationship Between Strategic Management and Organizational

Culture in School Under the Secondary Educational Service Area Office Chachoengsao. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 149-162. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

- Certo, S. C., & Peter, J. P. (1991). *Strategic management: Concepts and applications* (2nd ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). New York: Routledge.
- Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2016). *Shaping school culture*. John Wiley & Sons.
- Kotter, J. P., & Heskett, J. L. (1992). *Corporate culture and performance*. Free Press.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Schein, E. H. (2010). *Organizational culture and leadership*. John Wiley & Sons.
- Stoll, L. (1998). *School culture set: Research information for teachers*. England: University of Bath.
- Strickland, T. L., & Gamble, J. E. (2013). *Crafting and executing strategy: Concepts and cases* (15th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Wheelen, T. L., Hunger, J. D., Hoffman, A. N., & Bamford, C. E. (2018). *Strategic management and business policy* (15th ed.). Pearson Education Limited.
- Williams, R. S. (1995). *Performance management: Perspectives on employee performance*. Cornwall, England: TJ International.

Citation : ปวรวรรณ ณ ตะกั่วป่า, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับวัฒนธรรมองค์กรใน

สถานศึกษาสังกัดสพม.ฉะเชิงเทรา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 149-162.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.10>

รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับ ชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

Mechanism of the Council of Community Organizations to Promote the Sustainable Development of Local Communities in Nakhon Ratchasima

ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์^{1*}, และ คธาวิธ พลโคตร²

Piyanan Songsoontorawut^{1*}, and Katawut Ponkhot²

¹⁻²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Faculty of Humanities and Social Science
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : piyanan.s@nrru.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.11

Received : March 28, 2025; Revised : April 17, 2025; Accepted : April 18, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทสภาองค์กรชุมชนสภาในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา 3) แสวงหารูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาด้วยวิธีผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วย ประธานสภาองค์กรชุมชนและตัวแทนสภาองค์กรชุมชนระดับโซน รวม 17 คน และทำการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน ทั้ง 27 องค์การ ที่ได้รับประมาณสนับสนุนปีงบประมาณ 2565 รวม 201 คน ใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์อภิปรายผลผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x}$ = 4.28, SD = 0.87) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{x}$ = 4.24, SD = 0.86) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x}$ = 4.11, SD = 0.65) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.09, SD = 0.65) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชน พบว่า งบประมาณ ($\bar{x}$ = 4.62, SD = 0.72) รองลงมา ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ($\bar{x}$ = 4.53, SD = 0.74) ผู้นำองค์กร ($\bar{x}$ = 4.51, SD = 0.82) คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน ($\bar{x}$ = 4.44, SD = 0.83) การบริหารสภาองค์กรชุมชน ($\bar{x}$ = 4.40, SD = 0.68) และสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{x}$ = 4.35, SD = 0.69) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการ

Citation : Songsoontorawut, P., & Ponkhot, K. (2025). Mechanism of the Council of Community Organizations to Promote

the Sustainable Development of Local Communities in Nakhon Ratchasima. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 163-180. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

ขับเคลื่อนของสภา เช่น ความต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐ ความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย และ 3) การพัฒนารูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน รวมถึงโครงสร้างการจัดเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการพัฒนาคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนในทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม มีช่องทางการติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย มีระบบการติดตามประเมินผลในรูปแบบคณะกรรมการเครือข่าย พร้อมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากภาคีเครือข่ายที่สำเร็จผล

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบกลไกการขับเคลื่อน, สภาองค์กรชุมชน, การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the role of the Community Organization Council in promoting sustainable development in local communities in Nakhon Ratchasima Province, 2) the factors that influence the outcomes and impacts of the Council's efforts, and 3) the development of a mechanism for driving the Council to support sustainable development in the local context. A mixed-methods approach was used. Qualitative data were collected through structured interviews with 17 key informants, including presidents and representatives of the Community Organization Council at the zone level. Content analysis was applied. For the quantitative part, data were collected from 201 committee members across 27 councils that received funding in fiscal year 2022. A questionnaire was used to analyze mean scores and provide descriptive analysis and discussion. The results revealed that the Community Organization Council plays a vital role in sustainable development. Members participated in decision-making ($\bar{x} = 4.28$, SD = 0.87), followed by participation in operations ($\bar{x} = 4.24$, SD = 0.86), benefit-sharing ($\bar{x} = 4.11$, SD = 0.65), and evaluation ($\bar{x} = 4.09$, SD = 0.65). Factors influencing outcomes and impacts included budget ($\bar{x} = 4.62$, SD = 0.72), community relations and cooperation ($\bar{x} = 4.53$, SD = 0.74), leadership ($\bar{x} = 4.51$, SD = 0.82), committee effectiveness ($\bar{x} = 4.44$, SD = 0.83), administrative management ($\bar{x} = 4.40$, SD = 0.68), and the use of media and technology ($\bar{x} = 4.35$, SD = 0.69). External factors such as the continuity of government policy and support from partner networks also had an influence. To develop a driving mechanism for the Council, it is necessary to define clear and effective goals, establish an efficient network structure, and enhance the capacity of committee members in essential skills. There should be modern communication and public relations channels, a monitoring and evaluation

Citation : ปิยนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ คราวัธ พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการ

พัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

system through a network-based committee, and forums for exchanging knowledge with successful networks.

Keywords : Model development, Dispute resolution, Community participation

บทนำ (Introduction)

สภาองค์กรชุมชนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พุทธศักราช 2551 มีความมุ่งหมายให้เกิดการเสริมสร้างกระบวนการทำงานตามวิถีวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตย ดังนั้นการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนตำบลจึงเป็นพื้นฐานในการสร้างระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากวัฒนธรรมการทำงานแบบประชาธิปไตยปรึกษาหารือจะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ระดับประเทศ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการติดตามการทำงานของหน่วยงานภาครัฐในทุกระดับ (Thai government gazette, 2008)

จังหวัดนครราชสีมา มีการจัดตั้งเป็นเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล ในปี พ.ศ. 2551 รวมกันทั้งหมด 332 องค์การ ได้ดำเนินการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ภายใต้ยุทธศาสตร์ “โคราชหนึ่งเดียว” คือ การขับเคลื่อนงานพัฒนาในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ตลอดจนด้านสุขภาพ โดยในช่วงที่ผ่านมาขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดนครราชสีมา และสภาองค์กรชุมชนตำบล ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. มาตรา 21 และมาตรา 22 ในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่จำนวน 70 พื้นที่ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน 30 พื้นที่ พัฒนาผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยตามโครงการบ้านมั่นคง 44 โครงการ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน 133 กองทุน มีสมาชิก 126,000 คน และการจัดการทรัพยากรเกษตรยั่งยืน 50 พื้นที่ โดยในปีงบประมาณ 2565 มีสภาองค์กรชุมชนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ในการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตในพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 27 สภาองค์กรชุมชน (Community Organization Development Institute, 2022)

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอาศัยภาคส่วนประชาสังคมในการรวมกลุ่มเป็นสภาองค์กรชุมชนในการหาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแก้ไขปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงประเด็นปัญหา วิธีการในการขับเคลื่อนกิจกรรม เพื่อถอดบทเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยอาศัยภาคส่วนประชาสังคมที่จะส่งผ่านไปสู่การเกิดความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมินผล ในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบทบาทสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลกระทบต่อการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนสภาในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อแสวงหารูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

บทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงตามตำแหน่งหรือสถานะทางสังคมที่บุคคลนั้น ๆ ดำรงตำแหน่งอยู่ (Tomey, 1992) ซึ่งบทบาทมี 3 ลักษณะ คือ 1) บทบาทที่ตนเองหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นคาดหวังว่าตนเองควรมีบทบาทอย่างไร 2) บทบาทคาดหวังจากผู้อื่น หรือจากสังคมต้องการให้บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ แสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ที่ทางสังคมครอบครองอยู่ เรียกว่า บทบาทที่สังคมกำหนด และ 3) บทบาทที่เป็นจริง หรือพฤติกรรมที่บุคคลนั้น หรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งได้กระทำจริง เรียกว่า บทบาทที่เป็นจริง (Berlo, 1966)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของกลุ่มองค์กรชุมชนมีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ โดยมีความเข้าใจในปัญหาของตนและตระหนักถึงสิทธิ์ของตนที่มีต่อสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกเหล่านั้นจะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่บุคคลได้รับข้อมูลใหม่ที่ช่วยเพิ่มอำนาจ ความคิด และโอกาสได้ร่วมวิเคราะห์ และตัดสินใจกำหนดเป้าหมายในกิจกรรมเหล่านั้น (Puangngam, K., 2010) โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 4 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล (Cohen and Uphoff, 1981)

แนวคิดการบริหารงานของแมคคินซี 7-S

แนวคิด McKinsey 7's Framework ได้รับการเผยแพร่ครั้งแรกในปี ค.ศ.1980 โดย Thomas J. Peters และ Robert H. Water, Jr. ในหนังสือที่มีชื่อว่า “In Search of Excellence” เป็นกรอบการพิจารณาและการวางแผนเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในองค์การโดยการประสานองค์ประกอบทั้ง 7 ตัวให้สอดคล้องประสานกัน ตัวแปรแต่ละตัวมีความสำคัญต่อการบริหารองค์การ เริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์ องค์การเกี่ยวข้องกับการพิจารณาโครงสร้างองค์การ (Structur) กลยุทธ์ขององค์การ (Strategy) ระบบการ

Citation : ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ คราวัชร พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการ

พัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

ดำเนินงาน (System) ทักษะที่ใช้ในการทำงาน (Skill) บุคลากร (Staff) รูปแบบพฤติกรรมของคนทำงาน (Style) และมีค่านิยมร่วมกัน (Shared Value) (Chatreevisit, R., 2011)

แนวคิดกลุ่มผลักดันกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) หมายถึง กลุ่มคน ซึ่งรวมตัวกันแล้วมีกิจกรรม ทางการเมือง ร่วมกัน เพื่อมีอิทธิพลเหนือรัฐบาล หรือผู้มีอำนาจทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย สาธารณะที่ เอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม โดยปัจจัยที่มีผลต่ออิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย คุณสมบัติของสมาชิก เงินทุน ภาวะผู้นำ สถานภาพทางสังคม และสภาพเศรษฐกิจและสังคม (Ethridge and Handelman, 2004)

แนวคิดประชาสังคม

ประชาสังคม คือ พื้นที่การเมืองสาธารณะ (Public Sphere) ของประชาชน ซึ่งกำเนิดมาจากการก่อ ตัวของวัฒนธรรมคนชั้นกลาง และขยายปริมาณออกไปสู่ชนชั้น กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย และ สนใจเข้าร่วมในพื้นที่การเมืองสาธารณะนี้ โดยองค์ประกอบประชาสังคม ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณะและช่องทางการสื่อสาร กระบวนการสำคัญของชุมชน ภาวะการนำและผู้นำชุมชน กรอบแนวคิด หรือภาพที่อยู่ในหัวของคนในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสถาบัน และสำนึกความเป็นชุมชนและชน บแห่งการแบ่งปัน (Praditsin, C., 2013)

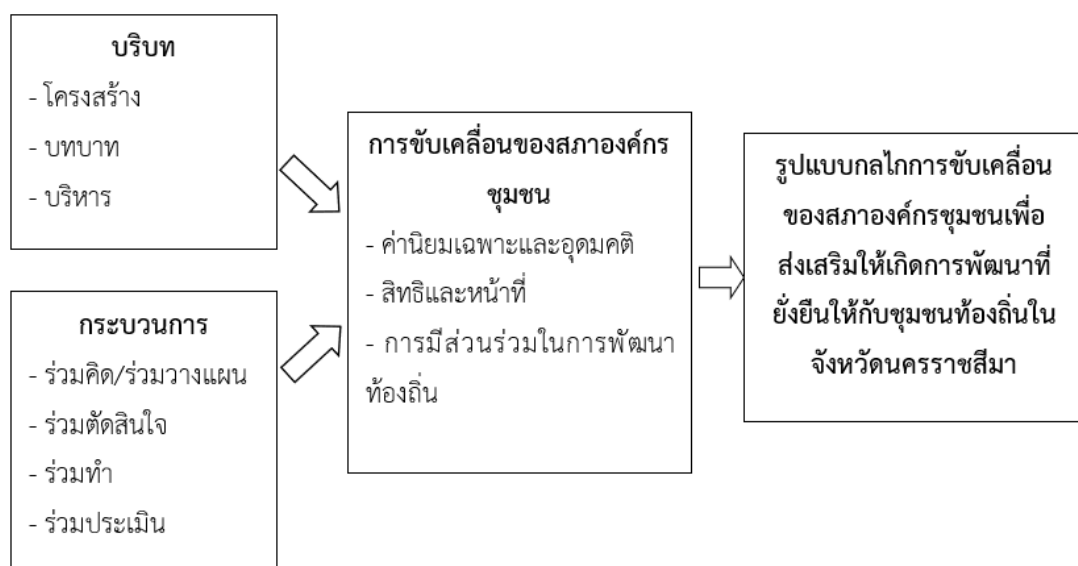
แนวคิดการเมืองภาคพลเมือง

การเมืองภาคพลเมืองมีความหมายหลากหลายตามเป้าหมายที่แตกต่างกันเช่น (1) การเมืองภาค ปริมาณพลสาธารณะ (Public sphere) ที่มุ่งสร้างพื้นที่ เวที กลไกส่วนกลางที่ไม่ใช่รัฐสภาที่จะถกเถียง สร้าง ประเด็นต่าง ๆ ขยายสิทธิอำนาจต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (2) การเมืองภาคประชาสังคม (Civil society) หรือการเมืองภาคพลเมือง (Citizen politics) ที่เน้นการมีส่วนร่วมที่แข็งขันของบุคคล องค์กร ต่าง ๆ ในสังคมที่จะถกเถียงและบรรจุข้อตกลงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ หรือผลักดันบางประเด็นให้เป็น นโยบายของรัฐ (3) การเมืองภาคประชาชน (People's politics) หรือ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม รูปแบบใหม่ (New Social Movement) ที่มุ่งเคลื่อนไหวสร้างจิตสำนึกในประเด็นผลประโยชน์ร่วมของ มนุษยชาติ ได้แก่ สภาพแวดล้อมโลก สภาพทุนโลก การคัดค้านโลกาภิวัตน์ เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเมือง ภาคพลเมืองในรูปแบบใด การเคลื่อนไหวภาคประชาสังคม (Civil society movement) หรือ ภาคพลเมือง ดังกล่าวมีองค์ประกอบสำคัญ คือ พลเมืองที่กระตือรือร้น (Active citizen) มุ่งปกป้องคุ้มครองสิทธิและมุ่ง ประโยชน์สาธารณะ (Common good) เป็นพลังสำคัญ (Boonsuaykwan, O., 2014) โดยรูปแบบการเมือง ภาคพลเมือง ได้แก่ การออกเสียงประชามติ ประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ การริเริ่มกฎหมายโดย ประชาชน รวมถึงรูปแบบอื่นๆ เช่น การนัดหยุดงาน การชุมนุมประท้วง (The Secretariat of The House of Representatives., 2012)

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดในการวิจัย ถอดจากแนวคิดทฤษฎี มีตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรด้านโครงสร้าง จากแนวคิดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน แนวคิดของแมคคินซี (McKinsey 7's Framework) ตัวแปรด้านบทบาท ถอดมาจากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท ตัวแปรด้านกระบวนการ ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ถอดจากแนวคิดการมีส่วนร่วม ปรากฏดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ได้แก่ 1) ประธานสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด จำนวน 1 คน 2) ประธานสภาองค์กรชุมชนระดับตำบล และคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน ที่มีประสบการณ์ทำงานในสภาองค์กรชุมชนมาต่อเนื่อง 5 ปีขึ้นไป โดยเลือกสภาองค์กรชุมชนระดับตำบลที่ได้มีการเสนอของบประมาณในการดำเนินโครงการจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2565 ที่มีการดำเนินโครงการแล้วเสร็จและเบิกจ่ายงบประมาณตามแผน จำนวน 8 องค์กร องค์กรละ 2 คน รวม 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการสนทนากลุ่ม ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อบทบาทสภาองค์กรชุมชน ปัจจัยที่ส่งผลลัพธ์และผลกระทบต่อการขับเคลื่อนของสภา

Citation : ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ คราวัชร พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

องค์กรชุมชน และแสวงหารูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

มีการดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนร่วมให้ความเห็น ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้แบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน และได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง และจัดเก็บข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อหาข้อเสนอแนะถึงการพัฒนาารูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ไปสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำบางส่วนมาประกอบในการสรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accident Sampling) จากคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน ทั้ง 27 องค์กรที่ได้รับประมาณสนับสนุนปีงบประมาณ 2565 จำนวน 405 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างในการแจกแบบสอบถามจำนวน 201 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางการสุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แบบสอบถามถูกตรวจสอบความเที่ยง (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ ด้านการพัฒนาชุมชน และการบริหารภาครัฐ รวม 3 ท่าน โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) พบว่าข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 โดยโครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการขอจริยธรรมการวิจัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา รหัสหมายเลข ใบรับรอง HE-044-2566 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังสภาองค์กรชุมชนระดับอำเภอ และระดับตำบล ภายในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยลงพื้นที่กลุ่มตัวอย่างตามที่ได้นัดหมายไว้ ดำเนินการ แจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยด้วยตนเอง พร้อมนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ทำการลงรหัส (Coding) เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้ค่าทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลลัพธ์และผลกระทบ ต่อการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนสภาในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ค่าสถิติที่ (t-test แบบ Independent samples) และ ค่าเอฟ (F-test แบบ Anova: Single Factor)

การนำเสนอและการคืนข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ประกอบด้วย การบรรยาย อธิบายปรากฏการณ์ ความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยง การจัดกลุ่มข้อมูล การทำข้อสรุป และการตีความตามข้อเท็จจริงที่ค้นพบ และนำเสนอข้อมูลตามกรอบแนวคิดและทฤษฎี ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยการ จัดกิจกรรมสัมมนาคืนข้อมูลให้แก่คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหา อุปสรรคที่ผ่านมาและข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน

ผลการวิจัย (Research Results)

บทบาทสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมวางแผนคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน จะมีการนัดหมายประชุม 3 เดือนครั้ง เพื่อพิจารณาร่วมกันในการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ได้รับประมาณาจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนจะเป็นผู้ดำเนินการ ในการประชุมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในชุมชน จัดทำทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และร่วมกันตัดสินใจในการเลือกโครงการที่จะดำเนินการในการพัฒนาในพื้นที่ ตามงบประมาณที่ได้มีการประชาสัมพันธ์ซึ่งแต่ละปีงบประมาณในการสนับสนุนจะไม่เท่ากัน ทั้งยังไม่มีจัดทำแผนสภาองค์กรชุมชนรายตำบล

ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการดำเนินกิจกรรมคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน เป็นผู้ดำเนินการเองในการจัดกิจกรรม ทั้งการประชุม การเตรียมงาน การเชิญวิทยากร โดยคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน จะมีส่วนร่วมในการเป็นทีมงานในการจัดกิจกรรมดูแลรับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายลงทะเบียน ฝ่ายสวัสดิการ พิธีการ เป็นต้น

Citation : ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ คราวัธ พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการ

พัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

ด้านการรับประโยชน์จากกิจกรรม คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการที่มีโอกาสได้รับผลประโยชน์ในแง่ขององค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมอบรม และเป็นการพัฒนาบุคลากรในส่วนบุคคลทั้งด้านทักษะในกระบวนการทำงานเป็นทีม รู้รักสามัคคี กล้าแสดงออก เกิดประสบการณ์จากการทำงานร่วมกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้บทบาทของการเป็นคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนของฝ่ายงานแต่ละฝ่าย รู้ระบบราชการและทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่และมีเครือข่ายหน่วยงานที่มาร่วมทำกิจกรรมในแต่ละโครงการที่จัดขึ้น รวมถึงส่งผลต่อคณะกรรมการและประชาชนในกลุ่มโครงการบ้านพอเพียง และโครงการคุณภาพชีวิตในการสร้างอาชีพเสริมรายได้

ด้านการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนมีการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมแต่ละโครงการด้วยวิธีการประชุมเพื่อสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมและทำเป็นสรุปรายงานการประชุม แต่ไม่มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในรูปแบบการจัดทำรายงานประเมินผลสรุปโครงการที่ชัดเจนและเป็นแบบทางการ ส่วนใหญ่เป็นเพียงผู้ตอบแบบสอบถามในรายโครงการที่เข้าร่วมในฐานะผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นรูปแบบการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการเท่านั้น โดยไม่ได้มีโอกาสในการร่วมสร้างเครื่องมือ หรือออกแบบในการประเมินผลหรือร่วมเป็นทีมงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงบประมาณและโครงการโดยตรงในการเก็บรวบรวมการประเมินผลในแต่ละโครงการ

ข้อมูลเชิงปริมาณ บทบาทการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ระดับบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัย	ระดับความเป็นจริง		
	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
(1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.28	0.76	มาก
(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.24	0.86	มาก
(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.11	0.65	มาก
(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.09	0.65	มาก
เฉลี่ย	4.18	0.76	มาก

ตารางที่ 1 ภาพรวมระดับบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18, S.D. = 0.76) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x}$ = 4.28, SD = 0.87) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{x}$ = 4.24, SD = 0.86) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x}$ = 4.11, SD = 0.65) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.09, SD = 0.65) ตามลำดับ

ปัจจัยที่ส่งผลดีและผลกระทบต่อการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนสภาในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ภาพรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวางแผน สามารถกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความชัดเจน และมีเป้าหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งประธานสภาองค์กรชุมชนต้องมีภาวะผู้นำในการโน้มน้าวและกระตุ้นผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศในการทำงานเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และต้องพร้อมให้คำปรึกษาแนะนำในการทำงานได้ตลอดเวลา อันจะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยด้านคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน คือ ทรัพยากรที่สำคัญที่เป็นกลไกหนึ่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติสู่ความสำเร็จ เนื่องจากคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนจะต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับประชาชนในการเข้าไปช่วยเหลือปัญหาให้กับชุมชน ดังนั้นคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา เข้าใจแนวคิดวิสัยทัศน์ของสภาองค์กรชุมชน และต้องทันต่อเทคโนโลยี ตลอดจนต้องแบ่งเวลาในครอบครัวและการทำกิจกรรมให้เหมาะสมที่สุด ทั้งกระบวนการและกิจกรรมต้องมีการสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ อันจะก่อให้เกิดความตระหนักในการจัดการทรัพยากรในพื้นที่

ปัจจัยด้านการบริหาร การจัดโครงสร้างสภาองค์กรชุมชนสภาในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางโครงสร้างการทำงานให้เป็นรูปธรรม ต้องมีการวิเคราะห์หลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นในการจัดโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบย่อมต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนเป็นทางการ เพื่อให้มีคำสั่งทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ ดูแลรับผิดชอบ และการจะทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาสำเร็จผลในแต่ละแห่งได้ในการดำเนินงานจำเป็นต้องให้คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมในทุกส่วนงาน รวมถึงต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศในประเด็นด้านคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม และด้านทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ การวางแผนในการพัฒนาพื้นที่ ทั้งก่อนและระหว่างการลงทุนดำเนินการขับเคลื่อน

ด้านงบประมาณ ในการนำนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปปฏิบัติให้สำเร็จผล ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญคืองบประมาณที่เหมาะสมต่อการขับเคลื่อนกิจกรรม งบประมาณที่ได้รับจัดสรรต้องมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม มีระเบียบในการเบิกจ่ายที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม และมีขั้นตอนในการเบิกจ่ายตามระเบียบราชการที่ชัดเจน อันจะส่งผลให้ในการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Citation : ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ ศราวุธ พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการ

พัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

ด้านสื่อและเทคโนโลยี สื่อและเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากเป็นเครื่องมือและช่องทางในการสืบค้นหาข้อมูลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันจะนำมาสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมที่จะส่งผลไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน และประชาชนต้องได้รับการจัดสรรสื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการเข้าถึงหรือใช้สื่อและเทคโนโลยีเหล่านั้น

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การที่สภาองค์กรชุมชนระดับตำบลต้องมีปฏิสัมพันธ์การเปิดโอกาสสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนในชุมชน ภาคเอกชนในพื้นที่ เข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือสนับสนุนในการทำกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน และยังคงมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาองค์กรชุมชน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการบูรณาการศาสตร์และสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนมีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนคือ กระแสนโยบาย เนื่องจากการมีนโยบายที่ต่อเนื่องจะส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมต่อการพัฒนาแต่ละกิจกรรม แต่ละพื้นที่จะทำให้กิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนต่อมาคือ ภาคีเครือข่าย ซึ่งในการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนจำเป็นต้องมีการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ อาทิ เครือข่ายภาควิชาการในการช่วยเหลือทางวิชาการ ในรูปแบบเป็นที่ปรึกษาของสภา เป็นคณะกรรมการร่วมในสภา ตลอดจนการเข้าไปร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้ และการร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมที่สภาองค์กรชุมชนขับเคลื่อนกิจกรรม ตลอดจนความร่วมมือจากภาคเอกชนในการสนับสนุนงบประมาณ การดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อมูลเชิงปริมาณ ปัจจัยที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัย	ระดับความเป็นจริง		
	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
(1) ผู้นำองค์กร	4.51	0.82	มาก
(2) คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน	4.44	0.83	มาก
(3) การบริหารสภาองค์กรชุมชน	4.40	0.68	มาก
(4) งบประมาณ	4.62	0.72	มาก
(3) สื่อและเทคโนโลยี	4.35	0.69	มาก
(4) ความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน	4.53	0.74	มาก
เฉลี่ย	4.48	0.75	มาก

ตารางที่ 2 ภาพรวมปัจจัยที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, SD = 0.75) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ งบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.62, SD = 0.72) รองลงมา ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ($\bar{X}$ = 4.53, SD = 0.74) ผู้นำองค์กร ($\bar{X}$ = 4.51, SD = 0.82) คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน ($\bar{X}$ = 4.44, SD = 0.83) การบริหารสภาองค์กรชุมชน ($\bar{X}$ = 4.40, SD = 0.68) และสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.35, SD = 0.69)

รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สภาองค์กรชุมชนต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนของสภาองค์กรชุมชนแต่ละตำบล สภาองค์กรชุมชนต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกมิติ ทั้งทางด้านคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ควรจะพัฒนาขึ้นมาจากความต้องการหรือปัญหาของประชาชนในพื้นที่ที่แท้จริง โดยทำการสำรวจความต้องการของประชาชน มีการวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา เพื่อเตรียมจัดทำเป็นแผนกิจกรรมในการเสนอทำโครงการเพื่อของบประมาณต่อไป

โครงสร้างการจัดเครือข่าย การจัดระบบความสัมพันธ์ของสภาองค์กรชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา คือ มีสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของสภาองค์กรระดับโซน 8 โซน โซนละ 2 คน รวมเป็น 16 คน ในชุดคณะกรรมการจังหวัด และในระดับโซนอำเภอ ให้มีการแบ่งโซนอำเภอออกเป็น 8 โซน แต่ละโซนจะมีอำเภอที่รับผิดชอบ 4 อำเภอ เรียกว่า คณะกรรมการโซน มีคณะกรรมการ รวม 8 คน ต่อมาเป็นคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนระดับอำเภอ มีตัวแทนประมาณ 15 – 20 คน ตามแต่จะคัดเลือกจากคณะกรรมการโซนระดับตำบล ที่ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนที่สุดคือ สภาองค์กรชุมชนระดับตำบลที่มีสมาชิกตามระเบียบกฎหมาย โดยในระดับโซน และระดับอำเภอต้องมีกลไกการสร้างเครือข่ายที่จะไปรองรับกับแผนงานที่กำหนดไว้ และเป็นโครงสร้างที่ชัดเจน เพื่อประสานให้ทุกฝ่ายเข้าใจได้ดี ช่วยลดความซ้ำซ้อน ประสานแต่ละโซนจึงจำเป็นต้องจัดเครือข่ายสภาองค์กรระดับตำบลให้มีลักษณะที่สมดุล เพื่อประโยชน์ของเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน

ด้านการพัฒนาคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน เป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา ต้องมีการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักรู้ถึงเป้าหมายและแนวคิดของสภาองค์กรชุมชน แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงต้องมีการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันต่อยุคสมัย เพื่อเพิ่มทักษะการทำงาน เช่น การจัดทำฐานข้อมูล การจัดประชาสัมพันธ์ การจัดทำรายงานต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของกลุ่มคนรุ่นถัดไปที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน

Citation : ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ คราวุธ พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

ช่องทางการติดต่อสื่อสาร และการประสานงาน สภาองค์กรชุมชนต้องมีการสร้างช่องทางในการประชาสัมพันธ์ ทั้งในรูปแบบเว็บไซต์ Line ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรม องค์ความรู้ต่าง ๆ แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงสภาองค์กรชุมชนต้องช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับชุมชน และต้องมีประสานงานการประชุมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่เดือนละครั้ง เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสภาองค์กรชุมชนเป็นฐาน อันจะทำให้การทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นสำเร็จผลมากขึ้น

รูปแบบการประเมินผล ต้องอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการร่วมระหว่าง ตัวแทนคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน นักวิชาการ ภาคเอกชนในแต่ละพื้นที่ ทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ให้ทำหน้าที่ในการวางแผนติดตามและประเมินผล และคณะกรรมการในแต่ละพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนติดตามและประเมินผลตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และกำหนดแนวทางจัดทำเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งใช้เป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมในครั้งถัด ๆ ไป รวมถึงการสร้างนวัตกรรมใหม่ต่อไป

รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนต้องเริ่มจากการแสวงหาความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ การรวบรวมรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม รวมถึงการจัดระบบการเผยแพร่ความรู้ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จให้หน่วยงานอื่น ๆ ทราบ เพื่อให้แต่ละพื้นที่นำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันแบบบูรณาการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

บทบาทสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

บทบาทของของคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนในการเข้ามามีร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18, S.D. = 0.76) แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา ตัดสินใจกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา และร่วมวางแผนการแก้ปัญหา เสนอประเด็นเชิงนโยบายในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 (4) และ (5) ที่ระบุว่า สภาองค์กรชุมชนมีภารกิจในการเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข และการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณา ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีภารกิจเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข หรือความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮน Cohen and Uphoff (1981) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนว่าสมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการ

แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วม ช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์ จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kongkarak, T. and Rengtham, S. (2017) การมีส่วนร่วมของสภาองค์กรชุมชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลศึกษากรณีตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด และตำบลบ้านหว้า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลไม่ครบทุกขั้นตอน มีส่วนร่วมสูงสุดเพียงระดับการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนสภาในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, SD = 0.75) แสดงให้เห็นว่า ด้านผู้นำองค์กรต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ คณะกรรมการมีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีคู่มือในการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละประเภท มีการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และมีการประสานงานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ในการขอความอนุเคราะห์นักวิชาการเข้าไปทำหน้าที่คณะที่ปรึกษาของสภา เป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นผู้ตรวจประเมินผลโครงการหรือกิจกรรม รวมถึงความต่อเนื่องของนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mala, T. et al. (2012) ที่ศึกษาบทบาทการทำงานร่วมกันระหว่างสภาองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สภาองค์กรชุมชนต้องจัดระบบความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดช่องว่างของชุมชนกับท้องถิ่น เป็นช่องทางการทำความเข้าใจในความต้องการของประชาชนนำมาสู่การแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยการบูรณาการแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับแผนชุมชนของสภาองค์กรชุมชน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนในด้านงบประมาณ สถานที่ บุคลากร ข้อมูลข่าวสาร และเครื่องมือ เพื่อให้สภาองค์กรชุมชนสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมในการพัฒนาพื้นที่ได้ รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kongkarak, T. and Rengtham, S. (2017) เรื่อง การมีส่วนร่วมของสภาองค์กรชุมชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลศึกษากรณีตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด และตำบลบ้านหว้า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาองค์กรชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน เนื่องจากยังมีกิจกรรมที่สภาองค์กรชุมชนต้องมีการเสนอของบประมาณในการจัดทำโครงการพัฒนาในพื้นที่

รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งในด้านกระบวนการ การวางแผน กลยุทธ์ รวมถึงการจัดโครงสร้างเครือข่ายการบริหารตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอให้มีระบบอย่างเป็นแบบแผน ทั้งต้องมีการพัฒนาคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนและเยาวชนที่

Citation : ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ คราวัฐ พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

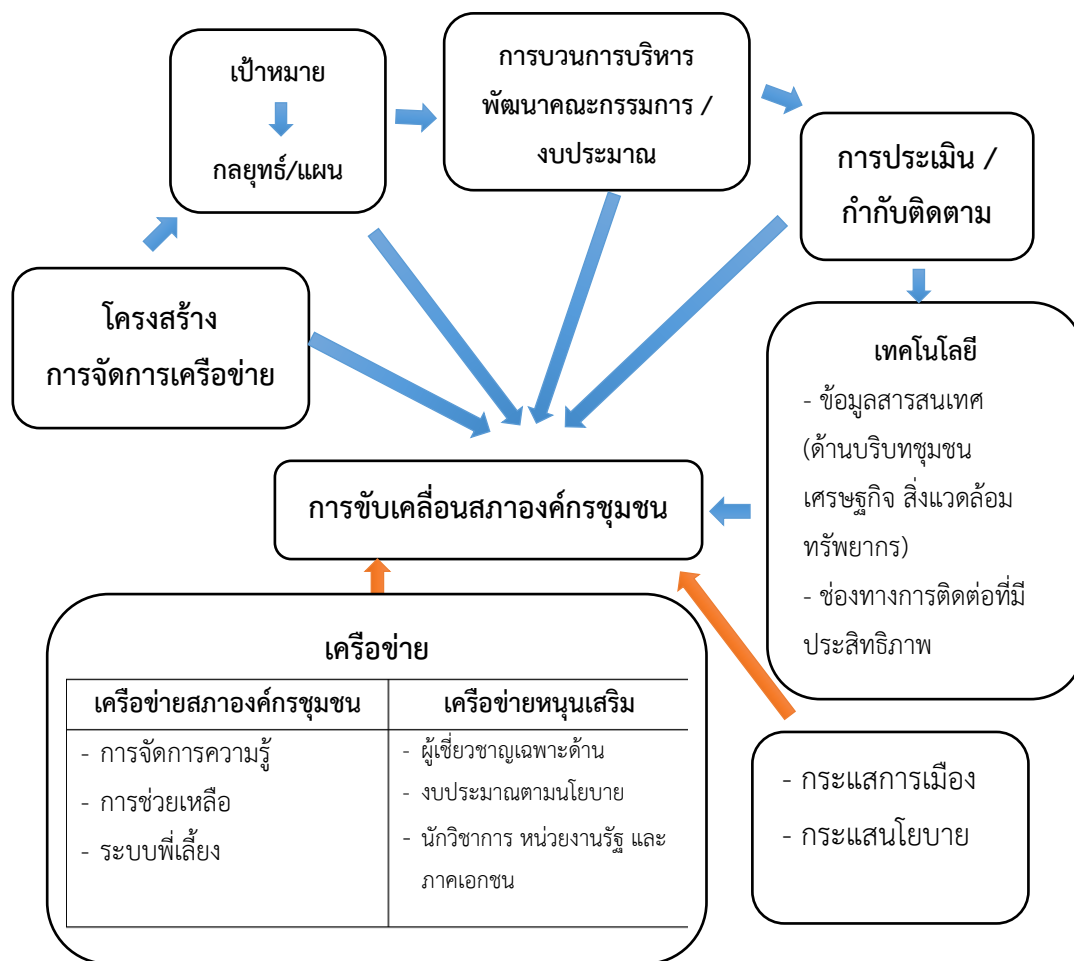
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

ต้องการเข้ามาร่วมกิจกรรมให้เกิดความตระหนักถึงความเป็นพลเมืองที่จะช่วยในการพัฒนาพื้นที่ของตน นอกจากนี้ระบบการประเมินผล และการกำกับติดตามกิจกรรมที่ดำเนินการมาแล้วยังมีส่วนสำคัญเพื่อเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมในคราวถัดไป อันจะนำไปสู่การเป็นแนวทางการสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป ควรจัดให้มีพื้นที่เวทีในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการที่สำเร็จผล ทั้งการสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ทันต่อยุคสมัย รวมถึงการมีภาคีเครือข่ายบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนในทุกกระดับ และเครือข่ายหนุนเสริมของภาคนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม นอกจากนี้ยังพบว่า การขับเคลื่อนของสภายังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น กระแสนโยบาย การเมือง สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนของ Puangngam, K. (2010) ในการพัฒนาชุมชนต้องให้ความสำคัญกับคน การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้สามารถช่วยเหลือตนเอง พึ่งตนเอง ความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา การใช้ทรัพยากรในชุมชน การร่วมมือกันระหว่างภาคีต่าง ๆ และบูรณาการรวมกันในการพัฒนา รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongrod, W. (2020) เรื่อง แนวทางการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทสภาองค์กรชุมชน ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายร่วมกับองค์กรท้องถิ่นและท้องที่ สร้างจุดร่วมความคิด อุดมการณ์ และการทำงานร่วมกันในโครงการร่วมกัน 2) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อองค์กรท้องถิ่นและองค์กรในระดับพื้นที่ 3) การพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนเพื่อเป็นพลังในการจัดการตนเองร่วมกันของตำบล 4) สภาองค์กรชุมชนเป็นจุดเชื่อมพลังในชุมชนท้องถิ่นเน้นการทำงานเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น 5) การพัฒนาความร่วมมือ ข้อตกลง สร้างวัฒนธรรมการพัฒนาที่เน้นเชิงพื้นที่หรือเชิงประเด็น 6) การพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในด้านการบริหารจัดการและการปฏิบัติการ

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา นั้น ต้องมีกลไกภายใน คือ มีการสร้างร่างเครือข่ายในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล มีการกำหนดเป้าหมายหลักให้ชัดเจน มีกลไกในการพัฒนาคณะกรรมการชุดปัจจุบันและผู้ที่จะเข้ามาเป็นกรรมการชุดใหม่ มีเครื่องมือในการติดตามประเมินผล และต้องใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ทุกระบวนการ รวมถึงปัจจัยภายนอก ที่ต้องมีกลไกในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

ภาพที่ 2 รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนยังไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล เพราะคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนยังไม่เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ จำเป็นที่จะต้องมีการนำผลการวิจัยไปต่อยอดในการพัฒนาให้คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนในพื้นที่เกิดความตระหนักและเข้า

Citation : ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์, และ คราวัธ พลโคตร. (2568). รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการ

พัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 163-180.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.11>

มีส่วนร่วมในกระบวนการทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในพื้นที่ รวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความสำเร็จมีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ระดับนโยบาย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องมีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และงบประมาณลงมาในส่วนของสภาองค์กรชุมชนทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลอย่างเหมาะสมที่สามารถปฏิบัติได้จริง ในการเสนอโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ดำเนินกิจกรรมโดยสภาองค์กรชุมชนระดับตำบล ควรมีการบูรณาการร่วมมือกันระดับหน่วยงานที่พัฒนาท้องถิ่นเชิงพื้นที่ บนพื้นฐานข้อมูลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนระดับตำบล รวมถึงการศึกษาแนวทางการติดตามประเมินผลกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- Berlo, D. K. (1966). *The process of communication*. The Free Press.
- Boonsuaykwan, O. (2014). Civic politics: A literature review to create indicators or indicators of civic politics. *Journal of Humanities and Social Sciences, Surat Thani Rajabhat University*, 6(2), 121–140.
- Chatreevisit, R. (2011). *Strategic management*. Inhouse Knowledge.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation*. Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University.
- Community Organization Development Institute. (2022). *Performance report for fiscal year 2022 (1 October 2021 - 30 September 2022)*. Community Organization Development Institute (Public Organization), Ministry of Social Development and Human Security.
- Ethridge, M. E., & Handelman, H. (2004). *Politics in a changing world* (3rd ed.). Wadsworth.
- Kongkarak, T., & Rengtham, S. (2017). Participation of the Community Organization Council in the sub-district development planning process: A case study of Nong Saeng Sub-district, Ban Haet District and Ban Wa Sub-district, Mueang District, Khon Kaen Province. *Humanities and Social Sciences*, 34(2), May–August.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 6(1), 607–610.
- Mala, T., Wongpreedee, A., Tumkosit, U., & Sajjarak, N. (2012). The role of cooperation between the community organization council and local administrative organizations. *Journal of Graduate Studies, Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage*, 6(1), 29–43.
- Praditsin, C. (2013). *The formation of local civil society organizations in Trat Province for national reform*. Research and Development Office, King Prajadhipok's Institute.
- Puangngam, K. (2010). *Community and local self-management*. Winyuchon.
- Thai Government Gazette. (2008). *Community Organization Council Act B.E. 2008*, 125(31A), 26. (8 February 2008).
- The Secretariat of The House of Representatives. (2012). *Citizens in a democratic regime*. Printing Office of the Secretariat of the House of Representatives.
- Tommy, M. A. (1992). *Transformational leadership in nursing*. Mosby Year Book.
- Wongrod, W. (2020). Guidelines for the development of sub-district community organization councils to strengthen communities in Nakhon Sawan Province. *Mahachulalongkorn Academic Journal*, 7(2), 254–271.

รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้
The Model of Information Technology Management in The 21st Century of
School Administrators Under The Lower Isan Secondary Educational Service
Area Offices

กาญจนา สิทธิรัตนยืนยง^{1*}, สมศักดิ์ จีวัฒนา², และ ศิราณี จุโทปะมา³

Kanjana Sitthiratanayuenyong^{1*}, Somsak Jeewattana², and Siranee Chutopama

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Educational Administration Program,
Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, Thailand.

²⁻³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 620427090004@bru.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.12

Received : March 28, 2025; Revised : April 14, 2025; Accepted : April 15, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน และ 2) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน การพัฒนารูปแบบดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน เลือกมาแบบเจาะจง เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การยืนยันการร่างรูปแบบโดยการจัดสนทนากลุ่ม 7 ผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ คือ เอกสารประกอบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และ 3) การประเมินรูปแบบมีรายละเอียดดังนี้ ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ความถูกต้องและความเหมาะสม ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ด้วยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน ผู้ประเมินเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ คือ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย และได้คู่มือการใช้รูปแบบ และ 2) ผลการประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความถูกต้องและด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

Citation : Sitthiratanayuenyong, K., Jeewattana, S., & Chutopama, S. (2025). The Model of Information Technology

Management in The 21st Century of School Administrators Under The Lower Isan Secondary Educational
Service Area Offices. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 181-192.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบการบริหารจัดการ, เทคโนโลยีสารสนเทศ, ผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop the information technology management model and a manual for information technology management in the 21st century for school administrators and 2) to evaluate the developed model and manual. A mixed-methods approach was employed. Three school administrators with expertise in information technology were purposively selected and interviewed using a semi-structured interview form. The data were analyzed using content analysis. The focus group discussion was conducted with seven experts, using the focus group discussion record form as the research instrument. Subsequently, five professional experts evaluated the accuracy and propriety of the model and manual, while thirty school administrators assessed their feasibility and utility using a structured assessment form. Data were analyzed using the mean and standard deviation. The findings revealed four main components of information technology management, consisting of twelve subcomponents. The model and manual were evaluated to be highly accurate and propriety, and their feasibility and utility were rated at the highest level.

Keywords : Information Technology Management Model, Information Technology, School Administrators in the 21st Century

บทนำ (Introduction)

เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นด้านเทคโนโลยีให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนทั่วไปยังปรากฏปัญหาเช่น ด้านระบบคอมพิวเตอร์ ด้านซอฟต์แวร์ที่ไม่ตอบสนองต่อการใช้งาน ด้านบุคลากรยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ด้านโครงข่าย อินเทอร์เน็ตและด้านการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ และจากการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผู้บริหารบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดแผนงานในการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่

Citation : กาญจนนา สิริรัตนยืนยง, สมศักดิ์ จีวัฒนา, และ ศิราณี จุฑาพะมา. (2568). รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 181-192. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

ชัดเจน รวมไปถึงการใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่เต็มประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงบูรณาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดงบประมาณในการดูแลรักษา การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งระบบ จึงเกิดความสูญเปล่าและใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

จากการสำรวจการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มอีสานใต้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีแผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีเป็นส่วนน้อย จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอีสานใต้ เพื่อให้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและองค์กรโดยรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารโรงเรียน

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีรูปแบบดังนี้

จิณฉัตร ปะโคทั้ง (2561 : 109-110) ได้กล่าวถึงรูปแบบไว้ว่าจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มาเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระบบฐานข้อมูลประกอบไปด้วย Cloud Computing เป็นเสมือนมีบริการ Sever บน Internet สถานศึกษา Mobility Devices อุปกรณ์พกพาที่ใช้งานได้ทุกสถานที่ Social Network ในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติ พฤติกรรมและความเชื่อของคนในสังคมอย่างมากไม่ว่าจะเป็น Twitter Instagram Facebook Line เป็นต้น

ไพบุลย์ เกียรติโกมล และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2562 : 27-30) ได้กล่าวถึงการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีกลยุทธ์ เพื่อช่วยประหยัดงบประมาณ การใช้จ่ายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดซื้อจัดจ้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำเป็นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง การตัดสินใจเลือกใช้

Citation : Sitthiratanayuenyong, K., Jeewattana, S., & Chutopama, S. (2025). The Model of Information Technology

Management in The 21st Century of School Administrators Under The Lower Isan Secondary Educational Service Area Offices. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 181-192.

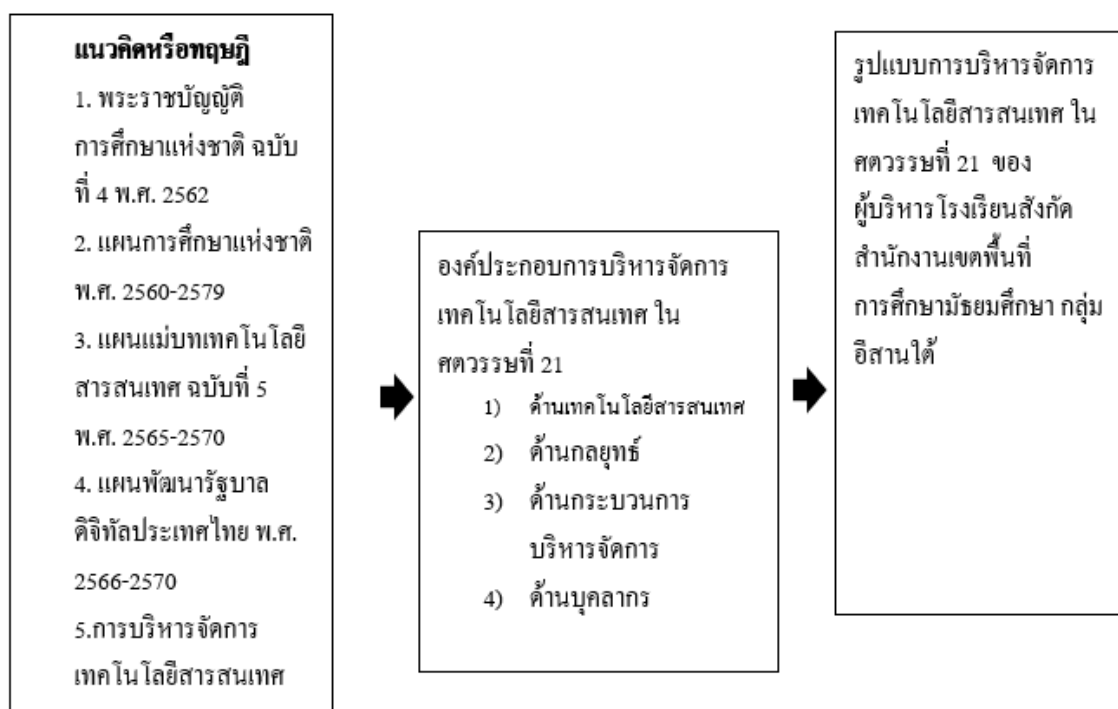
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

เทคโนโลยีใหม่ จึงเป็นความท้าทายของผู้บริหาร เพราะหากตัดสินใจผิด ก็อาจส่งผลเสียในระยะยาวให้แก่องค์กรได้ ดังนั้นเพิ่มพูนความรู้เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และไม่ล้ำสมัย

Selwyn. (2022 : 19) ได้เสนอแนวคิดในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนคือการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่ทันสมัย เพื่อรองรับการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการอย่างมีระบบและบูรณาการ เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศควรอาศัยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา และอาศัยกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร และลดความเสี่ยงจากการลงทุนด้านเทคโนโลยีที่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัย และตอบสนองต่อการจัดการศึกษาได้อย่างรอบด้าน ให้ความสำคัญของการจัดหาอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่มีคุณภาพและทันสมัย เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย และยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้เท่าทันกับบริบทของสังคมยุคดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

Citation : กาญจนนา สิริรัตนยืนยง, สมศักดิ์ จีวัฒนา, และ ศิราณี จุฑาพะมา. (2568). รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้. วารสารการบริหารการปกครอง
และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 181-192. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ขั้นตอนที่ 1. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารโรงเรียน

1.1 การสัมภาษณ์การบริหารโรงเรียน ที่มีความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพพิเศษแห่ง สพฐ. (OBEC Special) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2565-2567 เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง สังเคราะห์เนื้อหาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดของแบบสอบถามแต่ละด้านมากำหนดเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการปรับ แก้ไข และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ จึงสามารถนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1.2 การยืนยันร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีเกณฑ์ดังนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนมีประสบการณ์บริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา หรือวิทยฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการปรับ แก้ไข การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการและเงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน มี 4 ด้าน 12 องค์ประกอบย่อย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน โดยการค้นคว้าเอกสาร ตำรา ได้มาซึ่งแนวความคิดและเหตุผล และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์ในการกำหนดรูปแบบ ซึ่งได้องค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียน 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ หลังจากนั้นนำ (ร่าง) รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปประเมินต่อไป

ขั้นตอน 2. การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารโรงเรียน

2.1 การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านความถูกต้องและความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณสมบัติดังนี้ คือ เป็นนักการศึกษาสำเร็จการศึกษาด้านการบริหาร

Citation : Sitthiratanayuenyong, K., Jeewattana, S., & Chutopama, S. (2025). The Model of Information Technology

Management in The 21st Century of School Administrators Under The Lower Isan Secondary Educational Service Area Offices. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 181-192.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

การศึกษาหรือสาขาทางการศึกษา หรือเป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาทางการศึกษา จำนวน 5 คน เลือกแบบ เจาะจง เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม และ 2) ด้านความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ โดยผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยผู้สร้าง เครื่องมือแล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน พร้อม กับคู่มือการใช้รูปแบบ แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม และหนังสือขอความอนุเคราะห์จัดส่ง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

1.1 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย องค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ มี จำนวน 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบ มีรายละเอียดแสดงดังภาพที่ 1

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความนำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบ การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ และคำอธิบายรูปแบบ ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีองค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 องค์ประกอบ หลัก 12 องค์ประกอบย่อย คือ 1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 1.1 โรงเรียนมีอุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีพร้อมสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 1.2 โรงเรียนใช้โปรแกรมพื้นฐานต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น Word, Excel และ PowerPoint เป็นต้น 1.3 มีข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน ครู และ ผู้บริหาร ถูกต้อง 1.4 โรงเรียนมีการติดต่อสื่อสาร และสืบค้นข้อมูล ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ เช่น การ รับส่งหนังสือราชการ e-Office หรือ e-Mail 2) ด้านกลยุทธ์ มีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 2.1 การนำโรงเรียนสู่ กำหนดเป้าหมายในการทำงานตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน 2.2 การดำเนินการประเมินสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนโดยพิจารณาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแผน 3) ด้าน กระบวนการบริหารจัดการ มีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 3.1 โรงเรียนมีทิศทาง การทำงานในสถานศึกษาอย่าง ชัดเจน 3.2 จัดทำแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทุก ๆ 3 ปี 3.3 โรงเรียนจัดประชุม เพื่อระดมสมองกับ ครูในการกำหนดมาตรฐาน และ 4) ด้านบุคลากร มีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 4.1 โรงเรียนวิเคราะห์การปฏิบัติ ของทีมงานและหาหลักการสำหรับการทำงานเป็นทีมที่ประสบความสำเร็จไปในทิศทางที่ตั้งไว้ 4.2 กระตุ้น

Citation : กาญจนา สิทธิรัตนยืนยง, สมศักดิ์ จีวัฒนา, และ ศิราณี จุโฑปะมา. (2568). รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 181-192. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

และส่งเสริมการพัฒนาทักษะของบุคลากรทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน และ 4.3 การมอบรางวัลและเกียรติบัตร ยกย่องชื่นชมบุคลากรเป็นประจำ

1.2. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน แสดงดังตารางที่ 1- 4

ตารางที่ 1 ผลประเมินรูปแบบด้านความถูกต้องและความเหมาะสม

ข้อ	ข้อความ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ส่วนประกอบของรูปแบบ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2	องค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20	1.09	มาก	4.20	1.09	มาก
ภาพรวม		4.40	0.82	มาก	4.40	0.82	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลประเมินรูปแบบด้านความถูกต้องและความเหมาะสม โดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก (= 4.40, S.D. = 0.82)

ตารางที่ 2 ผลประเมินคู่มือการใช้รูปแบบด้านความถูกต้องและความเหมาะสม

ข้อ	ข้อความ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	คำนำ	4.40	0.54	มาก	4.40	0.54	มาก
2	คำชี้แจง	4.00	1.00	มาก	4.00	1.00	มาก
3	ตอนที่ 1 ความนำ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	วัตถุประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	กลุ่มเป้าหมาย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4	ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ						
	องค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวม		4.44	0.76	มาก	4.44	0.76	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลประเมินคู่มือการใช้รูปแบบด้านความถูกต้องและความเหมาะสม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (= 4.44, S.D. = 0.76)

Citation : Siththiratanayuenyong, K., Jeewattana, S., & Chutopama, S. (2025). The Model of Information Technology

Management in The 21st Century of School Administrators Under The Lower Isan Secondary Educational Service Area Offices. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 181-192.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

ตารางที่ 3 ผลประเมินรูปแบบด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

ข้อ	ข้อความ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ส่วนประกอบของรูปแบบ	4.50	0.50	มากที่สุด	4.57	0.49	มากที่สุด
2	องค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.60	0.61	มากที่สุด	4.67	0.59	มากที่สุด
ภาพรวม		4.55	0.56	มากที่สุด	4.63	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลประเมินด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.55$, S.D. = 0.56) ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.63$, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 4 ผลประเมินคู่มือการใช้รูปแบบด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

ข้อ	ข้อความ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	คำนำ	4.70	0.46	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
2	คำชี้แจง	4.53	0.68	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
3	ตอนที่ 1 ความนำ	4.77	0.43	มากที่สุด	4.77	0.43	มากที่สุด
	วัตถุประสงค์	4.77	0.43	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
	กลุ่มเป้าหมาย	4.70	0.46	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด
4	ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้						
	องค์ประกอบของการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.57	0.50	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
ภาพรวม		4.50	0.64	มากที่สุด	4.60	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ที่สร้างขึ้นโดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.50$, S.D. = 0.64) ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.60$, S.D. = 0.58)

Citation : กาญจนา สิทธิรัตนยืนยง, สมศักดิ์ จีวัฒนา, และ ศิราณี จุโฑปะมา. (2568). รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 181-192. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน มีประเด็นข้อค้นพบที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน เป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อสารสนเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้ในการบริหารโรงเรียนในการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนที่จะสร้างรูปแบบ โดยมีการศึกษาข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ถูกต้องชัดเจน การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณโดยการศึกษารายการประกอบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียนความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เป็นผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งได้จากการวิเคราะห์และการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างไม่เดลอองค์ประกอบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศมากำหนดเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ในแต่ละองค์ประกอบย่อย เพื่อให้การบริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จ หลังจากนั้นยืนยันรูปแบบด้วยสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์การบริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ (วาโร เฟิงส์วาลด์ ,2554) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบที่ดี องค์ประกอบต่าง ๆ ควรมีความสอดคล้องกันเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (Mugejjera, 2023) ที่ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคคล กระบวนการและแนวปฏิบัติ เทคโนโลยี งบประมาณ ความเป็นผู้นำ สิ่งอำนวยความสะดวกและการอำนวยความสะดวก กฎและข้อบังคับ และสอดคล้องกับ (Dovgiy, 2022) ที่ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย อุปกรณ์เครือข่าย การจัดเก็บข้อมูล การปรับใช้ซอฟต์แวร์ และอื่น ๆ เพื่อให้มั่นใจถึงสถานะที่ดีที่สุดของบริการไอทีผ่านบุคลากร กระบวนการ และเทคโนโลยี

2. การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นว่ารูปแบบและคู่มือ มีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และได้นำรูปแบบไปให้ผู้บริหารโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่ารูปแบบสามารถปรับใช้กับบริบทในโรงเรียนก่อให้เกิดประโยชน์ ในส่วนของคู่มือการใช้รูปแบบนี้ มีคำอธิบาย ชี้แจงรายละเอียดชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และประเมินผลรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่ามีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากอาจารย์ที่ปรึกษา

Citation : Sitthiratanayuenyong, K., Jeewattana, S., & Chutopama, S. (2025). The Model of Information Technology

Management in The 21st Century of School Administrators Under The Lower Isan Secondary Educational Service Area Offices. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 181-192.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

วิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้แบบประเมินมีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วน ก่อนที่จะนำไปใช้งานจริง

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

1.2 ควรนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะด้าน และดำเนินงานตามแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

1.3 ควรใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในรูปแบบการอบรม การจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

Citation : กาญจนา สิทธิตันยีนยง, สมศักดิ์ จีวัฒนา, และ ศิราณี จุฑาพะมา. (2568). รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 181-192. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. ศิริธรรมออฟเซต.
ไพบุลย์ เกียรติโกมล, & ญัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2562). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ*. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *คู่มือการวางแผนงบประมาณแนวคิดสู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษา*. กระทรวงศึกษาธิการ. <http://www.onpec.moe.go.th/>
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. พรักหวานกราฟฟิค.
Dovgiy, S. (2022). Information technology of IT-infrastructure management architecture elements. *Environmental Safety and Natural Resources*, 44(4), 91–113.
Madaus, G., Scriven, M., & Stufflebeam, D. (2012). *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation* (2nd ed.). Springer Science & Business Media.
Mugejjera, E. (2023). Elements of an information management framework. *International Journal of Innovation in the Digital Economy*, 14(1), 1–8.
Selwyn, N. (2022). *Education and technology: Key issues and debates* (3rd ed.). Bloomsbury Publishing.

Citation : กาญจนา สิทธิรัตนยืนยง, สมศักดิ์ จีวัฒนา, และ ศิราณี จุฑาปะมา. (2568). รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มอีสานใต้. วารสารการบริหารการปกครอง

และนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 181-192. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.12>

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการ
นิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

The Current Conditions, Problems, and needs of Inclusive Education
Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers
Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit
Primary Educational Service Area Office 1

พรรณพร ศรีลัมภ์^{1*}, ชนัดดา ภูหงษ์ทอง², อนุชา กอนพวง³, และ ณัฏฐ์ รัตนศิรินิชกุล⁴
Panapon Saralamba^{1*}, Chanadda Phuhongthong², Anucha Kornpuang³, and Nat
Rattanasirinichakul⁴

¹⁻⁴คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก; Faculty of Education Naresuan University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : panaponsaralamba@gmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.13

Received : March 29, 2025; Revised : April 10, 2025; Accepted : April 12, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรวมที่มีต่อความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่รับผิดชอบด้านการเรียนรวมจากโรงเรียนเรียนรวม จำนวน 64 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี และมีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ปัญหาในการจัดการเรียนรวม คือ การขาดสื่อการเรียนรู้เฉพาะทาง ขาดเทคนิค การสอนที่เหมาะสม และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงหลักสูตรที่ขาดความยืดหยุ่นให้ปรับใช้กับศักยภาพของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ด้านความต้องการการนิเทศ ครูมีความต้องการระดับมากในทุกมิติ โดยเฉพาะด้านวัตถุประสงค์การนิเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.70) และความต้องการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย นอกจากนี้ยังมีความต้องการระดับมากในด้านการใช้นวัตกรรมและ

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions,

Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน การสนับสนุนจากเครือข่ายความร่วมมือ และนโยบายที่ชัดเจนพร้อมทรัพยากรที่เพียงพอ

คำสำคัญ (Keywords) : การนิเทศ, ระบบนิเวศการเรียนรู้, โรงเรียนเรียนรวม, นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

Abstract

This research aimed to investigate the current conditions, problems, and needs of inclusive education management that influence instructional supervision requirements of teachers teaching students with special needs in inclusive schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 64 participants, including school administrators and teachers responsible for inclusive education from 64 schools. Research instruments included questionnaires and semi-structured interviews with 15 experts. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis for qualitative data.

Results revealed that most respondents were teachers with over 15 years of experience and expertise in special education. Despite their experience, they faced challenges in inclusive education management, including lack of specialized learning materials, appropriate teaching techniques, and unsuitable learning environments. The curriculum also lacked flexibility to accommodate students' diverse capabilities. Regarding supervision needs, teachers expressed high demand in all dimensions, particularly in supervision objectives (mean = 4.70) and networking for knowledge exchange. They also highly valued digital technology integration for teaching, support from collaborative networks, and clear policies with adequate resources.

Keywords : Supervision, Learning ecosystem, Inclusive schools, Special educational, Needs student

บทนำ (Introduction)

ระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างรอบด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลก หนึ่งในความท้าทายสำคัญของระบบการศึกษา คือการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Special Educational Needs: SEN) ที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม ทั้งในด้านการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะทางสังคม และการเตรียมตัวสำหรับการ

Citation : พรณพร ศรีลัมพ์, ชนิดดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิริณกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ

ต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษใน
โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม
ท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ใช้ชีวิตในสังคม การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) จึงกลายเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างสังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมและไม่มีการแบ่งแยก แต่ในทางปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนรวมยังคงเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการขาดการสนับสนุนในด้านการนิเทศการสอนและการขาดทรัพยากรที่เพียงพอ (UNESCO, 1994)

การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะและความรู้ให้กับครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ครูสามารถปรับตัวและพัฒนากระบวนการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม (วงเดือน พันธุ์ยศ, สุวิมล ว่องวานิช, และอรทัย มูลคำ, 2562) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสำรวจและทำความเข้าใจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครูในโรงเรียนเรียนรวม เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเรียนรวมในประเทศไทยที่เน้นถึงทัศนคติของผู้ปกครองในโรงเรียนเรียนรวมระดับอนุบาลในกรุงเทพฯ งานวิจัยนี้ระบุว่าผู้ปกครองมีความเห็นเชิงบวกต่อการเรียนรวม โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะทางสังคมและการยอมรับของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนเดียวกันกับนักเรียนปกติ หากไม่มีการนิเทศที่มีคุณภาพ ครูจะไม่สามารถปรับปรุงการสอนและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างเต็มประสิทธิภาพแม้โรงเรียนในประเทศไทยจะมีการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแล้ว แต่ยังคงมีข้อจำกัดในด้านการสนับสนุนเชิงระบบ โดยเฉพาะการนิเทศที่ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการสอนของครู งานวิจัยของ Vibulpatanavong (2017) ระบุว่า การขาดแคลนทรัพยากร สื่อการสอนเฉพาะบุคคล และการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการนิเทศเป็นปัญหาหลักที่ขัดขวางความสำเร็จของการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทย

การวิจัยนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนรวมอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนา การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนครู ในการพัฒนาทักษะการสอน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และการใช้สื่อการเรียนการสอนเฉพาะบุคคลอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การนิเทศที่ได้รับการพัฒนาจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนเรียนรวม ส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรวมของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต

1

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions, Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6 ประเด็นหลัก ดังนี้ (1) แนวคิดและทฤษฎี อาทิ การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ตามคำประกาศชาลามา็งกา (UNESCO, 1994) และอนุสัญญา CRPD (UN, 2006) ที่เน้นสิทธิทางการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบสากล (UDL) และรูปแบบการนิเทศการสอน เช่น การนิเทศเชิงคลินิก (Glickman) และการนิเทศแบบร่วมมือ (2) สภาพปัจจุบัน ทั้งในประเทศไทย เช่น งานวิจัยวงเดือน พันธุรัฐ และคณะ (2562) ที่ชี้ปัญหาการนิเทศการสอนในโรงเรียนเรียนรวม และสถานการณ์ระดับสากลจากงานวิจัย Florian (2014) และ Sharma et al. (2015) ที่สะท้อนความท้าทายในการปฏิบัติการสอน (3) ปัญหาและอุปสรรค เช่น การขาดทักษะเฉพาะทางของครู (Forlin & Chambers, 2011) และการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน (European Agency, 2017) รวมถึงงานวิจัยในไทยอย่างสุธาสินี ศรีสุข (2560) ที่พบการขาดผู้เชี่ยวชาญ (4) ความต้องการการนิเทศ ทั้งรูปแบบการนิเทศแบบโค้ช (Loreman et al., 2014) และการมีส่วนร่วม (Giangreco et al., 2010) ตลอดจนความต้องการเชิงนโยบายจาก UNICEF (2019) และสภาการศึกษาไทย (2563) (5) บริบทพื้นที่ เช่น งานวิจัยในจังหวัดพิจิตรหรือพื้นที่ใกล้เคียงและรายงานของ สพป.พิจิตร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ซึ่งประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตอบโจทย์วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้:

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรวมของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 64 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2566 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 64 คนจาก 64 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นครูของโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

1.2 เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ ประสบการณ์การสอน ระดับการศึกษา ฯลฯ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

Citation : พรรณพร ศรีลัมพ์, ชนิตดา ภูหงษ์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฐฐ์ รัตนศิริณิษฐกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

การจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรวมของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ระดับ 1 = น้อยที่สุด ถึงระดับ 5 = มากที่สุด)

1.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ถูกสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยอ้างอิงจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเรียนรวมและการนิเทศการสอน

2) นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษาและการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเรียนรวมและการนิเทศการสอน เพื่อพิจารณาว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ หลังจากนั้นทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3) ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยทำการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนเรียนรวมที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างหลัก จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นระดับ 0.80 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือเพียงพอในการนำไปใช้เก็บข้อมูล

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับครูผู้สอนและผู้บริหารในโรงเรียนเรียนรวม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการที่ยังไม่สามารถวัดได้จากการสำรวจเชิงปริมาณ

2.1 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยครูและผู้บริหารในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 15 คน ซึ่งได้รับการเลือกแบบเจาะจง โดยคัดเลือกจากครูที่มีประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างน้อย 3 ปี และผู้บริหารที่มีหน้าที่ดูแลการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิเศษโดยตรง

2.2 เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Guide) ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลักเกี่ยวกับ

- 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเรียนรวม
- 2) ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรวมของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions,

Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) การสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างถูกสร้างขึ้นโดยอ้างอิงจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวม และผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้ทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความครอบคลุมของคำถาม ในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วน

3) การทดสอบเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ถูกนำไปทดลองใช้กับครูกลุ่มทดลอง จำนวน 5 คน เพื่อดูความชัดเจนและการตอบสนองของผู้ตอบสัมภาษณ์ จากนั้นปรับปรุงเครื่องมือเพิ่มเติมตามความจำเป็น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ: แบบสอบถามถูกแจกจ่ายให้กับครูผู้สอนจำนวน 64 คน โดยใช้วิธีการแจกและเก็บข้อมูลภายในระยะเวลาที่กำหนด ขั้นตอนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ: ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูและผู้บริหารจำนวน 15 คน โดยใช้การบันทึกเสียงและการจดบันทึก พร้อมทั้งขอความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์ในการใช้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อสรุปข้อมูลจากแบบสอบถาม

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเน้นการหาธีมหลักที่เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์ และใช้การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตรวจสอบข้อมูลหลังให้ข้อมูลแล้ว

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ขั้นตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการจัดการศึกษาเรียนรวมไปยัง โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 64 โรงเรียน รวมส่งแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการจัดการศึกษาเรียนรวมทั้งหมด จำนวน 64 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ทุกฉบับ คิดเป็น 100 % ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 1

Citation : พรหมพร ศรีลัมพ์, ชนิตดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิริณกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษใน

โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ตอนที่ 1 ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ขั้นตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการจัดการศึกษาเรียนรวมไปยัง โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 64 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม โรงเรียนละ 2 คน รวมส่งแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการจัดการศึกษาเรียนรวม ทั้งหมด จำนวน 64 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทุกฉบับ คิดเป็น 100 % ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 64)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	21	32.81
ครูผู้สอน	43	67.19
อายุราชการ/ประสบการณ์		
ทำงานน้อยกว่า 5 ปี	13	20.31
5-10 ปี	9	14.06
11-15 ปี	2	3.13
มากกว่า 15 ปี	40	62.50
ประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษาพิเศษ/การจัดการศึกษาเรียนรวม		
น้อยกว่า 3 ปี	4	6.25
3-5 ปี	4	6.25
6-10 ปี	5	7.81
มากกว่า 10 ปี	51	79.69

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนเป็นกลุ่มหลัก (67.19%) สะท้อนถึงมุมมองของ ผู้ปฏิบัติการเรียนการสอนโดยตรง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุราชการมากกว่า 15 ปี (62.50%) แสดงถึงการมีประสบการณ์ที่ยาวนาน ขณะที่ประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษและการเรียนรวม พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีสัดส่วนสูงสุด (79.69%) ซึ่งสะท้อนว่าข้อมูลที่

ได้รับมาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง ส่งผลให้ข้อค้นพบจากการศึกษามีความน่าเชื่อถือและสะท้อนสภาพจริงของการจัดการเรียนรู้ในบริบทการศึกษาพิเศษได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาพรวมทุกด้าน

ที่	ด้าน	สภาพปัจจุบัน ปัญหา			ความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	วัตถุประสงค์การนิเทศ	4.32	0.66	มาก	4.70	0.52	มากที่สุด
2	เนื้อหาการนิเทศ	4.39	0.68	มาก	4.52	0.68	มาก
3	กระบวนการนิเทศ	4.25	0.63	มาก	4.35	0.68	มาก
4	ผู้นิเทศ	3.91	0.75	มาก	4.00	0.78	มาก
5	ระยะเวลาการนิเทศ	4.04	0.74	มาก	4.04	0.74	มาก
รวม		4.18	0.73	มาก	4.33	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 ด้านสภาพปัจจุบันและความต้องการการนิเทศการสอน พบว่าครูต้องการพัฒนาการนิเทศในหลายด้าน โดยเฉพาะ ในด้านวัตถุประสงค์การนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด ($\bar{X}=4.70$, S.D. = 0.52) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเหมาะสม สำหรับการนิเทศการสอนในโรงเรียนเรียนรวม ขณะที่ด้านผู้นิเทศมีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในสภาพปัจจุบัน ($\bar{X}=3.91$, S.D. = 0.75) แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก โดยรวมแล้ว ความต้องการการนิเทศในทุกด้านยังคงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสมกับการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านวัตถุประสงค์การนิเทศ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.35	0.65	มาก	4.68	0.55	มากที่สุด
2	เพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวคิดและนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ	4.42	0.58	มาก	4.78	0.52	มากที่สุด
3	เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง	4.31	0.62	มาก	4.72	0.54	มากที่สุด
4	กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.40	0.61	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด
5	เพื่อช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและการช่วยเหลือ	4.50	0.55	มากที่สุด	4.80	0.48	มากที่สุด
6	เพื่อสะท้อนข้อมูลผลการปฏิบัติงานหรือผล	4.20	0.70	มาก	4.65	0.52	มากที่สุด
7	เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการ	4.38	0.63	มาก	4.70	0.50	มากที่สุด

Citation : พรพรรณ ศรีลัมภ์, ชนิดดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิริณกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ

ต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2025.13>

ปฏิบัติงาน							
8	เพื่อติดตาม ตรวจสอบคุณภาพผลการดำเนินงาน	4.15	0.77	มาก	4.60	0.55	มาก
9	เพื่อตรวจสอบผลผลิตด้านคุณภาพนักเรียน	4.18	0.76	มาก	4.63	0.54	มาก
10	เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือของครู	4.28	0.73	มาก	4.66	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.32	0.66	มาก	4.70	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเรียนรวม พบว่า สภาพปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.66) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาหลักที่พบในปัจจุบันคือ การช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน และการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.50) รองลงมาคือ การกระตุ้นให้เกิดแนวคิดและนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.42) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะและการพัฒนาวิธีการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในบริบทของการจัดการศึกษาเรียนรวม ความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.58) ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุกมิติ โดยรายการที่มีความต้องการมากที่สุดคือ การช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.80) และ การกระตุ้นให้เกิดแนวคิดและนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.78)

ตารางที่ 4 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านเนื้อหาการนิเทศ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม	4.05	0.74	มาก	4.35	0.72	มาก
2	ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.39	0.70	มาก	4.42	0.68	มาก
3	แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวม	4.41	0.73	มาก	4.50	0.70	มาก
4	การจัดหลักสูตรการจัดการศึกษาเรียนรวม	4.39	0.62	มาก	4.48	0.68	มาก
5	การจัดระบบและการวางแผนการจัดการชั้นเรียน	4.32	0.72	มาก	4.45	0.69	มาก
6	การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	4.36	0.73	มาก	4.52	0.67	มาก
7	เทคนิคการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนรวม	4.55	0.57	มากที่สุด	4.65	0.59	มากที่สุด
8	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.31	0.67	มาก	4.50	0.70	มาก
9	ระบบการบริหารและการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก	4.22	0.75	มาก	4.40	0.73	มาก
10	การพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษาเรียนรวม	4.54	0.61	มากที่สุด	4.62	0.64	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.39	0.68	มาก	4.52	0.68	มาก

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions,

Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

จากตารางที่ 4 พบว่า ในการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ค่าเฉลี่ยในด้านสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ $\bar{X}=4.39$ (S.D. = 0.68) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านความต้องการการนิเทศการสอน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ $\bar{X}=4.52$ (S.D. = 0.68) ซึ่งอยู่ในระดับ "มาก" เช่นเดียวกัน โดยทั้งสองด้านมีค่าเฉลี่ยสูงในหลายรายการ เช่น เทคนิคการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่อง ($\bar{X}=4.55$, S.D. = 0.57) และการพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวม ($\bar{X}=4.54$, S.D. = 0.61)

ตารางที่ 5 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม	4.10	0.68	มาก	4.30	0.70	มาก
2	ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.05	0.72	มาก	4.32	0.73	มาก
3	แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวม	4.48	0.60	มาก	4.53	0.61	มากที่สุด
4	การจัดหลักสูตรการจัดการศึกษาเรียนรวม	4.45	0.50	มาก	4.51	0.52	มากที่สุด
5	การจัดระบบและการวางแผนการจัดการชั้นเรียน	4.55	0.53	มากที่สุด	4.59	0.54	มากที่สุด
6	การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	4.12	0.67	มาก	4.18	0.69	มาก
7	เทคนิคการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนรวม	4.20	0.65	มาก	4.24	0.66	มาก
8	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.50	0.52	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
9	ระบบการบริหารและการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก	4.08	0.63	มาก	4.17	0.64	มาก
10	การพัฒนา นวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวม	3.98	0.70	มาก	4.08	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.25	0.63	มาก	4.35	0.68	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินความต้องการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยพบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ $\bar{X}=4.25$ (S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก และความต้องการมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ $\bar{X}=4.35$ (S.D. = 0.68) อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งประเด็นที่มีความต้องการสูงสุด ได้แก่ การจัดระบบและการวางแผนการจัดการชั้นเรียน ($\bar{X}= 4.59$, S.D. = 0.54) และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X}= 4.57$, S.D. = 0.53) ในขณะที่ประเด็นที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ การพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวม ($\bar{X}= 4.08$, S.D. = 0.71)

Citation : พรหมพร ศรีลัมพ์, ชนิดดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิรินิชกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ

ต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ตารางที่ 6 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านผู้นิเทศ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ผู้บริหารระดับนโยบาย	3.75	0.72	มาก	3.89	0.76	มาก
2	ศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการผู้มีความรู้ด้าน การศึกษาพิเศษ	4.45	0.55	มากที่สุด	4.52	0.57	มากที่สุด
3	ครูแกนนำที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญ	4.20	0.60	มาก	4.29	0.62	มาก
4	ครูอาวุโสที่มีประสบการณ์หรือมีความชำนาญ ในการสอน	3.85	0.75	มาก	3.96	0.77	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษา	3.92	0.78	มาก	4.01	0.80	มาก
6	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จาก สถาบันอุดมศึกษา	3.75	0.82	มาก	3.85	0.86	มาก
7	ครูผู้สอนจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด	3.82	0.76	มาก	3.93	0.79	มาก
8	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและการช่วยเหลือ นักเรียนจากหน่วยงาน/องค์กรอิสระ	3.80	0.73	มาก	3.87	0.75	มาก
9	แพทย์หรือพยาบาลหรือสหวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพ นักฝึกพูด ฯลฯ	3.95	0.85	มาก	4.01	0.88	มาก
10	ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.55	0.92	มาก	3.67	0.97	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.91	0.75	มาก	4.00	0.78	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพปัญหาด้านต่าง ๆ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.75) โดยกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการผู้มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.55) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น/ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 0.92) อยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการ พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.78) โดยกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการผู้มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.57) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกับสภาพปัญหา ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 0.97) อยู่ในระดับมาก

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions,

Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ตารางที่ 7 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านระยะเวลาการนิเทศ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การนิเทศผ่านเครือข่ายออนไลน์ อย่างต่อเนื่อง	3.92	0.80	มาก	3.92	0.80	มาก
2	การนิเทศการปฏิบัติงานในระดับชั้นเรียน เดือนละ 1 ครั้ง	3.82	0.78	มาก	3.82	0.78	มาก
3	การนิเทศการปฏิบัติงานในระดับสถานศึกษา ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.32	0.60	มาก	4.32	0.60	มาก
4	การนิเทศฝึกอบรมระยะสั้น 1 วัน	3.95	0.84	มาก	3.95	0.84	มาก
5	การนิเทศฝึกอบรมระยะสั้น 2 วัน	3.69	0.83	มาก	3.69	0.83	มาก
6	การนิเทศฝึกอบรมระยะสั้น 3 วัน	3.69	0.83	มาก	3.69	0.83	มาก
7	การนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	4.10	0.72	มาก	4.10	0.72	มาก
8	การนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มเครือข่าย เดือนละ 1 ครั้ง	4.51	0.55	มากที่สุด	4.51	0.55	มากที่สุด
9	การนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.61	0.55	มากที่สุด	4.61	0.55	มากที่สุด
10	การนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับจังหวัด/ภาค/ประเทศ ปีละ 1 ครั้ง	3.80	0.91	มาก	3.80	0.91	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.04	0.74	มาก	4.04	0.74	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า โดยภาพรวม ด้านสภาพปัญหาทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในเขตพื้นที่การศึกษาและกลุ่มเครือข่ายที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.61 และ $\bar{X}$ = 4.51 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงถึงการนิเทศที่ได้รับการยอมรับในระดับสูงสุดจากผู้ตอบแบบสอบถาม ขณะที่การนิเทศที่จัดในระดับจังหวัด/ภาค/ประเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.80) แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการโดยรวม ค่าเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับสภาพปัญหา โดยการนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในเขตพื้นที่การศึกษาและกลุ่มเครือข่ายยังคงได้รับการยอมรับในระดับสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.61 และ $\bar{X}$ = 4.51) ขณะที่การนิเทศในระดับจังหวัด/ภาค/ประเทศยังคงมีค่าความต้องการต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.80) แต่ก็ยังคงมีความต้องการในระดับมาก

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

Citation : พรหมพร ศรีลัมพ์, ชนิดดา ภูหงษ์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิริณิขกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ

ต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ด้านผู้เรียน (Student)

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษยังขาดการสนับสนุนเฉพาะทาง เช่น สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับศักยภาพเฉพาะบุคคล ส่งผลให้ขาดทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้และพัฒนาการทางสังคมอารมณ์อย่างชัดเจน ปัญหาที่พบคือ นักเรียนบางกลุ่มขาดทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน เขียน และการสื่อสาร อีกทั้งขาดเครื่องมือและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม ครูยังไม่ได้รับการนิเทศที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นคือการฝึกอบรมครูในการออกแบบการสอนเฉพาะบุคคล การจัดหาเครื่องมือที่ปรับใช้ได้นักเรียนแต่ละคน และการนิเทศที่เน้นการพัฒนาศักยภาพเฉพาะบุคคล

ด้านสภาพแวดล้อม (Environment)

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนพิเศษ โดยเฉพาะในห้องเรียนที่ขาดการปรับปรุงด้านโครงสร้างและอุปกรณ์ที่เหมาะสม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หรือสื่อการเรียนรู้ ปัญหาคือโรงเรียนขาดพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ครูต้องการการนิเทศ ที่ช่วยในการออกแบบและจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ความต้องการรวมถึงการอบรมครูและผู้บริหารในการปรับปรุงพื้นที่การเรียนรู้ และการสนับสนุนจากภาครัฐในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้

ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ (Activity)

หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยยังคงใช้หลักสูตรเดียวกันกับนักเรียนทั่วไป ปัญหาคือกิจกรรมไม่สามารถปรับให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนได้ ครูต้องการหลักสูตรที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความสามารถของนักเรียน ความต้องการคือการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะ และกิจกรรมที่บูรณาการทั้งด้านวิชาการและสังคมเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน

ด้านเครื่องมือการเรียนรู้

โรงเรียนยังขาดเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น สื่อดิจิทัลหรืออุปกรณ์เฉพาะทาง ปัญหาคือการขาดเครื่องมือที่สามารถปรับใช้กับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ความต้องการสำคัญ ได้แก่ การฝึกอบรมครูในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการจัดหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่สามารถปรับแต่งให้เหมาะกับนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ

ด้านนโยบายการส่งเสริมระบบนิเวศการเรียนรู้

โรงเรียนยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปัญหาคือการขาดแนวทางและงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ ครูต้องการนโยบายที่ส่งเสริมการเรียนรวมและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ความต้องการจึงรวม ถึงการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณ และการนิเทศที่ส่งเสริมการประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions,

Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ครูจำนวนมากยังขาดทักษะและความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนหลายแห่งยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม ปัญหาคือการขาดแคลนเทคโนโลยีที่สามารถปรับใช้กับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ครูต้องการการอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสมและการสนับสนุนด้านเทคนิค ความต้องการคือการอบรมเชิงปฏิบัติและการนิเทศที่ช่วยในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านเครือข่ายความร่วมมือ

ยังขาดการประสานงานและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่ครอบคลุม และขาดการต่อยอดองค์ความรู้ ปัญหาคือการไม่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก ความต้องการคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของนักเรียนพิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ครูส่วนใหญ่ เป็นผู้สอนโดยตรง (67.19%) มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี (62.50%) และเชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ (79.69%) แต่ยังขาดสื่อการเรียนรู้เฉพาะทาง เทคนิคการสอนที่ตอบโจทย์นักเรียนที่มีความต้องการหลากหลาย และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนแออัดและขาดอุปกรณ์ช่วยสอน นอกจากนี้ ครูต้องการการนิเทศที่มุ่งพัฒนาทักษะการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) การสนับสนุนเครื่องมือดิจิทัล และการมีส่วนร่วมจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษเพื่อออกแบบการสอนที่สอดคล้องกับศักยภาพนักเรียน และผลการวิจัยการนิเทศเพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการการพัฒนาการนิเทศในระดับสูงในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านวัตถุประสงค์การนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด (4.70, SD = 0.52) เหตุผลหลักที่ผลการวิจัยเป็นไปในลักษณะนี้เพราะเนื่องจากการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในโรงเรียนเรียนรวมต้องการ “การนิเทศเชิงระบบ” ที่ครอบคลุมทุกมิติ ตั้งแต่ระดับครู สื่อ สภาพแวดล้อม จนถึงนโยบายและเทคโนโลยี โดยมีพื้นฐานจากแนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาระดับสากลที่เน้นการมีส่วนร่วม การยืดหยุ่น และการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman (1990) ที่ระบุว่าการนิเทศเชิงสร้างสรรค์และการโค้ชซึ่งสามารถพัฒนาศักยภาพครูผ่านกระบวนการสะท้อนในการปฏิบัติ (Reflective

Citation : พรหมพร ศรีลัมพ์, ชนิดดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิริณกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ

ต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษใน
โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม
ท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

Practice) และสนับสนุนการเรียนรู้เชิงสร้างองค์ความรู้ตามทฤษฎีของ Piaget (1977) และ Vygotsky (1978) ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพผ่านการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ (Zone of Proximal Development) นอกจากนี้ และการวิจัยในประเทศไทยของ สถิตย์พงษ์ แก้วบัวดี (2563) ที่เน้นการพัฒนารูปแบบการนิเทศเชิงระบบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูในโรงเรียนเรียนรวม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ผ่าน 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาทักษะการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) การปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น การจัดหาเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2007) เกี่ยวกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) และการนิเทศแบบออนไลน์ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลตามแนวคิดของ Robinson (2018) ทั้งนี้ ผลวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการการพัฒนารูปแบบการนิเทศเชิงระบบเพื่อสนับสนุนครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศในหลายมิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ใน 7 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) ด้านเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan: IEP) มีผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสอนเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธราภรณ์ นาคดี (2563) ที่พบว่าการนิเทศแบบโค้ชซึ่งสามารถเพิ่มทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูจากระดับปานกลาง (2.88) เป็นระดับดีมาก (4.26) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ชูเชิด (2564) ที่เน้นการปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรวมในโรงเรียนเครือข่ายคุณภาพการศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และงานวิจัยของ Fullan (2007) ที่เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวกผ่านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Flexible Curriculum and Pedagogy) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความหลากหลายของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา สุขสมบูรณ์ (2565) ที่พบว่าการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา สามารถเพิ่มศักยภาพการสอนได้ถึงระดับดีมาก (4.50) รวมถึงงานวิจัยของ Florian & Black-Hawkins (2011) ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Differentiated Instruction และการออกแบบหลักสูตรแบบ Universal Design for Learning (UDL) 4) ด้านการจัดหาเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย (Learning Tools & Technology Integration) ครูต้องการการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Robinson (2018) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศเชิงโค้ช (Coaching-Based Supervision) และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions,

Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

ระหว่างครูและนักเรียน 5) ด้านการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและการจัดสรรทรัพยากร (Clear Policy and Resource Allocation) ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดนโยบายการนิเทศที่ชัดเจนและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรพัฒนาระบบสนับสนุนครูด้วยนวัตกรรมและชุมชนการเรียนรู้ ควรมีการต่อยอดการใช้แอปพลิเคชัน SET Helper ด้วยการผสาน AI Coach เพื่อให้คำแนะนำการสอนแบบ Personalized สร้างระบบ Mentorship แบบทวิภาคี (ครูต้นแบบ-ครูใหม่) โดยใช้ Data Analytics วัดผลพัฒนาการรายบุคคล จัดตั้ง ชุมชนออนไลน์ (PLC) ที่เชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนนวัตกรรม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาควรออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่ม เช่น การใช้ Data-Driven Budgeting วิเคราะห์ความต้องการเฉพาะโรงเรียน เพื่อปรับห้องเรียนให้เป็น Inclusive Classroom เช่น ซอฟต์แวร์ฝึกทักษะการสื่อสารด้วย Speech Recognition และ Generative AI และการจัดทำ แนวทางการใช้งบประมาณร่วมกับภาคเอกชน

3. สถานศึกษาควรสร้างความยั่งยืนด้วยเครือข่ายความร่วมมือแบบมีส่วนร่วมจัดเวทีสมัชชาการศึกษา ที่ผสมผสานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อออกแบบนโยบายแบบ Bottom-Up สร้างฐานข้อมูลเครือข่ายพันธมิตรภายนอก เช่น มูลนิธิ สถาบันวิจัย AI บนแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อลดการพึ่งพารัฐ ใช้กลไก Social Listening ผ่านโซเชียลมีเดีย เพื่อรับ Feedback จากชุมชนและปรับปรุงงานนิเทศแบบ Agile

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิผลของการใช้ AI และ Data Analytics ในการปรับปรุงกระบวนการนิเทศวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อวัดผลลัพธ์ของการใช้ AI-Driven Dashboard ในการวางแผนนิเทศ ติดตามความคืบหน้า และประเมินผลแบบ Real-Time เพื่อวิเคราะห์ความแม่นยำของ Generative AI ในการให้คำแนะนำการสอนเฉพาะบุคคล (Personalized Coaching) และเปรียบเทียบกับรูปแบบนิเทศแบบเดิม

2.2 ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เช่น การยอมรับเทคโนโลยีของครู ทรัพยากรสนับสนุน และการออกแบบระบบที่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน

2.3 พัฒนาโมเดลความร่วมมือข้ามภาคส่วนเพื่อความยั่งยืน (Cross-Sector Collaboration Model) วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อออกแบบกลไกการทำงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ภาคเอกชน หน่วยงานรัฐ และชุมชน

Citation : พรรณพร ศรีลัมพ์, ชนิตดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิริณกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ

ต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการราย 5 ปี (พ.ศ. 2555–2559)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- ชูศักดิ์ จันทยานนท์, ณัฏพร ศุภสมุทร์, และคณะ. (2557). *คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงสร้างชีวิตสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ, และคณะ. (2546). *การจัดการเรียนรวมในโรงเรียนและการพัฒนาของครูเพื่อการเรียนรู้สูงสุดของนักเรียน*. สำนักงานและคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ตรัยรัตน์ พิทักษ์ธีรวงศ์. (2563). การนิเทศเพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนเรียนรวมจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม*, 13(3), 90–104.
- วงเดือน พันธุ์ยศ, สุวิมล ว่องวาณิช, & อรทัย มูลคำ. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนสำหรับครูในโรงเรียนเรียนรวม. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(3), 45–60.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2559). นวัตกรรมกับกระบวนการศึกษาศตวรรษที่ 21. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 7(2), 268–283. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yri/article/view/184931>
- สุภาพร ชินชัย. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ: กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Ainscow, M. (1995). *Understanding the development of inclusive schools*. Falmer.
- Bunch, G., & Finnegan, K. (2000). Values teachers find in inclusive education. In *International Special Education Congress 2000 Conference Proceedings*.
- Dyson, A., & Millward, A. (2000). *School and special need: Issues of innovation and inclusion*. Sage Publication Inc.
- Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. *British Educational Research Journal*, 37(5), 813–828.

Citation : Saralamba, P., Phuhongthong, C., Kornpuang, A., & Rattanasirinichakul, N. (2025). The Current Conditions, Problems, and needs of Inclusive Education Management that Influence the Instructional Supervision needs of Teachers Teaching Students with Special needs in Inclusive Schools Under the Phichit Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 193-210.
<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

- Foreman, P., & Dempsey, I. (1997). Trends in the educational placement of students with disabilities in NSW. *International Journal of Disability, Development and Education*, 44(3), 207–216.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change* (4th ed.). Teachers College Press.
- Glickman, C. D. (1990). *Supervision of instruction: A developmental approach*. Allyn and Bacon.
- Ivory, J. J., & McCollum, J. A. (1999). Effects of social and isolate toys on social play in an inclusive setting. *Journal of Special Education*, 13, 328–343.
- Keeves, P. J. (1988). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. Pergamon Press.
- Mitchell, D. (2001). Inclusive education for students with special needs. In *International handbook of education research in the Asia Pacific region* (pp. 203–215). Kluwer Academic Publishers.
- Piaget, J. (1977). *The development of thought: Equilibration of cognitive structures*. Viking Press.
- Robinson, V. (2018). *Reduce change to increase improvement*. Corwin Press.
- Sanrattana, U. (2010). An implementation of inclusive education. *International Journal of Education*, 33(2), 80–85.
- Sermasap, V. (2008). *A model for inclusive schools in Thailand* [Doctoral dissertation, University of Oregon].
- UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. World Conference on Special Needs Education: Access and Quality, Salamanca, Spain.
- Vibulpatanavong, K. (n.d.). Inclusive education in Thailand. *Atlantis Press*.
<https://www.atlantis-press.com/article/25889734.pdf>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Citation : พรณพร ศรีลัมพ์, ชนิตดา ภูหงส์ทอง, อนุชา กอนพวง, และ ณัฏฐ์ รัตนศิรินิชกุล. (2568). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ

ต้องการการจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อความต้องการการนิเทศการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษใน
โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม
ท้องถิ่น, 9(1), 193-210. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.13>

**สภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร**
**Local Public Health Administration Conditions Before and After Transferring
the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon
Provincial Administrative Organization**

พิศดาร แสนชาติ^{1*}, สัณญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง², ชาติชัย อุดมกิจมงคล³, และ ละมัย ร่มเย็น⁴
**Pissadarn Saenchat¹, Sanyasorn Swasthaisong², Chardchai Udomkijmongkol³, and
Lamai Romyen⁴**

¹⁻⁴สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Department of Public Administration, Sakon
Nakhon Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : pissadarn@snru.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.14

Received : March 31, 2025; Revised : April 21, 2025; Accepted : April 22, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร และ (2) เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ทำการศึกษาแบบเจาะจงจากประชากร คือ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครในปี 2566 จำนวน 144 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired Sample T- test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยภาพรวมการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการถ่ายโอนภารกิจอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 สภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ ประกอบด้วย (1) การบริหารโครงสร้างองค์กร (2) การบริหารงานบุคคล (3) การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ (4) การบริหารยา

Citation : Saenchat, P., Swasthaisong, S., Udomkijmongkol, S., & Romyen, L. (2025). Local Public Health

Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ (5) การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ (6) การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ และ (7) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารงาน, สาธารณสุขท้องถิ่น, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Abstract

This research aims to (1) compare the state of local public health administration before and after the mission transfer of Sub-district Health Promotion Hospitals to the Sakon Nakhon Provincial Administration, and (2) to study the expected condition of local public health administration after the transfer of the mission of the Sub-district Health Promotion Hospital to the Sakon Nakhon Provincial Administration Organization. It was a purposive study in population, 144 representatives of officers in Sub-district Health Promotion Hospitals under the Sakon Nakhon Provincial Administration Organization in 2023. Questionnaire was used to collect data. Quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, and Paired Sample T-test, and qualitative data were analyzed by content analysis.

The research results showed that: The state of local health administration before and after the mission transfer of Sub-district Health Promotion Hospitals to the Sakon Nakhon Provincial Administration was statistically significantly different at the level of .05. Overall, the local Public health administration after the mission transfer had a significantly higher average score than before the mission transfer at .05. The expected state of local health administration after the mission transfer include: (1) organizational structure management; (2) personnel management; (3) budget, finance, accounting, and supplies management; (4) administration of medicines, medical supplies and devices; (5) management of primary health care and provision of primary care services; (6) management of health service information; and (7) supervision, monitoring and evaluation.

Keywords : Administration, Local Public Health, Sub-District Health Promotion Hospital

บทนำ (Introduction)

ในปี พ.ศ. 2564 กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการถ่ายโอนสถานีนอนามัยให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนไว้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ก, 2565) โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง, ชาดิชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

ได้รับการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดโรค การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การรักษาพยาบาลอย่างง่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551) ให้มีการกำหนดให้โครงสร้างและอัตรากำลังของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างน้อยเป็นไปตามโครงสร้างและอัตรากำลังตามที่เคยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังตามความจำเป็นและเหมาะสมกับปริมาณงานให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น โดยการถ่ายโอนบุคลากรให้เป็นไปตามความสมัครใจ ซึ่งภายหลังการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องดำเนินการบริหารด้านโครงสร้างองค์กร การดำเนินการด้านงานบุคคล การดำเนินการด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชีการบริหารภารกิจด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ รวมถึงการกำกับ ติดตาม และประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 144 แห่ง จาก 168 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.71 และได้กำหนดขอบเขตการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารโครงสร้างองค์กร ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ ด้านการบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ ด้านการบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ ด้านการบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ และ ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565) แต่เนื่องจากการรับภารกิจการบริหารงานสาธารณสุขจากกระทรวงสาธารณสุขครั้งแรกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ประกอบกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพที่ถ่ายโอนมานั้นยังไม่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมองค์กรและการบริหารงานของราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นดังกล่าวก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจทั้งในด้านการบริหารโครงสร้างองค์กร การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งศึกษาสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใหแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร เพื่อจะได้นำไปประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. หลักการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเทศไทยได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดโรค การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การรักษาพยาบาลอย่างง่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่สอดคล้องกับกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 เพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถรับโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้โดยไม่ละเมิดกฎหมาย โดยกำหนดกิจกรรมบริหารในด้านโครงสร้างองค์กร ด้านงานบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านบริหารภารกิจสาธารณสุขมูลฐานและบริการปฐมภูมิ และด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล (อุดม ทุมไธสิต และคณะ, 2567) ซึ่งผลการติดตามสถานการณ์การถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2566 มีดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างองค์กร องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่รับการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกจังหวัดมีการจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) เรียบร้อยแล้ว แต่สมาชิกส่วนใหญ่ของ กสพ. ยังขาดความเข้าใจในความลึกซึ้งของระบบสุขภาพปฐมภูมิ ส่วนเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุขนั้นมีเพียงบางจังหวัดที่ดำเนินการ นอกจากนั้นยังมีการจัดตั้งกองสาธารณสุขในองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่รับการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกจังหวัดโดยมีการจัดโครงสร้างภายใน มีหัวหน้ากองและหัวหน้าฝ่ายครบแล้ว แต่ส่วนใหญ่ยังอยู่ในสถานะรักษาการและมีเพียงบางจังหวัดที่จัดทำกรอบคำสั่ง 3 ปี (อุดม ทุมไธสิต และคณะ, 2567)

1.2 ด้านงานบุคคล กระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหการจัดจ้างบุคลากรถ่ายโอนประเภทพนักงานกระทรวงสาธารณสุข (พกส.) ที่ระเบียบหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการสุขภาพยังไม่รองรับด้วยการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำบันทึกตกลงความร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอใช้ระเบียบหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบำรุงของสถานบริการในการจัดจ้าง พกส. โดยอนุโลม และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถจ้างและจัดสรรบุคลากรวิชาชีพที่ขาด

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง, ชชาติชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

แคลนและบุคลากรอื่น ๆ ให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนได้โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่ให้เกินร้อยละ 40 ของงบประมาณ (ศรวณีย์ อวนศรี และคณะ, 2567)

1.3 ด้านงบประมาณ ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า (1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับเงินงบประมาณต่าง ๆ เพิ่มเติมทำให้มีงบประมาณเพียงพอต่อการบริการประชาชน 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จัดสรรงบประมาณในการแก้ไขปัญหาบุคลากรขาดแคลนและจัดสรรเงินสวัสดิการให้แก่บุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ (3) ระบบการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความยืดหยุ่นคล่องตัว ทำให้การเบิกจ่ายเงินของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทำได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการแก้ไขปัญหาการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลผ่านหน่วยบริการประจำ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยอาศัยมติคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2565 ทำให้สามารถกำหนดกลไกการเงินที่หลากหลายรูปแบบภายใต้เงื่อนไขที่ตกลงในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้การบริหารจัดการงบประมาณมีความยืดหยุ่นพอสมควร และการได้รับงบ SML เพิ่มเติมทำให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีงบประมาณเพียงพอ ไม่มีผลกระทบต่อบริการประชาชน (ศรวณีย์ อวนศรี และคณะ, 2567)

1.4 ด้านบริหารภารกิจสาธารณสุขมูลฐานและบริการปฐมภูมิ องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการในเรื่อง การจัดทำแผนดำเนินงานให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสามารถให้บริการระบบสุขภาพแก่ประชาชนครอบคลุม 5 มิติบริการ การทำบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดให้บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสามารถประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการทำบันทึกข้อตกลงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อจัดหาผู้ประกอบการวิชาชีพต่าง ๆ แต่ก็ยังมีกิจกรรมที่ยังดำเนินการไม่เรียบร้อย ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การจัดตั้งระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานพยาบาลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการจัดสรรงบประมาณสมทบที่กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับพื้นที่ (อุดม ทุมโฆสิต และคณะ, 2567)

1.5 ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ่ายโอนได้ถูกกำหนดให้จัดบริการปฐมภูมิตามคู่มือการปฏิบัติงานของกระทรวงสาธารณสุขโดยอนุโลม ทั้งเรื่องการจัดบริการสุขภาพทุกกลุ่มวัย การให้บริการสุขภาพครอบคลุม 5 มิติ การบริการส่งต่อ โดยกระทรวงสาธารณสุขจะไม่มีหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลในนามของหน่วยงานต้นสังกัดดังเช่นแต่ก่อน แต่จะมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานและวิชาการ เช่น การจัดทำมาตรฐานและระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณสุข การจัดทำแนวทางการส่งการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในภาวะวิกฤต

Citation : Saenchat, P., Swasthaisong, S., Swasthaisong, S., Udomkijmongkol, S., & Romyen, L. (2025). Local Public Health

Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2025.14>

ฉุกเฉิน การจัดทำแนวทางการกำกับดูแลและประเมินผลดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น (ศรวณีย์ อวนศรี และคณะ, 2567)

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร กำหนดขอบเขตการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร โดยพิจารณาจากหลักการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดและบริบทงานในพื้นที่ จำนวน 7 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565)

2.1 การบริหารโครงสร้างองค์กร หมายถึง การจัดโครงสร้างกลุ่มงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโครงสร้างงานต่าง ๆ ในกลุ่มงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2.2 การบริหารงานบุคคล หมายถึง การกำหนดกรอบอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาสมรรถนะ การปฏิบัติหน้าที่ราชการและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่ง เงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ การโยกย้าย การเปลี่ยนแปลงสายงาน และการเกษียณอายุราชการ

2.3 การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ หมายถึง การบริหารเงินบำรุง เงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่อุดหนุนเฉพาะกิจเป็นงบประมาณอุดหนุนค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุนทั่วไปสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณสุขเป็นงบดำเนินงาน งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด งบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางและคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมอบหน้าที่และอำนาจอนุมัติใช้เงินบำรุงก่อสร้าง ก่อสร้าง การมอบหน้าที่และอำนาจให้ลงนามอนุมัติโครงการที่ต้องใช้เงินบำรุง ยกเว้นกรณีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การจัดซื้อ/จัดจ้าง การจัดทำทะเบียน/รายงานพัสดุและการขออนุมัติจำหน่ายพัสดุประจำปี

2.4 การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ หมายถึง การจัดสรรยา เวชภัณฑ์มีใช้ยา เครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์จากโรงพยาบาลแม่ข่าย การจัดหาเวชภัณฑ์อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ บัญชีรายการยาและเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การบริหารจัดการยาและใช้อย่างเหมาะสม การสำรองยาในปริมาณที่เหมาะสม คลังยา สถานที่จัดเก็บยาและเวชภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐาน การมียาและเวชภัณฑ์เพียงพอ การจัดทำบัญชีและควบคุมการเบิกจ่ายเวชภัณฑ์ และระบบควบคุมยาหมดอายุ

2.5 การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ หมายถึง การให้บริการระบบสุขภาพแก่ประชาชนครอบคลุม 5 มิติ ได้แก่ การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การส่งเสริมสุขภาพ การบำบัดและป้องกันควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม การบูรณาการโครงการและกิจกรรมตามแผนสุขภาพชุมชนของกองทุนหลักประกันสุขภาพ

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง, ชชาติชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2025.14>

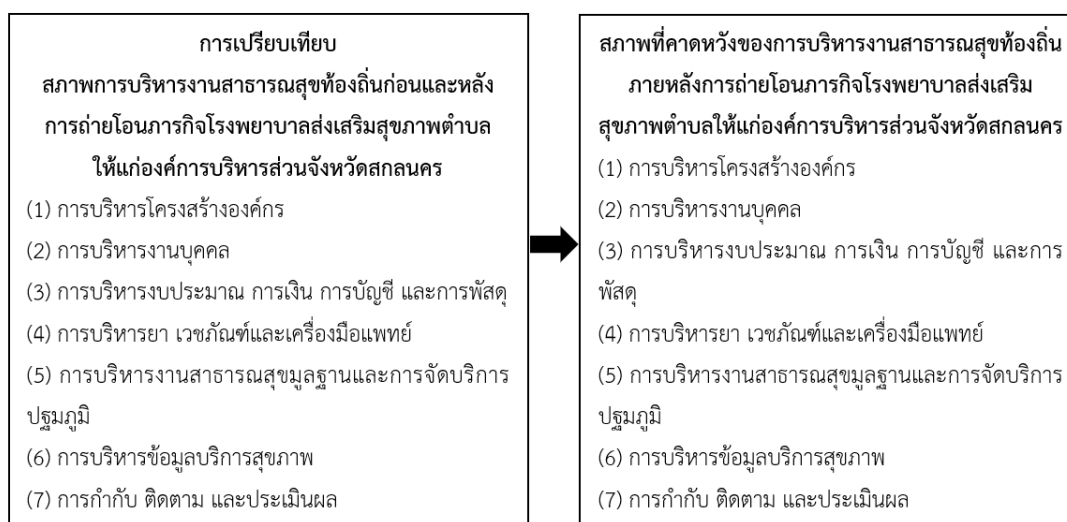
ในระดับพื้นที่ การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของหน่วยบริการปฐมภูมิ กลุ่มพื้นที่สุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และคณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข

2.6 การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ หมายถึง การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพ เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการให้บริการสุขภาพ JHCIS หรือ Hosxp pcu การส่งข้อมูลบริการสุขภาพ 43 แฟ้ม ไปยังระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) การใช้งานระบบ Cloud Server (GDCC Cloud) และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

2.7 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล หมายถึง การกำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดยคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่ประกอบด้วยหลายภาคส่วนเพื่อดำเนินการประเมินผลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และการรายงานผลการประเมินการปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการตรวจราชการแบบบูรณาการของจังหวัด และคณะอนุกรรมการบริหารการกักถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการวิจัยนี้ได้นำแนวคิดจากขอบเขตการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร 7 ด้านดังกล่าว มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยจะศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจ รวมทั้งศึกษาสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากร ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครในปี 2566 จำนวน 144 แห่ง ๆ ละ 1 คน รวม 144 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) เนื่องจากประชากรในการวิจัยมีจำนวนไม่มากนักและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้นจึงได้เลือกศึกษาแบบเจาะจงจากประชากรทั้งหมดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตเชิงเนื้อหา คือ การบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นมี 7 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารโครงสร้างองค์กร (2) การบริหารงานบุคคล (3) การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ (4) การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ (5) การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ (6) การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ และ (7) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

2.2 ขอบเขตเชิงพื้นที่ คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร 144 แห่ง

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (คำถามแบบเลือกตอบ) และเชิงคุณภาพ (คำถามปลายเปิด) ในชุดเดียวกัน โดยแบ่งเป็น 8 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 รหัสสถานพยาบาลและอำเภอที่ตั้งของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นการเติมคำในช่องว่าง ส่วนที่ 2 การบริหารโครงสร้างองค์กร เป็นแบบเลือกตอบ 31 ข้อ และคำถามปลายเปิด 3 ข้อ ส่วนที่ 3 การบริหารงานบุคคล เป็นแบบเลือกตอบ 32 ข้อ และคำถามปลายเปิด 3 ข้อ ส่วนที่ 4 การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ เป็นแบบเลือกตอบ 9 ข้อ และเป็นคำถามปลายเปิด 3 ข้อ ส่วนที่ 5 การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ เป็นแบบเลือกตอบ 10 ข้อ และคำถามปลายเปิด 3 ข้อ ส่วนที่ 6 การบริหารสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ เป็นแบบเลือกตอบ 9 ข้อ และคำถามปลายเปิด 3 ข้อ ส่วนที่ 7 การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ข้อ และคำถามปลายเปิด 3 ข้อ และส่วนที่ 8 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นแบบเลือกตอบ 5 ข้อ และคำถามปลายเปิด 3 ข้อ

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างประเด็นคำถามกับนิยามปฏิบัติการอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งค่า IOC ที่ยอมรับได้ว่ามีความเที่ยงตรงต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (พิสุทธา อารีราษฎร์, 2551) และนำแบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีลักษณะประชากรคล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบราค พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .891 และการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของเครื่องมืออยู่ระหว่าง .773 ถึง .965

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง, ชาติชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่ปรับรูปแบบเป็น google form โดยทำหนังสือส่งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร แล้วส่งสำเนาหนังสือและลิงก์ google form ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครทั้ง 144 แห่ง พร้อมนัดหมายกำหนดการส่งกลับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired Sample T- test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

7. การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครให้การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2566 COA NO. 058/2566 IEC NO. HE 66-043

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

ประเด็นการเปรียบเทียบ	ก่อนการถ่ายโอนภารกิจ		หลังการถ่ายโอนภารกิจ		t	P
	μ	σ	μ	σ		
1. การบริหารโครงสร้างองค์กร (30 คะแนน)	21.92	6.26	27.18	1.90	-10.07	.000*
2. การบริหารงานบุคคล (30 คะแนน)	25.81	6.31	29.07	5.35	-7.79	.000*
3. การบริหารงานด้านงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ (10 คะแนน)	8.49	1.89	10.69	1.75	-10.86	.000*
4. การบริหารงานด้านการบริหารยา เวชภัณฑ์ และเครื่องมือแพทย์ (10 คะแนน)	8.79	.53	9.58	.76	-14.46	.000*
5. การบริหารงานด้านสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ (10 คะแนน)	8.08	.83	8.42	.75	-4.07	.000*
6. การบริหารงานด้านข้อมูลบริการสุขภาพ (5 คะแนน)	3.91	.37	3.90	.35	.45	.656
7. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล (5 คะแนน)	4.73	.62	3.47	1.07	14.19	.000*
รวม (100 คะแนน)	81.72	10.97	92.31	7.17	-11.78	.000*

Citation : Saenchat, P., Swasthaisong, S., Swasthaisong, S., Udomkijmongkol, S., & Romyen, L. (2025). Local Public Health Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า คะแนนเฉลี่ยของภาพรวมการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจมีความแตกต่างจากก่อนการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสกลนครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 92.31 คะแนน ซึ่งสูงกว่าก่อนการถ่ายโอนภารกิจที่มีคะแนนเฉลี่ย 81.72 คะแนน เมื่อพิจารณาการบริหารรายด้านพบว่า มีการบริหารงาน 5 ด้านที่คะแนนเฉลี่ยภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจมีความแตกต่างจากก่อนการถ่ายโอนภารกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ประกอบด้วย (1) การบริหารโครงสร้างองค์กร ก่อนถ่ายโอนภารกิจ 21.92 คะแนน ภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจ 27.18 คะแนน (2) การบริหารงานบุคคล ก่อนการถ่ายโอนภารกิจ 25.81 คะแนน ภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจ 29.07 คะแนน (3) การบริหารงานงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ ก่อนถ่ายโอนภารกิจ 8.49 คะแนน ภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจ 10.69 คะแนน (4) การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ ก่อนการถ่ายโอนภารกิจ 8.79 คะแนน ภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจ 9.58 คะแนน และ (5) การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ ก่อนการถ่ายโอนภารกิจ 8.08 คะแนน ภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจ 8.42 คะแนน

ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยของการกำกับ ติดตาม และประเมินผลภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจมีคะแนนเฉลี่ยต่ำลง แตกต่างจากก่อนการถ่ายโอนภารกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ก่อนการถ่ายโอนภารกิจมี 4.73 คะแนน แต่ภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจมีเพียง 3.47 คะแนน ส่วนการบริหารข้อมูลบริการสุขภาพก่อนการถ่ายโอนภารกิจและภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการถ่ายโอนภารกิจมี 3.91 คะแนน และภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจมี 3.90 คะแนน ตามลำดับ

2. สภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ประเด็นการบริหารงานและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

ประเด็น	สภาพที่คาดหวัง
2.1 การบริหารโครงสร้างองค์กร	2.1.1 ผู้บังคับบัญชาสูงสุดคือนายกองการบริหารส่วนจังหวัด รองลงมาคือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขตามลำดับ 2.1.2 มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นหัวหน้าหน่วยงาน 2.1.3 ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีกลุ่มงานบริหารสาธารณสุข กลุ่มงานส่งเสริมป้องกันควบคุมโรค และกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัว
2.2 การบริหารงานบุคคล	2.2.1 อัตราเงินเดือนของบุคลากรต้องมีอัตราเท่าเดิมหรืออัตราที่สูงกว่าเดิม 2.2.2 ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง, ชาดิชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

	1) ผู้ดำรงตำแหน่งสายวิชาการมีความก้าวหน้าในระดับชำนาญการพิเศษถึงระดับเชี่ยวชาญและผู้ดำรงตำแหน่งสายงานทั่วไปมีความก้าวหน้าถึงระดับอาวุโสทุกตำแหน่ง 2) ผู้ที่มีคุณวุฒิตรงตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งมีโอกาสสอบคัดเลือกเพื่อเปลี่ยนสายงานเป็นตำแหน่งประเภทวิชาการในสังกัดเดิมได้ 3) นาระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเดิมที่กระทรวงสาธารณสุขมานับรวมเป็นระยะเวลาในการเลื่อน แต่งตั้ง และใช้ในการสอบคัดเลือกหรือการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้ 2.2.3 มีมาตรฐานในการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจนและโปร่งใส เน้นที่สมรรถนะของบุคลากร และมีแผนพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ชัดเจน 2.2.4 บุคลากรได้รับสิทธิและสวัสดิการตามกฎหมาย การโยกย้ายและการเปลี่ยนแปลงสายงานเป็นไปด้วยความโปร่งใส
2.3 การบริหาร งบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ	2.3.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับงบประมาณเพียงพอ ดังนี้ 1) เงินอุดหนุนทั่วไปสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณสุขเป็นงบดำเนินงาน 2) งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น 3) เงินจัดสรรจากหน่วยบริการประจำแม่ข่ายที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 4) เงินอุดหนุนเฉพาะกิจสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุขเป็นงบประมาณอุดหนุนค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง 2.3.2 ได้รับมอบหมายหน้าที่และอำนาจให้ดำเนินการเกี่ยวกับค่าบำรุงรักษาพยาบาลที่จัดเก็บเองสามารถอนุมัติใช้เงินบำรุงก่อนนี้ผู้กฟ้น และลงนามอนุมัติโครงการที่ต้องใช้เงินบำรุง ยกเว้นกรณีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล 2.3.3 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินการบัญชี
2.4 การบริหารยา เวชภัณฑ์และ เครื่องมือแพทย์	2.4.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับการจัดสรรยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยา รวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์จากโรงพยาบาลแม่ข่ายอย่างเพียงพอ 2.4.2 มีงบประมาณในการจัดหาเวชภัณฑ์อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอย่างเพียงพอ 2.4.3 มีการจัดทำบัญชีและควบคุมการเบิกจ่ายเวชภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐานและระเบียบและอยู่ภายใต้บัญชียาและเวชภัณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารยาและเวชภัณฑ์ระดับจังหวัดกำหนด 2.4.4 มีการบริหารจัดการยาและใช้ยาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้ส่งใช้ยา มีการสำรองยาในปริมาณที่เหมาะสม มียาและเวชภัณฑ์เพียงพอไม่มียาขาดชั่วคราว 2.4.5 มีการจัดเก็บยาและเวชภัณฑ์ในคลังยาหรือสถานที่ที่เหมาะสม ปลอดภัย และมีมาตรฐาน 2.4.6 มีระบบควบคุมยาหมดอายุหรือเสื่อมสภาพก่อนวันหมดอายุ

Citation : Saenchat, P., Swasthaisong, S., Swasthaisong, S., Udomkijmongkol, S., & Romyen, L. (2025). Local Public Health

Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	สภาพที่คาดหวัง
2.5 การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ	2.5.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีหน้าที่และอำนาจในการจัดให้บริการระบบสุขภาพแก่ประชาชนครอบคลุม 5 มิติ คือ การป้องกันและบำบัดโรค การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การรักษาพยาบาลอย่างง่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ และการคุ้มครองผู้บริโภค 2.5.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ 2.5.3 มีกลุ่มพื้นที่สุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบประสานงานและกำกับดูแลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และมีคณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุขรับผิดชอบดูแลและกำกับการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2.5.4 มีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของหน่วยบริการปฐมภูมิตามคู่มือคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพปฐมภูมิกระทรวงสาธารณสุข 2.5.5 การปฏิบัติหน้าที่บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน และกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง 2.5.5 มีการบูรณาการโครงการและกิจกรรมตามแผนสุขภาพชุมชนของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่/ตำบลในสังกัดเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
2.6 การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ	2.6.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการใช้งานระบบ Cloud Server (GDCC Cloud) มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการให้บริการสุขภาพ JHCIS หรือ Hosxp pcu ที่เคยใช้งานในอดีตจนถึงปัจจุบัน 2.6.2 มีบุคลากรผู้รับผิดชอบในการจัดทำและส่งข้อมูลบริการสุขภาพ 43 แฟ้ม ไปยังระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) เป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 2.6.3 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดำเนินการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) อย่างเคร่งครัด
2.7 การกำกับติดตาม และประเมินผล	2.7.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ชัดเจน 2.7.2 มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะทำงานที่ประกอบด้วยหลายภาคส่วนในการประเมินผลตามคู่มือการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และแจ้งให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลรับทราบแนวทางการกำกับดูแลและประเมินผล 2.7.3 มีการได้รับการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานแบบเสริมพลังและการรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามแนวทางและคู่มือที่หน่วยงานกำหนด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง, ชาติชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาพรวมการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการถ่ายโอนภารกิจอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายด้าน พบว่า การบริหารโครงสร้างองค์กร การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ การบริหารยาเวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ และการบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดการบริการปฐมภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการถ่ายโอนภารกิจ แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีศักยภาพและความพร้อมในการรับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีนโยบายดำเนินการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อขับเคลื่อนภารกิจด้านสาธารณสุขตามแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้กำหนดโครงสร้างให้มีกองสาธารณสุขเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ และได้ดำเนินการด้านสิทธิและสวัสดิการของข้าราชการที่ถ่ายโอนต้องไม่ต่ำกว่าเดิม (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร, 2564) ทั้งนี้อาจพัฒนาการให้บริการรักษาพยาบาลในระดับที่สูงขึ้นได้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2553) ประกอบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครสามารถดำเนินการตามบันทึกตกลงความร่วมมือที่ได้ทำไว้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครในการพัฒนาด้านบุคลากร ด้านการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ด้านวิชาการ ด้านข้อมูลบริการสุขภาพ และด้านระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565) ให้เป็นไปตามมีอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดมีการรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566) และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดประจักษ์ (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) สอดคล้องผลการประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินการด้านโครงสร้างองค์กร การจัดการบุคคล การจัดการด้านงบประมาณและการบัญชี การจัดการด้านสาธารณสุขมูลฐาน และการจัดการติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่รับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ที่พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานที่รับผิดชอบโดยตรงสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย (อุดม ทุมโฆสิต และคณะ, 2567)

สำหรับคะแนนเฉลี่ยของการกำกับ ติดตาม และประเมินผลที่ต่ำลงนั้น แสดงให้เห็นว่าในระยะเปลี่ยนผ่านนี้ยังไม่สามารถจัดระบบการกำกับติดตามและประเมินผลที่ลงตัว อาจเป็นเพราะความไม่ชัดเจน

ในบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ก่อนการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพให้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ภารกิจดังกล่าวเป็นของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ (คปสอ.) แต่ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจได้กำหนดให้คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) เป็นผู้มีหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และประเมินผลการปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) แต่การสรรหาคณะกรรมการ สุขภาพระดับพื้นที่ยังไม่เรียบร้อย และถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่แล้ว แต่ คณะกรรมการส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในความลึกซึ้งของระบบสุขภาพปฐมภูมิ (อุดม ทุมโฆสิต และคณะ , 2567) จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถทำการประเมินผลการปฏิบัติได้ครบถ้วน

ส่วนในการบริหารข้อมูลบริการสุขภาพก่อนการถ่ายโอนภารกิจและภายหลังการถ่ายโอนภารกิจที่ คณะแผนเผชิญไม่มีความแตกต่างกันนั้น เป็นเพราะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังคงใช้ระบบการบริหาร ข้อมูลสุขภาพแบบเดิมที่เคยใช้เมื่อครั้งยังสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) แตกต่างจากผลการประเมินความก้าวหน้าในการ ดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหลังได้รับการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่พบว่า มี องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพียงบางแห่งเท่านั้นที่ดำเนินงานในเรื่องการจัดวางระบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับ พื้นที่ (อุดม ทุมโฆสิต และคณะ, 2567) และแตกต่างจากผลการศึกษาผลกระทบการถ่ายโอนภารกิจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังขาด การเชื่อมโยงข้อมูลสาธารณสุขกับกระทรวงสาธารณสุข (ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ และคณะ, 2567)

2. สภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

2.1 โครงสร้างองค์กรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายหลังการถ่ายโอนภารกิจมีความ ชัดเจนว่าก่อนการถ่ายโอน มีการจัดกลุ่มงานอย่างเป็นกิจจะลักษณะเพิ่มขึ้น มีผู้ปฏิบัติงานตำแหน่ง ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี และเจ้าพนักงานธุรการเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จำนวนบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก็ยังไม่ครบตามกรอบอัตราที่กำหนดไว้ บุคลากร บางส่วนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านระเบียบและกฎหมาย รวมทั้งการจัดโครงสร้างบริหาร การ บังคับบัญชา และการจัดระบบสื่อสารยังไม่มี ความชัดเจนและครอบคลุมในการปฏิบัติงาน (บัวบุญ อุดม ทรัพย์ และผดุงรัตน์ พลไชยมาตย์, 2565) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือกลุ่มพนักงานกระทรวงสาธารณสุขที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่ระเบียบและแนวทางของในการจัดจ้าง (สมธนิ์ก โชติช่วงฉัตรชัย และคณะ, 2565 ; อติญาณ์ ศรีเกษตรริน และคณะ, 2566) ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหาด้วยการให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอใช้ระเบียบหลักเกณฑ์ว่าด้วย เงินบำรุงของสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อจัดจ้างพนักงานกระทรวงสาธารณสุขไปก่อนโดย อนุโลม (ศรวณีย์ อวนศรี และคณะ, 2567) ทั้งนี้จำเป็นต้องปรับปรุงระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการ

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สันญาพรรณ สวัสดิ์ไธสง, ขาดิชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการ บริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

จัดจ้างบุคลากรประเภทดังกล่าวอย่างชัดเจน (สมรณีโก โชติช่วงฉัตรชัย และคณะ, 2565) และยังมีการกำหนดให้นักวิชาการสาธารณสุข และพยาบาลวิชาชีพสามารถดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้ (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) นอกจากนี้ยังมีปัญหาการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนการถ่ายโอนที่ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวในการทำงานร่วมกันของทั้งสองฝ่ายด้วย (จรรยาพร ศรีศัลลักษณ์, 2560)

2.2 ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานบุคคลเป็นอย่างยิ่ง จึงมีการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้งในเรื่องความก้าวหน้าในตำแหน่ง การเปิดโอกาสให้สอบคัดเลือกเพื่อเปลี่ยนสายงาน การปรับอัตราเงินเดือนที่สูงขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม การนำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเดิมมานับรวมเป็นระยะเวลาในการเลื่อนและแต่งตั้ง รวมถึงใช้ในการสอบคัดเลือกหรือการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น หน่วยงานต้นสังกัดได้เน้นที่สมรรถนะของบุคลากรเป็นหลักและมีมาตรฐานในการบริหารงานบุคคลของที่ชัดเจนและโปร่งใส มีแผนพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ชัดเจน บุคลากรได้รับสิทธิและสวัสดิการตามกฎหมาย รวมทั้งการโยกย้ายและการเปลี่ยนแปลงสายงานเป็นไปด้วยความโปร่งใส ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) สอดคล้องกับหลักการถ่ายโอนภารกิจที่ยึดหลัก “ภารกิจไป งบประมาณไป ตำแหน่งไป บุคลากรสมัครใจ” โดยสิทธิประโยชน์และความก้าวหน้าของบุคลากรถ่ายโอนจะต้องได้รับไม่ต่ำกว่าเดิม ทั้งตำแหน่ง เงินเดือน และการคงระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเดิมที่กระทรวงสาธารณสุขมานับต่อเนื่องได้ (สมรณีโก โชติช่วงฉัตรชัย และคณะ, 2565) และเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งทั่วไปและประเภทวิชาการให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น พ.ศ. 2561 ทำให้ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและความเหมาะสม สามารถยื่นขอรับการประเมินเพื่อการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้ (อัครเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และคณะ, 2564)

2.3 ในสภาพที่คาดหวังเรื่องการบริหารงบประมาณ การเงิน บัญชี และการพัสดุ ที่เสนอว่าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรได้รับเงินอุดหนุนทั่วไป งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เงินจากหน่วยบริการประจำแม่ข่ายที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุขสิ่งก่อสร้าง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับค่าบำรุงรักษาพยาบาลที่จัดเก็บเอง ให้สามารถอนุมัติใช้เงินบำรุงก่อสร้างให้ลง

Citation : Saenchat, P., Swasthaisong, S., Swasthaisong, S., Udomkijmongkol, S., & Romyen, L. (2025). Local Public Health

Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

นามอนุมัติโครงการที่ต้องใช้เงินบำรุงยกเว้นกรณีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และควรมีบุคลากรตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินการบัญชีปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครกำลังดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564 ; กระทรวงมหาดไทย, 2565; สภาองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย, 2565; สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2565; สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ข., 2565; สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ค., 2565) ที่กำหนดให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีแหล่งรายได้จากหลายแหล่ง ทั้งจากหน่วยบริการประจำของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจซึ่งเป็นค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุนทั่วไปที่สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณสุขเป็นงบดำเนินงาน (เงินบำรุง) งบประมาณที่สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมถึงกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและสามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงทีมากขึ้น (สมธนิ์ โขติช่วงฉัตรชัย และคณะ, 2565) ซึ่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณโดยการโอนงบประมาณโดยตรง (ไพโรจน์ พรหมพันธุ์ และคณะ, 2567) แต่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครยังไม่สามารถดำเนินงานได้จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ การรับการจัดสรรเงินจากหน่วยบริการประจำแม่ข่ายที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการรับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสาธารณสุข เป็นงบประมาณอุดหนุนค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้เงินสนับสนุนที่เป็นงบบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจากโรงพยาบาลแม่ข่ายเครือข่ายหน่วยคู่สัญญาของบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (ธีรเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และคณะ, 2564)

2.4 จากผลการวิจัยที่พบว่าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีความคาดหวังว่าจะได้รับการจัดสรรยาและเวชภัณฑ์มีไข้ยา รวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์จากโรงพยาบาลแม่ข่ายอย่างเพียงพอ ได้รับงบประมาณในการจัดหาเวชภัณฑ์อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอย่างเพียงพอ มีการจัดทำบัญชีและควบคุมการเบิกจ่ายเวชภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐานและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยบัญชีรายการยาและเวชภัณฑ์อยู่ภายใต้บัญชียาและเวชภัณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารยาและเวชภัณฑ์ระดับจังหวัดกำหนด มีการบริหารจัดการยาและใช้ยาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้ส่งไข้ยา มีการสำรองยาในปริมาณที่เหมาะสม มียาและเวชภัณฑ์เพียงพอไม่มียาขาดชั่วคราว คลังยาหรือสถานที่จัดเก็บยาและ

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง, ชชาติชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

เวชภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐานและมีการจัดเก็บอย่างเหมาะสมและปลอดภัย รวมทั้งต้องการให้มีระบบควบคุมยาหมดอายุหรือเสื่อมสภาพก่อนวันหมดอายุนั้น ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่ในคู่มือการถ่ายโอนภารกิจ ปี 2564 ไม่ได้กำหนดขั้นตอนหรือแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายไว้อย่างชัดเจน (ศรวณีย์ อวนศรี และคณะ, 2567) ยังไม่มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ่ายโอน จึงทำให้เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ(CUP) ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการจัดสรรยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาให้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อัชกรณ วังศ์ปรีดี และคณะ, 2566) ส่งผลให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครเกิดปัญหาในการบริหารจัดการหลายประการ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) ทั้งปัญหาในการประสานงาน ระเบียบและกฎหมาย การจัดโครงสร้างบริหาร สายการบังคับบัญชา และการจัดระบบสื่อสาร ซึ่งคล้ายคลึงกับปัญหาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (บัวบุญ อุดมทรัพย์ และ ผดุงเดช พลไชยมาตย์, 2565) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครจึงได้ทำบันทึกตกลงความร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครให้การบริหารยาและเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลผ่านโรงพยาบาลแม่ข่ายเหมือนดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาก่อน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) ในขณะที่ยังคงการบริหารส่วนจังหวัดบางแห่งได้กำหนดการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายด้วยตนเอง (ศรวณีย์ อวนศรี และคณะ, 2567)

2.5 ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจแล้ว การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้รับการปฏิบัติให้ดีขึ้นเป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การจัดให้บริการระบบสุขภาพแก่ประชาชนครอบคลุม 5 มิติ การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ มีกลุ่มพื้นที่สุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบประสานงานและกำกับดูแลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และมีคณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุขรับผิดชอบดูแลและกำกับกำกับการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครได้ทำบันทึกตกลงความร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครในการจัดบริการปฐมภูมิและงานสาธารณสุขมูลฐานให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุดตามเจตนารมณ์ของการถ่ายโอนภารกิจ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2565) ประกอบกับวัฒนธรรมองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลที่มุ่งเน้นการทำงานที่เข้าถึงประชาชนอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับลักษณะงานสาธารณสุขมูลฐานและการบริการสุขภาพปฐมภูมิ จึงทำให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีและสามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สมรณิก โชติช่วงฉัตรชัย และคณะ, 2565) แต่ในทางตรงข้ามโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกลับมีผลการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของหน่วยบริการปฐมภูมิที่ลดลง

Citation : Saenchat, P., Swasthaisong, S., Swasthaisong, S., Udomkijmongkol, S., & Romyen, L. (2025). Local Public Health

Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

เนื่องจากยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ราชการบริหารส่วนกลางกำหนด จึงทำให้เกิดข้อกั้งวลเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องและการรักษามาตรฐานการจัดบริการสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิและการจัดบริการในเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (อัครณัฐ วงศ์ปรีดี และคณะ, 2566) นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานที่คงสภาพเดิม 3 เรื่อง ได้แก่ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสกลนครเป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของบุคลากรในสังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การปฏิบัติหน้าที่ราชการของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน และกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการบูรณาการโครงการและกิจกรรมตามแผนสุขภาพชุมชนของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่/ตำบล เป็นไปตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

2.6 ในด้านการบริหารข้อมูลบริการสุขภาพนั้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครยังคงใช้ระบบเดิมที่เคยใช้เมื่อครั้งที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพและมีข้อตกลงที่ชัดเจนร่วมกันระหว่างสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครและองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครให้ถือปฏิบัติ ซึ่งทำให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการใช้งานระบบ Cloud Server (GDCC Cloud) และมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) ได้ดีขึ้น ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีและองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรีที่ใช้ระบบฐานข้อมูลสุขภาพ PCC on Cloud ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีการเตรียมความพร้อมระบบฐานข้อมูลสุขภาพและฝึกอบรมบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก่อนการถ่ายโอนภารกิจ (อัครณัฐ สุทธิพงษ์ประชา และคณะ, 2565) ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองยืนยันให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในสังกัดดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบ e-claim ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและใช้ระบบบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข (อัครณัฐ วงศ์ปรีดี และคณะ, 2566) แต่ในอีกส่วนหนึ่งพบว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครกลับมีผลการปฏิบัติงานลดลงในเรื่องการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพให้เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการให้บริการสุขภาพ JHCIS หรือ Hosxp pcu และเรื่องการส่งข้อมูลบริการสุขภาพ 43 แฟ้ม ไปยังระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) เป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เนื่องจากไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนในการให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องส่งรายงานดังกล่าว รวมทั้งผู้ปฏิบัติเห็นว่าข้อมูลบางรายการมีความซ้ำซ้อนและไม่มีความจำเป็นต้องงานบริการสุขภาพประชาชน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องทบทวนและปรับปรุงการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชันสำหรับให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใช้บันทึกข้อมูลการ

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง, ชาตชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

บริการสุขภาพ รายงานผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัด ประสานงาน และติดต่อสื่อสาร ลดความยุ่งยากซ้ำซ้อน ในการบันทึกและนำส่งข้อมูล (พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และคณะ, 2566)

2.7 ในประเด็นการกำกับ ติดตาม และประเมินผล นั้นได้มีแนวทางและข้อกำหนดให้ คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่กำกับดูแลและประเมินผล การปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยให้สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ หรือคณะทำงานที่ประกอบด้วยหลายภาคส่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม แล้วรายงานผลการประเมิน การปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการ ตรวจราชการแบบบูรณาการของจังหวัด และคณะกรรมการบริหารภารกิจถ่ายโอนด้านสาธารณสุขให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, 2564) แต่ในพื้นที่จังหวัดสกลนครยังไม่มี การตั้งคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้คณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ (คปสอ.) เป็นผู้ทำ หน้าที่กำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเช่นเดิม ซึ่งก็ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่เพราะอยู่ต่างสังกัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจึงไม่ได้รับทราบแนว ทางการกำกับดูแลและประเมินผลตามคู่มือการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ยังไม่ได้รับ การกำกับ ติดตามและประเมินผลงาน ไม่มีการรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามแนวทาง และคู่มือที่หน่วยงานกำหนด อย่างไรก็ตามทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครและสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสกลนครได้มีความพยายามร่วมกันในการจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดให้ได้ โดยในระหว่างนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจที่ประกอบด้วยหลายภาคส่วน เพื่อดำเนินการประเมินผลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2566) ซึ่งสถานการณ์นี้ก็เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ในจังหวัดระยองที่มีการถ่ายโอนภารกิจเช่นกัน โดยผู้มีส่วนได้เสียใน ระบบสุขภาพปทุมภูมิมิมีข้อกังวลเกี่ยวกับความเหมาะสมเพียงพอของขอบเขตอำนาจหน้าที่ องค์ประกอบ และความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (อัชกรณ วังศ์ปรีดี และคณะ, 2566)

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

สภาพการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครมีความแตกต่างจากก่อนการถ่ายโอนภารกิจ โดยมีค่าคะแนน เฉลี่ยที่สูงกว่า และมีสภาพที่คาดหวัง 7 ด้าน ประกอบด้วย

1. การบริหารโครงสร้างองค์กร แบ่งเป็น (1) สายบังคับบัญชามีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด รองลงมาคือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้อำนวยการกองสาธารณสุข

ตามลำดับ (2) มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นหัวหน้าหน่วยงาน และ (3) การบริหารงานภายในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแบ่งเป็น 3 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานบริหารสาธารณสุข กลุ่มงานส่งเสริม ป้องกัน ควบคุมโรค และกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัว

2. การบริหารงานบุคคล แบ่งเป็น (1) การกำหนดอัตราเงินเดือน (2) ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ (3) มาตรฐานการบริหารงานบุคคล และ (4) สิทธิสวัสดิการ การโยกย้ายและการเปลี่ยนแปลงสายงาน

3. การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ แบ่งเป็น (1) การได้รับงบประมาณที่เพียงพอ (2) การมอบหมายหน้าที่และอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับเงินบำรุง และ (3) มีบุคลากรตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินการบัญชี

4. การบริหารยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ แบ่งเป็น (1) การรับการจัดสรรยา เวชภัณฑ์มีใช้ยา เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ (2) การจัดหาเวชภัณฑ์อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิง (3) การจัดทำบัญชีและควบคุมการเบิกจ่ายเวชภัณฑ์ (4) มีการบริหารจัดการยา การใช้ยา และการสำรองยา และ (5) มาตรฐานคลังยา สถานที่จัดเก็บยาและเวชภัณฑ์ (6) ระบบควบคุมยาหมดอายุหรือเสื่อมสภาพ

5. การบริหารงานสาธารณสุขมูลฐานและการจัดบริการปฐมภูมิ แบ่งเป็น (1) อำนาจหน้าที่การให้บริการระบบสุขภาพ (2) การขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ (3) กลุ่มพื้นที่สุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะกรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข (4) การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของหน่วยบริการปฐมภูมิ (5) การควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม และการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพ และ (6) การบูรณาการโครงการและกิจกรรมตามแผนของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่

6. การบริหารข้อมูลบริการสุขภาพ แบ่งเป็น (1) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพ (2) การส่งข้อมูลบริการสุขภาพ และ (3) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

7. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล แบ่งเป็น (1) คณะกรรมการกำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติราชการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (2) คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะทำงาน และ (3) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง, ชาติชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

สภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 สภาพที่คาดหวังของการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นภายหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนครและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครควรพิจารณา ร่วมกันถึงแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ควรให้ความสำคัญต่อการสรรหาคณะกรรมการคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ที่เข้าใจงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอย่างแท้จริง รวมทั้งทำการสรรหาคณะ กรรมการบริหารสถานบริการสาธารณสุข และคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะทำงานที่มาจากหลาย ภาคส่วนเพื่อการกำกับ ติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

Citation : Saenchat, P., Swasthaisong, S., Udomkijmongkol, S., & Romyen, L. (2025). Local Public Health Administration Conditions Before and After Transferring the Mission of Sub-District Health Promotion Hospitals to Sakon Nakhon Provincial Administrative Organization. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดคือ มุ่งศึกษาการบริหารงานสาธารณสุขท้องถิ่นตามแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และบันทึกตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดสกลนครในด้านการสาธารณสุขมูลฐานและบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิเฉพาะใน 7 ด้าน จึงทำให้ขาดข้อมูลสำคัญในอีกหลายมิติ อาทิ การมีส่วนร่วมของประชาชน และความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาในมิติที่ขาดไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.
- กระทรวงมหาดไทย. (2565). *ซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.
- คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2551). *แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2)*.
- คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). *แนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานเฝ้าระวังและเฝ้าระวังโรค 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด*.
- จรรยาพร ศรีศัลลักษณ์. (2560). *สรุปบทเรียนการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกสารประกอบการประชุมผู้บริหารระดับสูงกระทรวงสาธารณสุข ครั้งที่ 36 ปี 2560. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข*.
- ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, M. Ramesh, วิทยา โชคเศรษฐกิจ, ภาควัฒน์ ภูริพงษ์ธนวัต, อุกฤษณ์ กฤตยโสภณ, ณฐนภ ศรัทธาธรรม, และเยาว์วัลยา อ่อนโพธิ์ทอง. (2564). *การสังเคราะห์ข้อเสนอและออกแบบเชิงนโยบายการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด*. สไมล์ก๊อปปี.
- ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, โกเมนทร์ ทิวทอง, อนุวัตร แก้วเชียงขวาง, ทองดี มุ่งดี, บัณฑิต ตั้งเจริญดี, และ ภัทร์จิรสม ธัมเมรัตน์. (2565). *โครงการพัฒนาตัวแบบระบบสุขภาพปฐมภูมิขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดและแนวทางการขับเคลื่อนการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีและองค์กรบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง, ชาดิชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

- บัวบุญ อุดมทรัพย์, และผดุงชัย พลไชยมาตย์. (2565). ผลการพัฒนารูปแบบประสานงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กรณีถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น*, 30(2), 131-143.
- พิสุทธิ อาธิราชบุรี. (2551). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา*. อภิชาติการพิมพ์.
- พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์, ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, ศิริศักดิ์ เหล่าจันทาม, กฤษวรรธน์ โล่ห์ชรินทร์, และปานปั้น รongหานาม. (2566). การขับเคลื่อนการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิขององค์การบริหารส่วนจังหวัด: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (ข้อเสนอเชิงนโยบาย). สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ไพโรจน์ พรหมพันธุ์, ทิพย์รัตน์ สิงห์ทอง, ธีระวุธ ธรรมกุล, และ พรศักดิ์ อยู่เจริญ. (2567). ผลกระทบการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อระบบการบริหารจัดการด้านการป้องกันควบคุมโรคของประเทศไทย. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น*, 31(2), 1-16.
- ศรวณีย์ อวนศรี, กมลพัฒน์ มากแจ้ง, สมธนิ์ โชติช่วงฉัตรชัย, ศศิวิมล อ่อนทอง, นิพนธ์ ปาณะพงศ์, และ ธนินทร์ พัฒนศิริ. (2567). การถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย: ความก้าวหน้าและความท้าทาย. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*, 18(3), 314-330.
- สมธนิ์ โชติช่วงฉัตรชัย, กมลพัฒน์ มากแจ้ง, ศรวณีย์ อวนศรี, วิมลรัตน์ ถนอมศรีเดชชัย, ธนินทร์ พัฒนศิริ, ศักดิษฐ์ อิทธิพิสิฐ, วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, และวลัยพร พัทธนฤมล. (2565). *กลไกการประมวลสถานการณ์และการสนับสนุนงานวิชาการนโยบายและระบบสุขภาพ: กรณีการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด*. มูลนิธิเพื่อการพัฒนา นโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ.
- สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย. (2565). *แนวทางการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อตกลงการจัดสรรเงินจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อสนับสนุนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่ถ่ายโอน*.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ก. (2565). *แนวทางการบริหารการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด*.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ข. (2565). *การมอบอำนาจในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด*.

- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ค. (2565). การจัดทำแผนและการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติให้กับสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ถ่ายโอนไป
องค์การบริหารส่วนจังหวัด.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การถ่ายโอนภารกิจ
สาธารณสุขให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร. (2565). บันทึกถกแถลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดสกลนครในด้านการสาธารณสุขมูลฐานและบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร. (2566). สรุปผลการติดตามการบริการสุขภาพปฐมภูมิภายหลังการ
ถ่ายโอนสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2565). ข้อตกลงการจัดสรรเงินระหว่างหน่วยบริการประจำกับ
หน่วยบริการปฐมภูมิถ่ายโอนจากกระทรวงสาธารณสุขไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาม
กฎหมายกระจายอำนาจฯ ปีงบประมาณ 2566.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. (2564). ญัตติ เรื่อง ขอแถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
สกลนครเพื่อรับทราบการขอรับถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินท
ราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.
- อัครณัฐ วงศ์ปรีดี, อัครณัฐ สุทธิพงษ์ประชา, และกิตติพงษ์ เกิดฤทธิ์. (2566). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
การพัฒนาตัวแบบระบบสุขภาพปฐมภูมิขององค์การบริหารส่วนจังหวัด: กรณีศึกษาองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดระยอง. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- อดิยาณ์ ศรีเกษตริน, ดารารวรรณ ร่องเมือง, รุ่งนภา จันทรา, ณวิวรรณ ศรีดาวเรือง, อังสินี กันสุขเจริญ, วร
วุฒิ แสงทอง, อินทิรา สุขรุ่งเรือง, สุชาดา นิมวัฒนากุล, และฐิตารีย์ เชื้อพราหมณ์. (2566). สิทธิ
ประโยชน์ สวัสดิการ และความก้าวหน้าของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- อุดม ทุมไธส, ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, วรพิตย์ มีมาก, วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, นิธินันท์ ธรรมาภรณ์, จันทรา
นุช มหากาญจนะ, หลี เหมินเหลียง, ประยงค์ เต็มขวาลา, รติพร ถึงฝั่ง, ภาวิณี ช่วยประคอง, สุรัชย์
พรหมพันธุ์, กรณ์ หุะนันท์, วิทยา โชคเศรษฐกิจ, สมศักดิ์ จังตระกูล, อลงกต สารกาล, จิรวัฒน์ ศรี
เรือง, และ สุพัฒน์จิตร ลาตบัวขาว. (2567). การวิจัยประเมินผลนโยบายการถ่ายโอนโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสู่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนที่ 1 ความก้าวหน้าในการดำเนินการของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด หลังได้รับการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Citation : พิศดาร แสนชาติ, สัญญาธรรมณ์ สวัสดิ์ไธสง, ชาติชัย อุดมกิจมงคล, และ ละมัย ร่มเย็น. (2568). สภาพการบริหารงานสาธารณสุข

ท้องถิ่นก่อนและหลังการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วารสารการ
บริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 211-234. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.14>

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงาน
ของโรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
Causal Factors Affecting Competitive Advantage and Business Performance
of Industrial Factories in the Northeastern Region of Thailand.

อรอมล หล้าสกุล^{1*}, และ วิชิต อุ๋อัน²
Onamon Lhasakul^{1*}, and Vichit U-on²

¹⁻²วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม; Graduate College of Management Sripatum
University Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Onamon.lh@spu.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.15

Received : April 9, 2025; Revised : April 9, 2025; Accepted : April 25, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุ ได้แก่ ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (IC) การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ (SSCM) และความคล่องตัวขององค์กร (OA) ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) และผลการดำเนินงานธุรกิจ (BP) ของโรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย การวิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารหรือผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรม 440 ราย และวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 326.48$, $df = 176$, $p = 0.057$, $CFI = 0.95$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.94$, $RMSEA = 0.05$ และ $SRMR = 0.04$) ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ ความคล่องตัวขององค์กร มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานธุรกิจผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถทั้ง 3 ด้านเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและยกระดับผลการดำเนินงานในอุตสาหกรรมการผลิต โดยเฉพาะในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการสำหรับผู้ประกอบการในภูมิภาคนี้

คำสำคัญ (Keywords) : ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม, การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์, ความคล่องตัวขององค์กร, ความได้เปรียบทางการแข่งขัน, ผลการดำเนินงานธุรกิจ

Abstract

This study aimed to examine the impact of causative factors. These encompass Innovation Capability (IC), Strategic Supply Chain Management (SSCM), and Organizational Agility (OA). This influences the competitive advantage (CA) and business performance (BP) of industrial facilities in Northeast Thailand. The study gathered data from 440 executives or managers of industrial facilities and performed a structural equation modeling (SEM) analysis. The study results indicate that the model aligns with the empirical data ($\chi^2 = 326.48$, $df = 176$, $p = 0.057$, $CFI = 0.95$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.94$, $RMSEA = 0.05$ and $SRMR = 0.04$). The study's results indicate that innovation capability, strategic supply chain management, and organizational agility directly influence competitive advantage. These three elements exert an indirect impact on business performance by providing a statistically meaningful competitive advantage. The results underscore the necessity of cultivating skills in all three domains to establish a competitive edge and enhance performance within the industrial sector. This is especially true for the Northeast region of Thailand. This can serve as a framework for developing management strategies for entrepreneurs in the area.

Keywords : Innovation Capability, Strategic Supply Chain Management, Organizational Agility, Competitive Advantage, Business Performance

บทนำ (Introduction)

ภาพรวมของธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โรงงานผลิตต่าง ๆ ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรง ซึ่งต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งต้องปรับปรุงความสามารถในการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ ซึ่งภาคอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจสำหรับการทำความเข้าใจว่า ปัจจัยต่าง ๆ ขององค์กรมีส่วนสนับสนุนต่อข้อได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานธุรกิจอย่างไร เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีการเติบโตด้วยโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 32,000 แห่ง มูลค่าการลงทุนรวมกว่า 850,000 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2024) และยังเป็นพื้นที่ที่มีอนาคตจากการขยายตัวของระบบขนส่งทางรางในอนาคต จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาผู้วิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญ 4 ประการที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินธุรกิจ (Business Performance) ได้แก่ ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation Capability) การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Supply Chain Management) และความคล่องตัวขององค์กร (Organizational Agility)

Citation : อรอมล หล้าสกุล, และ วิจิต อู่อ้น. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินธุรกิจของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

โดยความได้เปรียบในการแข่งขันได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการบริหารจัดการในองค์กรว่า เป็นตัวกำหนดหลักในการดำเนินการทางธุรกิจ กรอบแนวคิดสำคัญของ Porter (1985) ระบุว่าความได้เปรียบในการแข่งขันเกิดขึ้นเมื่อองค์กรพัฒนาศักยภาพที่มีค่า หาได้ยาก และคู่แข่งเลียนแบบได้ยาก โดยอาศัยพื้นฐานนี้ ตามมุมมอง Resource-Based View (RBV) ของ Barney (1991) เน้นย้ำว่าบริษัทต่าง ๆ จะสามารถบรรลุประสิทธิภาพที่เหนือกว่าได้โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและศักยภาพที่ไม่เหมือนใคร เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน Teece (2018) ยืนยันว่า บริษัทต่าง ๆ จะต้องปรับปรุงและกำหนดค่าข้อได้เปรียบในการแข่งขันใหม่ตลอดเวลา เพื่อรักษาประสิทธิภาพที่เหนือกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงประจักษ์ของ Wu (2010) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีความสามารถเชิงพลวัตสูงจะเอาชนะคู่แข่งได้อย่างสม่ำเสมอในวัฏจักรประสิทธิภาพต่าง ๆ

ในภาคการผลิต ประสิทธิภาพด้านต้นทุน คุณภาพ ความยืดหยุ่น และความน่าเชื่อถือในการจัดส่งเป็นความสามารถด้านการผลิตที่สำคัญที่ผลักดันให้เกิดข้อได้เปรียบในการแข่งขัน (Hayes & Wheelwright, 1984) สำหรับภาคการผลิตของประเทศไทย Sutthachaidee et al., (2022) พบว่า ข้อได้เปรียบในการแข่งขันส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและการเงิน บริษัทที่สร้างข้อได้เปรียบที่โดดเด่นผ่านนวัตกรรมและความสามารถเชิงกลยุทธ์จะได้รับผลลัพธ์ที่เหนือกว่า รวมถึงผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพด้านต้นทุน และการขยายตลาด ซึ่งการศึกษาของ Gunasekaran & Ngai (2012) เน้นย้ำถึงวิวัฒนาการของลำดับความสำคัญเหล่านี้เพื่อรวมความยั่งยืน นวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญ

ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยในสภาพแวดล้อมการผลิต Wang & Ahmed (2004) กำหนดให้ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นความสามารถขององค์กรในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ และกระบวนการใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ความสามารถดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในเศรษฐกิจเกิดใหม่ ซึ่งผู้ผลิตจะต้องสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพด้านต้นทุนกับการสร้างมูลค่า เพื่อแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างทุนมนุษย์และความได้เปรียบทางการแข่งขัน ช่วยให้บริษัทต่าง ๆ สามารถปรับปรุงพฤติกรรมเชิงกลยุทธ์และเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ และสร้างความมั่งคั่งได้ (Puspita et al., 2020)

โดยผลการศึกษาของ Nonaka & Takeuchi (2019) แสดงให้เห็นว่า ผู้ผลิตในญี่ปุ่นรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันด้วยความสามารถในการบูรณาการความรู้ที่เหนือกว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมยังจัดอุปสรรคต่อการแข่งขันและสนับสนุนความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงความรู้และแนวคิดให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ กระบวนการ และระบบที่สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งบริษัทและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตลาดได้ (Wongsansukcharoen & Thaweepaiboonwong, 2023)

Citation : Lhasakul, O., & U-on, V. (2025). Causal Factors Affecting Competitive Advantage and Business Performance of

Industrial Factories in the Northeastern Region of Thailand.. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2025.15>

การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ ถือเป็นมิติสำคัญในการบรรลุผลการดำเนินงานทางธุรกิจที่เหนือกว่า โดยการจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องเหนือกว่าการประสานงานด้านโลจิสติกส์แบบเดิม โดยการผสมผสานความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ การแบ่งปันข้อมูล และการสร้างมูลค่าร่วมกันในเครือข่ายอุปทาน (Christopher, 2011) ซึ่งแนวทางนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งผู้ผลิตมักทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมโยงหลักภายในห่วงโซ่อุปทานระดับโลก รวมถึงการวางแผนและการจัดการกิจกรรมห่วงโซ่อุปทานในระยะยาว เช่น ความร่วมมือเชิงกลยุทธ์กับซัพพลายเออร์ การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า รวมถึงการแบ่งปันข้อมูลที่มีคุณภาพสูง โดยมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการการตอบสนองต่อตลาด (Quynh & Huy, 2018) มีการปรับปรุงประสิทธิภาพด้านต้นทุน คุณภาพ ความน่าเชื่อถือในการจัดส่ง ช่วงเวลาออกสู่ตลาด สิ่งเหล่านี้ทำให้บริษัทต่าง ๆ สามารถสร้างความแตกต่างให้กับตนเองในตลาดได้ (Li et al., 2006)

ความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์และความได้เปรียบในการแข่งขันมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและรักษาตำแหน่งในการแข่งขันได้ โดยการนำแนวทางปฏิบัติที่มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและการจัดแนวทางให้องค์กรมีความคล่องตัวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์มีส่วนสนับสนุนให้องค์กรมีประสิทธิภาพการทำงานที่แข็งแกร่งขึ้น (Nuraini et al., 2021) ความคล่องตัวขององค์กรกลายมาเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุและรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตลาดมีความผันผวนและคาดเดาไม่ได้มากขึ้น Teece et al., (2016) กำหนดให้

ความคล่องตัวขององค์กรเป็นความสามารถของบริษัทในการรับรู้และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ความสามารถนี้มีความเกี่ยวข้องโดยเฉพาะในบริบทต่าง ๆ เช่น ภาคการผลิตของประเทศไทย ซึ่งต้องรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไป และตลาดโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาการศึกษาเชิงประจักษ์เน้นย้ำถึงความสัมพันธ์เชิงบวกและความสำคัญระหว่างความคล่องตัวขององค์กรและความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งความคล่องตัวขององค์กรช่วยเพิ่มความสามารถของบริษัทในการรักษาความสามารถในการแข่งขันโดยส่งเสริมความยืดหยุ่น ความสามารถในการตอบสนอง และความสามารถในการปรับตัว (El Nsour, 2021) ในทำนองเดียวกัน Lovely et al., (2021) เน้นย้ำถึงความสำคัญของความคล่องตัวขององค์กรสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) ที่ดำเนินงานในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง เช่น ตลาดเสื้อผ้าแบบดั้งเดิมของจาการ์ตา ความคล่องตัวขององค์กรพิสูจน์แล้วว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยอำนวยความสะดวกในการตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อความต้องการของตลาด การลดวงจรผลิตภัณฑ์ และการปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

Citation : อรอมล หล้าสกุล, และ วิจิต อู่อ้น. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานธุรกิจของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

นอกจากนี้ Musa and Enggarsyah (2024) ยังเสริมว่า ความคล่องตัวขององค์กรมีบทบาทสำคัญในการประสานทรัพยากรและกิจกรรมภายในและภายนอก ซึ่งช่วยให้บริษัทต่าง ๆ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับปรุงการดำเนินงาน ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ยอดขาย ส่วนแบ่งการตลาด ผลกำไรเพิ่มขึ้น และสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสใหม่ ๆ ทำให้บริษัทแตกต่างจากคู่แข่ง และ Liu & Yang (2020) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัล ซึ่งบริษัทต่าง ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว เอาชนะคู่แข่ง และตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Medeiros & Maçada, 2022)

ความได้เปรียบในการแข่งขันถือเป็นส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานและการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในตลาดที่มีการแข่งขัน ซึ่งระดับของความได้เปรียบในการแข่งขันที่บริษัทต่าง ๆ มีอยู่นั้นเชื่อมโยงทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งสามารถสร้างผลลัพธ์ที่เหนือกว่า และถือเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาตำแหน่งทางการตลาดและปรับปรุงประสิทธิภาพโดยรวม พร้อมทั้งการมอบคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ให้กับผู้บริโภค (GS et al., 2019) โดยลูกค้ามีความพึงพอใจที่เพิ่มขึ้น รวมถึงคุณภาพสินค้าและบริการที่เหนือกว่า (Kaleka & Morgan, 2017) บริษัทมีตัวบ่งชี้ทางการเงินที่เพิ่มขึ้น เช่น ผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) และการเติบโตของยอดขาย (Santos & Brito, 2012) ซึ่งผลการศึกษาใน SMEs ด้านสิ่งทอในรัฐเซอลาโงร์ ประเทศมาเลเซียบ่งชี้ว่า ผลการดำเนินงานทางธุรกิจของพวกเขาจะดีขึ้นตามไปด้วย เมื่อ SMEs มีการปรับปรุงความได้เปรียบในการแข่งขัน (Udriyah et al., 2019) และ SMEs เหล่านี้ควรให้ความสำคัญกับนวัตกรรมในกระบวนการผลิต การปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ และการพัฒนากลยุทธ์การตลาดที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความแตกต่างผ่านภาพลักษณ์ของแบรนด์และการโฆษณาเชิงกลยุทธ์ ยังมีส่วนสนับสนุนให้เกิดผลลัพธ์ทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินเพิ่มขึ้นอีกด้วย (Farida & Setiawan, 2022)

โดยสรุปแล้ว ความได้เปรียบในการแข่งขันถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนผลการดำเนินงานของธุรกิจ SMEs การจัดแนวทางนวัตกรรม ความแตกต่างเชิงกลยุทธ์ และความคล่องตัวขององค์กรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จะช่วยให้บริษัทต่าง ๆ แข็งแกร่งขึ้นและสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้งสามนี้ก่อให้เกิดเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ซึ่งส่งผลต่อทั้งความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานทางธุรกิจ การทำความเข้าใจความสัมพันธ์เหล่านี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับโรงงานผลิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เนื่องจากโรงงานเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มตำแหน่งทางการตลาดและประสิทธิภาพการดำเนินงานในตลาดโลกที่มีการแข่งขันกันเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานธุรกิจของโรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและความได้เปรียบทางการแข่งขัน

การลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนความสามารถด้านนวัตกรรมขององค์กร และยังเพิ่มความสามารถในการดูดซับและประยุกต์ใช้ความรู้จากภายนอก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความได้เปรียบทางการแข่งขันในระยะยาว (Cohen & Levinthal, 1990) อีกทั้งการร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างนวัตกรรมแบบเปิด (Open Innovation) โดย Etzkowitz & Leydesdorff (2000) ชี้ให้เห็นว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัย อุตสาหกรรม และรัฐบาลส่งเสริมการถ่ายโอนเทคโนโลยีและความรู้ รวมถึงการส่งเสริมการคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน (Employee Creativity) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้รางวัลกับความคิดใหม่ ๆ จะช่วยสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (Malaviya & Wadhwa, 2005) และ Teece (1986) ยังระบุอีกว่า การจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้องค์กรสามารถแปลงนวัตกรรมเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้วยการผลิตแบบ MTO ช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการเฉพาะของลูกค้าได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Mass Customization ของ Pine (1993) ที่แสดงให้เห็นว่า การผสมผสานระหว่างการผลิตจำนวนมากและการปรับแต่งตามความต้องการเฉพาะ และด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าคู่แข่ง (Cost Leadership) ซึ่ง Porter & Advantage (1985) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ความเป็นผู้นำด้านต้นทุนช่วยให้องค์กรสามารถลดต้นทุนผ่านนวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) และอีกหนึ่งปัจจัยคือความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product Development Capability) โดยการศึกษาของ Clark (1991) ชี้ให้เห็นว่า องค์กรที่มีความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพจะมีความได้เปรียบทางการแข่งขันสูง

การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์และความได้เปรียบทางการแข่งขัน

การบูรณาการห่วงโซ่อุปทาน เป็นการเชื่อมโยงกระบวนการทางธุรกิจทั้งภายในและระหว่างองค์กรให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความสูญเปล่า Frohlich & Westbrook (2001) ระบุว่า การบูรณาการห่วงโซ่อุปทานทั้งในแนวตั้ง (กับซัพพลายเออร์และลูกค้า) และแนวนอน (กับพันธมิตรทางธุรกิจ) ช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงานและลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการร่วมมือระหว่างองค์กรในห่วงโซ่อุปทานเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดความขัดแย้ง ซึ่ง Lambert et al., (2004) เน้นย้ำว่า ความสัมพันธ์ระยะยาวกับซัพพลายเออร์และการทำงานร่วมกันแบบหุ้นส่วน ช่วยให้องค์กร

Citation : ออมล หล้าสกุล, และ วิจิต อ้วน. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานธุรกิจของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

สามารถลดความไม่แน่นอน และปรับปรุงคุณภาพสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง และ Tang & Tomlin (2008) เสนอว่า การวางแผนรับมือความเสี่ยงจากความไม่แน่นอน เช่น การกระจายซัพพลายเออร์และการสร้างห่วงโซ่อุปทานที่ยืดหยุ่น ช่วยให้องค์กรสามารถรับมือกับความไม่แน่นอนได้ดีขึ้น อีกทั้ง Gunasekaran & Ngai (2004) ระบุว่า การใช้ระบบดิจิทัลช่วยเพิ่มความโปร่งใสพร้อมทั้งการติดตามข้อมูลแบบเรียลไทม์จะช่วยลดข้อผิดพลาดและเพิ่มความเร็วในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า สอดคล้องกับการศึกษาของ Christopher (2016) ที่ระบุว่า ห่วงโซ่อุปทานคือเครื่องมือสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในยุคดิจิทัล ช่วยเพิ่มความเร็วในการส่งมอบ ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า (Chavez et al., 2016) อีกทั้งความร่วมมือระหว่างองค์กรในห่วงโซ่อุปทานช่วยให้เกิดการแบ่งปันความรู้และพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน (Soosay et al., 2008) ซึ่งองค์กรที่มีระบบจัดการความเสี่ยงที่ดีจะสามารถรับมือกับวิกฤต เช่น การขาดแคลนวัตถุดิบ หรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้าได้ดีกว่า (Sheffi & Rice, 2005) การนำ Big Data และ AI มาใช้ช่วยพยากรณ์ความต้องการลูกค้าและปรับปรุงการวางแผนการผลิต ซึ่งเพิ่มความแม่นยำในการดำเนินงานได้ดียิ่งขึ้น (Waller & Fawcett, 2013)

ความคล่องตัวขององค์กรและความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความไม่แน่นอนสูง ความคล่องตัวขององค์กรได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยความสามารถในการรับรู้และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดและความต้องการของลูกค้าเป็นองค์ประกอบสำคัญของความคล่องตัวขององค์กร ซึ่ง Sambamurthy et al., (2003) ชี้เห็นว่า องค์กรที่สามารถตรวจจับสัญญาณการเปลี่ยนแปลงจากตลาดและปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจได้อย่างรวดเร็วจะมีศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมและรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขัน และสามารถปรับกระบวนการทำงานและการตัดสินใจให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยเน้นย้ำว่าความยืดหยุ่นในการจัดโครงสร้างองค์กรและการกระจายอำนาจการตัดสินใจช่วยเพิ่มความสามารถในการปรับตัวขององค์กร (Overby et al., 2006) กลไกสำคัญที่ความคล่องตัวขององค์กรส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้และตอบสนองต่อโอกาสและภัยคุกคาม (Lu & Ramamurthy, 2011) ความเร็วในการนำผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาด (Roberts & Grover, 2012) ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรใหม่ (Teece, 2007) ความสามารถในการเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Dove, 2001) เหล่านี้ต่างผลกระทบเชิงบวกโดยตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

ความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินธุรกิจ

Porter (1985) พบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันว่าเป็นความสามารถขององค์กรในการสร้างมูลค่าให้กับลูกค้าได้เหนือกว่าคู่แข่ง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ ความได้เปรียบด้านต้นทุน และความได้เปรียบด้านความแตกต่าง ซึ่งการศึกษาของ Newbert (2008) ยังเน้นย้ำอีกว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลต่อผลการดำเนินธุรกิจผ่านกลไกสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การสร้างมูลค่าให้กับ

ลูกค้า การลดต้นทุนการดำเนินงาน การสร้างความยั่งยืนในการแข่งขัน โดย Ma (2000) ได้เสริมอีกว่า องค์กรที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันทั้งด้านต้นทุนและความแตกต่างจะมีผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดีกว่า โดยเฉพาะในด้าน เช่น อัตรากำไรที่สูงขึ้น การเติบโตของรายได้ที่มั่นคง ความสามารถในการสร้างกระแสเงินสด ในส่วนของการศึกษาของ Vorhies & Morgan (2005) ชี้ให้เห็นว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของลูกค้า คุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ ความสามารถในการรักษาพนักงานที่มีความสามารถ ความเร็วในการนำผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาด โดย Powell (2001) แย้งว่าความสัมพันธ์ระหว่างความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินธุรกิจอาจถูกกำกับด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรม ความสามารถในการจัดการขององค์กร ระดับการแข่งขันในตลาด แต่อย่างไรก็ตามองค์กรที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันสามารถสร้างผลตอบแทนทางการเงินที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม (Newbert, 2008)

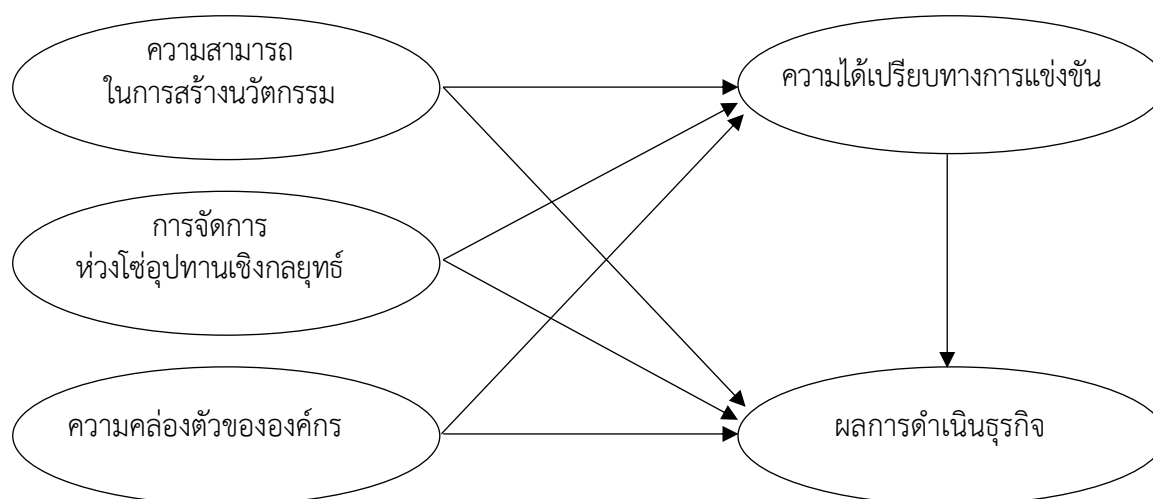
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ข้อได้เปรียบในการแข่งขันเป็นแนวคิดพื้นฐานในการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดย Portor (1985) เสนอว่าการเป็นผู้นำด้านต้นทุน การสร้างความแตกต่างและกลยุทธ์การมุ่งเน้นตลาดเฉพาะ จะสามารถเอาชนะคู่แข่งด้วยการส่งมอบคุณค่าที่เหนือกว่า หรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาสร้างมูลค่าให้กับลูกค้า หายากและเลียนแบบไม่ได้ รวมถึงการจัดระเบียบใหม่สามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Barney, 1991) โดย Teece et al., (1997) ยังเสริมอีกว่า ในอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วความได้เปรียบจะลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการจะรักษาระดับความได้เปรียบนั้นจะต้องสร้างความแตกต่างและสนับสนุน ความคิดสร้างสรรค์ ความกระตือรือร้นให้อยู่ในระดับสูง (Thomram et al., 2022) ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ผลการดำเนินธุรกิจ โดยรูปแบบที่ได้พัฒนาเริ่มจากความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovation Capability) การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Supply Chain Management) ความคล่องตัวขององค์กร (Organizational Agility) จากการสังเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

Citation : อรอมล หล้าสกุล, และ วิจิต อู่อ้น. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินธุรกิจของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ประกอบด้วย การวิเคราะห์สถิติพรรณนาและสถิติอนุมานด้วยเครื่องมือทางสถิติ Structural Equation Modeling (SEM) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินธุรกิจของโรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารหรือผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากร โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 ตัวอย่าง (20 เท่าของ 18 ตัวแปรทำนาย) (Shumacker & Lomax, 2010) แต่ครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจำนวน 440 ตัวอย่าง เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สามารถใช้เป็นค่าสถิติที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้ (Hair et al., 2006)

ผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปกรอบวิจัยและปรับปรุงพัฒนาแบบสอบถามจากการศึกษาที่ผ่านมา โดยความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (IC) ปรับปรุงจากงานของ Wang et al. (2022); Lee et al. (2023); Zang & Kim (2024) การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ (SSCM) ปรับปรุงจากงานของ Chen et al. (2022); Johnson & Smith (2023); Park et al. (2024) ความคล่องตัวขององค์กร (OA) ปรับปรุงจากงานของ Thompson et al. (2022); Wilson & Brown (2023); Anderson et al. (2024) ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) ปรับปรุงจากงานของ Martinez et al. (2022); Taylor & White (2023); Kim et al. (2024) ผลการดำเนินธุรกิจ (BP) ปรับปรุงจากงานของ Harris et al. (2022); Robertson & Clark (2023); Liu et al. (2024) โดยมีลักษณะคำถามแบบประเมินค่าด้วย Likert's Scale 5 ระดับ แล้วทำการทดสอบความเที่ยงตรง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยค่า Cronbach's จากการ Try out จำนวน 30 ตัวอย่าง ต่อมาผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจาก

Citation : Lhasakul, O., & U-on, V. (2025). Causal Factors Affecting Competitive Advantage and Business Performance of

Industrial Factories in the Northeastern Region of Thailand.. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

แบบสอบถามด้วยวิธีสัมภาษณ์และส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังกลุ่มประชากรโรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เสร็จแล้วทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ลักษณะข้อมูลทั่วไป ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น และสถิติอนุมานด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และอิทธิของปัจจัยต่าง ๆ ด้วยตรวจสอบค่าทางสถิติ ดังนี้ χ^2 -test, CFI, GFI, AGFI, RMSEA, และ SRMR เป็นต้น

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดใหญ่ ร้อยละ 45.46 และส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 35.45 โดยมียอดขายต่อเดือน 1,000,001-5,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.77 มีพนักงาน 11-15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.41 และมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.86 สำหรับค่าเฉลี่ยของความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ ความคล่องตัวขององค์กร ความได้เปรียบทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก (4.12-4.21) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.62-0.75

ผลการทดสอบแบบจำลองและดัชนีความพอดีเพื่อประเมินแบบจำลอง SEM ได้ค่าสถิติ ดังนี้ การทดสอบไคสแควร์ $\chi^2 = 326.48$, $df = 176$, $p = 0.057$, CFI = 0.95, GFI = 0.95, AGFI = 0.94, RMSEA = 0.05 และ SRMR = 0.04 โดยพิจารณาความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าน้อยกว่า 0.05 และดัชนี CFI, GFI มีค่ามากกว่า 0.95 (สุภมาสอังศุโชติ, 2554) และ AGFI มีค่ามากกว่า 0.90 (Byrne, 2010) จึงเห็นได้ว่า โมเดลที่ได้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์อิทธิของปัจจัยในโมเดลพบว่า ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (IC) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) และผลการดำเนินงานธุรกิจ (BP) โดยอิทธิพลทางตรงอยู่ที่ 0.30, 0.29 ตามลำดับ และยังมีอิทธิพลทางอ้อมอยู่ที่ 0.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01 สำหรับการจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ (SSCM) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) และผลการดำเนินงานธุรกิจ (BP) โดยอิทธิพลทางตรงอยู่ที่ 0.27, 0.26 ตามลำดับ และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในส่วนของความคล่องตัวขององค์กร (OA) พบว่ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) และผลการดำเนินงานธุรกิจ (BP) โดยมีอิทธิพลทางตรงอยู่ที่ 0.26, 0.36 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

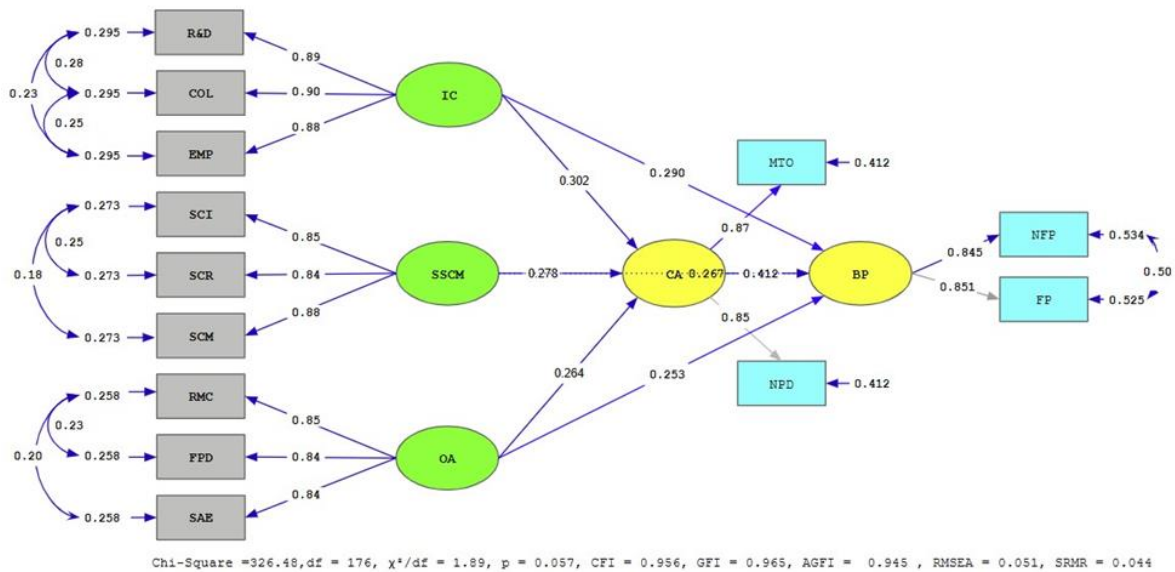
ผลการวิจัยเน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของนวัตกรรม การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ ความคล่องตัวขององค์กร ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และผลดำเนินงานทางธุรกิจ การวิเคราะห์ SEM ยืนยันแนวทางที่ตั้งสมมติฐานไว้และแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนทางสถิติที่มั่นคงสำหรับแบบจำลองเชิงทฤษฎี ผลลัพธ์เหล่านี้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่นำไปปฏิบัติได้สำหรับผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรมในภาค

Citation : ออมล หล้าสกุล, และ วิจิต อู่อ้น. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและประสิทธิภาพการทำงาน
 ผ่านการเน้นย้ำเชิงกลยุทธ์ต่อบัณฑิตที่เป็นสาเหตุสำคัญ

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนและอิทธิพลของโมเดลโดยรวม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (IC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถทางการแข่งขัน (CA) โดย Hult et al. (2004) ชี้ให้เห็นว่า เมื่อองค์กรมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสูงย่อมส่งผลให้ความสามารถทางการแข่งขันเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และ Dess & Picken (2000)

เน้นย้ำถึงการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้องค์กรปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดพัฒนาสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ลูกค้า อย่างไรก็ตาม ขนาดอิทธิพลที่อยู่ในระดับปานกลาง (0.302) อาจสะท้อนว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน เช่น คุณภาพการบริการ (Service Quality) หรือความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship) ซึ่งอาจจำเป็นต้องนำมาพิจารณาร่วมกันในการศึกษาต่อไป

สำหรับการจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน (SSCM) สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรได้ (Seuring & Müller, 2008) โดย Zhu et al. (2018) พบว่า การนำแนวปฏิบัติด้านความยั่งยืนมาใช้ในห่วงโซ่อุปทาน เช่น การลดของเสีย การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างความร่วมมือกับซัพพลายเออร์ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ช่วยให้องค์กรลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งได้ นอกจากนี้ Golcic & Smith (2013) ยังระบุว่าการ

Citation : Lhasakul, O., & U-on, V. (2025). Causal Factors Affecting Competitive Advantage and Business Performance of

Industrial Factories in the Northeastern Region of Thailand.. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

จัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างยั่งยืนช่วยเสริมภาพลักษณ์องค์กรและเพิ่มความน่าเชื่อถือในสายตาผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ในส่วนของความคล่องตัวขององค์กร (OA) ซึ่ง Teece et al. (2016) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของความคล่องตัวขององค์กรในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและ Sambamurthy et al. (2003) ยังเสริมว่าความคล่องตัวขององค์กรช่วยให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดได้อย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวต่อความไม่แน่นอนและใช้ประโยชน์จากโอกาสใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยทั้ง 3 ปัจจัยข้างต้น ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ (BP) ผ่านตัวแปรความสามารถทางการแข่งขัน (CA) สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทรัพยากรตามฐานมอง (Resource-Based View หรือ RBV) ที่เน้นความสำคัญของความสามารถเชิงกลยุทธ์ในการสร้างผลการดำเนินงานที่เหนือกว่า (Barney, 1991)

โดย Porter (1985) กล่าวว่า ความสามารถทางการแข่งขันทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนความสามารถเชิงกลยุทธ์ขององค์กรให้เป็นผลการดำเนินงานที่แท้จริง โดยเฉพาะความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ช่วยพัฒนาความได้เปรียบทางการแข่งขันผ่านผลิตภัณฑ์และกระบวนการใหม่ ๆ ซึ่งนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น (Damanpour, 1991) และ Hult et al. (2004) ยืนยันว่า นวัตกรรมส่งผลต่อผลประกอบการผ่านการสร้างความแตกต่างและลดต้นทุน

การจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน ส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขันโดยการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ ลดความเสี่ยง และสร้างคุณค่าร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Carter & Rogers, 2008) งานวิจัย

ของ Zhu et al. (2018) พบว่า การปฏิบัติด้านความยั่งยืนช่วยปรับปรุงทั้งประสิทธิภาพการดำเนินงานและผลการดำเนินงานทางการเงิน

ความคล่องตัวขององค์กร ช่วยให้องค์กรตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาว (Sambamurthy et al., 2003) ผลการศึกษาของ Overby et al. (2006) ยังเน้นย้ำว่า ความคล่องตัวช่วยปรับปรุงความสามารถในการรับรู้ การตัดสินใจ และการดำเนินการ ซึ่งส่งผลต่อผลการดำเนินงานโดยรวม

ข้อค้นพบนี้มีนัยสำคัญทางปฏิบัติโดยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารควร พัฒนากลยุทธ์แบบบูรณาการที่เชื่อมโยงความสามารถต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และลงทุนในการสร้างระบบการวัดผลที่ครอบคลุมทั้งความสามารถเชิงกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขัน รวมถึงออกแบบกระบวนการจัดการที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างฟังก์ชันต่างๆ

อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้มีข้อจำกัดบางประการที่ควรพิจารณาในการวิจัยครั้งต่อไป เช่น ความเป็นไปได้ของปัจจัยกำกับอื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อมทางการแข่งขันหรือความไม่แน่นอนของตลาด ความ

จำเป็นในการศึกษาผลกระทบระยะยาวของความสามารถเหล่านี้ การพิจารณาปัจจัยระดับอุตสาหกรรมที่อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าว

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ความสามารถในการแข่งขันมีส่วนสำคัญที่ช่วยผลักดันให้ผลการดำเนินงานขององค์กรเติบโต โดยเมืองประกอบหลักที่ส่งต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ และความคล่องตัวขององค์กร ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่สามารถช่วยให้ธุรกิจเติบโตและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจได้อย่างทันท่วงที

ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมช่วยให้โรงงานมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ พร้อมจัดตั้งหน่วยงานหรือทีมวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะเพื่อลงทุนในเทคโนโลยีและอุปกรณ์เพื่อการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานภายนอก และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน รวมถึงการจัดการทรัพยากรทางปัญญา โดยปัจจัยเหล่านี้มีส่วนช่วยสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของโรงงานเพิ่มขึ้น

การจัดการห่วงโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ ช่วยให้โรงงานบูรณาการด้านห่วงโซ่อุปทานมีการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน กำหนดเป้าหมายร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้โรงงานสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและลดผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการคลังสินค้าและสินค้าคงเหลือ และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อช่วยในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคล่องตัวขององค์กร ช่วยให้โรงงานสามารถตรวจจับการเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นในการกระบวนการทำงานและการตัดสินใจสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ รวมถึงโรงงานยังต้องส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้พนักงานแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

เมื่อโรงงานมีความสามารถในการแข่งขันที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการผลิตแบบ MTO (Make to Order) หรือสามารถผลิตด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่ง รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพ จะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงงานทั้งที่เป็นทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน โรงงานควรให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จะสามารถช่วยให้โรงงานสามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ผู้ประกอบการควรมีการพัฒนาวัตกรรมการกระบวนการผลิต เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (IoT, AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสร้างระบบรางวัลเพื่อกระตุ้นการเสนอไอเดียใหม่จากพนักงาน

1.2 ผู้ประกอบการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการใหม่ที่ตอบโจทย์ตลาด

1.3 ควรพัฒนาระบบการแบ่งปันข้อมูล (Data Sharing) เพื่อลดความไม่แน่นอนของอุปทานและการใช้ระบบคลังสินค้าอัจฉริยะ เช่น บล็อกเชนเทคโนโลยี Blockchain เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการติดตามการขนส่ง

1.4 ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กรให้มีความยืดหยุ่นและมีการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มตลาดและปรับกลยุทธ์ได้ทันเวลา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมโรงงานอุตสาหกรรมในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจบริบทและความท้าทายที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน เช่น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การจัดการความรู้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ได้มุมมองที่ครอบคลุมมากขึ้นในการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร

2.3 ควรศึกษาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล โดยเฉพาะในบริบทของอุตสาหกรรม 4.0 ที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวและพัฒนาองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีพร้อมทั้งผลกระทบของปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น นโยบายภาครัฐ สภาพเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของโรงงานอุตสาหกรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

- วิจิต อุ๋น. (2550). *การวิจัยและสืบค้นข้อมูลทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2024). *รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี 2567*. กระทรวงอุตสาหกรรม.
- สุภมาส อังสุโชติ. (2554). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99–120.
- Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. New York: Taylor & Francis Group.

Citation : อรรถพล หล้าสกุล, และ วิจิต อุ๋น. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

- Carter, C. R., & Rogers, D. S. (2008). A framework of sustainable supply chain management: Moving toward new theory. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 38(5), 360–387.
- Chavez, R., Yu, W., Feng, M., & Wiengarten, F. (2016). The effect of customer-centric green supply chain management on operational performance and customer satisfaction. *Business Strategy and the Environment*, 25(3), 205–220.
- Christopher, M. (2016). *Logistics and supply chain management: Logistics & supply chain management*. London: Pearson.
- Christopher, M. (2022). *Logistics and supply chain management*. London: Pearson.
- Clark, K. B. (1991). *Product development performance: Strategy, organization, and management in the world auto industry*. Boston: Harvard Business School Press.
- Cohen, W. M., & Levinthal, D. A. (1990). Absorptive capacity: A new perspective on learning and innovation. *Administrative Science Quarterly*, 35(1), 128–152.
- Damanpour, F. (1991). Organizational innovation: A meta-analysis of effects of determinants and moderators. *Academy of Management Journal*, 34(3), 555–590.
- Dess, G. G., & Picken, J. C. (2000). Changing roles: Leadership in the 21st century. *Organizational Dynamics*, 28(3), 18–34.
- Dove, R. (2002). *Response ability: The language, structure, and culture of the agile enterprise*. John Wiley & Sons.
- El Nsour, J. A. (2021). Investigating the impact of organizational agility on the competitive advantage. *Journal of Governance and Regulation*, 10(1).
- Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: From national systems and “Mode 2” to a triple helix of university–industry–government relations. *Research Policy*, 29(2), 109–123.
- Farida, I., & Setiawan, D. (2022). Business strategies and competitive advantage: The role of performance and innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(3), 163.
- Frohlich, M. T., & Westbrook, R. (2001). Arcs of integration: An international study of supply chain strategies. *Journal of Operations Management*, 19(2), 185–200.

- Golicic, S. L., & Smith, C. D. (2013). A meta-analysis of environmentally sustainable supply chain management practices and firm performance. *Journal of Supply Chain Management*, 49(2), 78–95.
- GS, A., Kurniasih, N., Reni, A., Istanti, E., Zuhroh, D., & Qomariah, N. (2019). The effect of business sphere on competitive advantage and business performance of SMEs. *Management Science Letters*, 9(8), 1153–1160.
- Gunasekaran, A., & Ngai, E. W. (2004). Information systems in supply chain integration and management. *European Journal of Operational Research*, 159(2), 269–295.
- Gunasekaran, A., & Ngai, E. W. (2012). The future of operations management: An outlook and analysis. *International Journal of Production Economics*, 135(2), 687–701.
- Hair, J. F., et al. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Hayes, R. H., & Wheelwright, S. C. (1984). *Restoring our competitive edge: Competing through manufacturing*. New York: John Wiley & Sons.
- Hult, G. T. M., Hurley, R. F., & Knight, G. A. (2004). Innovativeness: Its antecedents and impact on business performance. *Industrial Marketing Management*, 33(5), 429–438.
- Kaleka, A., & Morgan, N. A. (2017). Which competitive advantage(s)? Competitive advantage–market performance relationships in international markets. *Journal of International Marketing*, 25(4), 25–49.
- Lambert, D. M., Knemeyer, A. M., & Gardner, J. T. (2004). Supply chain partnerships: Model validation and implementation. *Journal of Business Logistics*, 25(2), 21–42.
- Li, S., Ragu-Nathan, B., Ragu-Nathan, T. S., & Rao, S. S. (2006). The impact of supply chain management practices on competitive advantage and organizational performance. *Omega*, 34(2), 107–124.
- Liu, H. M., & Yang, H. F. (2020). Network resource meets organizational agility: Creating an idiosyncratic competitive advantage for SMEs. *Management Decision*, 58(1), 58–75.
- Lovely, L., Ottemoesoe, R. S. D., & Devie, D. (2021). Information technology capabilities, organizational agility, and competitive advantage: A study of micro, small, and medium enterprises in Indonesia. *Petra International Journal of Business Studies*, 4(2), 131–141.
- Lu, Y., & Ramamurthy, K. (2011). Understanding the link between information technology capability and organizational agility: An empirical examination. *MIS Quarterly*, 931–954.

Citation : อรอมล หล้าสกุล, และ วิจิต อุ๋อัน. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานธุรกิจของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

- Ma, H. (2000). Competitive advantage and firm performance. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 10(2), 15–32.
- Malaviya, P., & Wadhwa, S. (2005). Innovation management in organizational context: An empirical study. *Global Journal of Flexible Systems Management*, 6(2), 1–14.
- Medeiros, M. M. D., & Maçada, A. C. G. (2022). Competitive advantage of data-driven analytical capabilities: The role of big data visualization and of organizational agility. *Management Decision*, 60(4), 953–975.
- Musa, S., & Enggarsyah, D. T. (2024). Absorptive capacity, organizational creativity, organizational agility, organizational resilience and competitive advantage in disruptive environments. *Journal of Strategy and Management*.
- Ngai, E. W., Chau, D. C., & Chan, T. L. (2011). Information technology, operational, and management competencies for supply chain agility: Findings from case studies. *Journal of Strategic Information Systems*, 20(3), 232–249.
- Ngai, E. W., Tao, S. S., & Moon, K. K. (2015). Social media research: Theories, constructs, and conceptual frameworks. *International Journal of Information Management*, 35(1), 33–44.
- Papadopoulos, T., Gunasekaran, A., Dubey, R., Altay, N., Childe, S. J., & Fosso Wamba, S. (2017). The role of Big Data in explaining disaster resilience in supply chains for sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 142(1), 1108–1118.
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., & Podsakoff, N. P. (2012). Sources of method bias in social science research and recommendations on how to control it. *Annual Review of Psychology*, 63, 539–569.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. New York: Free Press.
- Porter, M. E. (2008). The five competitive forces that shape strategy. *Harvard Business Review*, 86(1), 25–40.
- Prajogo, D., & Olhager, J. (2012). Supply chain integration and performance: The effects of long-term relationships, information technology and sharing, and logistics integration. *International Journal of Production Economics*, 135(1), 514–522.
- Prajogo, D., & Olhager, J. (2012). (duplicate removed; citation retained above)

- Ravichandran, T. (2018). Exploring the relationships between IT competence, innovation capacity and organizational agility. *Journal of Strategic Information Systems*, 27(1), 22–42.
- Ravichandran, T., & Lertwongsatien, C. (2005). Effect of information systems resources and capabilities on firm performance: A resource-based perspective. *Journal of Management Information Systems*, 21(4), 237–276.
- Roth, A. V. (1996). Achieving strategic agility through economies of knowledge. *Planning Review*, 24(2), 30–36.
- Sambamurthy, V., Bharadwaj, A., & Grover, V. (2003). Shaping agility through digital options: Reconceptualizing the role of information technology in contemporary firms. *MIS Quarterly*, 27(2), 237–263.
- Sari, R. S., Ginting, S., & Audina, R. (2022). The effect of digital transformation, market orientation, and organizational agility on business performance with competitive advantage as mediation variable. *Asia Pacific Journal of Management and Education (APJME)*, 5(1), 19–28.
- Schniederjans, D. G., Curado, C., & Khalajhedayati, M. (2020). Supply chain digitisation trends: An integration of knowledge management. *International Journal of Production Economics*, 220, 107439.
- Schoemaker, P. J. H., & Amit, R. (1994). Investment in strategic assets: Industry and firm-level perspectives. In P. Shrivastava, A. S. Huff, & J. E. Dutton (Eds.), *Advances in strategic management: Volume 10A* (pp. 3–33). Greenwich, CT: JAI Press.
- Setiawan, A., Wibowo, A., & Asbari, M. (2022). Competitive advantage analysis: How innovation capability, organizational learning and supply chain management impact? *International Journal of Social and Management Studies*, 3(3), 72–88.
- Shin, N., & Park, S. (2019). Role of fairness, agility, and collaboration in supply chain performance in South Korea: A culture perspective. *Sustainability*, 11(15), 4009.
- Simon, D. G., Hitt, M. A., & Ireland, R. D. (2007). Managing firm resources in dynamic environments to create value: Looking inside the black box. *Academy of Management Review*, 32(1), 273–292.

Citation : อรอมล หล้าสกุล, และ วิจิต อุ๋อัน. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานธุรกิจของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

- Sok, P., Snell, L., Lee, W. J., & Sok, K. (2017). Linking entrepreneurial orientation and small service firm performance through marketing resources and marketing capability. *Journal of Service Theory and Practice*, 27(1), 231–249.
- Soltani, Z., Zareie, B., Milani, F. S., & Navimipour, N. J. (2018). The impact of the customer relationship management on the organization performance. *Journal of High Technology Management Research*, 29(2), 237–246.
- Sutduean, J., Singsa, A., & Suphawan, D. (2019). The mediating effect of supply chain agility on the relationship between information technology, supply chain integration, and firm performance. *International Journal of Supply Chain Management*, 8(3), 247–258.
- Teece, D. J., Pisano, G., & Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic Management Journal*, 18(7), 509–533.
- Teece, D. J. (2007). Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance. *Strategic Management Journal*, 28(13), 1319–1350.
- Ting, C. T. (2021). Effects of supply chain capabilities on competitive advantage of firms: Moderating role of Industry 4.0 technologies. *Benchmarking: An International Journal*, 28(6), 1932–1957.
- Tuan, L. T. (2022). Leveraging green innovation strategy and green dynamic capabilities to enhance the green corporate social responsibility–Corporate sustainability relationship: The moderating role of perceived environmental turbulence. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 29(4), 993–1006.
- Vial, G. (2021). Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 30(2), 101–123.
- Wamba, S. F., Gunasekaran, A., Dubey, R., & Ngai, E. W. (2018). Big data analytics and firm performance: Effects of dynamic capabilities. *Journal of Business Research*, 70, 356–365.
- Yayla, A. A., & Hu, Q. (2014). The impact of IT-business strategic alignment on firm performance in a developing country setting: Exploring moderating roles of environmental uncertainty and strategic orientation. *European Journal of Information Systems*, 23(4), 371–386.

Zhou, K. Z., & Li, C. B. (2012). How knowledge affects radical innovation: Knowledge base, market knowledge acquisition, and internal knowledge sharing. *Strategic Management Journal*, 33(9), 1090–1102.

Citation : อรอมล หล้าสกุล, และ วิจิต อุ๋อัน. (2568). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของ

โรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกของประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 235-254. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.15>

รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ
The Model of Academic Administration Toward Excellence in the Digital Era
of Primary Schools Under the Office of Basic Commission in the North
Region

สุรพงษ์ กันทะชมพู^{1*}, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค

Surapong Kanthachomphu¹, and Poompipat Rukponmongkol²

¹⁻² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร; Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : surapongchomphu@gmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.16

Received : April 10, 2025; Revised : April 26, 2025; Accepted : April 27, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ แนวทาง สภาพ ปัญหาและวิเคราะห์องค์ประกอบ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์อ้างอิงผู้เชี่ยวชาญและการระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเบ้ (SW) ความโด่ง (KS) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ (KMO) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษารวมองค์ประกอบได้ 9 องค์ประกอบ แนวทางได้ 5 องค์ประกอบ ผลการศึกษาสภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปัญหาในภาพรวมมีปัญหาน้อยมาก และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่าในภาพรวมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ พบว่าในภาพรวมความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 8 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) ผลกระทบ 8) ปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบการ

Citation : Kanthachomphu, S., & Rukponmongkol, P. (2025). The Model of Academic Administration Toward Excellence in

the Digital Era of Primary Schools Under the Office of Basic Commission in the North Region. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.16>

บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ พบว่าในภาพรวมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลสามารถนำไปเป็นแนวทางและปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบการบริหารงานวิชาการ, ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัล, สถานศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ

Abstract

Research on model of academic administration toward excellence in the digital era of primary schools under the Office of Basic Education Commission have a purposes 1) To study the components, the guidelines, the condition, the problems, analyze the components, 2) To create the model, 3) To evaluate the model of academic administration toward excellence in the digital era of primary schools under the Office of Basic Education Commission (OBEC) in the north region. Data collection was conducted using a questionnaire, workshop, connoisseurships and public hearing. The data were analyzed using mean of over 3.51, standard deviation (S.D.), skewness (SW), kurtosis (KS), correlation coefficient, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) test, and confirmatory factor analysis (CFA).

The results revealed that the results of the components consisted of a component and 5 guidelines. The condition was at the high level. The problem was at the low level. The analysis of components was found that the components were consistent with empirical data at the good level. The evaluation of the model of academic administration towards excellence in the digital era of primary schools under OBEC in the north region was found that the correction and the appropriateness were at the highest level. The model consisted of 8 sections as follows: 1) Principles. 2) Objectives. 3) Input. 4) Processes 5) Outputs. 6) Outcomes. 7) Impacts. 8) Supporting factors. The evaluation of the model of academic administration towards excellence in the digital era of primary schools under OBEC in the north region was found that the possibility and the utility were at the highest levels indicates that academic administration toward excellence in the digital era can be used as a guideline and applied to develop the quality of education.

Keywords : The model of Academic Administration, Excellence in the Digital era, Primary Schools in the North Region

Citation : สุรพงษ์ กันทะขมภู, และ ภูมิพัฒน์ รักพรหมคล. (2568). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.16>

บทนำ (Introduction)

VUCA World เป็นโลกยุคแห่งความผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูงทำให้ทุกคนรู้สึกถึงความไม่มั่นคงและไม่คุ้นชิน ยิ่งถ้าไม่สามารถปรับตัวได้ หรือหากปรับตัวได้ช้าก็จะส่งผลกระทบต่องานและการดำเนินชีวิตของตัวเอง คนที่มีความสามารถหรือประสิทธิภาพต่ำ ใช้ชีวิตได้ยากขึ้น เพราะหางานได้ยาก (กมล รอดคล้าย, 2566) จากสถานการณ์ที่กล่าวมาต้องปรับในเรื่องการศึกษาของประเทศเพื่อก้าวให้ทันโลก การผลิตคนจากการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นสิ่งสำคัญขอกระทรวงศึกษาธิการต้องวางแผนยุทธศาสตร์ที่ปรับเปลี่ยนไปให้กับการศึกษาและโลกอาชีพในอนาคต (อรรถพล สังขวาสี, 2566)

เพื่อให้สามารถรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ในยุคนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ “การศึกษา” จึงเป็นกลไกหลักที่สำคัญ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนนาระบบการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จให้สามารถพร้อมรับมือ การเปลี่ยนแปลงให้ก้าวทันโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการแข่งขันทางสังคมที่ค่อนข้างสูง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 75-81) ส่งผลให้รูปแบบของการบริหารองค์กรบางหลักการ บางทฤษฎีอาจไม่มีประโยชน์ หรือไม่สมารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง จากอดีตที่พยายามที่จะค้นหาวิธีการหลักการหรือโครงสร้างขององค์กรที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียวได้เปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ในการจัดโครงสร้างขององค์กรนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และจำเป็นต้องศึกษาจุดอ่อน หรือข้อจำกัดขององค์กรว่างานประเภทใดเหมาะสมมากที่สุดหรือน้อยที่สุด ซึ่งทักษะการบริหารจัดการในสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนผ่าน (Disruption) การมีส่วนร่วมการศึกษาเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาขับเคลื่อนไปได้ทั้งระบบ การบริหารงานโดยวิธีการหรือเทคนิคที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีส่วนอย่างมากที่ทำให้สามารถจัดการและบริหารงานต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด (ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล, 2564, หน้า 47)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ที่จะยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลนี้ ซึ่งการบริหารงานวิชาการสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน แต่จากสภาพความเป็นจริงพบว่าผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จากการรายงานของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ระบุว่า ในการวัดระดับในปี 2022 พบว่า ผลการประเมินของประเทศไทย พบว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 394 คะแนน ด้าน

Citation : Kanthachomphu, S., & Rukponmongkol, P. (2025). The Model of Academic Administration Toward Excellence in

the Digital Era of Primary Schools Under the Office of Basic Commission in the North Region. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.16>

วิทยาศาสตร์ 409 คะแนน และด้านการอ่าน 379 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยทั้งสามด้านลดลง โดยด้านคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 25 คะแนน ส่วนด้านวิทยาศาสตร์และการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 17 คะแนน และ 14 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ผลการประเมินของประเทศไทยตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และการอ่านมีแนวโน้มลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงทางสถิติซึ่งก็อาจจะเป็นผลจากสถานศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566) ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีการพัฒนาต่อไปให้สูงขึ้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นหลักเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนนั้นส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน หากสถานศึกษายังยึดติดกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบเดิมผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนย่อมไม่เกิดอย่างแน่นอน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน บริบทของท้องถิ่น สภาพและปัญหาการศึกษาในปัจจุบัน สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้และนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ แนวทาง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน การเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษาและงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล, 2564, หน้า 65) รวมทั้งการกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ที่

Citation : สุรพงษ์ กันทะขมภู, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgsirru.2025.16>

มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาตนเองได้ในระดับสากล ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ทั้งในด้านปัจจัยกระบวนการและผลผลิต

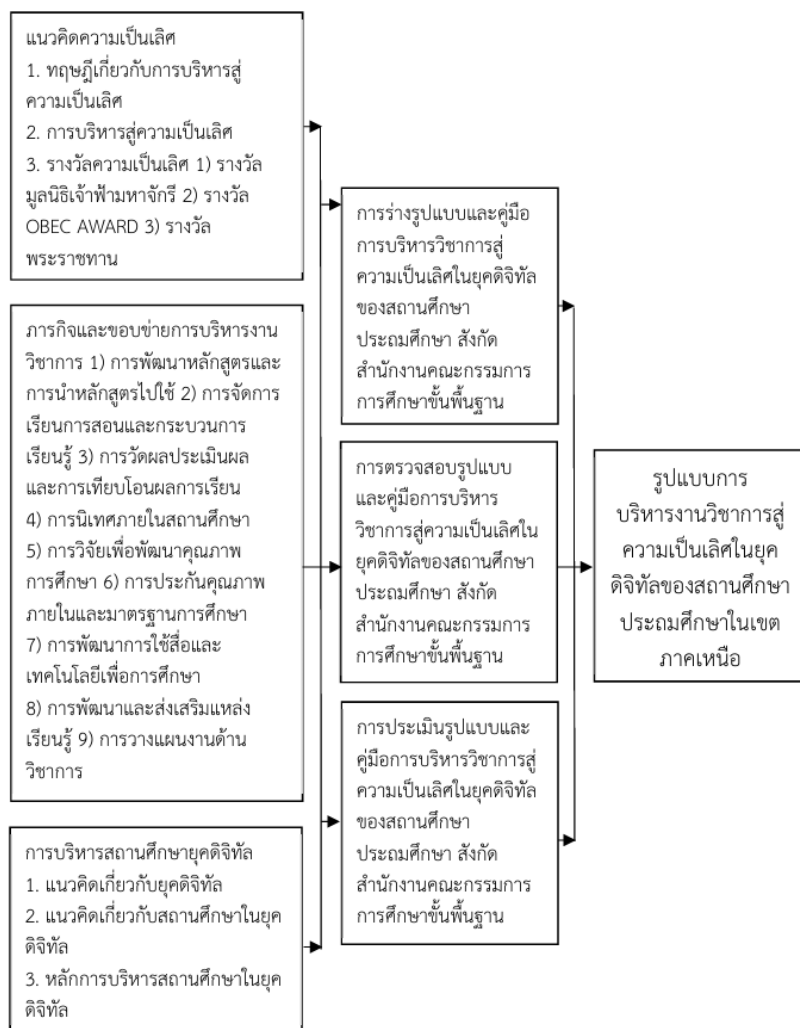
เป้าหมายสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล คือการเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมซึ่งเป็นการนำความรู้ ทักษะและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครูและบุคลากรมาผสมผสานกับความสามารถทางด้านการบริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562, หน้า 137) เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร สื่อการเรียนรู้และบริการของสถานศึกษา (สงบ อินทรมณี, 2562, หน้า 354) โดยได้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีของผู้ดูแลระบบถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ องค์กรที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ก็จะนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Cloud Computing, Mobility Device, Social Network และ Internet of Things (IoT) เข้ามาช่วยบริหารจัดการและพัฒนากระบวนการทำงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559)

การมุ่งเน้นประสิทธิภาพและความเป็นเลิศเป็นเป้าหมายขององค์กรในการดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพตรงตามประสิทธิผลและสามารถทำได้อย่างมีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ที่สุด มีความโดดเด่นเป็นที่พึงพอใจ โดยมีรางวัลคุณภาพที่มีเกณฑ์เป็นสากล (กมลวรรณ สุขเกษม, 2561, หน้า 44) ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำผลลัพธ์ที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อพัฒนาองค์กร มีระบบพัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องสามารถทำงานร่วมกันเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้เพื่อกำกับและติดตามความสามารถขององค์กรได้อย่างทันทีและสามารถปรับตัวได้ตลอดเวลา (ประวิต เอรารวรรณ์, 2564)

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ แนวคิดทฤษฎีของการบริหารสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือและได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

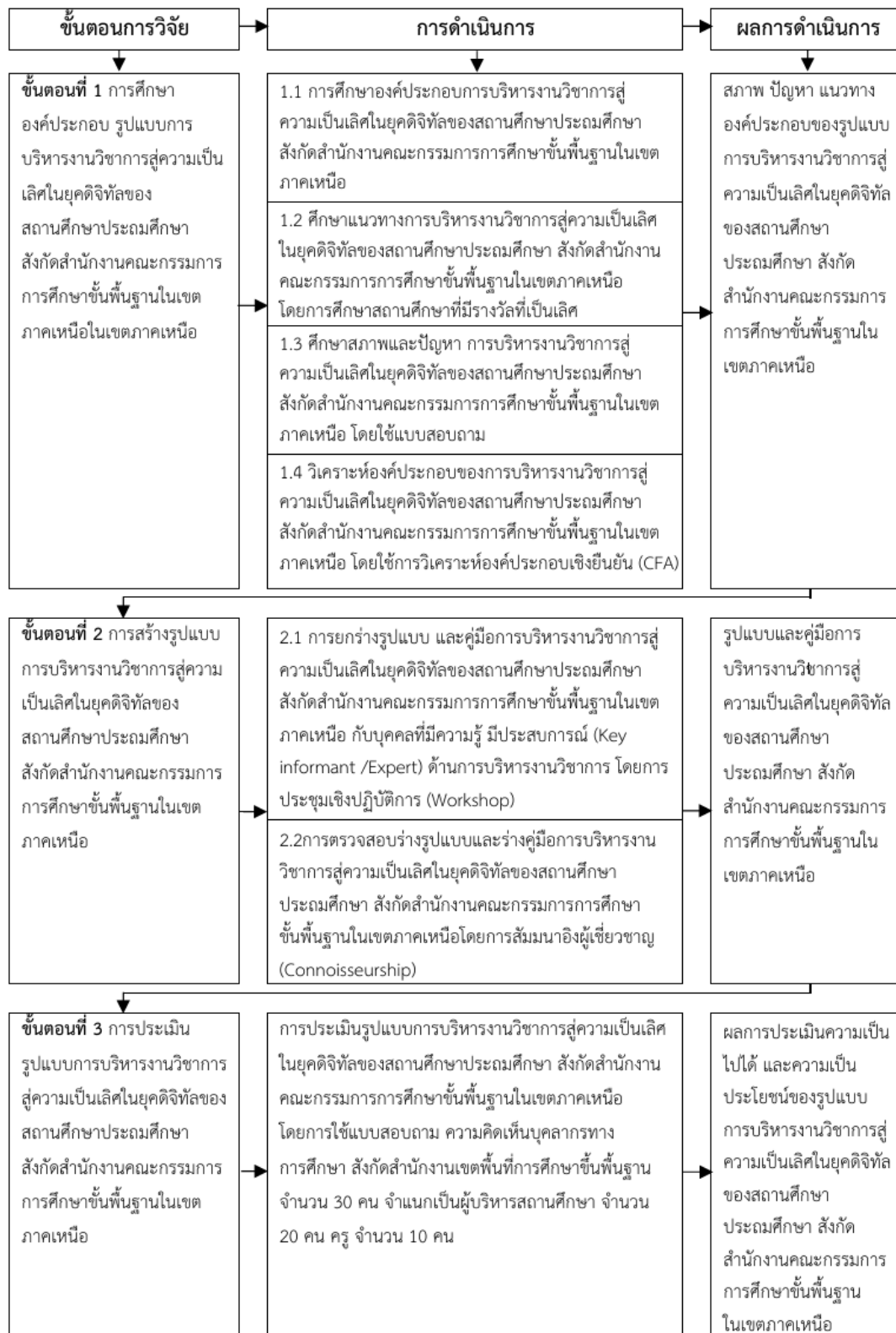

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพที่ 1 งานวิจัยเริ่มดำเนินการจากการศึกษาแนวคิดความเป็นเลิศ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล นำไปสู่การสร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ โดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการตามคุณสมบัติที่กำหนด ประกอบด้วยอาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษาโดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การศึกษาแนวทางโดยการศึกษาศานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 แห่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การศึกษาสภาพและปัญหา โดยการเปิดตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607-608) โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูจำนวน 381 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบตามแนวคิดของ คอมเลย์และลี (Comrey & Lee, 1992) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูจำนวน 500 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random sampling) ในแต่ละจังหวัด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Jamovi

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 11 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีผลงานทางวิชาการด้านการบริหารการศึกษาและการวิจัย จำนวน 2 คน 2) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 4 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน 4) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหา ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แบบบันทึกประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตรวจสอบร่างรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีผลงานทางวิชาการด้านการบริหารการศึกษาและการวิจัย จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน 4) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ ร่างรูปแบบและคู่มือ บันทึกประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างรูปแบบและร่างคู่มือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบโดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public hearing) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานในเขตภาคเหนือ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบและคู่มือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษารองค์ประกอบ แนวทางสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ และการศึกษาแนวทางได้มาทั้งหมด 9 องค์ประกอบ การศึกษาสภาพองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ปัญหาที่น้อยที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ที่เพิ่มขีดความสามารถดิจิทัลของผู้เรียน และปัญหาที่มากที่สุด คือด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่า 9 องค์ประกอบได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง ของตัวแปรที่สังเกตได้

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	Skewness	Kurtosis	ระดับ
1. การวางแผนงานด้านวิชาการในโลกยุคดิจิทัล	4.54	0.63	-1.57	2.29	มากที่สุด
2. การพัฒนาหลักสูตรสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	4.57	0.62	-1.58	2.15	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่เพิ่มขีดความสามารถ	4.59	0.62	-1.63	2.12	มากที่สุด
4. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยในการวัดและประเมิน	4.6	0.62	-1.68	2.41	มากที่สุด
5. การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม	4.58	0.64	-1.74	2.62	มากที่สุด
6. การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.55	0.65	-1.58	2.12	มากที่สุด
7. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.59	0.62	-1.63	2.1	มากที่สุด
8. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.59	0.62	-1.53	1.63	มากที่สุด
9. การพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	4.61	0.60	-1.67	2.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง ของตัวแปรที่สังเกตได้ขององค์ประกอบพบว่า ค่าเฉลี่ยตัวแปรที่สังเกตได้อยู่ในช่วง 4.54 ถึง 4.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.60 ถึง 0.64 จึงจัดได้ว่าเป็นข้อมูลที่มีการกระจายแบบปกติ เมื่อพิจารณาประกอบกับการแจกแจงความเบ้ของตัวแปรที่สังเกตได้พบว่า ทุกตัวมีค่าติดลบและมีค่าเข้าใกล้กับ 0 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงว่ามีการแจกแจงแบบปกติ รูปแบบของข้อมูลที่เบ้ซ้ายอยู่ในคะแนนระดับมากที่สุด ในการกระจายข้อมูล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	Aa	Bb	Cc	Dd	Ee	Ff	Gg	Hh	li
Aa	1								
Bb	0.854***	1							
Cc	0.836***	0.848***	1						
Dd	0.756***	0.748***	0.822***	1					
Ee	0.763***	0.751***	0.762***	0.792***	1				
Ff	0.721***	0.775***	0.755***	0.776***	0.812***	1			
Gg	0.748***	0.784***	0.756***	0.737***	0.802***	0.83***	1		
Hh	0.767***	0.757***	0.782***	0.738***	0.777***	0.791***	0.846***	1	
li	0.748***	0.749***	0.778***	0.742***	0.766***	0.802***	0.817***	0.871***	1

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างกันขององค์ประกอบทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดเท่ากับ 0.871 คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กับด้านการพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ

สถิติทดสอบ	ค่าสถิติทดสอบ/เกณฑ์	แปลผล
Kaiser-Meyer-Olkin	.947	มีความเหมาะสมเป็นอย่างมากที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ
Bartlett's Approx. Chi-Square	6219.30	
Test of df	45	มีความสัมพันธ์กัน
Sphericity Sig.	.000***	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

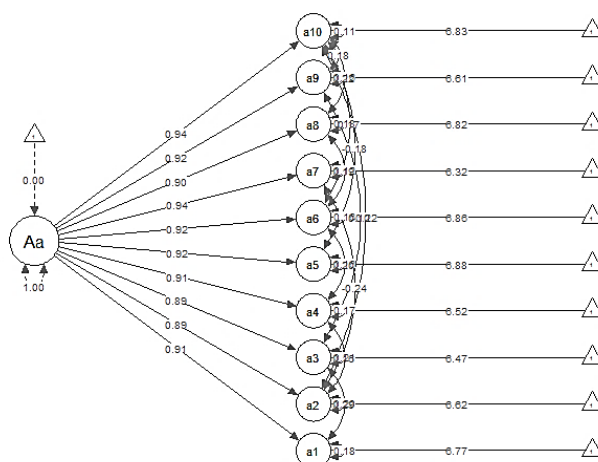
จากตารางที่ 3 พบว่าค่าสถิติ Significant มีค่าเท่ากับ .000 แสดงว่ามีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป ซึ่งจากค่าสถิติดังกล่าวมีค่าที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่า Kaiser-

Citation : สุรพงษ์ กันทะขมภู, และ ภูมิพัฒน์ รักพรหมคล. (2568). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2025.16>

Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ .947 แสดงว่ามีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังภาพที่ 2

Chi-square = 41.00 df = 24 p = 0.017 SRMR = 0.038 RMSEA = 0.038

CFI = 0.992 TLI = 0.996 NFI = 0.994 GFI = 0.999 AGFI = 0.996

ภาพที่ 3 แบบจำลองว่าเป็นองค์ประกอบตามทฤษฎีแนวคิดของด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ

จากภาพที่ 3 ผลการประเมินโมเดลพบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 41.0 จำนวนองศาอิสระเท่ากับ 24 และค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.017 ซึ่งพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.998 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.999 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.996 ค่าดัชนีความพิถีพิถัน (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.994 ดัชนีหาความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.038 ถือว่าผ่านเกณฑ์ และค่า χ^2/df มีค่าเท่ากับ 1.70 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3 ถือว่า ซึ่งสรุปได้ว่าโมเดลเชิงทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 10 ด้านของตัวแปรด้านการวางแผนงานวิชาการในโลกยุคดิจิทัล พบว่า ค่าสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับในการดำเนินงานทุกขั้นตอนได้ตลอดเวลาโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเป็นสถานศึกษาในยุคใหม่และสถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารและออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.94 ดังนั้นแบบจำลองการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปร ด้านการวางแผนงานวิชาการในโลกยุคดิจิทัล จึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถวัดตัวแปรสังเกตทั้ง 10 ด้าน ของตัวแปรแฝงได้จริง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

องค์ประกอบ	χ^2	df	p	CFI	NFI	RMSEA
1. การวางแผนงานด้านวิชาการในโลกยุคดิจิทัล	41	24	0.017	0.998	0.994	0.038
2. การพัฒนาหลักสูตรสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	104	39	< .001	0.992	0.988	0.058
3. การจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่เพิ่มขีดความสามารถดิจิทัลของผู้เรียน	112	40	< .001	0.987	0.988	0.06
4. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยในการวัดและประเมินผล	27.9	15	0.022	0.998	0.995	0.041
5. การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม	48.4	27	0.007	0.997	0.994	0.04
6. การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา	54.7	22	< .001	0.995	0.992	0.055
7. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	29.4	17	0.009	0.997	0.994	0.047
8. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	44.4	22	0.003	0.997	0.994	0.045
9. การพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	35.3	17	0.006	0.997	0.994	0.046

จากตารางที่ 4 พบว่าทุกโมเดลมีความสอดคล้องของข้อมูลระหว่างโมเดลเชิงทฤษฎีกับข้อมูล โมเดลเชิงประจักษ์ค่าไค – สแควร์สัมพัทธ์ มีค่าต่ำกว่า 3.00 ค่าดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) มีค่ามากกว่า 0.95 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ค่าดัชนีวัดระดับความ กลมกลืน (GFI) มีค่ามากกว่า 0.90 ดัชนีวัด ระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่ามากกว่า 0.90 ค่าดัชนีความฟิตปกติ (NFI) มีค่า มากกว่า 0.90 และ ส่วนค่าดัชนี RMSEA มีอยู่ระหว่าง 0.03 – 0.06

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 8 ส่วนประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า ประกอบไปด้วยด้านการมุ่งประสิทธิภาพ และความเป็นเลิศ ด้านวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ในยุคดิจิทัล ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการ และด้านจริยธรรมบนโลกดิจิทัล 4) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการในโลกยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่เพิ่มขีดความสามารถดิจิทัลของผู้เรียน ด้านการพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้

Citation : สุรพงษ์ กันทะขมภู, และ ภูมิพัฒน์ รักพรหมคล. (2568). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและ นวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2025.16>

เทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ทันสมัยในการวัดและประเมินผล 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) ผลกระทบ 8) ปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จ โดย มีความถูกต้องและความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ โดยการสัมมนาประชา พิจารณ์ (Public hearing) พบว่าผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบ แนวทาง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุค ดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ ดังนี้ การศึกษาองค์ประกอบและแนวทาง ได้มา 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ ในโลกยุคดิจิทัล 2) การพัฒนาหลักสูตรสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 3) การจัดการเรียน การสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่เพิ่มขีดความสามารถดิจิทัลของผู้เรียน 4) การพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 5) การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม 6) การ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 7) การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา 9) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยในการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา เกื้อกุล (2560, หน้า 59) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พบว่า งานวิชาการ 5 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียนและบริบทเพื่อให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองและรู้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ส่งผลอันดีงามต่อผู้เรียน 3) การวิจัยและการวัดและประเมินผลทางการศึกษา การวัดและประเมินผลที่หลากหลายครอบคลุมด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและตาม สภาพจริง 4) การนิเทศและการแนะแนวการศึกษา 5) การส่งเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการ

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาพบว่า การศึกษาสภาพองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมากและมีปัญหาอยู่ในระดับที่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและวางแผนการทำงาน อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารซึ่งช่วยทำให้ผู้บริหารทำงานได้ อย่างสะดวกรวดเร็วและมีคุณภาพตรงตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ และการนำเทคโนโลยีมาใช้วัดผล

ประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยกันโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร สกุลไทยและภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2566, หน้า 27) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร 5 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาสื่อการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า 9 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องของข้อมูลระหว่างโมเดลเชิงทฤษฎีกับข้อมูล โมเดลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการมีหน้าที่ในการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นนักบริหารและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งทันต่อความก้าวหน้าด้านวิทยาการเทคโนโลยีต่าง ๆ และเป็นผู้นำดิจิทัลด้านการศึกษาในเวลาเดียวกัน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาและการเรียนการสอน เพื่อให้ครูและนักเรียนมีความรู้ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการทำงานยุคดิจิทัล รวมไปถึงการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน มีขั้นตอน และดำเนินการอย่างเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Deming ได้แบ่งกระบวนการบริหารที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เฟื่องทอง (2562, หน้า 41) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประกอบด้วยด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับอุมาพร พิมพ์สุตะ (2564, หน้า 26) พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวม 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 8 ส่วนประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) ผลกระทบ 8) ปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างขึ้นมาได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการสอบถามความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา

Citation : สุรพงษ์ กันทะชมพู และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.16>

และหัวหน้างานวิชาการที่มีผลงานดีเด่นในระดับต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณวิภา สมสะอาด (2564, หน้า 243) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยส่วนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) ขอบข่ายบริหารงานวิชาการ 3) กระบวนการบริหารงาน และ 4) ผลผลิตและปัจจัยแห่งความสำเร็จ ตามลำดับ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 8 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการขับเคลื่อนด้วยรูปแบบ ExCELLENCE Model ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานด้านวิชาการในโลกยุคดิจิทัล (Explicit plan) 2) การพัฒนาหลักสูตรสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา (Curriculum development) 3) การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Educational Supervision) 4) การจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่เพิ่มขีดความสามารถดิจิทัลของผู้เรียน (Learning and Teaching) 5) การพัฒนาส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (Learning resources) 6) การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Educational research) 7) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Innovation Development) 8) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Compliance with quality assurance standards) 9)

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยในการวัดและประเมินผล (Evaluation) และ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) ผลกระทบ 8) ปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จ

3. ผลการประเมินรูปแบบ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่ามีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบตามหลักการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำองค์ประกอบและคู่มือให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาสำหรับสถานศึกษา

1.2 หน่วยงานหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องควรนำองค์ประกอบและคู่มือไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อบริบทของสถานศึกษาและความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและสร้างเครือข่ายสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน

1.3 การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบให้เกิด ความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัล ที่แตกต่างออกไปตามลักษณะของสภาพบริบทแต่ละพื้นที่

2.2 ควรมีการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ ไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือกับโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมล รอดคล้าย. (2566). การศึกษาไทยในยุค VUCA World. <https://siamrath.co.th/n/426425>
- กมลวรรณ สุขเกษม. (2561). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ฉวีวรรณ เพื่องทอง. (2562). รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 16(31), 41.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2564). การประเมินวิทยฐานะครูแนวใหม่. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 13(1),
1–8.
- พรรณวิภา สมสะอาด. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพของ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา]. <https://updc.up.ac.th/items/2b6d4dbf-df42-4783-9f1b-852041e3e115>
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2564). หลักการทฤษฎีและปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนา
อิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. <https://core.ac.uk/download/185276883.pdf>
- ศิริพร สกุลไทย, & ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2566). แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 7(14), 27–46.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022.
<https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. พริกหวานกราฟ
ฟิค.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและ
เทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 353–360.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถพล สังขวาสี. (2566, สิงหาคม). พลิกโฉมการศึกษาของประเทศ กับปลั๊กๆ อรรถพล [Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=6COJ0Fxfj0PU&t=4s>

อุมพร พิมพ์สุตะ. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(2), 19–35.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล.

<https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/52232>

Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd ed.). Lawrence
Erlbaum Associates.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

Citation : สุรพงษ์ กันทะสมภู, และ ภูมิพัฒน์ รักพรหมคล. (2568). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและ
นวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 255-272. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.16>

การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาต ก่อสร้างอาคาร

Development of Anti-Bribery Systems and Mechanisms for Municipalities: Building Permit Application

ธนภัทร ปัจฉิมม^{1*}

Thanapat Patchim^{1*}

¹มหาวิทยาลัยสวนดุสิต; Suan Dusit University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : md_2517@hotmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.17

Received March 22, 2025; Revised : April 30, 2025; Accepted : April 30, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มาจากการวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบน : กรณีศึกษาการขอใบอนุญาตการก่อสร้างอาคารของเทศบาลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนคร 2) พัฒนามาตรการทางกฎหมายและนำธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ตามระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร และ 3) ประเมินผลและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเฉพาะเจาะจงจากเขตพื้นที่เทศบาลนคร ของจังหวัดที่มีการลงทุนทางธุรกิจ เศรษฐกิจสูง ตลอดจนเป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย ที่มีมูลค่าในการจัดทำโครงการก่อสร้างอาคาร และได้รับการพิจารณาให้จัดทำโครงการก่อสร้างอาคารสูงสุด จำนวน 12 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลนั้นมี 4 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตก่อสร้างอาคารล่าสมัยและเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจเกินสมควร 2) หลักความโปร่งใส ส่วนงานหลายแห่งยังไม่แสดงขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการและขาดการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการ 3) หลักการมีส่วนร่วม แม้หน่วยงานจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมการบริหารงานเทศบาลนครในบางเรื่อง แต่ประชาชนจำนวนมากยังขาดความตระหนักในบทบาทดังกล่าว และ 4) หลักความคุ้มค่า เทศบาลนครส่วนใหญ่มีระบบการขอใบอนุญาตก่อสร้างแบบออนไลน์ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร สำหรับการพัฒนามาตรการทางกฎหมายนั้นควรเพิ่มความ

Citation : Patchim, T. (2025). Development of Anti-Bribery Systems and Mechanisms for Municipalities : Building Permit Application. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 273-292.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

ชัดเจนของกฎหมาย เพื่อลดโอกาสการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาต และควรนำมาตรฐาน ISO 37001 มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการงานการอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้างอาคารจะสร้างความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบติดตามได้ทุกขั้นตอน ทั้งนี้ จากการประเมินผลและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร ยังพบว่า การดำเนินการตามข้อกำหนดการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบน หรือ ISO 37001 ควรดำเนินการภายใต้วงจร PDCA

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา, ระบบและกลไก, การติดสินบน, เทศบาลนคร, การขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

Abstract

This article is partly of the research toward implementation of good governance in local administrative organizations with anti-bribery management mechanisms: a case study of application regarding building permit in municipalities. The objectives of this study are to 1) study the problems in implementing good governance in municipalities, 2) develop legal measures and apply good governance in practice of the municipality system and mechanisms for anti-bribery, and 3) evaluate and provide recommendations on the implementation of good governance with anti-bribery management to the systems and mechanisms of municipalities in the case of building permit applications. This was qualitative research and employed in-depth interviews. The researcher used purposive sampling to specific key informants from municipal areas with huge investment of business and economy as well as prime location of tourism in Thailand with high cost of construction in 12 locations. Data were analyzed by statistical programs and used descriptive statistics.

The research found 4 major problems in implementing principles of good governance: 1) Rule of law: Laws and regulations related to building permits are outdated and allow officials to exercise excessive discretion. 2) Transparency: Many departments have not shown the process, duration of service provision and lack of user satisfaction assessments. 3) Participation: Although the sectors have provided opportunities to public participation in the administration of the municipality in some matters, many individuals still unknowing of roles. 4) Value for money: Most municipalities have incomplete online system of building permit application. Regard with development of legal measures, the law must be clarified to reduce the chance for officials to exercise discretion in approving and permitting. The ISO 37001 standard must be applied to the process of building approving and permitting to show transparency, monitoring and evaluation. The evaluation and

Citation : ธนภัทร ปัจฉิมม. (2568). การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 273-292. <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2025.17>

recommendations on the implementation of good governance in local administrative organizations with anti-bribery management mechanisms also found that implementation of the anti-bribery management or ISO 37001 should be carried out under the PDCA.

Keywords : Development, Systems and echanisms, Bribery, Municipality, Building permit application

บทนำ (Introduction)

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พุทธศักราช 2561 – 2580) ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการภาครัฐโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเฉพาะในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ข้อ 4.6 ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านการทุจริต ภาครัฐมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน ประชาชน และภาคีต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสอดส่อง เฝ้าระวัง ให้ข้อมูล แจ้งเบาะแสการทุจริต และตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ อย่างไรก็ตาม แม้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีความพยายามในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริตมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามาให้หมดสิ้นไปได้ (Sinloyma et al., 2017)

จากผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index หรือ CPI) ประจำปี 2567 จากจำนวน 180 ประเทศทั่วโลก โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) พบว่า ประเทศไทย ได้ 34 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 104 ของโลก และได้อันดับที่ 5 ในประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งถือว่าประเทศไทยมีข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ จากผลคะแนนดังกล่าวทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. ได้เสนอแนะให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเรียกรับสินบน การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ ปัญหาที่ทำให้คะแนนลดลง มีต้นเหตุหลักมาจากปัญหาการติดสินบน การคอร์รัปชันและการใช้หลักนิติธรรม ซึ่งส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันมีผลในเชิงลบ สอดคล้องกับรายงานสถานการณ์การทุจริตประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบว่า มีจำนวนกลุ่มคำกล่าวหาที่มีรายละเอียดครบถ้วนตามมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้แก่ หนังสือร้องเรียนหนังสือราชการ การร้องเรียนด้วยวาจา และเหตุอันควรสงสัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 7,581 เรื่อง (ร้อยละ 76.66) หน่วยงานที่ถูกกล่าวหามากที่สุด ได้แก่ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ถูกกล่าวหามากที่สุด จำนวน 2,771 เรื่อง (ร้อยละ 39.34) โดยคำกล่าวหาใน 2 อันดับแรก เป็นประเภทปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เช่น

Citation : Patchim, T. (2025). Development of Anti-Bribery Systems and Mechanisms for Municipalities : Building Permit Application. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 273-292.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

ละเลย เพิกเฉยต่อการปฏิบัติตามหน้าที่ กระทำการเกินอำนาจหน้าที่โดยทุจริต และอนุมัติ/ไม่อนุมัติ ใบอนุญาตโดยมิชอบ เป็นต้น (National Anti-Corruption Commission, 2023)กล่าวได้ว่า ปัญหาสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ประการแรก คือ ระบบอุปถัมภ์ นับว่าเป็นรูปแบบการปฏิบัติหรือวัฒนธรรมแบบเครือญาติและพวกพ้องที่ฝังรากลึกในสังคมไทย และแปรเปลี่ยนเป็นการให้ความเกื้อหนุนช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกในทางลบภายใต้การปฏิบัติราชการ ซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริตประทุมิชชอบในแวดวงราชการอย่างแพร่หลาย จะเห็นได้ว่า ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ถูกนำมาใช้ในวงกว้าง โดยไม่ได้คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล ดังนั้น จึงทำให้การบริหารราชการในหลายองค์กรขาดความถูกต้องและไม่เป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม หลักความรู้ ความสามารถ การจะกำจัดระบบอุปถัมภ์และพวกพ้องให้ออกไปจากสังคมไทยเป็นเรื่องยาก เพราะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยมาช้านาน ความสัมพันธ์แบบเครือญาติซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทยมาแต่ดั้งเดิม ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างนักธุรกิจและนักการเมือง มีการให้เงินสนับสนุนฝ่ายการเมืองเพื่อปกป้องธุรกิจของตน และการแสวงหาผลประโยชน์เพิ่มเติม ก่อให้เกิดธุรกิจการเมืองขึ้นและนำไปสู่การบริหารงานที่ไม่โปร่งใส ไม่ว่าจะเป็นการสรรหาบุคลากรเข้าทำงานในองค์กรภาครัฐหรือในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Uwanno, 1999) ประการที่สอง การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบการคลังอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่จัดทำบัญชีควบคุมรายรับรายจ่าย ไม่จัดทำบัญชียืมเงิน ไม่มีหลักฐานในการเบิกจ่ายพัสดุที่รัดกุม ก่อให้เกิดโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ (Puang-Ngam, 2017) ประการที่สาม การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายที่ยังมีการเลือกปฏิบัติ เช่น การเอื้อประโยชน์แก่คนสนิทและพวกพ้อง ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคและเท่าเทียมของคนในสังคม นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาเรื่องผู้บังคับบัญชาไม่ได้ยึดถือหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ส่งผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพ (Sukwatchavorakit, 2018) ทั้งนี้ เทศบาลนครเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจ กล่าวคือ ราชการบริหารส่วนกลางกระจายอำนาจไปให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระที่จะดำเนินการปกครองตนเองภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยเทศบาลนครจัดตั้งขึ้นในชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ซึ่งมีประชากรในพื้นที่เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3,000 คน/ตารางกิโลเมตร เทศบาลนครมีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะและให้บริการประชาชนตามภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม การออกใบอนุญาต อนุมัติต่าง ๆ อันเป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งยังมีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีอิสระในการบริหารท้องถิ่นตามสมควร ดังจะเห็นได้ว่า ความเป็นอิสระในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังกล่าว มีโอกาสและความเสี่ยงต่อการทุจริตได้เช่นกัน หากผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ตระหนักในหลักธรรมาภิบาล เพราะหน้าที่และอำนาจที่ราชการส่วนกลางมอบหมายหรือกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีหลายประการด้วยกัน เช่น การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร

Citation : ธนภัทร ปัจฉิมม. (2568). การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 273-292. <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2025.17>

เป็นต้น ซึ่งสภาพปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ การขออนุมัติ อนุญาตที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก แม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวก็ให้สามารถขยายระยะเวลาในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ได้ออกเป็นครั้ง ๆ ไป ประกอบกับเจ้าหน้าที่ยังสามารถใช้ดุลพินิจในการตรวจแบบแปลนและพื้นที่การก่อสร้างอาคาร เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตก่อสร้างอาคารได้ จึงทำให้ผู้ขอรับบริการหรือประชาชนเกิดความสงสัยถึงความเหมาะสมในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐ (Thawornpean, 2018) นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องไม่เชื่อมต่อกัน ทำให้เป็นภาระต่อประชาชนที่ต้องหาเอกสารเพิ่มเติม รวมถึงกระบวนการยื่นขอ อนุญาตยังไม่มีทันสมัยและสอดคล้องกับยุคดิจิทัล

จากความสำคัญข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าวิธีปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการขออนุมัติ อนุญาตใบก่อสร้างอาคาร ยังคงมีปัญหาหลายประการที่กระทบต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับการทุจริต ประพฤติมิชอบ กรณีการเรียกรับสินบนการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป (อบต. เทศบาล อบจ.) หรือท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร) เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางการบริหารท้องถิ่นที่มุ่งไปสู่ความเป็นท้องถิ่นยุคใหม่ “โปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ ด้วยระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบน” ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ท้องถิ่นแบบเฉพาะเจาะจงที่เป็นเทศบาลนคร จำนวน 12 แห่ง เพื่อศึกษากระบวนการ ขั้นตอน รูปแบบและวิธีดำเนินการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารประกอบกับเทศบาลนครเหล่านี้มีพื้นที่ทางกายภาพที่มีความเป็นเมืองและการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างมาก โดยมีทั้งประชาชนทั่วไปในพื้นที่และมีนักธุรกิจ นักลงทุนจำนวนมากไม่น้อยที่ดำเนินการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร โดยเฉพาะการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ เช่น โรงแรม ห้างสรรพสินค้า คอนโด ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งการก่อสร้างอาคารเหล่านี้จำเป็นต้องดำเนินการขอใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นทั้งหลายได้รับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตออกใบอนุญาตการก่อสร้างได้ตามที่กฎหมายที่กำหนด อย่างไรก็ตาม เทศบาลนคร (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) ทั้ง 12 แห่ง ถือเป็นท้องถิ่นที่ขนาดใหญ่และมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง แนวทางและกระบวนการปฏิบัติในการออกใบอนุญาตการก่อสร้างอาคารจึงมีความน่าสนใจ ในขณะเดียวกันหากมีกระบวนการปฏิบัติที่สามารถยกระดับความโปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ก็จะยิ่งทำให้ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนและผู้เข้ารับบริการมากขึ้น นอกจากนี้ หากเทศบาลนครเหล่านี้สามารถพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารได้ ก็จะก่อเกิดวัฒนธรรมเชิงพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น ๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนคร
2. พัฒนามาตรการทางกฎหมายและนำธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ตามระบบและกลไกการต่อต้านการทุจริตของเทศบาลนคร
3. ประเมินผลและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการทุจริตของเทศบาลนคร

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการบริหารองค์การที่มุ่งเน้นจุดสำคัญในการสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อองค์กร พัฒนาการทางทฤษฎีของหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมา สามารถสังเคราะห์ได้ 6 องค์ประกอบ (Weiss, 2010; Chaicharoenwattana, et al., 2007; Phakdeejit, 2014; Lenukul, 2011) ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม คือ เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ แบบแผนและกฎหมายต่าง ๆ โดยยินยอมที่จะถือปฏิบัติโดยยึดหลักความเสมอภาคและความเป็นธรรม 2) หลักคุณธรรม คือ การยึดหลักความถูกต้องเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานสำหรับยึดถือในการปฏิบัติ 3) หลักความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งจะนำไปสู่การตรวจสอบภายในองค์กรให้เกิดความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม คือ พึงระลึกไว้ว่าตัวเองเป็นเจ้าของหน้าที่ภายในองค์กร ดังนั้น นอกเหนือจากการปฏิบัติตามหน้าที่แล้วภารกิจอื่นๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงานภายในองค์กร ควรจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี 5) หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักรู้ถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และกล้ายอมรับในผลการปฏิบัติงาน และ 6) หลักความคุ้มค่า คือ การเน้นหลักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีนโยบายให้บุคลากรใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. แนวคิดธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ

ธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ (Practical governance) คือ การนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงานของตน ดังคำอธิบายที่ว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า “ธรรม” (แปลว่า คุณความดี) รวมกับคำว่า “อภิ” (แปลว่า ยิ่ง) และคำว่า “บาล” (แปลว่า ปกครองหรือเลี้ยงดู) และคำว่า “ภาคปฏิบัติ” แปลว่า การลงมือทำหรือการดำเนินการไปตามระเบียบแบบแผนที่ตั้งมา ดังนั้น คำว่า “ธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ” จึงหมายถึง การบริหารหรือการปกครองที่ดีมีความถูกต้อง ซื่อสัตย์ เปิดเผย โปร่งใสและเป็นธรรม (Kraikitrat, et al., 2022)

ธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ ถือว่าเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงาน ซึ่งจะมุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ธรรมาภิบาลนั้นเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมหรือธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติได้ โดยในการปฏิบัติงานนั้น เปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้ (เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น) สำหรับการ

Citation : ธนภัทร ปัจฉิมม. (2568). การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการทุจริตของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 273-292. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

ปฏิบัติงานนั้นต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ คือ ภาครัฐต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การปรับใช้ธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติในกระบวนการประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ คือ 1) หลักนิติธรรม (Rule of law) หน่วยงานปฏิบัติราชการโดยใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย 2) หลักเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หน่วยงานต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีความเชื่อถือและหน่วยงานมีการวางระบบที่ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก 3) หลักความคุ้มค่า (Value principle) หน่วยงานต้องคำนึงการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หน่วยงานต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้และร่วมเสนอปัญหา ร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหา

3. มาตรฐานระบบการจัดการการต่อต้านการติดสินบน ISO 37001

มาตรฐาน ISO หรือ International Organization for Standardization องค์การระหว่างประเทศว่าด้วย การสร้างมาตรฐาน มีหน้าที่ออกมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และอุตสาหกรรม เพื่อใช้ในการวัดคุณภาพองค์กรให้เป็นมาตรฐานสากล มีหลายมาตรฐานครอบคลุมทุกประเภทธุรกิจ โดยขึ้นต้นด้วย ISO และต่อท้ายด้วยตัวเลขเพื่อแยกชนิดของมาตรฐาน มีประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิกร่วมประมาณ 162 ประเทศทั่วโลก มาตรฐานสากล ISO เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการสร้างมั่นใจให้ลูกค้า และแสดงให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรที่ได้รับการตรวจสอบ โดยบุคคลที่สามที่มีอิสระ (Certification Body) รวมทั้งองค์กรในประเทศไทยด้วย ที่พยายามให้องค์กรผ่านมาตรฐาน ISO ด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องรับประกันองค์กรเช่นกัน (Wongsudjarid, 2021)

ในขณะที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ระบุว่า การติดสินบนเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน เพราะเป็นการนำเสนอ สัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ในรูปแบบของเงิน หรือสิ่งตอบแทน แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคล หรือองค์การธุรกิจทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อแลกเปลี่ยนหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ ในขณะที่มีข้อมูลจากธนาคารโลกประเมินว่า ในแต่ละปี มีองค์กรธุรกิจกว่า 50% จ่ายเงินเพื่อติดสินบน ปีละ 1 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 3% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมโลก ซึ่งจะสร้างปัญหามากมาย ไม่ใช่เพียงความน่าเชื่อถือขององค์กรเท่านั้น แต่เป็นปัญหาความไม่เป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ การพัฒนาการแข่งขันของประเทศ และเป็นอุปสรรคในการแก้ปัญหาความยากจนโลกด้วย ทำให้สหประชาชาติ (United Nations, UN) และองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) ได้จัดการประชุมเพื่อหารือวิธีปราบปรามและป้องกันการติดสินบนอย่างจริงจังหลายประเทศเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เรียกว่า การให้สินบนเป็นปรากฏการณ์ที่แพร่หลายในทุกประเทศทั่วโลก ในขณะที่ ISO ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ดังนั้น

Citation : Patchim, T. (2025). Development of Anti-Bribery Systems and Mechanisms for Municipalities : Building Permit

Application. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 273-292.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

จึงมีการสร้างข้อกำหนดการป้องกัน ตรวจสอบ และการจัดการความเสี่ยงในการติดสินบนในองค์กร ด้วยมาตรฐานสากลที่เรียกว่า ISO 37001 มาตรฐานระบบการจัดการการต่อต้านการติดสินบน (anti-bribery management systems) ที่เพิ่งประกาศใช้ประมาณ 5 ปี เป็นมาตรฐานที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการต่อต้านการติดสินบนที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ดี เพื่อต่อต้านคอร์รัปชันที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์กร

สำหรับองค์กรในประเทศไทย พบว่า มีหน่วยงานหรือบริษัทบางแห่งนำ ISO 37001 มาใช้ภายในหน่วยงาน รวมถึงกรุงเทพมหานครมีนโยบายส่งเสริมเรื่องการต่อต้านการทุจริต โดยนำ ISO 37001 มาใช้ภายในองค์กร เช่น สำนักการโยธา สำนักการระบายน้ำเพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้างมาตรฐานการดำเนินการต่อต้านการติดสินบน ตลอดจนให้บุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมการประเมิน นอกจากนี้ยังมีหลายองค์กรที่พยายามจะนำมาตรฐาน ISO 37001 มาใช้ในองค์กรโดยเริ่มจากการจัดอบรมหลักสูตร Anti-Corruption “มาตรฐานระบบการจัดการการต่อต้านการติดสินบน ISO 37001 และกรณีศึกษาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน” เพื่อรณรงค์ ส่งเสริม และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยและทวีความรุนแรงมากขึ้น จากความสำคัญข้างต้น จึงเป็นที่มาให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเริ่มศึกษามาตรฐาน ISO 37001 เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้กับการติดสินบนในองค์กร ดังนั้น การวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร จึงมุ่งเน้นศึกษาแนวทางในการนำ ISO 37001 มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างระบบและกลไกในการป้องกันการติดสินบน

4. กฎหมายไทยว่าด้วยการติดสินบนความเชื่อมโยงระหว่างความรับผิดชอบทางอาญาและทางแพ่งในบริบทของหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

การติดสินบน (Bribery) เป็นรูปแบบหนึ่งของการทุจริตที่บ่อนทำลายความน่าเชื่อถือของรัฐ กระทบต่อหลักนิติธรรม (Rule of Law) และสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและความยุติธรรมในสังคมไทย ในระดับกฎหมาย ประเทศไทยได้พัฒนากลไกทั้งทางอาญาและทางแพ่งเพื่อรับมือกับการติดสินบน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการปฏิรูปกฎหมายต่อต้านการทุจริตในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตติดสินบน เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายเฉพาะ ดังนี้

กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการติดสินบน

มาตรา 149 เจ้าพนักงานรับสินบน เจ้าพนักงานที่เรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน ไม่ว่าการกระทำหรือไม่กระทำนั้นจะ ชอบด้วยหน้าที่หรือไม่ก็ตาม ถือเป็นการกระทำความผิด บทลงโทษ จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000–400,000 บาท

คำอธิบาย ถือเป็นบทบัญญัติที่ใช้ลงโทษเจ้าพนักงานที่ แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งของตนเอง ไม่ว่าการกระทำนั้นจะชอบด้วยหน้าที่หรือไม่ หากมีเจตนารับผลประโยชน์เพื่อแลกเปลี่ยนกับการใช้อำนาจราชการ ย่อมถือเป็นความผิดอาญาอย่างร้ายแรง

มาตรา 150 เจ้าพนักงานใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์ เจ้าพนักงานที่ใช้อำนาจในตำแหน่งของตน โดยมุ่งหมายให้ตนหรือผู้อื่นได้รับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์โดยมิชอบ

คำอธิบาย เน้นลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ “ใช้ตำแหน่ง” ในทางมิชอบ โดยอาจไม่ถึงขั้นรับสินบนโดยตรง แต่หากแสดงพฤติกรรมเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น ก็ถือว่ามีความผิดตามมาตรา

มาตรา 151 ทุจริตในการใช้งบประมาณ เจ้าพนักงานซึ่งเกี่ยวข้องกับ การอนุมัติ งบประมาณ หรือจัดซื้อจัดจ้าง หากใช้ตำแหน่งโดยมิชอบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ตนหรือผู้อื่น ถือว่ามีความผิดอาญา

คำอธิบาย มาตรา 151 มุ่งควบคุมพฤติกรรมทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ ซึ่งเป็นแหล่งที่พบ การติดสินบนสูง

มาตรา 152 เรียกรับผลประโยชน์โดยอ้างตำแหน่ง เจ้าพนักงานที่ เรียกทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ โดยอ้างว่าจะใช้อำนาจตามตำแหน่งราชการ ทั้งที่ตนไม่มีเจตนาจะกระทำนั้นจริง ถือว่ามีความผิด

คำอธิบาย เน้นควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ที่อ้างตำแหน่งราชการเพื่อหลอกลวงรับเงิน หรือสิ่งของ แม้จะไม่มีเจตนาจะใช้ตำแหน่งนั้นจริงก็ตาม

กฎหมายแพ่งที่เกี่ยวข้องกับการติดสินบน

กฎหมายหลักที่ใช้ ได้แก่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัตินี้วางหลักให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดทางแพ่ง หากมีการกระทำใด ๆ ที่เป็นการละเมิด สิทธิของผู้อื่นในขณะปฏิบัติหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนหรือรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือใช้อำนาจโดยมิชอบเพื่อแลกกับผลประโยชน์ จะถือว่าเป็นการ “ละเมิด” ซึ่งนำไปสู่การฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ทั้งจากตัวเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต้นสังกัด

มาตรา 5 “หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำละเมิดในขณะปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐจะต้อง รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น...” กล่าวคือกำหนดให้ “หน่วยงานของรัฐ” รับผิดชอบเจ้าหน้าที่ใน เบื้องต้น จากนั้นหน่วยงานอาจใช้สิทธิ ไล่เบี้ย (Recourse) เรียกคืนเงินจากเจ้าหน้าที่ภายหลัง

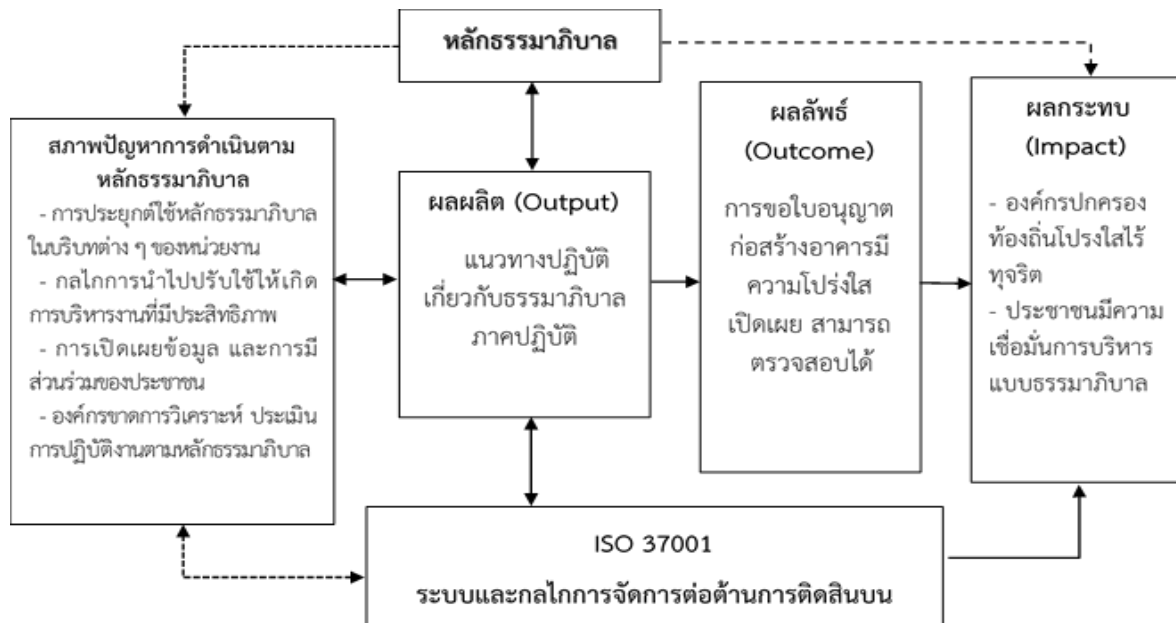
ความหมายของ “ละเมิด” คือการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือ ขัดต่อหลักจริยธรรมในทางราชการ รวมถึงการ รับสินบน การเรียกรับผลประโยชน์ หรือการใช้อำนาจในทางที่มิชอบเพื่อเอื้อประโยชน์ส่วนตน อย่างไรก็ตามจุดเด่นของกฎหมายนี้สามารถสร้างช่องทางเยียวยาให้แก่ผู้เสียหาย โดยไม่ต้องรอผลคดีอาญา สนับสนุนการบังคับใช้ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และเสริมบทบาทของการควบคุม ภายใน โดยทำให้หน่วยงานต้องเฝ้าระวังเจ้าหน้าที่ของตน ในขณะเดียวกันข้อจำกัดที่ควรพิจารณาใน กฎหมายนี้ คือ ผู้เสียหายจำนวนมาก ไม่ทราบสิทธิในการฟ้องร้องตามกฎหมายฉบับนี้ หน่วยงานรัฐมักไม่ใช้

สิทธิไต่เบื้อ ต่อเจ้าหน้าที่ ทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตและยังไม่มีบทบัญญัติชัดเจนในการกำหนด “ความรับผิดชอบร่วมกัน” กับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

กฎหมายที่ออกแบบขึ้นเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยเฉพาะ มีความเชื่อมโยงกับกฎหมายอาญาและกฎหมายปกครอง เพื่อให้ครอบคลุมการเอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับสินบน ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2561) วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายเฉพาะที่จัดตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ขึ้นเพื่อดำเนินการ ใต้สวน สอบสวน และวินิจฉัยพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่มีลักษณะเป็นการทุจริต เช่น การเรียกรับหรือรับสินบน หรือใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยลักษณะความผิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เช่น มาตรา 123/1 ผู้ใดให้หรือเสนอให้ทรัพย์สินแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้กระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใด ถือเป็นการผิด มาตรา 123/2 เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับหรือเรียกรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นถือเป็นความผิด ในขณะเดียวกันความเชื่อมโยงกับกฎหมายอื่น เช่น ประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 149 –152) สำหรับบทลงโทษทางอาญาพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 สำหรับความรับผิดชอบทางแพ่งกฎหมายป้องกันการฟอกเงิน เพื่อสืบสวนทรัพย์สินที่ได้จากการตัดสินใจ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และศึกษาจากเอกสารเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเขตพื้นที่เทศบาลนคร ของจังหวัดที่มีการลงทุนทางธุรกิจ เศรษฐกิจสูง ตลอดจนเป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย ที่มีมูลค่าในการจัดทำโครงการ ก่อสร้างอาคาร และได้รับการพิจารณาให้จัดทำโครงการก่อสร้างอาคารสูงสุด จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ 1) เทศบาลนครนนทบุรี 2) เทศบาลนครปากเกร็ด 3) เทศบาลนครรังสิต 4) เทศบาลนครเชียงใหม่ 5) เทศบาล นครเชียงใหม่ 6) เทศบาลนครอุบลราชธานี 7) เทศบาลนครนครราชสีมา 8) เทศบาลนครขอนแก่น 9) เทศบาลนครแหลมฉบัง 10) เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ 11) เทศบาลนครสงขลา 12) เทศบาลนคร หาดใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพครอบคลุมทุกมิติ คณะผู้วิจัยจึงดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกโดย แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ลำดับ	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	คุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	จำนวน (คน)
1	กลุ่มผู้บริหารระดับสูงและ เจ้าหน้าที่เทศบาลนคร - ผู้ว่าราชการจังหวัด - นายกเทศมนตรีเทศบาลนคร	มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการ ควบคุมการขอ ใบอนุญาตการก่อสร้างในพื้นที่รับผิดชอบของ เทศบาลนคร เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับขอ ใบอนุญาตการก่อสร้างไม่ต่ำกว่า 3 ปี	12
2	กลุ่มผู้ประกอบการและนัก ธุรกิจหรือนักลงทุน	มีประสบการณ์การขอใบอนุญาตการก่อสร้างในเขต พื้นที่เทศบาลนคร	12
3	กลุ่มภาคประชาชน	มีประสบการณ์การขอใบอนุญาตการก่อสร้างในเขต พื้นที่เทศบาลนครในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา	12
รวมจำนวน			36

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการลงพื้นที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามทั้งการ สัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการเก็บข้อมูลผ่านระบบ online โดยมีประเด็น ในการสัมภาษณ์ คือ สภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล ระบบและกลไกการจัดการต่อต้าน

การตัดสินใจของเทศบาลนคร ขั้นตอนการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารและการขอใช้อาคาร ปัญหาการทุจริตตลอดจนรูปแบบและช่องทางการทุจริต การรับรู้ถึงกิจกรรม/โครงการในการต่อต้านการตัดสินใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการถอดเนื้อหาการสัมภาษณ์ในเทป การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการนำเสนอผลที่ได้เป็นแบบบรรยาย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. จริยธรรมการวิจัย

เป็นโครงการที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับกับคำประกาศเฮลซิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เลขที่ SDU-RDI-SHS 2023-047

ผลการวิจัย (Research Results)

1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนคร พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลมี 4 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม มีสภาพปัญหา 2 ประเด็น คือ (1) กฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจต่อการอนุมัติอนุญาต โดยขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบเอกสาร เพื่อประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาต และใช้ดุลพินิจในการตรวจแบบแปลน ดังนั้นหากมีการพัฒนาเครื่องมือและบุคลากรเพื่อรองรับระบบการขออนุญาตทางออนไลน์ (e-submission) ก็จะทำให้สามารถลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ (2) การขออนุญาตก่อสร้างอาคารใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน กล่าวคือ การขออนุญาตก่อสร้างอาคารอยู่ระหว่าง 30 – 60 วัน (ตามประเภทอาคาร) ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่สามารถขยายเวลาการพิจารณาออกใบอนุญาตไปได้ตามที่กฎหมายควบคุมอาคารกำหนดครั้งละไม่เกิน 45 วัน จำนวน 2 ครั้ง (45 วัน ขยายได้สองครั้ง ครั้งละ 45 วัน แกะไขแบบ 30 วัน รวมเป็น 165 วัน หรือ 5 เดือน) 2) หลักความโปร่งใส พบว่า มีสภาพปัญหาสำคัญ คือ การแสดงขั้นตอนการขอใบอนุญาตก่อสร้างยังไม่ชัดเจน เช่น ไม่แสดงระยะเวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน 3) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนยังคงเข้าไปมีส่วนร่วมการบริหารงานของเทศบาลนครค่อนข้างน้อย แม้ว่ารัฐธรรมนูญและกฎหมายจะส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการบริหารและดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดความตระหนักและให้คุณค่ากับการติดตาม ตรวจสอบการบริหารงานท้องถิ่น หรืออีกนัยอาจกล่าวได้ว่าเทศบาลนครแต่ละแห่งจะมีตัวแทนภาคประชาชนจำนวนหนึ่งอยู่ในการทำประชาคมแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนจำนวนมากไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมการบริหาร ติดตาม และตรวจสอบ แม้ว่าเทศบาลนครจะเปิดโอกาสและเชิญชวนให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ได้ก็ตาม นอกจากนี้ ยังพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปตามรูปแบบพิธีที่เทศบาลนครหรือท้องถิ่นจัดให้มีขึ้นเท่านั้น และ 4) หลักความคุ้มค่า พบว่า กระบวนการทางธุรการในการยื่นขออนุญาตไม่ทันสมัย แม้เทศบาลนครบางแห่งจะมีการนำระบบ

Citation : ธนภัทร ปัจฉิมม. (2568). การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการตัดสินใจของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 273-292. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

เทคโนโลยีหรือระบบออนไลน์มาใช้ แต่ในแง่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยังคงมีน้อยมาก เนื่องจากต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดทำและดูแลรักษาระบบเทคโนโลยี เมื่อเปรียบเทียบทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่มีผู้รับบริการหรือประชาชนเข้ามาขออนุมัติ อนุญาตก่อสร้างอาคาร อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าสภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 4 ด้าน (หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า) เป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งพัฒนาปรับปรุง และแก้ไขโดยเร่งด่วน มิเช่นนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น ศรัทธาของประชาชนและนักลงทุนต่างชาติที่เข้าใช้บริการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ซึ่งสอดคล้องกับองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) เปิดเผยผลสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index หรือ CPI) ประจำปี 2567 ประเทศไทย ได้ 34 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 104 ของโลก (จาก 180 ประเทศ) กล่าวเฉพาะสภาพปัญหาที่พบคือ ถึงแม้ในปีที่ผ่านมา ประเทศไทยจะได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตต่าง ๆ เช่น มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับระบบงบประมาณ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการอนุมัติ อนุญาต การผลักดันให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงกระบวนการและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ตลอดจนมีการลงโทษผู้ที่กระทำการทุจริต แต่ปัญหาการทุจริตต่าง ๆ ของประเทศไทย ยังคงมีอยู่ไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

2) ผลการพัฒนามาตรการทางกฎหมายและนำธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ตามระบบและกลไกการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร พบว่า การพัฒนามาตรการทางกฎหมายนั้นเป็นไปเพื่อลดโอกาสการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาต กล่าวคือ ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ชัดเจน โดยเฉพาะพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ที่มีลักษณะเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้อย่างกว้าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยการตีความ และเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใช้ดุลพินิจได้ จึงอาจมีการตีความกฎหมายที่แตกต่างกัน การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่มีปัญหาและข้อสงสัยจากประชาชนหรือผู้ขอรับบริการ ดังนั้น ควรเพิ่มความชัดเจนของกฎหมายและระบบอนุญาต ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแม่บทและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องให้สามารถอนุญาต โดยอ้างอิงมาตรฐานที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพ นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ เทศบาลนครจึงควรพัฒนารูปแบบ ขั้นตอน และวิธีปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้างอาคารให้มีการนำระบบมาตรฐาน ISO 37001: 2016 ซึ่งเป็นระบบในการป้องกันและตรวจจับการให้และรับสินบนที่ได้รับการยอมรับและมีความเป็นสากลมาประยุกต์ใช้ในระบบงานการอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้างอาคารที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบติดตามได้ทุกขั้นตอน

3) การประเมินผลและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร พบว่า การประยุกต์ใช้วงจร PDCA ในการดำเนินการตามข้อกำหนด ISO 37001:2016 Plan (P) องค์กรต้องวางแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการต่อต้าน

Citation : Patchim, T. (2025). Development of Anti-Bribery Systems and Mechanisms for Municipalities : Building Permit

Application. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 273-292.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

การตัดสินใจโดยดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อกำหนด ISO 37001: 2016 เริ่มจากการวิเคราะห์บริบทขององค์กร ความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การประเมินความเสี่ยง การกำหนดขอบเขตของระบบการจัดการต่อต้านการตัดสินใจ การจัดการระบบการจัดการต่อต้านการตัดสินใจจะสำเร็จไม่ได้หากขาดพันธสัญญาจากผู้นำขององค์กร ผู้นำขององค์กรต้องกำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย เป้าหมาย กำหนดบทบาท อำนาจและหน้าที่ และจัดสรรทรัพยากรสำหรับการดำเนินการจัดการต่อต้านการตัดสินใจ องค์กรต้องวางแผนการกิจกรรมและกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับผลของการประเมินความเสี่ยง และโอกาสที่จะทำให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการต่อต้านการตัดสินใจ องค์กรต้องวางแผนให้การสนับสนุนการดำเนินการต่อต้านการตัดสินใจ เช่น จัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม ให้การอบรมพนักงาน และจัดการระบบการข้อมูลเอกสาร เป็นต้น Do (D) องค์กรต้องมีการปฏิบัติตามแผน โดยมีการควบคุมกระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ เช่น การสอบทานสถานะของคู่ค้า ผู้ให้บริการ การควบคุมกระบวนการโดยใช้เครื่องมือทางการเงินและไม่ใช้เครื่องมือทางการเงินควบคุมองค์กรที่อยู่ภายใต้การจัดการขององค์กร และคู่ค้า การควบคุมการให้และรับของขวัญ การแสดงไมตรีจิต การบริจาค และการร้องเรียนหรือให้ข้อมูลการตัดสินใจ เป็นต้น Check (C) องค์กรต้องตรวจสอบ วัดผล วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการว่ามีความสอดคล้องตามข้อกำหนด ตลอดจนนโยบาย และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบภายใน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดการต่อต้านการตัดสินใจ ทั้งนี้ สถานะและผลการดำเนินการตามข้อกำหนดการจัดการต่อต้านการตัดสินใจ ต้องมีการรายงานให้ผู้บริหารสูงสุดรับทราบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจปรับปรุงระบบการจัดการอย่างต่อเนื่อง Act (A) หากพบว่าการดำเนินการใดไม่สอดคล้องตามข้อกำหนดของการจัดการต่อต้านการตัดสินใจ องค์กรต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบ โดยกำจัดสาเหตุของการดำเนินการที่ไม่สอดคล้อง และป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ องค์กรอาจเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน และต้องปรับปรุงระบบการจัดการต่อต้านการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม องค์กรสามารถประยุกต์ใช้การจัดการเชิงระบบ ร่วมกับวงจร PDCA ที่กำหนดขึ้นตามผลของการประเมินความเสี่ยงด้านการให้และรับสินบนขององค์กร ไม่ว่าจะให้หรือรับโดยองค์กรเอง หรือผ่านตัวแทนขององค์กร

สำหรับการประยุกต์ใช้วงจร PDCA ในการดำเนินการตามข้อกำหนด ISO 37001: 2016 การจัดระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน คือ ปัจจัยนำเข้า (input) การดำเนินการตามข้อกำหนด ISO 37001: 2016 และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง คือ กระบวนการ (process) การได้รับการรับรองระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ตามข้อกำหนด ISO 37001: 2016 ก็คือผลลัพธ์ (output) ของกระบวนการ ดังนั้น เมื่อองค์กรมีการดำเนินการตามข้อกำหนดการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน หรือ ISO 37001: 2016 ได้ครบวงจรของวงจร Plan – Do – Check – Act แล้ว องค์กรต้องมีข้อมูลและหลักฐานการดำเนินการตามข้อกำหนด ตลอดจนผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ภายใต้ระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยสภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร พบว่า มีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล สามารถจำแนกได้ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม ซึ่งพบว่า มีสภาพปัญหาสำคัญ 2 ประเด็น คือ (1) กฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจมากเกินไป และ (2) การขออนุญาตก่อสร้างอาคารใช้ระยะเวลานาน 2) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า มีสภาพปัญหาสำคัญ คือ การแสดงขั้นตอนการขอใบอนุญาตก่อสร้างยังไม่ชัดเจน 3) ด้านหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า มีสภาพปัญหาสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีน้อยมาก โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการพิจารณาอนุญาต และ 4) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า สภาพปัญหาสำคัญ คือ กระบวนการทางธุรการในการยื่นขออนุญาตไม่ทันสมัย แม้ว่าหน่วยงานจะมีระบบการขออนุญาตแบบออนไลน์ แต่เมื่อพิจารณาถึงระบบออนไลน์ดังกล่าว ยังไม่มีการเชื่อมต่อฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้การขออนุญาตก่อสร้างอาคารในปัจจุบันมีความล่าช้า ซึ่งทำให้นักลงทุนขาดความมั่นใจต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ดังนั้น ในแง่ของความคุ้มค่าในการลงทุนระบบออนไลน์จึงไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงควรนำไปสู่การพัฒนามาตรการทางกฎหมายและการประยุกต์ใช้ ISO 37001 ในกระบวนการงานเกี่ยวกับการขออนุมัติ อนุญาตก่อสร้างอาคารของเทศบาลนคร เพื่อให้หลักธรรมาภิบาลที่เป็นนามธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผู้เขียนเรียกว่าธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นการนำระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบน ตามแนวทางมาตรฐาน ISO 37001 มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการงานการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ซึ่งหากหน่วยงานหรือเทศบาลนครสามารถปฏิบัติตามระบบและกลไกดังกล่าวได้จริงก็จะส่งผลให้หน่วยงานผู้มีหน้าที่และอำนาจอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้างอาคารนั้นมีความโปร่งใส เปิดเผย และตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนและแน่นอนว่าย่อมสร้างความเชื่อมั่น ความมั่นใจต่อนักลงทุนหรือประชาชนผู้รับบริการ อีกทั้ง จะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงานอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การปรับปรุง แก้ไขสภาพปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบน นั้น เป็นเสมือนแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดี เปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้ ดังนั้น การประยุกต์ใช้ระบบมาตรฐาน ISO 37001: 2016 จึงเป็นระบบในการป้องกันและตรวจจับการให้และรับสินบนที่ได้รับการยอมรับและมีความเป็นสากล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fuad (2016) ที่พบว่า เทศบาล Nablus มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง จึงเสนอแนะว่า เทศบาลนครมีความจำเป็นในการออกกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้ธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตทางการเงินและการบริหาร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phirunsarn, et al. (2017) ที่พบว่า ประเทศไทยควรได้พิจารณานำจุดเด่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของแต่ละประเทศ มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย เช่น รัฐบาลควรบังคับใช้กฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดคอร์รัปชันอย่าง

Citation : Patchim, T. (2025). Development of Anti-Bribery Systems and Mechanisms for Municipalities : Building Permit

Application. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 273-292.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

จริงจังเด็ดขาด ดังเช่นประเทศสิงคโปร์ บูรณาการมาตรการป้องกันการคอร์รัปชันที่หลากหลายรูปแบบของประเทศฟินแลนด์ การสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตระหว่างภาครัฐและเอกชนที่เข้มแข็งดังเช่นสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

การวิจัยสภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล มี 4 ประเด็น ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักความคุ้มค่า ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) **หลักนิติธรรม** มีประเด็นปัญหาที่ค้นพบจากการวิจัย ได้แก่ 1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตก่อสร้างอาคารไม่ทันสมัย และ 2) เจ้าหน้าที่มีอำนาจและการใช้ดุลพินิจมาก และการขออนุญาตก่อสร้างอาคารใช้ระยะเวลานานเกินสมควร

2) **หลักความโปร่งใส** มีประเด็นปัญหาที่ค้นพบจากการวิจัย คือ การแสดงขั้นตอนการขอใบอนุญาตก่อสร้างยังไม่ชัดเจน

3) **หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน** มีประเด็นปัญหาที่ค้นพบจากการวิจัย คือ ประชาชนยังคงเข้าไปมีส่วนร่วมการบริหารงานของเทศบาลนครค่อนข้างน้อย แม้ว่าเทศบาลนครจะเปิดโอกาสและเชิญชวนให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ได้ก็ตาม

4) **หลักความคุ้มค่า** มีประเด็นปัญหาที่ค้นพบจากการวิจัย คือ กระบวนการทางธุรการในการยื่นขออนุญาตไม่ทันสมัย ขาดการเชื่อมต่อฐานข้อมูลที่จำเป็น แม้เทศบาลนครบางแห่งจะมีการนำระบบเทคโนโลยีหรือระบบออนไลน์มาใช้ แต่ในแง่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยังคงมีน้อยมาก

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงนำมาสู่การพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย และนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแม่บทและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องให้สามารถอนุญาต โดยอ้างอิงมาตรฐานที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพ นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ เทศบาลนครจึงควรพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร โดยนาระบบมาตรฐาน ISO 37001: 2016 ซึ่งเป็นระบบในการป้องกันและตรวจจับการให้และรับสินบนที่ได้รับการยอมรับและมีความเป็นสากลมาประยุกต์ใช้ในระบบงานการอนุมัติ ขออนุญาตก่อสร้างอาคารที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ เพื่อให้หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางปฏิบัติราชการที่ดี จึงต้องให้หน่วยงานมีการประเมินผลและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร โดยนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบของธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ เพื่อเป็นการกำกับ ติดตาม ปรับปรุงแก้ไขให้กระบวนการของระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดย

Citation : ธนภัทร ปัจฉิมม. (2568). การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 273-292. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.17>

การประเมินผลดังกล่าวเป็นระบบมาตรฐาน ISO 37001: 2016 ซึ่งเป็นมาตรการที่จำเป็นที่ออกแบบมาเพื่อป้องกัน ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการให้และรับสินบน ส่งเสริมความเชื่อมั่นและความมั่นใจให้กับประชาชนหรือผู้รับบริการ โดยองค์กรต้องตรวจประเมินภายในตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้สารสนเทศมาประกอบการพิจารณาว่า ระบบการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบนเป็นไปตามข้อกำหนดของระบบการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบนขององค์กร และมีการนำไปปฏิบัติและรักษาไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยองค์กรต้องวางแผนการนำไปปฏิบัติ และรักษาโปรแกรมการตรวจประเมิน รวมถึง ความถี่ วิธีการ ความรับผิดชอบ ข้อกำหนดการวางแผน และการรายงานกระบวนการที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เทศบาลนครควรขับเคลื่อนธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ โดยนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้ในการประเมินผล เพื่อเป็นการกำกับ ติดตาม ปรับปรุง แก้ไขให้กระบวนการของระบบและกลไกการจัดการต่อต้านการติดสินบนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การสร้างพลังประชาชนในการเฝ้าระวังและแจ้งเหตุผ่านช่องทางต่าง ๆ และทำการสื่อสารเกี่ยวกับช่องทางที่ประชาชนสามารถแจ้งเหตุ โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก และภาคส่วนที่มีความสามารถในการขยายผลสู่สังคมในวงกว้าง

1.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีการขออนุญาตก่อสร้าง หรือดัดแปลงอาคารออนไลน์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินการอนุญาตเป็นไปด้วยความรวดเร็วขึ้น ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของผู้มาติดต่อ และลดการใช้ดุลพินิจ การทุจริตเรียกรับผลประโยชน์ในการออกใบอนุญาตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 พัฒนาระบบ One Stop Service โดยการเชื่อมโยงการอนุมัติ อนุญาต ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขและทบทวนกฎหมาย

2.2 ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในประเด็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละท้องถิ่นมีแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2.3 ควรใช้กลไกตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันการทุจริต พ.ศ. 2561 ในการเสนอมาตรการความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ออกเป็นกฎหมายในการนำระบบมาตรฐาน ISO 37001: 2016 มาใช้กับหน่วยงานของรัฐ

เอกสารอ้างอิง (References)

- Better Regulation for Better Life. (2019). *Criminal code*. <https://www.krisdika.go.th>
- Chaicharoenwattana, B., & Lee, B. (2007). *Good governance indicators* (3rd ed.). King Prajadhipok's Institute.
- Fuad, K. (2016). Good governance and its impact in improving administrative and financial performance: A case study of Nablus Municipality. *International Humanities Studies*, 3(4), 30.
- Kraikitrat, J., Aumkoon, P., Pongtang, T., Rungsipanodorn, B., & Bodeerat, C. (2022). Good governance: Operations of local administrative organizations. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(3), 345–358. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/252772/171724>
- Lenukul, K. (2011). *Indicators of management according to the principles of good governance of the National Institute of Development Administration*. National Institute of Development Administration.
- National Anti-Corruption Commission. (2023). *Handbook for evaluating morality and transparency in the operations of government agencies for fiscal year 2023*. National Anti-Corruption Commission.
- Phakdeejit, R. (2014). *Good governance for public and private sector administration* (2nd ed.). Chulalongkorn University Press.
- Phirunsarn, Y., Pueanudom, T., Nateethawiwat, P., Chuchot, S., Rueansung, S., Nusriwo, T., Suwannit, A., Phadpradit, C., Usaha, C., & Hemarak, P. (2017). *Mechanisms for preventing and eliminating corruption and misconduct in government agencies*. Damrong Rajanubhab Institute, Ministry of Interior.
- Puang-Ngam, K. (2017). *State of problems and causes of corruption in local government organizations (LGOs)*. <http://www.anticorruption.in.th/2016/th/>
- Royal Thai Government Gazette. (1996). *Tort Liability of Officials Act B.E. 2539 (1996)*. <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- Royal Thai Government Gazette. (2018). *Organic Act on Anti-Corruption (No. 3) B.E. 2561 (2018)*. <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- Sinloyma, P., & Yamyeam, W. (2017). Guidelines to integrity and transparency assessment projects to improving CPI of Thailand. *Journal of Criminology and Forensic Science*, 3(2), 53–67. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/forensic/article/view/187806/131888>

Citation : ธนภัทร์ ปัจฉิมม. (2568). การพัฒนาระบบและกลไกต่อต้านการติดสินบนของเทศบาลนคร กรณีการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 273-292. <https://doi.org/10.14456/jlgsirru.2025.17>

- Sukwatchavorakit, S. (2018). Good governance in Thai local politics. *Rajapark Journal*, 12(26), 42–65. (in Thai)
- Thawornpean, C. (2018). *A study of the problems of service for construction permit, demolition of the building of the municipality subdivision in Muang District, Rayong Province* [Bachelor's thesis, Burapa University].
- Uwanno, B. (1999). *Good governance in Thai society*. Winyuchon.
- Weiss, T. G. (2010). Governance, good governance and global governance: Conceptual and actual challenges. *Third World Quarterly*, 21(5), 795–814.
- Wongsudjarid, S. (2021). ISO 37001: 2016 Thailand's anti-corruption and bribery tools. *NACC Journal*, 14(1), 130–152.
<https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/26849313ee8d0c68ed7dc529c8b3dd2a4a743e9.pdf>

พัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุข ชายแดนภาคใต้

Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in Thailand's Deep South

ณัฐินี ปิยะศิริพนธ์^{1*}

Natthinee Piyasiripon^{1*}

¹คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Faculty of Social Sciences Naresuan University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : natthineep@nu.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.18

Received : March 20, 2025; Revised : April 8, 2025; Accepted : April 9, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง อ่านระหว่างบรรทัดเพื่อทำความเข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของ BRN ผ่านแถลงการณ์การพูดคุยสันติสุขชายแดนใต้ วัตถุประสงค์ของบทความเพื่อนำเสนอให้เห็นถึงพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ นำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกระบวนการพูดคุยสันติสุขระหว่างรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN เพื่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่ โดยใน พ.ศ. 2556 ได้มีการพูดคุยสันติภาพซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็นการพูดคุยเพื่อสันติสุขเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการระหว่างตัวแทนรัฐบาลไทยและตัวแทนกลุ่ม BRN ปัจจุบันนโยบายการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ภายใต้กรอบนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 – 2570 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่กระบวนการพูดคุยขาดความต่อเนื่อง อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการเมืองของทั้งไทยและมาเลเซีย รวมทั้งจากกลุ่ม BRN เอง จึงยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในการเจรจาได้ อย่างไรก็ตาม ทางกลุ่ม BRN ซึ่งขณะนี้มีความได้เปรียบในพื้นที่ จึงมีความพยายามกดดันให้รัฐบาลไทยเปิดการเจรจา ในขณะที่ทางรัฐบาลไทยยังไม่มีแนวโน้มในการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำสำคัญ (Keywords) : การพูดคุยสันติสุข, จังหวัดชายแดนภาคใต้, นโยบายการแก้ปัญหา

Abstract

This academic article is part of research on read between the lines to comprehend BRN's actual purposes through deep south peace dialogue statements. The purpose of this

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

article is to present the development and movement of the Thai government and the BRN group in the peace dialogue in Thailand's Deep South, leads to analysis of the approach to resolve the issues in the Deep South through peace dialogue process between the Thai government and the BRN group, aiming to achieve peace in the region. In 2013, peace dialogue was officially initiated between representatives of the Thai government and the BRN group. Currently, the policy for resolving the problem in the deep south falls under the national security policy and plan for 2023-2027, issued by the National Security Council. This policy emphasizes the promotion of the peace dialogue process in the deep south. However, the process has lacked continuity due to political factors in both Thailand and Malaysia, as well as internal issues within the BRN group itself. As a result, no agreement has been reached. Nevertheless, the BRN group, which currently holds an advantage in the region, is attempting to pressure the Thai government into reopening negotiations, while the Thai government has yet to take any significant action to advance the peace dialogue process in the deep south.

Keywords : Peace Dialogue, Deep South, Problem-Resolution Policy

บทนำ (Introduction)

เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิศาสตร์ความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีพื้นที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีสภาพทางสังคม วัฒนธรรม และศาสนาคล้ายกัน ส่งผลให้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีลักษณะซับซ้อน และละเอียดอ่อนนำไปสู่การเคลื่อนไหวของกลุ่มเพื่อรวมตัวกันในรูปขององค์กรโดยมีวัตถุประสงค์แบ่งแยกดินแดนหรือเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเอง ความเคลื่อนไหวของขบวนการแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยสืบเนื่องต่อกันมายาวนาน และมีเจตนารมณ์อุดมการณ์ของการต่อสู้เพื่อรัฐปัตตานี และรูปแบบของการต่อสู้ได้พัฒนาไปสู่การจัดองค์กรบางองค์กรอยู่ในประเทศไทยแต่หลายองค์กรอยู่ในมาเลเซีย อีกทั้งกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มียุทธศาสตร์การต่อสู้ โดยเลือกใช้ยุทธศาสตร์การต่อสู้ทุกรูปแบบเพื่อสร้างความสับสน และทำลายความมั่นคงของอำนาจรัฐให้ลดลง และพยายามหาแนวทางให้โลกมุสลิมและประชาคมระหว่างประเทศให้การสนับสนุน เพื่อสถาปนารัฐอิสลามปัตตานีที่มีเอกราชและอธิปไตยขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย (ณัฐปภัสร ธนัตถกิตติ, 2555: 74)

ซากิย พิทักษ์คุมพล (2558) ได้นำงานศึกษาเรื่องนโยบายความมั่นคงมาวางทาบเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความสัมพันธ์และ/หรือความไม่ลงรอย ระหว่างงานศึกษาวิจัยทางวิชาการกับนโยบายความมั่นคงของรัฐ เพราะการเปรียบเทียบดังกล่าวอาจช่วยให้มองเห็นว่าเหตุใดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงดำรงอยู่ในพื้นที่มายาวนาน การเปรียบเทียบนโยบายความมั่นคงกับแนวทางการศึกษา

Citation : ณัฐินี ปิยะศิริพันธ์. (2568). พัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดน

ภาคใต้. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 293-302. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางวิชาการ ทำให้ผู้เขียนพบว่า ในอดีตหน่วยงานความมั่นคงมิได้ใช้องค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยมาเป็นฐานคิดในการกำหนดนโยบายความมั่นคง เป็นเหตุให้นโยบายความมั่นคงเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งเสียเอง เหตุการณ์ความรุนแรงใน พ.ศ. 2547 เป็นผลให้ความสนใจในทางวิชาการที่มีต่อปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มสูงขึ้น งบประมาณในการศึกษาปัญหาความไม่สงบในส่วนของการวิจัยจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งพบว่ากรอบการอธิบายปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้ต่างไปจากเดิมมากนัก คือ คำอธิบายเรื่องชาติพันธุ์ ศาสนา และประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ดี ในช่วง พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา หน่วยงานความมั่นคงมีหลักฐานที่อ้างถึงขบวนการ BRN ในฐานะที่เป็นขบวนการหลักที่ต่อสู้กับรัฐไทย บทบาทของขบวนการ BRN ทั้งในแง่ขององค์กรและปัจเจกบุคคลได้รับความสนใจมากขึ้นเป็นลำดับ งานศึกษาของ พลโทสำเร็จ ศรีห่วย (2553) เป็นงานชิ้นแรกที่ถูกเบิกการศึกษาขบวนการปลดปล่อยรัฐปัตตานี เช่นเดียวกับงานศึกษาของ ซาฮา เฮลบาร์ด (Helbardt 2011) ที่ใช้ข้อมูลจากทหารและตำรวจในการทำความเข้าใจขบวนการนี้ในโลกวิชาการภาษาอังกฤษ และงานของ รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช (2556) ที่พยายามเจาะลึกถึงเส้นทางการเข้าร่วมขบวนการต่อสู้ของเยาวชนในพื้นที่ผ่านอุดมการณ์ทางศาสนาอิสลามซึ่งถูกใช้เป็นแรงขับเคลื่อน

ชินวัฒน์ แม้นเดช (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง ได้ค้นพบขบวนการก่อความไม่สงบได้จัดตั้งและพัฒนาองค์กรการต่อสู้ของขบวนการบนฐานการสนับสนุนจากประชาชนที่ผ่านกระบวนการปลุกกระดมบ่มเพาะ โดยแรงจูงใจ (Motive) ในการตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกของขบวนการคือความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์ และเชื่อว่าการต่อสู้กับรัฐไทยเพื่อเอกราชปัตตานีคือ การต่อสู้ในอิสลามเป็น “สงครามญิฮาด” ในอิสลามถือเป็นแรงจูงใจสูงสุดในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องผ่านกระบวนการฝึกอบรมตามลักษณะงานที่เก็งตัวไว้ เพื่อจัดตั้งสมาชิกที่ผ่านการฝึกอบรมเข้าสู่โครงสร้างองค์กรการต่อสู้ทั้งโครงสร้างองค์กรมวลชน (Political Wing) และโครงสร้างองค์กรการทหาร (Military Wing)

กุลนันทน์ คันธิก และคณะ (2566) ได้นำเสนอผลการวิจัยพบว่า ตัวแสดงหนึ่งที่สำคัญในสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani: BRN หรือ Patani Malay National Revolutionary Front) ซึ่งมีบทบาทในการก่อเหตุรุนแรงมากที่สุด แม้ว่าในอีกด้านหนึ่งตัวแทนของกลุ่ม BRN ได้เข้าร่วมการเจรจากับภาครัฐผ่านคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่กระบวนการนี้ยังไม่เห็นแนวโน้มของการลดความรุนแรงและการแสวงหาทางออกทางการเมืองที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน การเคลื่อนไหวของกลุ่ม BRN เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดของขบวนการ คือ เอกราชนั้นจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนหรือต่อสู้ซึ่งล้วนต้องอาศัยสมาชิก มวลชน และแนวร่วมที่เกิดจากการบ่มเพาะมาทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in

Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

เป็นทั้งในและนอกระบบโรงเรียนสอนศาสนา ปอเนาะ ตาตีกา รวมทั้งในชุมชนหมู่บ้านที่กลุ่ม BRN สามารถจัดตั้งได้ โดยจะส่งอุซตาซหรือสมาชิกผู้ก่อเหตุรุนแรงเข้าไปบ่มเพาะเด็ก ๆ และเยาวชนในหมู่บ้านนั้น ๆ เพื่อสร้างมวลชน/แนวร่วม ตั้งแต่เด็กและเยาวชนเพื่อป้อนเข้าสู่องค์กร

ข้อค้นพบจากหลายการศึกษาวิจัยมีความสอดคล้องกันว่า กลุ่มหรือขบวนการที่เคลื่อนไหวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังคงมีการปฏิบัติการก่อเหตุรุนแรงรวมถึงการปลุกระดมบ่มเพาะจนถึงปัจจุบันว่า มีเพียงกลุ่ม BRN Coordinate (Barisan Revolusi Nasional Coordinate) ซึ่งมีพื้นฐานความคิดความเชื่อทางเมือง คือ การต่อสู้เพื่อการปลดปล่อยปาตานี โดยใช้การปลุกระดมบ่มเพาะแนวคิดชาตินิยมชาตินิยมมาตุภูมิ การทวงดินแดน และการต่อสู้ในหลักการอิสลาม ทำให้เกิดอุดมการณ์ในการใช้ความรุนแรงเพื่อบรรลุเป้าหมายการต่อสู้ โดยการปลุกระดมบ่มเพาะนั้นมีขึ้นทั้งในและนอกระบบของโรงเรียน ดังนั้น ในการต่อสู้ของฝ่ายขบวนการที่ต้องการปลดปล่อยดินแดนนั้นมีทั้งการขับเคลื่อนงานทางการเมืองที่ใช้ความรุนแรง และการขับเคลื่อนงานการเมืองทั้งในเรื่องของการปลุกระดมบ่มเพาะ การจุดประเด็นต่าง ๆ เพื่อขยายผลไปยังสื่อทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการเจรจาต่อรองกับรัฐบาลไทยผ่านทาง การพูดคุยเพื่อสันติสุข

เนื้อหา (Content)

ในการแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้การพูดคุยสันติภาพถือเป็นกระบวนการหนึ่งทางสันติวิธีเพื่อจัดการความขัดแย้งและมุ่งแสวงหาทางออกร่วมกันระหว่างคู่ขัดแย้ง บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ เหมือนขวัญ เรณูมาศ (2560 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า สันติวิธี หมายถึง วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง หรือ การตอบโต้สถานการณ์หนึ่งๆ โดยไม่ใช้กำลังทางกายภาพต่อคู่กรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นการประทุษร้ายต่อร่างกายและชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ โคทม อารียา อ้างถึงใน เอกสารความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ (2551: 4) ที่กล่าวถึง สันติวิธี ว่ามีรูปลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ เช่น การใช้ปฏิบัติการที่ไร้ความรุนแรงเพื่อให้รัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือพฤติกรรม ซึ่งผลพวงของการใช้สันติวิธีจะมีความยั่งยืนและเป็นไปตามหลักจริยธรรมหรือศาสนธรรมได้ดีกว่าการใช้กำลังทางกายภาพ

ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาละแวกชายแดนภาคใต้ได้อยู่ภายใต้กรอบนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 – 2570 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายแห่งชาติ ซึ่งมีนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ในนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 มีเนื้อหาโดยสรุป คือ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มุ่งเน้นการลดการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสีย พัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเสริมสร้างความปลอดภัย และจัดเงื่อนไขความรุนแรง ผ่านการเสริมสร้างความสามารถในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สร้างความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน โดยขับเคลื่อนผ่านกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บนพื้นฐานของความจริงใจ สมัคใจ และให้เกียรติ

Citation : ญัณฐินี ปิยะศิริพนธ์. (2568). พัฒนาการและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดน

ภาคใต้. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 293-302. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

เพื่อเป็นทางออกของความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ คุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการของภาครัฐ โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงาน เจ้าภาพ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2566: 4-5) จากนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติ พ.ศ. 2566 – 2570 เห็นได้ว่ารัฐยังคงให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติ สุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

การพูดคุยหรือเจรจาเพื่อแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ในประเทศไทยพบว่าเกิดขึ้นในลักษณะ ของการเจรจาปิดลับ (Backchannel) หรือช่องทางหลังบ้าน ใน พ.ศ. 2534 ที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งอยู่ใน รัฐบาลของ นายอานันท์ ปันยารชุนได้แต่งตั้ง พลโท ชรินทร์ อมรแก้วเป็นหัวหน้าคณะเจรจากับ กลุ่ม PULO นับว่าเป็นครั้งแรกที่มีความพยายามจะใช้การเจรจาและสันติวิธีในการแก้ปัญหา จากนั้นรัฐบาลไทยใช้เวลา ถึง 22 ปี ในการเริ่มรูปแบบการเจรจาสันติภาพที่เปิดเผยต่อสาธารณะ (มูลนิธิความร่วมมือสันติภาพ Peace Resource Collaborative อ้างถึงใน เสียงสันติภาพปาตานี, ม.ป.ป.) ใน พ.ศ. 2556 ภายใต้นคณะรัฐบาลยิ่ง ลักษณ์ ชินวัตร กับกลุ่ม BRN โดยได้ทำข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ ซึ่งมีรัฐบาล มาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และมีการพูดคุยอย่างเป็นทางการเกิดขึ้น โดยมีพลโท ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นตัวแทนรัฐบาลไทย และนายฮาซัน ตอยิบ เป็น ตัวแทนกลุ่ม BRN ซึ่งถือเป็นการเปิดตัวของกลุ่ม BRN สู่สาธารณะเป็นครั้งแรก แต่การเจรจาได้ดำเนินไป เพียงช่วงระยะหนึ่งก็ต้องยุติลงโดยยังไม่มีการตกลงใด ๆ ของทั้งสองฝ่าย เนื่องจากในขณะนั้นมีเหตุการณ์ ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยจนนำไปสู่การรัฐประหาร อย่างไรก็ตาม โคทม อารียา (2560) ได้มี การกล่าวถึง ข้อเรียกร้องของกลุ่ม BRN ในการพูดคุยรอบแรกกับตัวแทนรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ซึ่งกลุ่ม BRN ได้มี ข้อเรียกร้อง 5 ข้อ ดังนี้ 1. รัฐบาลต้องให้มาเลเซียเป็นคนกลางหรือผู้ไกล่เกลี่ยในการเจรจา (Mediator) ไม่ใช่ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) 2. ต้องเป็นการพูดคุยระหว่างขบวนการปาตานีที่นำโดยกลุ่ม BRN กับฝ่ายสยาม 3. ในระหว่างการพูดคุยจะต้องมีผู้สังเกตการณ์จากประชาคมอาเซียน องค์การความร่วมมือ อิสลาม และองค์กรพัฒนาเอกชน 4. รัฐบาลต้องปล่อยนักโทษที่ถูกคุมขังและยกเลิกหมายจับทั้งหมดโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ 5. รัฐบาลต้องยอมรับว่ากลุ่ม BRN เป็นองค์กรเพื่อการปลดปล่อยปาตานีไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยก ดินแดน จากข้อเรียกร้องดังกล่าวคาดว่าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งซึ่งส่งผลให้การพูดคุยหยุดชะงักลง

รัฐบาลสมัยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 230/2557 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2557 เรื่อง การจัดตั้งกลไกขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น ซึ่งจากคำสั่งดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนชื่อจากการพูดคุยสันติภาพเป็นการพูดคุยเพื่อ สันติสุข เพื่อเป็นการมุ่งเน้นการสร้างความสะดวกสบายในพื้นที่และมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ส่งผลให้มีการจัดตั้งคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมอบหมายให้ พลเอก อักษรา เกิดผล ทำหน้าที่หัวหน้าคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการพูดคุยกับฝ่ายผู้ เห็นต่างที่เรียกตัวเองว่ากลุ่ม “มารา ปาตานี” (Mara Patani) นำโดยนายอาวัง ยะบะ ผู้แทนจากกลุ่ม BRN

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in

Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

เป็นประธาน และมีผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ ร่วมเป็นสมาชิกภายใต้ร่มมาราปาทานิเข้าร่วมโต๊ะเจรจากับตัวแทน
รัฐไทย โดยเริ่มต้นการพูดคุยแบบเต็มคณะอย่างไม่เป็นทางการครั้งแรก เมื่อวันที่ 7-9 มิถุนายน 2558 โดย
การประสานงานของผู้อำนวยความสะดวก ผลของการพูดคุยได้ข้อยุติที่สำคัญ คือ 1. ให้ความเห็นชอบใน
หลักการที่จะลดเหตุความรุนแรงในช่วงเดือนรอมฎอน ปี 2558 2. ให้ความเห็นชอบร่วมกันในการจัดตั้ง
คณะทำงานทางเทคนิคร่วม (Joint Technical Team: JTT) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากคณะพูดคุย (Party
A) กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ (Party B) และผู้อำนวยความสะดวก เพื่อทำหน้าที่ในการกลั่นกรองวาระการ
ประชุม และพิจารณารายละเอียดประเด็นในการพูดคุยเพื่อเสนอให้คณะพูดคุยทั้งสองฝ่ายให้ความเห็นชอบ
ต่อไป 3. ให้ความเห็นชอบเรื่องบันทึกข้อตกลงร่วม (TOR) ด้านธุรการและการสนับสนุนกระบวนการพูดคุย
เพื่อใช้เป็นกรอบกติกาในการพูดคุยระหว่างกัน

หลังจากนั้น กระบวนการพูดคุยก็ขาดความต่อเนื่องมาจากสาเหตุของการไม่บรรลุข้อตกลง และการ
เปลี่ยนรัฐบาลของมาเลเซีย (สำนักข่าวอิศรา, 2561) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อาทิ 1) ปัจจัยการ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศไทยที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวหัวหน้าคณะพูดคุยฝ่ายไทยถึง
2 ครั้งในรอบ 2 ปี โดยใน พ.ศ. 2561 ทางฝ่ายไทยได้มีการปรับเปลี่ยนให้พลเอกอุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์ อดีต
แม่ทัพภาคที่ 4 เป็นหัวหน้าคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนใต้ ต่อมาใน พ.ศ. 2562 พลเอกวัลลภ รัก
เสนาะ อดีตเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าคณะพูดคุยสันติสุข 2) การ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศมาเลเซีย เมื่อกลางปี 2561 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวหัวหน้า
คณะผู้อำนวยความสะดวกจาก ดาโต๊ะ สรี อะหมัด ชัมซามิน ฮาซิม เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2561 มาเป็น
พล.ต.อ.ตัน สรี อับดุล ราฮิม บินโมฮัมหมัด นูร์ และ 3) การเปลี่ยนแปลง ในฝ่ายมาราปาทานิ โดยนายสุกรี
ฮารี หัวหน้าคณะพูดคุย ได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าคณะพูดคุยฯ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562

หลังจากที่พลเอก วัลลภ รักเสนาะ เข้ามาทำหน้าที่หัวหน้าคณะพูดคุยได้มีการเจรจาอีกครั้งเฉพาะ
กับกลุ่ม BRN เมื่อ 20 มกราคม 2563 โดยมีประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก หลังจากนั้นทั่วโลก
เผชิญกับโรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้การพูดคุยอย่างเป็นทางการไม่สามารถดำเนินการได้ จนกระทั่งเดือน
มกราคม 2565 ได้มีการกลับมาพูดคุยอย่างเป็นทางการอีกครั้ง ซึ่งการพูดคุยภายใต้คณะของพลเอก วัลลภ
รักเสนาะ ตั้งแต่ พ.ศ. 2563 – 2566 รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 ครั้ง ต่อมาในเดือนพฤษภาคม 2566 ประเทศไทย
มีการเลือกตั้งทั่วไป รัฐบาลสมัยนายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี มีการแต่งตั้งคณะพูดคุยสันติสุข
จังหวัดชายแดนภาคใต้ชุดใหม่ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 344/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะพูดคุยสันติสุข
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2566 ได้มีการแต่งตั้งนายฉัตรชัย บางชวด รองเลขาธิการ
สภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหัวหน้าคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนใต้ และได้มีการพูดคุยสันติสุขเต็ม
คณะในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 โดยการพูดคุยทั้งในช่วงของพลเอก วัลลภ รักเสนาะ ต่อเนื่องมาจนถึงนาย
ฉัตรชัย บางชวด มีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การลดความรุนแรงในพื้นที่ 2) การปรึกษาหารือกับ
ประชาชนในพื้นที่ และ 3) การแสวงหาทางออกทางการเมือง สำหรับกรอบแนวทางการดำเนินงานจะสานต่อ
การพูดคุยสันติสุขในแนวทางเดิม โดยใช้แผนสันติสุขแบบองค์รวม (ร่างแผนปฏิบัติการร่วมเพื่อสร้างสันติสุข

แบบองค์รวม หรือ Joint Comprehensive Plan towards Peace: JCPP) ที่คณะพูดคุยทำไว้กับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐที่มีแกนนำ BRN เป็นหัวหน้าคณะและมีประเทศมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดย Joint Comprehensive Plan towards Peace: JCPP จะมีเนื้อหาสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง การลดความรุนแรงในพื้นที่ และส่วนที่สอง คือ การจัดการปรึกษาหารือกับประชาชนเพื่อนำไปสู่การแสวงหาทางออกทางการเมือง (สำนักข่าวอิศรา, 2566) ทั้งนี้ ในระยะเร่งด่วนคณะพูดคุยจะเร่งหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดัน 2 ประเด็นสำคัญให้เกิดผลเป็นรูปธรรม คือ 1) การลดเหตุรุนแรง เริ่มด้วยการเตรียมการผลักดันให้เกิดโครงการรอมฎอนสันติสุข โดยคาดหวังให้เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อยุติเหตุรุนแรงครอบคลุมต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อหนุนต่อการปรึกษาหารือสาธารณะอย่างสร้างสรรค์ และ 2) เริ่มกระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะการพูดคุยกับกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศอย่างครอบคลุม (เดอะ สแตนด์การ์ด, 2566)

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศไทยในเดือนสิงหาคม 2566 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนนายกรัฐมนตรี คำสั่งแต่งตั้งคณะพูดคุยสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 344/2566 จึงสิ้นสุดลงไปด้วย ซึ่งเป็นเวลาเกินกว่าครึ่งปีแล้วที่ยังไม่มีความเคลื่อนไหวของทางรัฐบาลไทยในการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เดือนธันวาคม 2567 ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีไทยเดินทางเยือนมาเลเซีย กลุ่ม BRN ได้มีการเรียกร้องให้มีการพูดคุยระหว่างไทย กับ BRN ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2568 มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อความไม่สงบแล้วอย่างน้อย 15 ราย ซึ่งจำนวน 6 ราย เสียชีวิตในช่วงเดือนมีนาคมซึ่งเป็นเดือนรอมฎอน สถานการณ์การก่อความรุนแรงของกลุ่ม BRN มีแนวโน้มขยายตัวทั้งปริมาณและความรุนแรงของการก่อเหตุ โดยเฉพาะเหตุระเบิดใหญ่ที่อำเภอสุไหงโกลลก และตามมาด้วยการชุมนุมและวางระเบิดในพื้นที่อำเภอสายบุรี เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2568 ซึ่งการก่อเหตุรุนแรงเป็นการกดดันให้รัฐบาลไทยเร่งดำเนินการเปิดการเจรจา อีกทั้งยังเป็นการแสดงกำลังให้ทั้งมวลชนที่สนับสนุนและทางรัฐไทยเห็นถึงศักยภาพในการปฏิบัติการ

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการสงครามกล่าวว่า การเจรจาคือ สงครามการเมืองในอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะวัตถุประสงค์ของการเจรจาของขบวนการติดอาวุธที่ดำเนินการต่อต้านรัฐนั้น มีความชัดเจนในตัวเองเสมอ คือ การเอาชนะฝ่ายรัฐบนเงื่อนไขของข้อตกลงทางการเมือง ไม่ใช่การเจรจาเพื่อยุติการก่อเหตุร้ายอย่างที่ฝ่ายรัฐต้องการ การก่อการร้ายและการสร้างเหตุรุนแรงจึงเป็นทิศทางหลัก การพูดคุยกับรัฐไทยก็เป็นความหวังว่าการพูดคุยกับฝ่ายรัฐจะเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อปฏิบัติการของ BRN ในภาพรวม เพราะการพูดคุยในความหมายของการเจรจานั้น เป็นรูปแบบการต่อสู้ส่วนหนึ่งในกระบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มติดอาวุธ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2568) นอกจากนี้ ในการเจรจานั้นต้องมีจุดหมายที่ชัดเจนตั้งแต่แรกเพื่อให้คู่เจรจาทระหนักว่าเรื่องใดไม่สามารถผ่อนปรนได้ เช่น รัฐบาลอินโดนีเซียไม่ยอมให้อาเจห์แยกตัวเป็นเอกราช และกลุ่มที่มักจะเข้าร่วมการพูดคุยเมื่อเห็นว่าจะจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในการใช้กำลัง (อาภัสรา เฟื่องฟู, 2555) ดังนั้น ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้การที่จะบรรลุเป้าหมายตามความต้องการของไม่ว่าจะเป็น

Citation : Piyasiripon, N. (2025). Development and Movement of Thai Government and BRN Group in Peace Dialogue in

Thailand's Deep South. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 293-302.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.18>

ฝ่ายรัฐไทยเองหรือของกลุ่ม BRN จะต้องมีความชัดเจน และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความได้เปรียบในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการมีมวลชนสนับสนุน และมีความสามารถในการจัดการควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่ หากไม่เป็นเช่นนั้นย่อมเป็นการยากที่จะบรรลุเป้าหมายในการเจรจา

บทสรุป (Conclusion)

นับจาก พ.ศ. 2556 ที่ได้มีการเปิดการเจรจาพูดคุยอย่างเป็นทางการระหว่างตัวแทนรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN เห็นได้ว่าการพัฒนาและความเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยและกลุ่ม BRN ในการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้มีความคืบหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีหลายห้วงเวลาที่มีการพูดคุยต้องหยุดชะงักลงไม่ว่าจะจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งภายในของไทยและทั้งของมาเลเซียในฐานะผู้อำนวยความสะดวก รวมทั้งการไม่สามารถบรรลุข้อเรียกร้องระหว่างคู่เจรจา แม้ว่าการพูดคุยจะเป็นกระบวนการหนึ่งทางสันติวิธีเพื่อขจัดความขัดแย้งและมุ่งแสวงหาทางออกร่วมกันระหว่างคู่ขัดแย้ง แต่ปฏิบัติการในการก่อความรุนแรงในพื้นที่ก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการได้เปรียบในพื้นที่ก็ทำให้ได้เปรียบบนโต๊ะเจรจาด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลไทยเองจึงพึงพิจารณาถึงปัจจัยในการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางการเมืองภายในและภายนอก สถานการณ์ในพื้นที่ และการสนับสนุนของมวลชนกลุ่มต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กุลนันท์ คันธิก, สุรชาติ บำรุงสุข, ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม, ศรีนทร สุวรรณพงศ์, และ ศิบัติ นพประเสริฐ. (2566). กระบวนการบ่มเพาะความรุนแรงและการแสวงหาสมาชิกของกลุ่มก่อความไม่สงบ: กรณีศึกษาของกลุ่ม BRN. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 13(1), 1–24. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/264481>
- โคทม อารียา. (2560). ข้อเสนอการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งชายแดนใต้ผ่านการผสมวัฒนธรรมและการปกครองร่วมกัน. *วารสารสิทธิและสันติศึกษา*, 3(1). <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/HRPS/article/view/164154>
- ชินวัฒน์ แม้นเดช. (2555). กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง [เอกสารวิจัยไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ณัฐปภัสร ธนัตถกิตติ. (2555). การจัดการปัญหาความไม่สงบตามแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล: กรณีศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2547–2554 [ภาคินพนธ์ปริญญาตรีไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ดอะ สแตนด์การ์ด. (2566, 9 ธันวาคม). ฉัตรชัย หัวหน้าคณะพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ เข้าพบผู้อำนวยการ
ความสะตอมาเลเซีย สานต่อการพูดคุยสันติภาพ. <https://thestandard.co/chatchai-bangchud-malaysia-facilitator/>
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, และ เหมือนขวัญ เรณูมาศ. (2560). สันติวิธี: การจัดการความขัดแย้งตามแนวทาง
สันติวิธี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 5(2), 1-16.
- รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช. (2556). *ถอดความคิดขบวนการเอกราชปาตานี*. ปัตตานี: โครงการจัดพิมพ์ดีบุกส์
(deep book).
- ชาเกียรติ พิทักษ์कुมล. (2558). *บทสำรวจการศึกษาความขัดแย้งและการแก้ไขความขัดแย้งในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2547-2557)*. สงขลา: สถาบันสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2551). *การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี* [เอกสารความรู้]. กรุงเทพฯ:
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2566). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.
2566-2570*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักข่าวอิศรา. (2566). *พูดคุยดับไฟใต้ นับหนึ่ง "สร้างสันติสุขแบบองค์รวม"*.
<https://www.isranews.org/article/south-news/other-news/116361-thaitalkbrn.html>
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2568). *หนทางเจรจาที่ "ปลายด้ามขวาน"*. <https://www.nationtv.tv/politic/rueang-mai-cop/378958061>
- เสียงสันติภาพปาตานี. (ม.ป.ป.). *การเจรจาสันติภาพปาตานีจากอดีตถึงปัจจุบัน*.
<https://www.suaradamaipatani.com/progressing-peace/118/>
- สำเร็จ ศรีทราย. (2553). *สงครามประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. เอกสารอัดสำเนา.
- อาภัสรา เฟื่องฟู. (2555). *กระบวนการพูดคุยสันติภาพเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้: บทเรียนจากต่างประเทศ* [รายงานการศึกษาส่วนบุคคล]. สถาบันเทววงศ์ยุโรปการ
กระทรวงต่างประเทศ.
- Helbardt, S. (2011). *Deciphering Southern Thailand's violence: Organization and insurgent
practices of BRN-Coordinate* [Unpublished doctoral dissertation]. University of
Passau.

แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลสำหรับครูไทยในยุค 4.0 Developing Digital Literacy for Thai Teachers in the 4.0 Era

ทวีวัฒน์ เจริญจิตติ^{1*}, ตระกูล จิตวัฒนากร², และ วงศ์วิศว์ หมื่นเทพ³

Thaweewat Jerachitti^{1*}, Trakul Chitwathanakorn², and Wirote Muenthep³

¹⁻³มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต; North Bangkok University, Rangsit Campus, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : jerachitti@yahoo.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.19

Received : July 5, 2024; Revised : January 24, 2025; Accepted : February 21, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการศึกษามีวิวัฒนาการที่รวดเร็ว ส่งผลให้ระบบการศึกษาในหลายประเทศต้องเร่งพัฒนาให้ก้าวทันเทรนด์การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่และความต้องการของนักเรียนและครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น การนำเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในระบบการเรียนการสอนจึงกลายเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาไทยให้มีความทันสมัยเพื่อตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียนในยุค 4.0 โดยอาศัยแนวทางการออกแบบการบริหารจัดการระบบการเรียนการสอนผ่านการวางกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลในโรงเรียน รวมถึง การวางแผนพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ครู เช่น 1.การวางแผนการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีดิจิทัลและแผนพัฒนาตนเอง 2.การพัฒนาทักษะดิจิทัลด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ 3.การสนับสนุนทุนการศึกษาให้ครูสามารถเรียนต่อในหลักสูตรเทคโนโลยีดิจิทัล 4.การสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมอบรมและสัมมนาทักษะดิจิทัล 5.การเรียนรู้ทักษะดิจิทัลผ่านสถานการณ์จำลอง 6.การเรียนรู้ทักษะดิจิทัลผ่านห้องเรียนเสมือนจริง 7.การสนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ดิจิทัล และสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 8.การสนับสนุนด้านการศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษา 9.การสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาและเรียนรู้จากกรณีศึกษาจริง 10.การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับวิชาชีพครู เป็นต้น ดังนั้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์และแนะนำแนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลสำหรับครูในยุค 4.0 เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำแนวทางในบทความวิชาการนี้ไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมและบริบทของแต่ละโรงเรียน

คำสำคัญ (Keywords) : การเรียนรู้ทักษะดิจิทัลผ่านสถานการณ์จำลอง, ทักษะดิจิทัล, เทคโนโลยีดิจิทัลสมัย

Abstract

Currently, Educational technology is evolving rapidly, prompting educational systems worldwide to accelerate their development to keep pace with emerging technological trends and the evolving needs of students and teachers. As a result, the integration of modern digital technologies into teaching and learning has become a critical factor in driving the modernization of Thailand's education system to meet the demands of teachers and students in the 4.0 era. This necessitates a strategic approach to digital transformation in schools, including the development of digital skills among teachers, for instance, 1. developing a digital transformation and personal development plan, 2. self-directed digital skills development through online learning resources, 3. providing scholarships for teachers to pursue further studies in digital technology, 4. supporting teachers' participation in digital skills training and workshops, 5. learning digital skills through simulations, 6. learning digital skills through virtual classrooms, 7. providing support in terms of digital tools, equipment, and high-speed internet, 8. supporting study tours or field trips, 9. encouraging teachers to learn from real-world case studies, and 10. promoting and supporting teachers to join online learning communities for educators. Therefore, the primary objective of this article is to analyze and recommend approaches to promoting digital skills for teachers in the 4.0 era. The aim is to enable school administrators and teachers to apply these strategies in a manner that is suitable for the specific needs and context of each school.

Keywords : Learning Digital Literacy via Simulation, Digital Literacy, Advance Digital Technology

บทนำ (Introduction)

ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญปัญหานานัปการ อาทิเช่น วิกฤตต้มยำกุ้ง ในปี 2540 ส่งผลให้ประเทศไทยยังไม่สามารถก้าวข้ามกับดัก “ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง” ไปสู่ “ประเทศที่มีรายได้สูง” ได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความเหลื่อมล้ำทางสังคม และระบบการศึกษาที่ยังไม่พัฒนาเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้วถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีงบประมาณด้านการศึกษาสูงถึง 325,900 ล้านบาทในปี 2566 (The Ministry of Education, 2566 : 1) แต่ระบบการศึกษาไทยยังติดกับดักด้านกลยุทธ์การพัฒนาและการนำแผนงานไปปฏิบัติใช้จริง สอดคล้องกับความเห็นของ (Leenaratch, 2017 : 78) ที่ระบุว่าประเทศไทยยังไม่ปรากฏมาตรฐานการรู้สารสนเทศดิจิทัลที่ชัดเจนที่สามารถนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการศึกษาและการสอนระดับต่าง ๆ อีกทั้ง เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนาโดยเฉพาะระบบการศึกษาไทยที่ยังเผชิญกับปัญหาเดิม ๆ อาทิเช่น ปัญหาขาดแคลนครู ครูหลายคนยังขาดทักษะดิจิทัลสมัยใหม่ ๆ นอกจากนี้ ปัญหาที่มักจะพบบ่อย คือ โรงเรียนหลายๆ แห่งขาดงบประมาณในการสนับสนุนครูให้เข้าถึงหลักสูตร

Citation : ทวีวัฒน์ เจริญจิตติ, ตระกูล จิตวัฒนากร, และ วงศ์ศิริวัฒน์ เทพ. (2568). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลสำหรับครูไทยในยุค

4.0. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 303-316. <https://doi.org/10.14456/Jlgisrru.2025.19>

การพัฒนาทักษะดิจิทัล โรงเรียนยังไม่มีระบบประเมินศักยภาพด้านดิจิทัลของครูที่ได้มาตรฐาน ครูยังขาดอุปกรณ์ดิจิทัลที่ทันสมัยและสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีความเสถียร ครูมีภาระงานอื่นๆ จนล้นมือ จึงไม่สามารถจัดสรรเวลามาเรียนรู้ทักษะดิจิทัล เช่น ครูต้องเตรียมจัดกิจกรรมให้นักเรียนจนไม่มีเวลาไปพัฒนาทักษะดิจิทัล

อย่างไรก็ดี เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ได้เข้ามามีอิทธิพลและบทบาทสำคัญในชีวิตการทำงานและการเรียนรู้ของมนุษย์อย่างที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดย Gamegaman (2020 : 27) ระบุว่า เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ หรือที่เรียกว่า “ดิจิทัลเนทีฟ” กล่าวคือ กลุ่มเยาวชนที่เป็น Gen Z ซึ่งมีความคล่องในการใช้สื่อดิจิทัลในเครือข่ายสังคม ชอบแสวงหาโอกาส มักพึ่งพาตนเอง มีศักยภาพในการเรียนรู้และการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลล้ำสมัย เช่น การใช้ Smartphone ในการค้นหาข้อมูลผ่าน ChatGPT เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัยมีความสนใจในเทคโนโลยีดิจิทัลในระดับที่สูงกว่านักเรียนในยุคก่อนๆ และมักสอบถามครู รวมถึงเรียกร้องให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการเรียนการสอนทั้งภายในชั้นเรียนและในโลกออนไลน์ ครูจึงควรพัฒนาตนเองให้มีระดับทักษะดิจิทัลที่สูงขึ้นตามวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่แปรผันไปอย่างรวดเร็ว และควรพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล เข้าใจบทบาท ประโยชน์และโทษ รวมถึงเล็งเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน เลือกใช้และสร้างสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม กับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละช่วงวัย (Nitiwaratsakul et al., 2022 : 2)

ทั้งนี้ ครูในประเทศไทยหลายคนประสบกับปัญหาด้านการปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ที่มีวิวัฒนาการที่รวดเร็วและมีค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนไปใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่ค่อนข้างสูง นอกจากนี้ ปัญหาที่มักพบบ่อยในกลุ่มครู คือ ครูที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนไม่มีระบบการประเมินศักยภาพและความรู้ด้านดิจิทัล ไม่มีการปูพื้นฐานความรู้ด้านดิจิทัลที่ถูกต้อง หลักสูตรทักษะดิจิทัลที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการกับการใช้งานจริง และเมื่อเข้าไปเรียนแล้ว ไม่ได้นำทักษะดิจิทัลที่เรียนไปใช้จริง จึงถือว่าการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเวลา นอกจากนี้ เมื่อครูมีอายุที่สูงขึ้น ระดับความอยากรู้อยากเห็นและความต้องการเรียนรู้ทักษะดิจิทัลสมัยใหม่กลับลดน้อยลง สวนทางยุคดิจิทัล 4.0 ที่ผลักดันให้ครูและนักเรียนต้องเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในระดับที่สูงขึ้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญ และหาความสมดุลด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ครูในรูปแบบรายบุคคล เนื่องจากการลงทุนพัฒนาทักษะดิจิทัลจำเป็นต้องมีการวางแผนให้ตรงกับการใช้งานของครู อีกทั้ง ต้องมีการสำรวจความต้องการด้านการใช้งานสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศและผลการนำทักษะดิจิทัลที่เรียนไปใช้งานจริงกับนักเรียน (Leenaratch, 2017 : 81)

ทั้งนี้ ในยุค 4.0 เทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากเพราะเทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังช่วยลดภาระ เวลาและขั้นตอนการทำงาน อีกทั้ง ส่งเสริมให้กระบวนการสอนและการบริหารจัดการหลักสูตรของครูมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย อีกทั้ง สามารถยกระดับ

ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น เช่น เพิ่มความน่าสนใจ ความสนุก ทำให้เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น นอกจากนี้ เทคโนโลยีการเรียนการสอนดิจิทัลสมัยใหม่ยังช่วยวิเคราะห์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งแบบรายคน หรือแบบองค์รวมผ่านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างแม่นยำ รวมไปถึง สร้างแรงบันดาลใจและกำหนดทิศทางการศึกษาของนักเรียนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน

เนื้อหา (Content)

1.ทักษะดิจิทัล

1.1 ความหมายของทักษะดิจิทัล (Digital Skills)

ปัจจุบันทักษะดิจิทัลมีความหมายที่หลากหลายและแตกต่างกันออกเป็นทักษะดิจิทัลพิเศษอีกหลายประเภท อาทิเช่น ทักษะดิจิทัล คือ ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิเช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ เช่น 1.การใช้ 2.เข้าใจ 3.การสร้าง และ 4.การเข้าถึง เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ (The Office of the Civil Service Commission, 2023 : 1)

นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลล้ำสมัยที่หลากหลาย บุคลากรจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะดิจิทัล เช่น ทักษะด้านการใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ทักษะการเขียนคำสั่ง Prompt เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ทักษะดิจิทัลในยุค 4.0 ยังคงมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิเช่น ทักษะดิจิทัล คือ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่และเครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้น รวบรวม ประมวลผล ใช้งาน และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างงานและนำเสนองานได้อย่างชำนาญ เข้าใจข้อมูลที่ซับซ้อน เข้าถึงค้นหา และใช้บริการบนอินเทอร์เน็ตได้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถประเมินความเชื่อมโยงและแยกแยะความจริงออกจากโลกเสมือนจริงได้ รวมถึง สามารถทำงานแบบออนไลน์ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (Panyanikul et al., 2020 : 8)

จึงสรุปได้ว่า ทักษะดิจิทัลในยุค 4.0 มีความหมายที่ครอบคลุมไปถึง 1.การใช้ 2.เข้าใจ 3.การสร้าง และ 4.การเข้าถึง เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ โดยผู้ใช้งานสามารถใช้อุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน ร่วมกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ ห้องเรียนออนไลน์ รวมไปถึง ทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ทักษะดิจิทัลในยุค 4.0 มีความแตกต่างไปจากทักษะดิจิทัลในยุคก่อนๆ เนื่องจากเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีขีดความสามารถในการทำงานที่รวดเร็วและฉลาดมากขึ้น อีกทั้ง สามารถช่วยให้ครูทำงานได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การสั่งและรับการบ้านจากผู้เรียน การจัดสอบออนไลน์ เป็นต้น ดังนั้น ครูที่ประสงค์จะใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่จึงต้องมีการฝึกฝนทักษะดิจิทัลอยู่เสมอเพื่อเพิ่มขีด

Citation : ทวีวัฒน์ เจริญจิตติ, ตระกูล จิตวัฒนากร, และ วงศ์ศิริ วัฒนเทพ. (2568). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลสำหรับครูไทยในยุค

4.0. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 303-316. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.19>

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และทำงานผ่านเครือข่ายออนไลน์ร่วมกับนักเรียนและผู้อื่นจากที่ใดก็ได้ นอกจากนี้ ทักษะดิจิทัลสมัยใหม่ยังมีขีดความสามารถในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ที่หลากหลาย อาทิ เช่น การใช้แชทบอตอัจฉริยะ DALL.E 2 เพื่อออกแบบและสร้างภาพกราฟฟิกส์ เป็นต้น

1.2 องค์ประกอบของทักษะดิจิทัล

องค์ประกอบทักษะดิจิทัลถือเป็นพื้นฐานและเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน สื่อสาร และทำงานร่วมกับครู นักเรียนและผู้ปกครองในลักษณะ “ทำน้อยแต่ได้มาก” หรือ “Work less, but get more impact” อีกทั้ง ยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพกับการจัดการเรียนการสอน เสริมสร้างให้เกิดคุณค่าร่วมกัน (Value Co-creation) ด้านการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน และสร้างความคุ้มค่าในด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายให้แก่โรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการดำเนินงาน (Economy of Scale) (Arnuttrakul, 2021 : 6)

อย่างไรก็ดี องค์ประกอบที่สำคัญของทักษะดิจิทัล คือ 1.ความสามารถ 2.ความรู้ 3.ประสบการณ์ และ 4.คุณลักษณะ (The Office of the Civil Service Commission, 2023 : 2) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อผู้ใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในยุค 4.0 เช่น ในส่วนของความสามารถ ผู้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต้องมีขีดความสามารถในการนำทักษะดิจิทัลไปปฏิบัติใช้จริงในงานของตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านความรู้ ผู้ใช้ต้องมีความรู้ทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพเพื่อนำมาผนวกกับทักษะดิจิทัลในการปฏิบัติหน้าที่ด้านประสบการณ์ ผู้ใช้สามารถนำประสบการณ์การทำงานมาผนวกกับทักษะดิจิทัลสมัยใหม่เพื่อพัฒนางานของตนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นเพื่อช่วยองค์กรประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา และด้านคุณลักษณะ ผู้ใช้สามารถนำแรงจูงใจที่ตนมีและความชอบส่วนบุคคลเพื่อนำมาผนวกกับทักษะดิจิทัลในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

อย่างไรก็ดี นอกจากองค์ประกอบของทักษะดิจิทัล ผู้ใช้งานจำเป็นจะต้องมีอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีความเสถียร และแอปพลิเคชันที่ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและเหมาะกับบริบทของนักเรียน รองรับอุปกรณ์สมัยใหม่ สะดวกต่อการเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (Sungkagalow et al., 2022 : 1) เนื่องจาก 4 องค์ประกอบของทักษะดิจิทัล ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ครูและนักเรียนต้องใช้ในการเชื่อมต่อไปยังแหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นคว้าข้อมูล เรียนรู้และปฏิสัมพันธ์กันในโลกออนไลน์ อีกทั้ง เป็นการพัฒนาทักษะในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลสมัยใหม่ การเข้าถึงแพลตฟอร์มที่มีขีดความสามารถที่หลากหลายและระบบงานออนไลน์ และร่วมกันสร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการด้านเรียนรู้ของนักเรียน

จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของทักษะดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความสามารถ (2) ความรู้ (3) ประสบการณ์ และ (4) คุณลักษณะ นอกจากนี้ มี 3 องค์ประกอบย่อยที่ครูต้องใช้ในการนำทักษะดิจิทัลไปใช้ ได้แก่ (1) อุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ (2) สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีความเสถียร และ (3) แอปพลิเคชัน โดยครูจำเป็นจะต้องมี 4 องค์ประกอบหลักและสามารถเข้าถึง 3 องค์ประกอบ

ย่อยเพื่อเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปปฏิบัติหน้าที่ในการสร้างสรรค์งานและสอนนักเรียน และทำงานร่วมกับนักเรียนและครูในโลกออนไลน์

2. ทักษะดิจิทัลสำหรับครู

เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทในโรงเรียนมากยิ่งขึ้นในยุค 4.0 เนื่องจาก หลักสูตรการเรียนรู้นักเรียนมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการเรียนการสอนและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติจำนวนมากที่ต้องใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการคำนวณ และวิเคราะห์ตัวเลข ดังนั้นทักษะดิจิทัลถือเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับครูในยุค 4.0 และเป็นทักษะการสอนประเภทหนึ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบไร้ขอบเขตโดยไม่จำกัดอยู่เพียงการสอนภายในห้องเรียน ซึ่งครูในยุค 4.0 ควรพัฒนา 5 ทักษะสำคัญ ได้แก่ (1) ทักษะการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอนได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในกระบวนการสอน (2) ทักษะการพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อออกแบบ สร้างชิ้นงานและประเมินสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (3) ทักษะการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ เช่น การค้นหาสารสนเทศจากแหล่งหรือฐานข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ (4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เช่น การเข้าใช้งานแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสร้างห้องเรียนออนไลน์ และ (5) ทักษะการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย อาทิเช่น การกำหนดสิทธิการเข้าถึง และกำหนดรหัสผ่านอย่างถูกต้องและปลอดภัยโดยใช้รหัสความยาวอย่างน้อย 12-14 ตัวอักษรประกอบด้วยตัวเลข เป็นต้น (Arnuttrakul, 2021 : 1)

นอกจากนี้ ครูในยุค 4.0 ควรมีขีดความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเข้าถึงเครือข่ายออนไลน์และทำงานร่วมกับครูและนักเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา เพราะในยุค 4.0 โลกแห่งการเรียนรู้ได้เปิดพื้นที่ที่กว้างมากกว่าการเรียนภายในห้องเรียน หรืออ่านหนังสือในห้องสมุด อีกทั้ง ครูและนักเรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ทำกิจกรรมและทำงานร่วมกันเพื่อยกระดับประสบการณ์การเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น เช่น การร่วมกันเล่นเกมออนไลน์แบบถามตอบเพื่อให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ และกลับมาตอบคำถามในเกมออนไลน์ เป็นต้น

ในการนี้ การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูจำเป็นจะต้องมีปัจจัยอื่นๆ มาช่วยขับเคลื่อน เช่น การจัดสรรงบประมาณให้เหมาะกับจำนวนครู การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการสอนและพัฒนาทักษะดิจิทัลใหม่ๆ ให้แก่ครูอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง การสร้างโอกาสและความก้าวหน้าในวิชาชีพครู การเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ารับการประเมินระดับทักษะดิจิทัลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อหาช่องว่างด้านทักษะดิจิทัล การเปิดโอกาสให้ครูได้เลือกเข้าอบรมในหลักสูตรการพัฒนาทักษะดิจิทัลที่ตนต้องการ และมีความเหมาะสมด้านงบประมาณและเวลา เป็นต้น

จึงสรุปได้ว่า ครูในยุค 4.0 ต้องมีขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ประกอบด้วยทักษะอื่น ๆ ในการสอน อาทิเช่น (1) ทักษะการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอนได้อย่างเหมาะสม (2) ทักษะ

การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) ทักษะการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ (4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารทำงานร่วมกับบุคคลอื่น และ (5) ทักษะการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย นอกจากนี้ ครูควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนให้ได้รับการประเมินทักษะดิจิทัลเพื่อค้นหาช่องว่างด้านทักษะดิจิทัล และควรมีสติเลือกหลักสูตรการพัฒนาทักษะดิจิทัลได้ด้วยตนเอง

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับครูในยุค 4.0

การส่งเสริมและพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ครูเพื่อก้าวทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีวิวัฒนาการที่รวดเร็ว นั้นถือเป็นสิ่งที่ท้าทายในวงการการศึกษาไทย เนื่องจากมีองค์ประกอบพื้นฐานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญ อาทิเช่น (1) ความต้องการเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูแต่ละคนมีความแตกต่างกัน (2) ศักยภาพการเรียนรู้และพื้นฐานความรู้ด้านดิจิทัลของครูแต่ละคนมีความแตกต่างกัน (3) งานและวิธีการสอนของครูแต่ละคนมีสไตล์การสอนและใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกัน (4) งบประมาณของโรงเรียนมีจำกัดจนไม่สามารถเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้พัฒนาทักษะดิจิทัลไปพร้อมๆ กัน (5) เวลาที่ครูแต่ละคนสามารถจัดสรรมาเรียนรู้ทักษะดิจิทัลมีไม่เท่ากัน และไม่ตรงกัน เป็นต้น ดังนั้น ปัจจัยเหล่านี้มีความท้าทายและสำคัญต่อการตัดสินใจต่อผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะ ในการวางแผนกลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ครู ในกรณีนี้ แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลในยุค 4.0 ที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้โรงเรียน มักมีแบบแผนที่เหมาะสมระหว่างการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ดังนี้

3.1 การวางแผนการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี

การวางแผนการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับโรงเรียน (Digital Technology Transformation Plan for School) ถือเป็นกุญแจสำคัญในลำดับต้น ๆ เนื่องจากเทคโนโลยีทางการศึกษามีวิวัฒนาการที่รวดเร็ว ส่งผลให้โรงเรียนที่ให้ความสำคัญด้านกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องทบทวนแผนการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเป็นประจำทุกปี และนำปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมากำหนดเป็นแผนการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน ซึ่งแผนฯ ควรมีปัจจัยหลัก ดังนี้ (1) กำหนดเป้าหมายการลงทุนและใช้งานเทคโนโลยี โดย ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนจากแบบดั้งเดิมไปสู่การเรียนการสอนสมัยใหม่แบบดิจิทัลที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในระบบการเรียนการสอน มีความเหมาะสมกับงบประมาณและตรงกับวัตถุประสงค์การใช้งานของครู ความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง (2) เรียนรู้ที่จะเลิกเรียนทักษะเก่า (Unlearn) และ เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ครูจึงจำเป็นต้องเลิกเรียนรู้ทักษะเก่าๆ ที่หมดยุคและเริ่มเรียนรู้ทักษะดิจิทัลใหม่ๆ เพื่อ ต่อยอดความรู้และทักษะเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น อาทิเช่น การเขียนคำสั่ง prompt ในแชทบอตอัจฉริยะ ChatGPT เพื่อใช้คำนวณ และ แปลภาษาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และ (3) การวางแผนจัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่ (EdTech) เพื่อนำมาใช้ภายในโรงเรียน อาทิเช่น การสร้างห้องเรียนออนไลน์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักสูตรใหม่ๆ และทำข้อสอบออนไลน์ (Srifah, 2022 : 1) (4) การวางแผนการพัฒนาตนเอง (Individual Development

Plan: IDP) เพื่อระบุความต้องการและเป้าหมายของการพัฒนาทักษะดิจิทัล พร้อมทั้งกำหนดวิธีการหรือแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัล เป็นอีกหนึ่งจุดเริ่มต้นที่ครูสามารถกระทำได้ เพื่อใช้เป็นแผนที่นำไปสู่การเข้าร่วมหลักสูตรการพัฒนาทักษะดิจิทัลที่ตนต้องการ

3.2 การพัฒนาทักษะดิจิทัล

การพัฒนาทักษะดิจิทัลด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ต้องคำนึงถึงทักษะที่ถูกระบุไว้ใน IDP ที่ถูกจัดทำขึ้น โดย ครูสามารถนำแนวทางการเรียนรู้ในสัดส่วน 70:20:10 มาใช้ โดย 70% เป็นการลงมือปฏิบัติจริง 20% เป็นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมผ่านการสอนของครูหรือผู้สอน หรือการปฏิสัมพันธ์ และ อีก 10% ได้เรียนรู้จากการเข้าฝึกอบรม (Sawadtungkarn, 2018 : 1) ทั้งนี้ ครูควรจัดสรรเวลาพัฒนาทักษะดิจิทัลให้เหมาะสมกับเวลาการทำงานและความถนัดของตนเอง ซึ่งครูควรมีวินัยในการเข้าฝึกอบรมด้วยตนเองผ่านหลักสูตร e-learning (i.e. OCSC learning) หรือ จากดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบออนไลน์ เช่น E-book, Youtube.com, Facebook Fan page แล้วนำความรู้และทักษะดิจิทัลที่ได้มาฝึกปฏิบัติกับสถานการณ์จริงในห้องเรียน เป็นต้น ทั้งนี้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ถือเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุค 4.0 เนื่องจากครูสามารถเลือกเรียนหลักสูตรตามความต้องการและเป้าหมายของตน อีกทั้ง ยังเป็นการฝึกใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และแก้ปัญหาด้วยตนเองไปในคราวเดียวกัน

ครูสามารถจัดสรรเวลาน้อยอาทิตย์ละสองถึงสามชั่วโมงเพื่อเข้าไปเรียนรู้การใช้งานแอปพลิเคชันและเว็บไซต์เพื่อการสอนด้วยตนเอง อาทิเช่น Slidesgo, OpenAI, Alisa A.I. Eduaide.A.I., Curipod, AudioPen และ CANVA Magic Write รวมถึง Google Workspace, Line application, Kahoot, ClassDojo, Plicker, Quizizz, ระบบคลังบทเรียนออนไลน์แบบเปิด หรือ Massive Open Online Courses (MOOC), Open Educational Resources (OER), Facebook หรือ Youtube ที่เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนจากทั่วทุกมุมโลกได้เข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ผ่านระบบออนไลน์แบบทุกที่และทุกเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ ครูจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและพัฒนาทักษะที่จำเป็น คือ (E-Teacher) ซึ่งครูต้องมีทักษะในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อช่วยกระตุ้นความสนใจแก่นักเรียน (Nitiwaratsakul et al., 2023 : 684)

3.3 การสนับสนุนทุนให้ครูศึกษาต่อในหลักสูตรเทคโนโลยีดิจิทัล

การสนับสนุนทุนการศึกษาให้ครูสามารถเรียนต่อในหลักสูตรเทคโนโลยีดิจิทัลจากสถาบันที่น่าเชื่อถือ หรือบริษัทเอกชน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะดิจิทัลใหม่ๆ ของครูให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาเผยแพร่ต่อให้กลุ่มครูในโรงเรียนที่สนใจเรียนรู้ทักษะดิจิทัลใหม่ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณเพื่อยกระดับทักษะดิจิทัลสำหรับครู โดยเปิดโอกาสให้ครูที่ผ่านหลักเกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกได้ศึกษาต่อในหลักสูตรเทคโนโลยีดิจิทัลที่ครูสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ ครูที่มีอายุมากอาจจะยังไม่ถนัดใช้คอมพิวเตอร์ จึงจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือและให้คำแนะนำ โดยจะเห็นได้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อเพิ่มเติม ดังนั้น ครูต้องใช้ความพยายามในการ

Citation : ทวีวัฒน์ เจริญจิตติ, ตระกูล จิตวัฒนากร, และ วงศ์ศิริ วัฒนเทพ. (2568). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลสำหรับครูไทยในยุค

4.0. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 303-316. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.19>

ติดตาม ศึกษา และทำความเข้าใจแนวทางและการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลล้ำสมัย เพื่อที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมต่อไปในยุคปัจจุบันและในอนาคตเพื่อการสอนที่ทันสมัย (Nitiwaratsakul et al., 2023 : 682)

3.4 การฝึกอบรมและสัมมนา

การสนับสนุนให้ครูได้ใช้เวลาเข้าร่วมอบรมและสัมมนาทักษะดิจิทัล จะช่วยให้ครูได้เรียนรู้ทักษะดิจิทัลใหม่ๆ เช่น การอบรมสัมมนาในหัวข้อการใช้ DALL.E.2 เพื่อออกแบบภาพกราฟิก เป็นต้น เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด ขีดความสามารถด้านดิจิทัลและความสร้างสรรค์ให้ดียิ่งขึ้น โดย การเข้าร่วมอบรมและสัมมนาถือเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ สอบถามข้อมูล และให้ความเห็นจากมุมมองผู้ใช้งานได้อีกเช่นกัน การฝึกอบรมเป็นอีกหนึ่งวิธีในการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการสร้างประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริงของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์กร นอกจากนี้ การสัมมนาเป็นการประชุมที่สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเป็นผู้มีความรู้ ความสนใจในเรื่องเดียวกันมาร่วมปรึกษาหรือร่วมกันคิดแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ ทักษะคิด มีการรับฟังแนวคิดประสบการณ์จากวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้รู้ที่มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันให้ข้อมูล ร่วมกันวิเคราะห์ ตัดสินใจเพื่อหาข้อสรุป และร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ (Chaowiwat, 2022 : 38)

3.5 การเรียนรู้ทักษะดิจิทัลผ่านสถานการณ์จำลอง (Learning Digital Literacy via Simulation)

การสร้างสถานการณ์จำลองบนโลกออนไลน์เพื่อให้ครูได้เรียนรู้และใช้ทักษะดิจิทัลเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ทำให้ครูได้นำทักษะดิจิทัลไปใช้ร่วมกับทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหา นอกจากนี้ การสร้างสถานการณ์ เช่น การกำหนดให้ครูสร้างแบบฟอร์ม online survey ผ่านแอปพลิเคชัน Google form เพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียนภายใน 1 ชม. จะช่วยให้ครูเรียนรู้ทักษะการสร้างแบบฟอร์มและจัดทำเป็น link และ QR Code เพื่อส่งต่อให้นักเรียนผ่านอีเมลและตอบข้อคำถาม อีกทั้ง นำคำตอบมาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา และหาคำตอบที่ตอบโจทย์ได้ตรงที่สุด

ข้อดีของการเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง คือ ครูจะถูกท้าทายจากโจทย์ที่ตนเองอาจจะไม่เคยพบเจอมาก่อน ส่งผลให้ครูต้องใช้สมาธิในการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์จำลอง หาทางแก้ไขและตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาจากโจทย์ที่ต้องเผชิญ ซึ่งสถานการณ์จำลองส่วนใหญ่จะมีเวลาจำกัด ทำให้ครูต้องใช้ทักษะและความคิดที่รวดเร็ว นอกจากนี้ ครูยังสามารถพัฒนาสมรรถนะและทักษะการทำงานเป็นทีม การบริหารคนและเวลาที่แตกต่างกัน การสร้างสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องการความร่วมมือและการประสานงานที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น (Chaowiwat, 2022 : 40)

3.6 การเรียนรู้ทักษะดิจิทัลรูปแบบใหม่

การสร้างห้องเรียนและหลักสูตรในโลกเสมือนจริงในโลกออนไลน์เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนุกและเข้าใจง่ายให้แก่ครู โดยครูหลายๆ คนสามารถเข้าห้องเรียนในโลกเสมือน

จริงพร้อมๆ กันได้ และยังสามารถสื่อสารโต้ตอบ แก้ไขปัญหาร่วมกับครูรายอื่นๆ ที่เข้ามาร่วมเรียนหลักสูตรในช่วงเวลาเดียวกันในแพลตฟอร์มห้องเรียนเสมือนจริง ทำให้ครูได้เรียนรู้ทักษะดิจิทัลสมัยใหม่ไปพร้อมๆ กัน เช่น การเดินทัวร์สถานที่ประวัติศาสตร์ในห้องเรียนเสมือนจริง เป็นต้น

การเรียนรู้ผ่านห้องเสมือนจริงเหมาะสำหรับการเรียนรู้ที่มีการสื่อสารโต้ตอบ มีการมองเห็นผู้สอนและผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เสมือนอยู่ในห้องเรียนจริงๆ (Chaowiwat, 2022 : 40) ดังนั้น การเรียนรู้ผ่านห้องเสมือนจริงจึงเป็นอีกหนึ่งวิธีการเรียนรู้ทักษะดิจิทัลที่เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาทักษะการสร้างสรรค์งานโดยใช้ทักษะดิจิทัลสมัยใหม่เพื่อออกแบบและสร้างเนื้อหาหลักสูตรแบบดิจิทัลควบคู่กันไป

3.7 การสนับสนุนด้านเครื่องมือ

โรงเรียนควรสนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ดิจิทัล เช่น สมาร์ทโฟน แล็ปท็อปคอมพิวเตอร์ ให้เพียงพอต่อจำนวนครู การจัดหาบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้แก่ครูเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากเครื่องมือ อุปกรณ์ดิจิทัล สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมต่อระหว่างอุปกรณ์ดิจิทัลกับฐานข้อมูลและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่างๆ และยังเป็นสะพานที่ช่วยให้ครูได้เข้าถึงและเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ จากการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล ดังนั้น หากโรงเรียนมีการจัดซื้อจัดหา เครื่องมือ อุปกรณ์ดิจิทัล และติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีความเสถียร ครูสามารถเรียนรู้การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ดิจิทัล และการเชื่อมต่อกับสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อสอนนักเรียนได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ในการนี้ การเรียนรู้ของครูจำเป็นต้องมีความพร้อมด้านเครือข่ายออนไลน์ และอินเทอร์เน็ต รวมถึงอุปกรณ์การสื่อสารและการเรียนรู้เป็นอย่างดี (Chaowiwat, 2022 : 40) เนื่องจาก การเรียนการสอนสมัยใหม่จำเป็นต้องใช้องค์ประกอบเหล่านี้ในการเข้าถึงหลักสูตรการเรียนรู้ และการสอน รวมถึง สื่อสารระหว่างกันผ่านเครือข่ายออนไลน์

3.8 การสนับสนุนด้านการศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษา

การสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมโครงการศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษาในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในห้องเรียน หรือบริษัทเอกชนที่มีระบบการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านดิจิทัลให้แก่บุคลากร ถือว่าเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้ครูได้เปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ และเรียนรู้ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและแรงกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาทักษะดิจิทัลให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดย ปัจจุบัน มีบริษัทเอกชน โรงเรียนและมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศไทยและต่างประเทศที่เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าเยี่ยมชมดูงานเพื่อสอบถามและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ อาทิเช่น AIS Academy หรือ True Corporation เป็นต้น

การเปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมโครงการศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษาจะช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการทำงานที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ดังนั้น ครูจะได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ที่ดีจากองค์กรภายนอก ซึ่งความคาดหวังของการศึกษาดูงาน คือ ต้องการให้นำแนวคิด วิธีการได้สังเกตเห็นมา

Citation : ทวีวัฒน์ เจริญจิตติ, ตระกูล จิตวัฒนากร, และ วงศ์ศิริ วัฒนเทพ. (2568). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลสำหรับครูไทยในยุค

4.0. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 303-316. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.19>

ประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเอง อีกทั้ง ยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ได้รับรู้มาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น (Chaowiwat, 2022 : 42)

3.9 การสนับสนุนให้ครูเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจริง (Learn from Real-world Case Studies)

การสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาและเรียนรู้จากกรณีศึกษาจริงที่เกิดขึ้นในอดีตจากวิทยากรพิเศษหรือบัณฑิตที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ครูได้เห็นถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขของครูที่มีประสบการณ์การใช้ทักษะดิจิทัลในการปลดล็อกการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียน รวมถึงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ ให้แก่นักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูจึงควรจัดการประชุมพิเศษ โดยเชิญครูผู้มีประสบการณ์ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้จนก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มาร่วมกันเสวนาเพื่อเล่าเรื่องราว ให้ข้อเสนอแนะ และสะท้อนความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการเรียนการสอนภายในโรงเรียน

การเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจริงจะช่วยให้ครูพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (problem solving skills) ผ่านเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในอดีต รวมถึง เห็นประสบการณ์การปฏิบัติของผู้อื่น โดยเรียนรู้ผ่านการวิเคราะห์ การหาวิธีแก้ปัญหาด้วยแนวคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการสะท้อนคิด (reflection) และการอภิปราย (discussion) เพื่อให้ครูได้เรียนรู้จากผู้เรียนรายอื่นๆ (Chaowiwat, 2022 : 40)

3.10 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับวิชาชีพครู หรือ Professional Learning Community (PLC) เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วม เนื่องจากชุมชนดังกล่าวเป็นแหล่งรวมตัวของครูจากทั่วทุกสารทิศที่มีความสนใจในด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัลเหมือนกัน เพื่อแชร์ความรู้ ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ และความเปลี่ยนแปลงในวงการดิจิทัล ซึ่งครูที่เข้าร่วมในชุมชนจะมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันกับครูและโอกาสในการพัฒนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและต่อยอดความรู้และทักษะดิจิทัลไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้นำความรู้ที่ได้ไปลงมือปฏิบัติจริงในห้องเรียนและบนแอปพลิเคชันในโลกออนไลน์ ดังนั้น ครูที่มีความสนใจด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัลจึงควรรวมตัวกันเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในโลกออนไลน์สำหรับวิชาชีพครู โดยใช้เว็บไซต์เป็นเครื่องมือหลัก อาทิเช่น Alludo เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการสื่อสารและเรียนรู้ของกลุ่มครู และยังช่วยส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ถกและแก้ปัญหา อีกทั้ง ยังช่วยส่งเสริมและผลักดันให้ครูสามารถนำเสนอมุมมองที่แตกต่างในเวทีเสวนาออนไลน์เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณค่าและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้ง ยังสามารถเป็นแรงผลักดันให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในการปฏิบัติหน้าที่

สังคมแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้หากทุกคนมีความเข้าใจและยอมรับว่าการเรียนรู้มีความจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ทุกวัยตั้งแต่เกิดจนตาย การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในโรงเรียนหรือในสถาบันการศึกษา

แต่การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในวิถีชีวิตประจำวัน เช่น ในบ้าน ในที่ทำงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หลักการเรียนรู้ร่วมกันจำเป็นต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้นำผลเหล่านั้นไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา รวมทั้ง ต้องมีการถ่ายทอดความรู้ อย่างสม่ำเสมอ (Lowhitwiseth, 2016 : 32-33)

บทสรุป (Conclusion)

ในยุค 4.0 ที่เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการผลักดันและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีคำแนะนำให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีดิจิทัลในแบบระยะสั้น (3-5 ปี) และระยะยาว (6-10 ปี) รวมถึงกำหนดแผนการยกระดับทักษะดิจิทัลของบุคลากรครูผ่านการสร้างแรงจูงใจให้ครูศึกษาเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลล้ำสมัยด้วยการให้เครดิตครูที่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่ามีขีดความสามารถในการนำทักษะดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในระบบการเรียนการสอน เช่น ให้รางวัลประจำปีแก่ครูที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลล้ำสมัยในระบบการเรียนการสอนจนประสบความสำเร็จ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ครูจัดสรรเวลาเพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อทักษะดิจิทัลให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลและตรงกับความต้องการของนักเรียน ครูจำเป็นต้องเข้าถึงเรียนรู้ และใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลล้ำสมัยและได้รับโอกาสในการเรียนรู้ทักษะดิจิทัลผ่านประสบการณ์ใหม่ๆ ทั้งแบบออนไลน์และแบบออฟไลน์ ทั้งนี้ ผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาทักษะครูประจำปี รวมทั้งวางแผนการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีไปสู่เทคโนโลยีดิจิทัลล้ำสมัย สนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ การให้ทุนการศึกษาในหลักสูตรเทคโนโลยีดิจิทัล การเข้าร่วมอบรมสัมมนา การเรียนรู้ทักษะดิจิทัลผ่านสถานการณ์จำลองและห้องเรียนเสมือนจริง รวมถึงการสนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และโอกาสศึกษาดูงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนเหล่านี้จะเปิดโอกาสให้ครูเติบโตในวิชาชีพและแสดงศักยภาพด้านดิจิทัลได้อย่างเต็มที่ ตอบสนองความต้องการของการศึกษาในยุคดิจิทัล อีกทั้ง ยังช่วยให้ครูและนักเรียนพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสนอแนะให้ทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องการประเมินและยกระดับขีดความสามารถด้านดิจิทัล (Digital Competencies) ของครู เพื่อนำผลที่ได้มาจัดกลุ่มหลักสูตรรวมถึงแบ่งกลุ่มครูที่มีช่องว่างด้านขีดความสามารถด้านดิจิทัลตามกลุ่มที่เหมาะสม เช่น กลุ่มขีดความสามารถด้านความปลอดภัยทางดิจิทัล และกลุ่มขีดความสามารถด้านการสื่อสารและความร่วมมือ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิตติศักดิ์ สังฆะกาโล และคณะ. (2565). การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน.
<https://www.starfishlabz.com/blog/760>
- ฐานเศรษฐกิจ. (2564). ผ่างบประมาณ “กระทรวงศึกษาธิการ” ใช้อะไรในปี 2566 ถึงได้สูงสุด 3.25 แสน
ล้านบาท. <https://www.thansettakij.com/insights/517964>
- นพวัฒน์ เก็มกาแมน. (2563). แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 7. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์สูงขาร. (2561). 70-20-10 Rule สัดส่วนการเรียนรู้แบบผสมผสาน.
<https://drpiyanan.com/2018/11/19/702010/>
- พรชนิตว์ สีนาราช. (2560). ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. คณะมนุษยศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพ็ญจันทร์ กิตติวัฒน์. (2555). ครุตามแนวคิดของ Constructivism.
<https://www.gotoknow.org/posts/204088>
- ภัทรพันธุ์ นิธิรัตน์สกุล และคณะ. (2565). การเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับครูยุคใหม่. วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สนอง โลหิตวิเศษ. (2559). ชุมชนการเรียนรู้. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/article/view/7820>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2566ก). Digital Literacy คือ อะไร.
<https://www.ocsc.go.th/DLProject/mean-dlp>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2566ข). การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการด้วย
เครื่องมือประเมิน. <https://www.ocsc.go.th/DLProject/dev-skill-dlp>
- สุภาพรณ อนุตรกุล. (2564). ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล.
<https://erp.mju.ac.th/acticleDetail.aspx?qid=1246>
- เอกปวีร์ สีฟ้า. (2565). ชวนรู้จัก Digital Mindset - ของดีที่ครูต้องมี.
<https://www.educathai.com/knowledge/articles/665>

การจัดการห้องเรียนเชิงบวกของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน Classroom Management of Teachers: Mechanism for Student Quality Development

เนตรคนางค์ โสภณ^{1*}, สติรพร เชาว์ชัย², กฤตยาภรณ์ โตพิทักษ์³, และ ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย⁴
Netkanang Sophon^{1*}, Satirapon Chaochai², Krittayakarn Topitak³, and Teerasak
Upamaiaichai⁴

¹⁻⁴คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Faculty of Education, Naresuan University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : netkhanangs65@nu.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.20

Received : March 22, 2025; Revised : March 22, 2025; Accepted : April 6, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์แนวคิดและปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวกของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการบูรณาการแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกกับการจัดการศึกษาในชั้นเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาการทั้งด้านวิชาการและสุขภาวะทางจิตใจของผู้เรียน การบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวกมุ่งส่งเสริมความสุข ความสัมพันธ์เชิงบวก ความมีส่วนร่วม และแรงจูงใจของผู้เรียน โดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ บุคคล สภาพแวดล้อม สื่อและเทคโนโลยี โครงสร้างการบริหาร งบประมาณ และเครือข่ายความร่วมมือ พร้อมทั้งนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงบวกผ่านกรอบแนวคิด GGS และ PROSPER ซึ่งแสดงให้เห็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ กลไกการจัดการห้องเรียนเชิงบวกประกอบด้วย ปัจจัยสนับสนุน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลลัพธ์เชิงบวกที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน บทความนี้จึงเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการห้องเรียนเชิงบวก, จิตวิทยาเชิงบวก, ครูมัธยมศึกษา, การศึกษาเชิงบวก, รูปแบบ GGS และ PROSPER

Abstract

This academic article propose to synthesis the concepts and factors that promote positive classroom management among secondary school teachers. It emphasizes the integration of positive psychology into classroom education to foster a learning environment that supports both academic development and students' mental well-being. Positive

Citation : Sophon, N., Chaochai S., Topitak, K., & Upamaiaichai, T. (2025). Teachers' Positive Classroom Management: A Mechanism for Enhancing Student Quality. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

classroom management seeks to enhance student happiness, positive relationships, engagement, and motivation. Six key supporting factors are identified: personnel, environment, media and technology, administrative structure, budgeting, and collaborative networks. The article also presents two positive education frameworks—GGS and PROSPER—which systematically promote student well-being across multiple dimensions. The mechanism for positive classroom management comprises three core components: supportive factors, instructional processes, and positive outcomes, all contributing to the sustainable development of student quality. This article serves as a practical guide for school administrators and teachers to enhance effective learning management, foster motivation, promote lifelong learning, and support the holistic development of students.

Keywords : Positive Classroom Management, Positive Psychology, Secondary School Teachers, Positive Education, GGS Model, PROSPER Model

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันเผชิญกับความท้าทายหลากหลาย ทั้งด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ทำให้การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (UNESCO, 2015) โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (student-centered learning) ที่ให้ความสำคัญต่อความต้องการ ความแตกต่าง และศักยภาพเฉพาะบุคคลของผู้เรียน ส่งผลให้ "การบริหารจัดการห้องเรียน" กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ในบริบทของการเรียนรู้ยุคใหม่ แนวคิดการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom Management) ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นแนวทางที่เน้นสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสุข ความสัมพันธ์ที่ดี และแรงจูงใจภายในของผู้เรียน (Seligman, 2010; ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2563) แนวคิดนี้มีรากฐานจากจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ที่มุ่งเสริมสร้างพลังด้านบวกในตัวบุคคล ไม่ใช่เพียงการควบคุมพฤติกรรม แต่รวมถึงการปลูกฝังทักษะทางอารมณ์ สังคม และการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในชั้นเรียน (Waters, 2011; Norrish et al., 2013) สภาพการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ด้วยแนวทางที่ไม่เน้นเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ต้องควบคู่ไปกับการส่งเสริม "สุขภาวะทางจิตใจ" ของผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่าบรรยากาศในห้องเรียนมีอิทธิพลอย่างมากต่อความสำเร็จของผู้เรียน (Hamre & Pianta, 2006; Suldo et al., 2006) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้เรียนกำลังอยู่ในช่วงวัยเปลี่ยนผ่าน ความสัมพันธ์เชิงบวกกับครูและเพื่อนจึงเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่ยั่งยืน บทความนี้มีวัตถุประสงค์

Citation : เนตรนาคค์ โสภณ, สติพร เขาวนชัย, กฤตยาภรณ์ โตพิทักษ์, และ อิศศักดิ์ อุบไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

เพื่อสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวกของครูในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะการบูรณาการแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกกับการจัดการศึกษาในชั้นเรียน

นำเสนอปัจจัยสนับสนุนสำคัญจากการวิจัยในปัจจุบัน

นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงบวกผ่านกรอบแนวคิด GGS และ PROSPER ซึ่งแสดงให้เห็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ กลไกการจัดการห้องเรียนเชิงบวก (Hoy & Miskel, 2009; พิษญา ชูเพชร และสุจิตรา จรจิตร, 2560) ได้แก่ ด้านบุคคล สภาพแวดล้อม สื่อและเทคโนโลยี โครงสร้างการบริหาร งบประมาณ และเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งมีบทบาทต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน นอกจากนี้ บทความยังนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงบวกที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ได้แก่ GGS Model (Geelong Grammar School) และ PROSPER Model (Noble & McGrath, 2008) ซึ่งได้นำแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความสุข ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม เป้าหมาย และความยืดหยุ่นของผู้เรียน โดยมีผลลัพธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการสังเคราะห์วรรณกรรมและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการออกแบบและพัฒนากลไกการจัดการห้องเรียนเชิงบวกอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21

เนื้อหา (Content)

แนวคิดการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวก

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการห้องเรียน

สันติ บุญภิรมย์ (2557) ได้กล่าวถึงการจัดการห้องเรียนว่าเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเป็นวิธีการที่ครูดำเนินการให้ห้องเรียนมีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ จิตวิทยา และการบริหารจัดการ เพื่อสนับสนุนให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลของผู้เรียน และที่สำคัญคือการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความสุขและกระตือรือร้นที่จะมาโรงเรียนทุกวัน

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) กล่าวถึง การบริหารจัดการห้องเรียนถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากห้องเรียนเป็นพื้นที่หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ห้องเรียนที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก และพัฒนาทักษะทั้งด้านวิชาการและสังคมของผู้เรียน นอกจากนี้ การจัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพยังช่วยลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เสริมสร้างวินัยในตนเอง และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน

Citation : Sophon, N., Chaochai S., Topitak, K., & Upamaiaitchai, T. (2025). Teachers' Positive Classroom Management: A Mechanism for Enhancing Student Quality. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

ในปัจจุบัน แนวคิดการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวกได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาแบบดั้งเดิมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางวิชาการควบคู่ไปกับการส่งเสริมสุขภาวะและสุขภาพจิตของผู้เรียนเป็นแนวคิดสำคัญในการจัดการศึกษาสมัยใหม่ โดย Seligman และคณะ (2009) ได้นำเสนอแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกผ่านกรอบ PERMA ซึ่งประกอบด้วยอารมณ์เชิงบวก ความผูกพัน ความสัมพันธ์ ความหมาย และความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางนี้มุ่งสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าแนวคิดนี้ช่วยเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะทางสังคมและอารมณ์ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และสามารถจัดการกับความท้าทายในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000)

ความหมายของการบริหารจัดการห้องเรียน

การบริหารจัดการห้องเรียน (classroom management) มีความหมายตามที่นักวิชาการ ชาวไทย และชาวต่างประเทศได้แสดงทัศนะไว้เป็นการพูดถึงความหมายของการจัดการห้องเรียนมักมีการพูดถึงในขอบเขตที่จำกัด เช่น การจัดสภาพของห้องเรียนที่ส่วนใหญ่เข้าใจกันว่าเป็นการจัดตกแต่งห้องเรียนทางวัตถุหรือทางกายภาพให้มีบรรยากาศ น่าเรียน การควบคุมห้องเรียน การดูแลห้องเรียนหรือการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียน เป็นต้น แท้จริงแล้วในการจัดการห้องเรียนยังมีความหมาย ขอบข่าย หลักการ วิธีการ และทักษะสำคัญ ๆ มากมาย โดยมีผู้ให้ความหมายของบริหารจัดการห้องเรียน ไว้ดังนี้

Burden and Byrd (2003) อธิบายว่าเป็นความสามารถของครูในการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในทางสังคมเชิงบวก ความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Thomas and Jere (2008) ที่กล่าวว่า เป็นการที่ครูสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การสร้างกฎระเบียบ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ

สธิพร เชาวนชัย (2566) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การดำเนินงานที่ผู้สอนจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ โดยให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

Colville-Hall (2004) ได้ขยายความเพิ่มเติมว่า การจัดการห้องเรียนเป็นพฤติกรรมการสอนที่ครูสร้างและคงสภาพเงื่อนไขของการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในชั้นเรียนซึ่งถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยครูต้องเป็นผู้ดำเนินการเชิงรุก (Proactive) มีความรับผิดชอบ (Responsive) และเป็นผู้สนับสนุน (Supportive) ส่วน

พอสรุปได้ว่า การบริหารจัดการห้องเรียน หมายถึง กระบวนการที่ครูออกแบบ สร้าง และรักษา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยครูต้องจัดสภาพทางกายภาพ

Citation : เนตรนงค์ โสภณ, สธิพร เชาวนชัย, กฤตยาภรณ์ โตพิทักษ์, และ อธิศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

สร้างกฎระเบียบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และจัดการพฤติกรรมนักเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ Burden และ Byrd (2003) เน้นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวกและแรงจูงใจ ขณะที่ Thomas และ Jere (2008) ให้ความสำคัญกับการสร้างสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ส่วน Colville-Hall (2004) มองว่าครูต้องดำเนินการเชิงรุก มีความรับผิดชอบ และสนับสนุนผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวก ที่มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างการพัฒนาด้านวิชาการและสุขภาวะของผู้เรียน ผ่านการสร้างสมดุลระหว่างความต้องการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านความสุภาพนอกที่เกิดจากสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ และความสุภาพในที่ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

ปัจจัยส่งเสริมการบริหารจัดการห้องเรียน

การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการห้องเรียนเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูลของปัจจัยสนับสนุนการบริหารเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวกของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายไว้ ดังนี้

การบริหารจัดการห้องเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุน 6 ด้านหลัก (Hoy & Miskel, 2009; พิชญา ชูเพชร และสุจิตรา จรจิตร, 2560) ได้แก่

1) ด้านบุคคล ประกอบด้วยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างขวัญกำลังใจ ให้คำปรึกษา และกำกับติดตามงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการประสานงานและทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถนำความรู้และแนวคิดที่มีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้ (Reid, David, & Peter, 1988) รวมถึงครูและบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวก มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง มีทักษะการออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านสภาพแวดล้อม ที่ต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสม สะอาด ปลอดภัย มีพื้นที่เพียงพอต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครู สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย พร้อมทั้งมีหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น บูรณาการระหว่างการเรียนรู้และการดำรงชีวิต สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน และบริบทของชุมชนท้องถิ่น (วิรัตน์ เกตุเรือง, 2559)

3) ด้านสื่อและเทคโนโลยี ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและเนื้อหาสาระวิชา เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง มีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นวัตกรรม และโปรแกรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม (พิชญา ชูเพชร และสุจิตรา จรจิตร, 2560)

4) ด้านโครงสร้างการบริหาร ที่มีการกำหนดโครงสร้างองค์กร สายบังคับบัญชา และบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก และมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Hoy & Miskel, 2009)

5) ด้านการบริหารงบประมาณ ที่ต้องมีการวางแผนและบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำกับติดตาม รายงานผล และตรวจสอบได้อย่างโปร่งใส มีระบบการควบคุมการใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีแผนระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และการจัดสรรทรัพยากรที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และ

6) ด้านเครือข่าย ที่ต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา (พิชญา ชูเพชร และสุจิตรา จรจิตร, 2560) โดยปัจจัยทั้ง 6 ด้านนี้มีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้การบริหารจัดการห้องเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพการศึกษาและผู้เรียน

สรุปได้ว่า โดยภาพรวม การบริหารจัดการห้องเรียนของครูจำเป็นต้องมีปัจจัยสนับสนุนหลัก 6 ด้าน ได้แก่ บุคคล สภาพแวดล้อม สื่อและเทคโนโลยี โครงสร้างการบริหาร การบริหารงบประมาณ และเครือข่ายความร่วมมือ ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์และส่งเสริมกัน เพื่อให้การจัดการห้องเรียนมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และยกระดับคุณภาพการศึกษา แนวคิดหลักที่นำมาจาก Hoy & Miskel (2009) ซึ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรในบริบทของการศึกษา รวมถึงการประยุกต์งานวิจัยของนักการศึกษาไทย เช่น พิชญา ชูเพชร และสุจิตรา จรจิตร ที่วิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการห้องเรียนเชิงบวก

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเชิงบวก

การศึกษาเชิงบวก (Positive Education) คือแนวทางการศึกษายุคใหม่ที่ผสมผสานการพัฒนาทักษะทางวิชาการกับการส่งเสริมสุขภาวะทางอารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เรียน โดยมีพื้นฐานจากจิตวิทยาเชิงบวก ซึ่งมุ่งเสริมสร้างพลังด้านบวก ความมั่นใจ และความสามารถในการเผชิญปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แนวคิดนี้เห็นว่าโรงเรียนไม่ควรเป็นเพียงแหล่งถ่ายทอดความรู้ แต่ต้องเป็นพื้นที่ส่งเสริม สุขภาพ ความมั่นคงทางจิตใจ และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ผ่านการปรับวิธีสอน แนวปฏิบัติ และทฤษฎีการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาเพื่อความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การศึกษาเชิงบวกจึงเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ ที่ช่วยขับเคลื่อนการศึกษาและชุมชนไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี ด้วยการสร้าง ความสัมพันธ์เชิงบวก การมีส่วนร่วมที่มีความหมาย และการปลูกฝังคุณลักษณะด้านบวก อย่างเป็นระบบ

Citation : เนตรคนางค์ โสภณ, สติพร เขวนิชย์, กฤตยาภรณ์ โตพิทักษ์, และ อธิศักดิ์ อุบไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

ความหมายของการศึกษาเชิงบวก

Seligman et al. (2009) กล่าวว่า การศึกษาเชิงบวก คือ การตอบสนองต่อช่องว่างระหว่างสิ่งที่ผู้คนต้องการสำหรับบุคลหลานของพวกเขาและสิ่งที่โรงเรียนสอน กล่าวคือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลานของตนมีความสุข สุขภาพดี และมีความมั่นใจ แต่โรงเรียนมุ่งเน้นแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระเบียบวินัย และทักษะทางวิชาการ แน่นอนว่าสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญ แต่ก็ต้องส่งผลดีต่อสุขภาพจิตด้วยเช่นกัน โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ หยุดยั้งภาวะซึมเศร้า สร้างเสริมความพึงพอใจในชีวิต และพัฒนาการเรียนรู้และการคิดอย่างสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์เหล่านี้ช่วยให้ นักการศึกษาเข้าใจผลลัพธ์ที่คาดหวังของแนวคิด ตลอดจนเห็นประโยชน์ของการจัดการศึกษาที่พัฒนาอารมณ์เชิงบวก ความสัมพันธ์เชิงบวก และคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง ซึ่งจะช่วยพัฒนาสุขภาพจิต จัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และความสำเร็จในการเรียนรู้

Seligman (2010) ได้อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาเชิงบวกว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ ในการเรียนรู้ซึ่งเป็นจุดเน้นของการศึกษาแบบเดิม กับการปลูกฝังสุขภาวะตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก

Waters (2011) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเชิงบวก (Positive Education) ซึ่งผสมผสานหลักการของจิตวิทยาเชิงบวกเข้ากับการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน (well-being) แนวคิดนี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) อารมณ์เชิงบวก (Positive Emotions) เพื่อให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขและมีพลัง ในกระบวนการเรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วม (Engagement) ที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน 3) ความสัมพันธ์ (Relationships) ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง 4) ความหมาย (Meaning) เพื่อช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าในสิ่งที่เรียนรู้ และ 5) ความสำเร็จ (Achievement) โดยตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ การนำแนวคิดไปใช้ในโรงเรียนทั้งระบบต้องอาศัยการบริหารจัดการที่สนับสนุนจิตวิทยาเชิงบวก การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง และการวัดผลที่ครอบคลุมทุกมิติ ซึ่งจะช่วยลดความเครียดของนักเรียน ส่งเสริมทักษะชีวิต และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

Norrish และคณะ (2013) ได้อธิบายแนวคิดการศึกษาเชิงบวกประกอบด้วย 2 มุมมองสำคัญ คือ ความสุขภายนอก (hedonic happiness) ที่มุ่งพิจารณาประสบการณ์หรือปัจจัยแวดล้อมที่เสริมสร้างความสุขและความพึงพอใจเป็นหลัก และความสุขภายใน (Eudaimonic happiness) ที่มุ่งพิจารณาเงื่อนไขและกระบวนการใช้ชีวิตที่นำไปสู่ความสุข

Curby et al. (2013) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเชิงบวกไม่ได้มุ่งเน้นที่สุขภาพจิตแทนที่จะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่เป็นการมุ่งเน้นที่สุขภาพจิต เพื่อสร้างเวทีและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเชิงบวก (Positive Education) คือแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ ทักษะทางวิชาการ และสุขภาวะทางจิตใจ โดยเน้นการสร้างความสุข สุขภาพจิตที่ดี และความสำเร็จทางการเรียนรู้ไปพร้อมกัน มุ่งหยุดยั้งภาวะซึมเศร้า ส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิต และพัฒนาการคิดอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงเน้นความสุขทั้งจากปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมที่ดี และความสุขจากภายในที่เกิดจากการใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย แนวคิดนี้ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สร้างสุขภาพจิตที่ดี และนำไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน

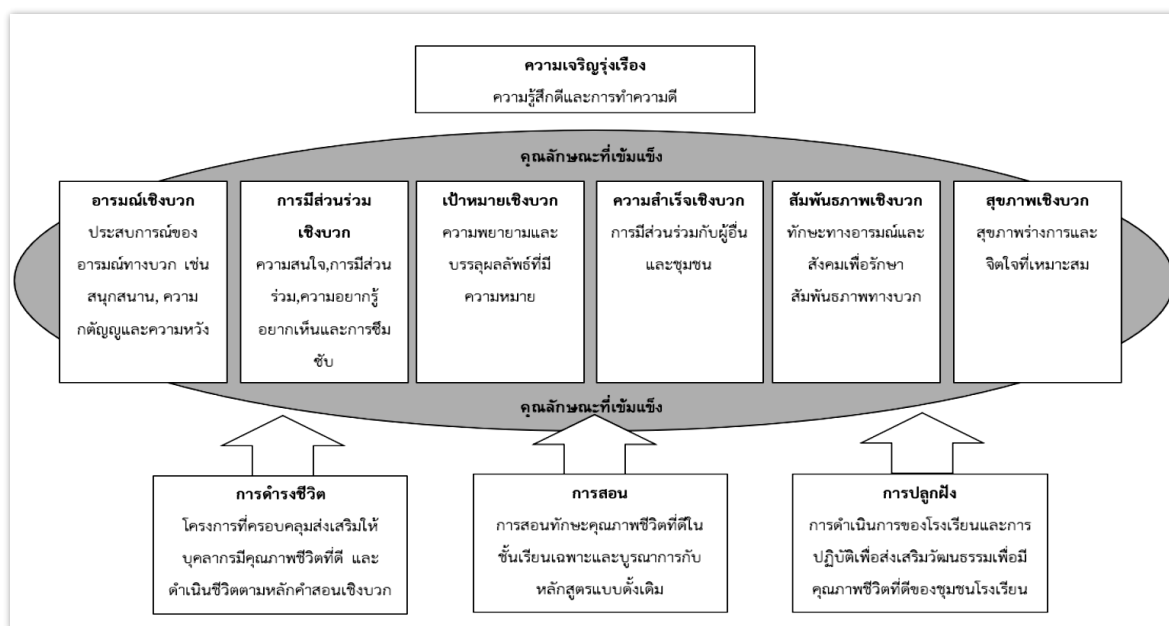
รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงบวก

เพื่อเป็นแนวทางการนำแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกมาใช้ในการศึกษา ผลจากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการดำเนินการในหลายประเทศ ผู้วิจัยศึกษาการนำการศึกษา เชิงบวกไปใช้ในโรงเรียนประกอบด้วยรูปแบบที่สำคัญ คือ รูปแบบ GGS ของ Geelong Grammar School (Waters, 2011; Suldo et al., 2006) และรูปแบบ PROSPER (Noble & McGrath, 2008) ได้อธิบายไว้ต่อไปนี้

1. การศึกษาเชิงบวกรูปแบบ GGS

โรงเรียนเป็นหนึ่งในบริบทการพัฒนาที่สำคัญที่สุดในชีวิตของนักเรียน จากหลักฐานแนะนำความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน วัฒนธรรมและบรรยากาศโรงเรียนในภาพรวมเชื่อมโยงบูรณาการกับคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตของนักเรียน ขณะที่โรงเรียน คือ ศูนย์กลางสุขภาพจิตและร่างกายของนักเรียน ความผูกพันทั้งระบบโรงเรียนสร้างสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมและปลูกฝังความเป็นอยู่ที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น การปลูกฝังความเจริญรุ่งเรืองอาจสร้างประโยชน์กับการพัฒนาทักษะวิชาการ สมมติฐานทั่วไปมุ่งที่คุณภาพชีวิตที่ดีภายใน การศึกษาต้องใช้เวลา และทรัพยากรที่ห่างไกลจากการพัฒนาวิชาการ อย่างไรก็ตามมีหลักฐานที่ดีเพื่อแนะนำนักเรียนให้พัฒนาทางการวิชาการ

Suldo, S. M., et al. (2006) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีระดับผลการเรียนสูงที่สุดและต่ำที่สุด เป้าหมายของการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองภายในโรงเรียนเป็นความพยายามที่คุ้มค่า การดำเนินการตามรูปแบบ GGS มุ่งที่ 6 มิติเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีประกอบด้วย อารมณ์ด้านบวก การมีส่วนร่วมเชิงบวก ความสำเร็จเชิงบวก เป้าหมายเชิงบวก สัมพันธภาพเชิงบวกและสุขภาพเชิงบวก คุณภาพชีวิตที่ดีในโรงเรียนพิจารณาที่ 3 ระดับ คือ การดำรงชีวิต การสอนและการปลูกฝัง ดังแผนภูมิที่ 1

ภาพที่ 1 การศึกษาเชิงบวกรูปแบบ GGS อ้างอิงจาก Suldo, S. M., et al. (2006)

จากแผนภาพดังกล่าว อธิบายถึงองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ด้านการดำรงชีวิตด้านการสอนและด้านการปลูกฝัง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่เข้มแข็ง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 6 ด้าน เพื่อแสดงการกำหนดเป้าหมายมิติคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย อารมณ์ทางบวก การมีส่วนร่วมเชิงบวก เป้าหมายเชิงบวก ความสำเร็จเชิงบวก สัมพันธภาพเชิงบวกและสุขภาพเชิงบวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (Suldo, S. M., et al. 2006)

1) องค์ประกอบหลักด้านการดำรงชีวิต โครงการที่ครอบคลุมส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสนับสนุนการดำรงชีวิต การสอนทักษะของการศึกษาเชิงบวกและการปฏิบัติตามรูปแบบบทบาทที่แท้จริงสำหรับนักเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และการนำหลักการการศึกษาเชิงบวกไปใช้ในชีวิตส่วนตัวและการทำงานที่โรงเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติการสอนและไม่ได้ปฏิบัติการสอน เพื่อพัฒนาความเข้าใจระดับบุคคลและปฏิบัติงานและพยายามสร้างชุมชนการปฏิบัติผ่านกิจกรรมเช่นการอภิปรายกลุ่ม การเขียนบทความ เป็นต้น

2) องค์ประกอบหลักด้านการสอน การสอนของการศึกษาเชิงบวกช่วยให้นักเรียนเข้าใจหลักการและแนวคิดที่สำคัญ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในการสำรวจและสะท้อนผล และประยุกต์ใช้ทักษะและชุดความคิดส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต การสอนคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นเรียนรู้ทั้งที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนและการเรียนรู้ที่เป็นนัย การเรียนรู้ที่ชัดเจนของการศึกษาเชิงบวก นักเรียนเข้าร่วมการพัฒนาเชิงบวกเช่นเดียวกับการเรียนคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ โครงการการสอนที่ชัดเจนส่งเสริม การมีส่วนร่วมและการเติบโตเพื่อสะท้อนทักษะ ความรู้และความคิดที่แตกต่างกันตามรูปแบบการศึกษาเชิงบวก อาจแฝงอยู่ในหลักสูตรวิชาการในวิธีต่างๆ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างหลักการจิตวิทยาเชิงบวกและหลักสูตร ในรูปแบบที่เป็นจริงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักทางวิชาการ

Citation : Sophon, N., Chaochai S., Topitak, K., & Upamaiaitchai, T. (2025). Teachers' Positive Classroom Management: A Mechanism for Enhancing Student Quality. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

3) องค์ประกอบด้านการปลูกฝัง กระบวนการในโรงเรียนช่วยสร้างวัฒนธรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีในชุมชนโรงเรียน การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมจุดแข็ง การแสดงความกตัญญูและการดำเนินโครงการปกติของสถานศึกษาที่ส่งเสริมค่านิยมความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร นอกจากนี้การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนโรงเรียน ผู้ปกครองได้รับเชิญให้ร่วมโครงการฝึกอบรมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาเชิงบวกและการเติบโตส่วนบุคคล

การกำหนดเป้าหมายมิติคุณภาพชีวิตที่ดี มิติ 6 ด้านของคุณภาพชีวิตที่ดีที่มีความสัมพันธ์กันเป้าหมายของรูปแบบอารมณืทางบวกสนับสนุนบุคคลให้คาดหวัง ริเริ่ม ยึดเวลาและสร้างประสบการณ์อารมณืทางบวกและยอมรับและการพัฒนาสุขภาพตอบสนองอารมณืทาง ถึงแม้ว่าการสำรวจในเชิงรูปธรรมและนามธรรมและการดำเนินการของโรงเรียนสนับสนุนเป้าหมาย 6 มิติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) อารมณืเชิงบวก มิติที่สะท้อนความสามารถของนักเรียนในการแสดงความคาดหวังการริเริ่มประสบการณ์ การยึดเวลาและการสร้างประสบการณ์อารมณืเชิงบวก การช่วยให้เยาวชนดำรงชีวิตเมื่อนักเรียนมีประสบการณ์อารมณืทางบวก เช่น สนุกสนาน กตัญญู ความหวังและแรงบันดาลใจคือเป้าหมายที่คุ้มค่าของบุคคล นอกจากนี้งานวิจัยในปัจจุบันพบว่าประสบการณ์อารมณืทางบวกมีประโยชน์ต่อสมองและสุขภาพจิต สัมพันธภาพทางสังคมและผลลัพธ์ทางวิชาการ

2) การมีส่วนร่วมทางบวก การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีชีวิตที่มีความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น การซึมซับ และการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดและความมีชีวิตชีวา มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตที่ดี การเรียนรู้และความสำเร็จตามเป้าหมาย การมีส่วนร่วมของบุคคล คือ อุปนิสัยอยากรู้อยากเห็น ความสนใจและความกระตือรือร้นเกี่ยวกับการดำเนินการที่คุ้มค่ากับความพยายาม ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับการมีส่วนร่วม คือ แนวคิดของขั้นตอนการดำเนินการ หมายถึง สถานะของการซึมซับ และประสบการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งผลลัพธ์จากการมีส่วนร่วมในความท้าทายที่ดึงดูดความสนใจภายในคุณสมบัติสำคัญที่จับคู่ใกล้ชิดระหว่างระดับทักษะบุคคลและความซับซ้อนของงานและความท้าทายกระบวนการปฏิบัติงาน คือ กรอบแนวคิดที่ใช้ประสบการณ์สำคัญของการมีส่วนร่วมเมื่อประชาชนอยู่ร่วมในกิจกรรม มีจุดสนใจและการให้พลังงาน การส่งเสริมความร่วมมือในรูปแบบ GGS กับการศึกษาเชิงบวกมุ่งจุดสนใจที่การปลูกฝังกระบวนการ การสร้างแรงจูงใจภายใน และการประยุกต์ใช้จุดแข็ง

ตัวอย่างของการพัฒนาความเข้าใจการกำหนดชั้นเรียนโดยนัย คือ การประยุกต์ใช้จุดแข็งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เวสสันและบอนเวลล์ (Wesson and Boniwell) เสนอว่าการใช้จุดแข็งสามารถนำไปสู่กระบวนการพัฒนาความตระหนักของจุดแข็งและสามารถส่งเสริมการรับรู้ทักษะของบุคคล ดังนั้น การเพิ่มความสอดคล้องทักษะที่ท้าทาย การส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและประยุกต์ใช้จุดแข็งด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์เพื่อร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมค่านิยมและความสนใจและสนับสนุนการพัฒนาความสามารถตนเองเมื่อเผชิญความท้าทาย

Citation : เนตรนาคค์ โสภณ, สติพร เขาวนชัย, กฤตยาภานต์ โตพิทักษ์, และ อีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

3) ความสำเร็จเชิงบวก ความสำเร็จเชิงบวกนิยามการพัฒนาศักยภาพของบุคคลผ่านความพยายามเพื่อผลลัพธ์ที่สำเร็จและเกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานตามเป้าหมายค่านิยม แรงจูงใจยังคงเป็นสิ่งสำคัญแม้ว่าจะเผชิญกับความท้าทายและความพ่ายแพ้ และความสำเร็จของสมรรถนะและความสำเร็จในมิติชีวิตที่สำคัญ งานวิจัยแนะนำว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเจริญรุ่งเรืองและความสำเร็จเชิงบวก สุขภาพจิตคือ ความจำเป็นของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และอารมณ์ทางบวกช่วยความคิดสร้างสรรค์และการคิดยืดหยุ่น ในทางกลับกันการบรรลุเป้าหมายนำไปสู่อารมณ์เชิงบวกและคุณภาพชีวิตที่ดี การช่วยให้นักเรียนพยายามอย่างมีความหมายเพื่อผลลัพธ์ที่ต้องการในสภาพแวดล้อมที่ท้าทายและสังคมการทำงานที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องช่วยนักเรียนให้พัฒนาทักษะและทรัพยากร เพื่อให้นักเรียนพยายามตามเป้าหมายที่สำคัญ การใช้ประโยชน์จากโอกาส และรับมือกับความผิดหวังและความท้าทาย

4) เป้าหมายเชิงบวก การสร้างค่านิยมภายในโรงเรียนมุ่งที่เป้าหมายของโรงเรียน นอกจากนี้ มีหลักฐานการดำเนินการเพื่อผู้อื่นและมีความรู้สึกว่ามีเป้าหมายและมีความหมาย สร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน ความสำคัญของเป้าหมายในชีวิตสะท้อนความเจริญรุ่งเรืองของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี รู้สึกมีความหมายและส่งผลกับการมีสุขภาพที่เหมาะสม เป้าหมายช่วยให้คนมีวิสัยทัศน์และพันธกิจของชีวิต เป้าหมายในชีวิตเป็นความร่วมมือกับสุขภาพกายที่ดี ความพึงพอใจในชีวิตสูงและความสัมพันธ์ทางสังคมที่แข็งแกร่งและการปกป้องความเศร้า พฤติกรรมเสี่ยง และข้อเรียกร้องทางร่างกาย ความหมาย ความไม่เห็นแก่ตัวและความเชื่อทางจิตวิญญาณเพื่อตรวจสอบวิธีการไปสู่เป้าหมายและความเจริญรุ่งเรืองกับนักเรียน

5) สัมพันธภาพเชิงบวก ใจความสำคัญของมิตินี้คือทักษะทางอารมณ์และสังคมที่แข็งแกร่ง ช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีและแข็งแกร่งกับตนเองและผู้อื่น เด็กและวัยรุ่นพัฒนาไม่เกิดจากความโดดเดี่ยวและบริบททางสังคมมีผลกระทบที่มีพลังกับการปรับตัวและการเติบโตทางสุขภาพ มีหลักฐานมากมายว่าสังคมสนับสนุนบูรณาการคุณภาพชีวิตที่ดีและสุขภาพจิต เช่น การแยกตัวทางสังคม คือปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า การฆ่าตัวตายและอาการอื่น ๆ ที่แสดงถึงสุขภาพจิตที่ไม่ดี การสนับสนุนความสัมพันธ์ในโรงเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความยืดหยุ่น สัมพันธภาพทางสังคมถูกค้นพบว่าเป็นปัจจัยทำนายที่สำคัญของคุณภาพชีวิตที่ดี หลักฐานที่พบเพิ่มเติมของประโยชน์ของการมีสุขภาพจิตที่ดี และคุณภาพชีวิตที่ดี การสนับสนุนทางสังคมคือสิ่งที่ดีต่อสุขภาพร่างกาย การประยุกต์การเรียนรู้เช่น การสนับสนุนให้บุคลากรและนักเรียนอย่างจริงจังให้ประสบความสำเร็จจากครอบครัว เพื่อนและเพื่อนร่วมงาน

6) สุขภาพเชิงบวก มีจุดสนใจเพิ่มขึ้นสำหรับสุขภาพจิตในภาพรวมในปัจจุบัน ทุกคนถูกมองว่าเชื่อมโยงถึงกัน รูปแบบ GGS สุขภาพ หมายถึง นิยามที่ยั่งยืนสำหรับสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่เหมาะสม สุขภาพมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นหลักฐานว่านักเรียนจะเติบโตทางร่างกายและจิตใจได้จากการเรียนของพวกเขา การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเชิงบวกในวัยรุ่นมีผลกระทบต่อการรักษาสุขภาพในอนาคต สุขภาพเป็นแนวคิดที่กว้างและครอบคลุม การจัดช่วงจากสุขภาพร่างกาย เช่น สุขนิสัย การนอนและการรับประทานอาหาร การสอนต้องพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมและการรับรู้และทักษะทาง

พฤติกรรม เช่น การปลูกฝังการอธิบายในมุมมองที่ดี การโต้แย้งเชิงลบโดยอัตโนมัติ และสร้างทางเลือก เมื่อต้องพบกับความท้าทาย หลักสูตรทางวิชาการมีจุดสนใจที่การสำรวจธรรมชาติผ่านกิจกรรมปีนเขา การวิ่ง การเข้าค่าย และการเล่นสกี คุณลักษณะเด่น ตามแนวคิดนี้ คือ การมุ่งเน้นจุดแข็ง ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่น (Waters, 2011; Suldo et)

กรอบแนวคิดรูปแบบ GGS มีความยืดหยุ่น โรงเรียนสามารถกำหนดขอบเขตและเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาความสามารถของแต่ละมิติปลูกฝัง ผ่านการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ทั้งการเรียนเชิงรูปธรรมและนามธรรมในห้องเรียน การฝึกปฏิบัติทางบวรบูรณาการผ่านชีวิตในโรงเรียน ผ่านการวางแผน การดำเนินการ ประเมินผลความรู้เพื่อสังคมโรงเรียนที่เจริญรุ่งเรือง การพัฒนาโรงเรียนในฐานะขององค์กรเชิงบวรเป็นการดำเนินเชิงระบบ ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการวิจัยอย่างกว้างขวางและขยันหมั่นเพียรเพื่อโรงเรียน ไม่ได้เริ่มใน ปี ค.ศ.2008 ฝึกอบรมหลักสูตรจิตวิทยาเชิงบวกให้กับคณะทำงานหนึ่งร้อยคนเป็นเวลา 9 วัน เริ่มต้นมากกว่าสองปี โรงเรียนได้ตรวจสอบวิธีการเชิงรุกเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นอยู่ที่ดี เริ่มสร้างศูนย์ความเป็นอยู่ที่ร่วมกับการดำเนินการโดยใช้ปรัชญาเชิงลึกเกี่ยวกับการศึกษาเชิงบวก

ขั้นตอนที่ 2 ความผูกพันกับผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ของหลักฐานเชิงบวกและเข้มงวดเกี่ยวกับวินัยเชิงบวกเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคณะทำงานและผู้ปกครองในชุมชนโรงเรียน ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ Gee Grammar School ผูกพันกับผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเชิงบวก ความยืดหยุ่น จิตวิทยาพัฒนาและการจิตวิทยาการศึกษาจำนวนมาก ความเชี่ยวชาญของผู้เข้าชมแต่ละคนเพิ่มความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับโปรแกรมและปรัชญาและสนับสนุนการตรวจสอบความถูกต้องของศาสตร์ใหม่นี้

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการร่วมกับชุมชนด้วยวิธีการที่อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายและความหวังของการศึกษาเชิงบวกเป็นสิ่งจำเป็น บทความที่ดีพิมพ์ในวารสารโรงเรียน ที่อยู่สาธารณะ โอกาสสำหรับผู้ปกครองเพื่อถามคำถามและหาความชัดเจนทุกส่วนของแผนการดำเนินการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ การใช้ภาษาที่เป็นอิสระและเชิญให้ถามคำถามและกระตุ้นความสงสัย บุคคลสำคัญนำการเปลี่ยนแปลงยินดีตอบคำถามและความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน ความเข้าใจและยอมรับความสงสัยและเปิดใจยอมรับการศึกษาเชิงบวก ความหวังคือการจุดประกายความอยากรู้อยากเห็นและพัฒนาความรู้สึกเพื่อแบ่งกันความเป็นเจ้าของสำหรับคณะทำงาน ผู้ปกครองและนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การผสมผสานความรับผิดชอบในการตัดสินใจของผู้นำโรงเรียนกับความรู้และกระตุ้นให้ครูติดต่อกับนักเรียนทุกวันกับภาวะผู้นำของโรงเรียนโดยคณะกรรมการเพื่อดำเนินการการศึกษาเชิงบวก คือพลังที่สำคัญสำหรับคุณครูในห้องเรียนและบุคลากรสนับสนุนการสอนเพื่อทดลอง ปรับเปลี่ยน ออกแบบและเป็นแนวคิดนำร่องและกิจกรรมหล่อเลี้ยงความเป็นอยู่ที่ในสิ่งแวดล้อมและวงจรของอิทธิพล

ขั้นตอนที่ 5 ทำให้แน่ใจว่าการรักษาผ่านการสร้างทีมฝึกอบรมในบ้านเพื่อดำเนินการการศึกษาเชิงบวรระยะยาวกลายเป็นหลักฐานที่โรงเรียนต้องการเพื่อลงทุนสร้างความสามารถของเพื่อนร่วมงานกลุ่มเล็ก

Citation : เนตรนาคค์ โสภณ, สติพร เขาวนชัย, กฤตยาภานต์ โตพิทักษ์, และ อีรศักดิ์ อุบไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

เพื่อนำและขับเคลื่อนการดำเนินการฝึกอบรมสำหรับสมาชิกใหม่ ผู้ปกครองใหม่และนักเรียนใหม่ โดยเต็มเวลา เน้นอนว่าหลักสูตรการอบรมที่พัฒนาขึ้น นอกจากนั้นการพัฒนาวิชาการที่สำคัญมากเพื่อรักษาแนวคิดใหม่ และแน่ใจว่าชุมชนยังคงรักษาแนวทางการพัฒนาที่เกิดขึ้นเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี

ขั้นตอนที่ 6 ความตระหนักถึงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนได้รับคำแนะนำในขั้นแรกเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์และต้นทุนการดำเนินการเพื่อการศึกษาเชิงบวก ไม่ใช่การดำเนินการครั้งเดียว แต่เป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนยังคงสนับสนุนการศึกษาเชิงบวกซึ่งสอดคล้องกับทุกภาคส่วน ในโรงเรียน

กรอบแนวคิด GGS ในการพัฒนาโรงเรียนเชิงบวกมีขั้นตอนที่ช่วยสร้างพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับนักเรียนและบุคลากร ผ่านการดำเนินงานในรูปแบบที่ยืดหยุ่นและเชื่อมโยงกับชุมชนโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากการวิจัยและฝึกอบรมเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกในโรงเรียน ต่อด้วยการสร้างความผูกพันกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิทยาศาสตร์เชิงบวก เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวทางการศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาเชิงบวก จากนั้นผสมผสานการร่วมมือกับชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการรับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการเรียนการสอน และสุดท้ายเป็นการสร้างความยั่งยืนในกระบวนการพัฒนาผ่านการอบรมและการตระหนักถึงความมุ่งมั่นในระยะยาวในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีในโรงเรียน

2. การจัดการศึกษาเชิงบวกรูปแบบ PROSPER

การนำแนวคิดเชิงบวกมาใช้อย่างแพร่หลาย จึงมีนักวิชาการให้ความสนใจแนวคิดนี้จะทดลองนำไปใช้ในโรงเรียน พัฒนาเป็นรูปแบบเพื่อเผยแพร่ ซึ่งรูปแบบการศึกษาเชิงบวกที่สำคัญอีกหนึ่งรูปแบบ คือ PROSPER กำหนดกรอบแนวคิด PROSPER ในบริบทของโรงเรียนร่วมกับการดำเนินการโรงเรียนแจ้งหลักฐาน ซึ่งมีความจำเป็นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและประสบความสำเร็จและสร้างโรงเรียนให้เป็นสถาบันที่มีความสามารถ ผู้จัดการตามกรอบแนวคิด PROSPER เริ่มต้นจากนักเขียน 2 คน จากกรอบแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกสำหรับการศึกษา รูปแบบแรกเกี่ยวกับผลการร่วมพัฒนาร่วมกับการศึกษาคุณภาพชีวิตที่ดีของรัฐบาลออสเตรเลีย กรอบแนวคิด PROSPER คล้ายกับรูปแบบของ Geelong Grammar School จุดเน้นของโมเดล GGS คือ อารมณ์ทางบวก สัมพันธภาพทางบวก ความสำเร็จเชิงบวก คุณลักษณะเด่น เป้าหมายเชิงบวก การมีส่วนร่วมเชิงบวกและสุขภาพเชิงบวกและความยืดหยุ่น

หลักการแรกของการประยุกต์ใช้จิตวิทยาเชิงบวกกับการศึกษาย้อนกลับเพื่อพัฒนาโปรแกรมคุณภาพชีวิตโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนเชิงบวก เช่น การพัฒนาหลักสูตรคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับครูประจำชั้นเพื่อนำไปสอนนักเรียน รูปแบบ PROSPER เสนอกรอบแนวคิดการจัดการตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยใช้องค์ประกอบโรงเรียนที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน (evidence-based school component) ผลการศึกษาเสนอโปรแกรมที่มุ่งเน้นองค์ประกอบผ่านกลยุทธ์การสอน โรงเรียนและการจัดการห้องเรียน การทำงานกับผู้ปกครองและ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตร หลักสูตรที่กำหนด คือ การพัฒนาอารมณ์ ความตลกขบขัน และด้านสว่าง (ด้านบวก) สัมพันธภาพ

Citation : Sophon, N., Chaochai S., Topitak, K., & Upamaiaitchai, T. (2025). Teachers' Positive Classroom Management: A

Mechanism for Enhancing Student Quality. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

และหน่วยค่านิยมหลัก (สัมพันธภาพ) หน่วยบนความสำเร็จร่วมกับผลลัพธ์ จุดแข็ง เป้าหมายและการมีส่วนร่วม เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (Noble, T., & McGrath, H. 2008)

1) ความเป็นบวก (Positivity) หมายถึง สถานะเชิงบวก ความหมายทางบวกและทัศนคติมองโลกในแง่ดี ซึ่งกระตุ้นอารมณ์ทางบวก ความเป็นบวกดำเนินการส่งผลกระทบยาวต่ออารมณ์ทางบวกของบุคลิกภาพของคน สัมพันธภาพ ชุมชน และสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นความเป็นบวกสนับสนุนให้นักการศึกษาจัดให้ชั้นเรียนและโอกาสของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมประสบการณ์และเพิ่มอารมณ์ทางบวก เช่นความรู้สึกเชื่อมโยง และรู้สึกปลอดภัย ความเป็นบวกสนับสนุนนักการศึกษาให้สอนเชิงประจักษ์พัฒนาค่านิยมและทักษะ การแสดงความกตัญญูและการคิดแง่ดี

2) อารมณ์ทางบวก ประสบการณ์ที่พบบ่อยๆ และแสดงอารมณ์เชิงบวกมีแนวโน้มจะยืดหยุ่นมาก มีการติดต่อทางสังคมมากขึ้นและมีหน้าที่ระดับที่เหมาะสม

3) ความรู้สึกเชื่อมต่อทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory) ต้องการเป็นส่วนหนึ่ง และรู้สึกเชื่อมโยง คือ หนึ่งในสามความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ การศึกษานักเรียน 700 คนจากโรงเรียนมัธยมสองแห่ง พบว่า ความรู้เป็นส่วนหนึ่งของนักเรียนที่มีโรงเรียนได้รับการกำหนดว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุด เพื่ออธิบายคุณภาพชีวิตทางจิตวิทยาของนักเรียน การเชื่อมต่อและการยอมรับที่ส่งผลต่อความรู้สึกของนักเรียนรู้สึก มีโอกาสน้อยที่จะพบว่ามีความกังวล ความเศร้า สูญเสียการควบคุมตนเองและก้าวร้าว และมีโอกาสน้อยที่ครูจะจัดอันดับให้นักเรียนกลุ่มนี้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมแตกแยก

4) ความรู้สึกปลอดภัย ความรู้สึกปลอดภัยและการปกป้องจากการถูกกลั่นแกล้ง คือ สิ่งที่เชื่อมโยงโดยตรงเพื่อรู้สึกได้รับการสนับสนุนและได้รับการดูแลเอาใจใส่โดยครูและเชื่อมต่อไปยังเพื่อน นักเรียนทั้งหมดรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อพวกเขาคิดว่าอาจจะถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน แม้ว่าจะไม่ถูกกลั่นแกล้งจากพวกเขาเหมือนกันเองก็ตาม

5) ความรู้สึกสนุกสนานและตลกขบขัน การหัวเราะเป็นการแสดงออกทางร่างกายที่ผ่อนคลายและกระตุ้นให้เกิดความยินดี การปล่อยโศกพินินไปยังสมอง เป็นความสามารถในการลดความเครียดและปรับปรุงระบบภูมิคุ้มกัน การศึกษาสนับสนุนการค้นพบด้านความขบขันของสถานการณ์หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ใช้ความขบขันเป็นฐาน (Humour-Based Activities) ยังสามารถเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพต่อการเผชิญปัญหาอย่างยืดหยุ่นในช่วงเวลาที่ยากลำบากในชีวิตและเพื่อลดความวิตกกังวล ความขบขันสามารถเพิ่มความสามารถในการอดทนต่อความเจ็บปวดทางกายภาพ

Banas, J. A., Dunbar, N., Rodriguez, D., & Liu, S. J. (2013). ศึกษาวิจัยผลกระทบของความขบขันในบริบทของการศึกษา สรุปการใช้ทักษะเชิงบวก ความขบขันที่ไม่ก้าวร้าวมีส่วนในการเพิ่มความสนใจและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ครูที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะเชิงบวกมีแรงจูงใจต่อการเรียนสูงขึ้นและสนุกสนานเพลิดเพลินกับกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ครูสามารถส่งเสริมความขบขันได้ด้วยหลายวิธีในบริบทของการเรียน อาจเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ วิธีการจัดการเรียนการสอน และ

Citation : เนตรคนางค์ โสภณ, สติพร เขวนิชย์, กฤตยาภรณ์ โตพิทักษ์, และ อธิศักดิ์ อุบไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเช่น ใช้การ์ตูนหรือภาพตลกขบขันในการนำเสนอหรือการเล่นเกมนการศึกษา การสำรวจและระบุตัวละครที่ตลกขบขันที่สุดจากตลกหรือการ์ตูน การอ่านและวิเคราะห์บทเรียนที่ตลกขบขัน การเขียนบทความ บทกลอน การแต่งเรื่องตลกขบขัน เป็นต้น ซึ่งควรใช้อย่างเหมาะสม จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสม เช่น การหัวเราะเมื่อทำสิ่งผิดพลาดและปรับปรุงให้ถูกต้อง เป็นต้น

6) การแสดงความกตัญญูและความชื่นชม การกตัญญูได้รับการนิยามว่าเป็นคุณธรรมขั้นสูง ที่ผู้คนสามารถสังเกตได้ เข้าใจและใช้ประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อประชาชน มีความกตัญญู มีความชื่นชมกับสิ่งดีงามที่เกิดขึ้น การแสดงความขอบคุณต่อภาระหน้าที่ ความกตัญญูแสดงถึงวุฒิภาวะของเด็ก ความสามารถในการพัฒนาการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องความตั้งใจของบุคคลที่ทำความดีและนำไปสู่การทำความดีในที่สุด

7) สติ การเพิ่มความสนใจของจิตวิทยาเชิงบวกเคลื่อนไหวในรูปของการมีสติและการยอมรับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี สติสามารถอธิบายได้ 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรก คือ ความตั้งใจที่จะควบคุมตนเอง และประการที่ 2 คือการยอมรับความอยากรู้อยากเห็น การเปิดและการยอมรับเป้าหมาย ต่อประสบการณ์ของบุคคลในขณะเวลาหนึ่ง

Bluvshtein, M., Saeedi, S., DeBruyn, N., & Gillespie, K. L. (2021) ให้ความสำคัญกับการฝึกสมาธิ สมาธิ คือ การฝึกปฏิบัติที่มีต้นกำเนิดจากศาสนาพุทธ และวัฒนธรรมฮินดูและแสดงถึงประโยชน์ตลอดพันปี นำมาซึ่งสติและความถูกต้องชอบธรรมที่ได้จากการฝึกสมาธิ สมาธิเป็นฝึกที่สร้างความมั่นคงและสามารถสอน และเรียนรู้ได้ทั้งบริบทภายในและภายนอกโรงเรียน มีสถาบันการศึกษาจัดการฝึกสมาธิไว้ในหลักสูตรและเพิ่มจำนวนของสถาบันที่ไม่ใช่วิชาการซึ่งจัดชั้นเรียนสมาธิ การศึกษาหลายครั้งในสองทศวรรษพบความสัมพันธ์ระหว่างสมาธิ ความถูกต้องชอบธรรม สติและความเป็นอยู่ที่ดี

8) ความสัมพันธ์ โรงเรียนเป็นบริบททางสังคมที่มีความจำเป็น การมุ่งเน้นความสัมพันธ์ในโรงเรียนหมายถึงคณะทำงานของโรงเรียนกำหนดกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์เชิงบวกเช่นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน และความสัมพันธ์ของโรงเรียนและผู้ปกครอง

9) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับเพื่อน หนึ่งในหัวข้อที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในการวิจัยทางการศึกษา คือ บทบาทสำคัญของความสัมพันธ์ของเพื่อนเชิงบวกแสดงในชีวิตประจำวันของเด็กและวัยรุ่น และการสนับสนุนเชิงบวก ซึ่งความสัมพันธ์สามารถสร้างความรู้เป็นส่วนหนึ่ง ความรู้สึก มีส่วนร่วม แรงจูงใจและความสำเร็จ พฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น คุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียน และความยืดหยุ่น ความสัมพันธ์ของเพื่อนเชิงบวกสามารถทำนายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ที่ 33-40 เปอร์เซ็นต์ ภาวะความเป็นเพื่อนให้การสนับสนุนทางอารมณ์ และสังคม โอกาสในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเรื่องความเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่นการป้องกันกรกลั่นแกล้งและการแยกตัวทางสังคม และโอกาสที่จะอภิปรายถึงเรื่องคุณธรรมอย่างปลอดภัยและเหตุผลทางคุณธรรมและสังคม งานวิจัยยังแนะนำว่าประสบการณ์ที่สะสมจากความสัมพันธ์

ของเพื่อนในโรงเรียนมีผลกระทบทางบวกอย่างมาก ไม่ใช่แค่ในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ความสัมพันธ์ทางบวกกับเพื่อนมีโอกาสมากเพื่อเรียนรู้และฝึกปฏิบัติโดยใช้ค่านิยมทางสังคมที่เน้นความสมดุลและคิดถึงผู้อื่น เช่น ความเคารพ ให้เกียรติ ความร่วมมือ การยอมรับความแตกต่าง ความเห็นอกเห็นใจ มิตรภาพและการรวมอยู่ด้วยกัน การสอนของสังคมเฉพาะเจาะจงและทักษะทางอารมณ์สามารถช่วยให้นักเรียนแสดงคุณค่าของตนผ่านการกระทำ ทักษะทางสังคมเช่น การแบ่งปัน ความร่วมมือ การจัดการความโกรธ การไม่เห็นด้วยการเคารพ การเจรจาต่อรอง การแสดงออกอย่างยุติธรรม และการเป็นผู้ชนะและผู้แพ้ที่ดี การสนทนา ที่แสดงถึงความสนใจ การเล่าเรื่องสนุกและการจัดการเมื่อรู้สึกไม่เห็นด้วย

10) ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างนักเรียนและครู จากการศึกษาวิจัยที่ดำเนินการอย่างกว้างขวางยืนยันว่า การสร้างความสัมพันธ์ทางบวก ความเคารพและการสนับสนุนความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนนำไปสู่ความหลากหลายของผลลัพธ์นักเรียนที่พึงปรารถนาเชื่อมโยงกับคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น ความสนใจ การมีส่วนร่วมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับสูง พฤติกรรมนักเรียนและทางเลือกมีอิทธิพลทางบวกอย่างมากกับพฤติกรรมและค่านิยมที่เชื่อถือได้ ครูคือผู้ที่สร้างความมั่นใจ ภาวะความสัมพันธ์เหล่านี้สนับสนุนนักเรียนให้กำหนดเป้าหมายระยะยาวและพัฒนาการกำหนดเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ชีวิตระยะยาว นักเรียนเชื่อว่าครูยอมรับและเอาใจใส่นักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รู้สึกมั่นใจและมีแรงจูงใจ ที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้น นักเรียนยอมรับเป้าหมายและความคาดหวังของครู วิธีที่ครูตอบสนอง ต่อนักเรียนที่มีปัญหากับเพื่อนร่วมชั้นเรียน สามารถกำหนดข้อตกลงเพื่อการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน นอกจากนี้พบว่าเยาวชนมีสัมพันธ์ใกล้ชิดทางบวกกับครูของพวกเขา มีโอกาสน้อยมากที่จะยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติด และแอลกอฮอล์ การทำร้ายตัวเอง การฆ่าตัวตาย พฤติกรรมรุนแรงหรือปัญหาสุขภาพ

11) ผลลัพธ์ กรอบแนวคิดโรงเรียนแบบดั้งเดิม นักเรียนจะประสบความสำเร็จคือนักเรียนที่ประสบความสำเร็จจากการสอบ ความชำนาญในการใช้ทักษะและบรรลุเป้าหมาย ความพยายามทางวิชาการและความชำนาญและการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ และละคร ผลลัพธ์ของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จที่โรงเรียนสร้างความรู้ของ ความชำนาญ สมรรถนะและความสำเร็จ ความต้องการจิตวิทยาพื้นฐานของคุณภาพชีวิตที่ดี สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมส่งเสริมผลลัพธ์ทางวิชาการและการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ กลยุทธ์การเรียนรู้ร่วมกันและการสอนทักษะทางสังคมและอารมณ์ ที่ชัดเจน ทักษะความสำเร็จระดับบุคคลเช่น ความทนทาน ความพยายาม การตั้งเป้าหมาย การวางแผนและทักษะการศึกษาและองค์กรความสำคัญของการให้ผลย้อนกลับที่มีคุณภาพของครูต่อผลลัพธ์ของนักเรียน ครูที่มีคุณภาพดีช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะให้สูงขึ้น มีคุณลักษณะของการควบคุมตนเอง เช่น การเรียนรู้เพื่อการจัดการตนเองการประเมินตนเองและการเปลี่ยนแปลงตนเอง

12) จุดเด่น (strengths) จุดเน้นของจุดเด่นในโรงเรียนสนับสนุนการรวมรวมค่านิยมของจุดเด่นของนักเรียน คณะทำงานและชุมชนโรงเรียนทั้งหมดที่แตกต่างกัน ทั้งยังสนับสนุนบทบาทของโอกาสสำหรับทุกคนเพื่อกำหนด ใช้และการพัฒนาจุดเด่นต่อไปผ่านโอกาสของการใช้หลักสูตรและกิจกรรมที่ใช้

โรงเรียนเป็นฐาน จุดเด่นนิยามถึงวิถีของการแสดงพฤติกรรม การคิดหรือความรู้สึกซึ่งบุคคล มีความสามารถทางธรรมชาติ เพื่อการทํากิจกรรมอย่างสนุกสนานและเปิดโอกาสให้บุคคลประสบความสำเร็จอย่างเหมาะสมขณะที่บุคคลบรรลุผลลัพธ์อย่างมีคุณค่า วรรณกรรมการศึกษาเชิงบวก เกือบทั้งหมด มุ่งที่คุณลักษณะเด่นที่เฉพาะเจาะจง มุ่งสร้างคุณค่าจากการปฏิบัติโดยวิธีสนับสนุนจุดเด่นเป็นฐาน

13) ความสามารถที่โดดเด่น โมเดลทหุปัญญาของโฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นิยามทิศทางเพื่อการนิยามและพัฒนาความสามารถที่โดดเด่น ทฤษฎีทหุปัญญานํามาใช้ในโรงเรียนตั้งแต่การพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ 30 กว่าปีก่อน และกำหนดปัญญา 8 ด้าน หลักสูตรที่แตกต่างกันมีพื้นฐานบนโมเดลทหุปัญญาของการ์ดเนอร์เพื่อแสดงการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางบวก ซึ่งคุณค่าและการยกย่องจุดเด่นของนักเรียนที่แตกต่างกัน วิธีนี้เป็นประโยชน์อย่างมากช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จกับการเรียนมากขึ้น การประเมินผลใน 41 โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรทหุปัญญาที่แตกต่างกันเป็นเวลา 3 ปี มีประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักเรียน พฤติกรรมของนักเรียนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การประเมินเหล่านี้พบประโยชน์กับนักเรียนที่เรียนยาก แสดงให้เห็นความพยายามในการเรียนมากขึ้น มีแรงจูงใจและการพัฒนาผลลัพธ์มากขึ้น เมื่อเสนอความแตกต่างของโอกาสและหลักสูตร ในการทำงานที่สัมพันธ์กับจุดเด่นเพื่อแสดงความเข้าใจหลักสูตรของพวกเขา

14) คุณลักษณะเด่น คุณลักษณะเด่นคือค่านิยมทางคุณลักษณะคุณธรรมที่สร้างความสุข และการบรรลุความสำเร็จ โมเดล VIA มีพื้นฐานจากการทบทวนคุณลักษณะที่มีคุณค่าทั่วโลก 24 ข้อ ภายใต้คุณธรรม 6 ข้อ โปรแกรมจิตวิทยาเชิงบวกของสตราทและฮาเวน (Strath-Haven) นำโปรแกรมจิตวิทยาเชิงบวกใช้โมเดล VIA ในชั้นเรียนศิลปภาษา มีการเปรียบเทียบก่อนเรียน และหลังเรียนเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของนักเรียนสองกลุ่ม พบว่านักเรียน มีความสนุกและการมีส่วนร่วมมากขึ้นกลุ่มควบคุม ครุรายงานผลว่าโครงการพัฒนาจุดเด่นของนักเรียนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ เช่น ความใฝ่เรียนรู้ ความรักในการเรียนรู้ และสร้างสรรค์และผู้ปกครองและครุรายงานผลการพัฒนาทักษะสังคมของนักเรียน

15) เป้าหมาย นักเรียนให้ความสำคัญกับเป้าหมาย เมื่อรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่คุ้มค่าที่สุด รู้ว่าเป้าหมาย มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการรู้คุณค่าของชีวิต และเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคมหรือการเห็นแก่ผู้อื่น เช่น ความผูกพันหรืออุปนิสัยช่วยเหลือผู้อื่นหรือปรับปรุงโลก การระบุเป้าหมายในชีวิตแสดงร่วมมือระดับสูงของวัยรุ่นที่มีความพึงพอใจต่อชีวิต ครูช่วยให้นักเรียนพัฒนาความตระหนักถึงเป้าหมายโดยใช้เหตุผลที่น่าสนใจผ่านการจัดกิจกรรมเฉพาะ มีความสำคัญและเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างทางเลือกในกิจกรรมการเรียนรู้ของตน ประเพณีของการมีส่วนร่วมกับความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน อย่างอิสระ ความปรารถนาที่จะส่งเสริมพฤติกรรมเลือกด้วยตนเองสอดคล้องกับจุดเด่นและบุคลิกภาพของบุคคล

16) ความผูกพัน ความผูกพัน คือ แนวคิดสำคัญในการศึกษา ในระยะสั้น หมายถึง นักเรียนผูกพันกับการเรียนจะมีการทำนายได้ว่าจะมีผลลัพธ์ทางวิชาการที่ดี ในระยะยาวทำนายแบบแผนของความตั้งใจ ความยืดหยุ่นทางวิชาการและความสมบูรณ์ของโรงเรียน ความเชื่อมโยงระหว่างความผูกพันของ นักเรียน

ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพชีวิตที่ดีแบ่งเป็น 2 ทิศทาง เช่น นักเรียนส่วนมากผูกพันอย่างกระตือรือร้นและประสบความสำเร็จต่อการเรียน ความผูกพันสามารถดำเนินการในแบบของพฤติกรรม อารมณ์และความรู้เมื่อนักเรียน มีความผูกพันทางพฤติกรรมระดับสูง นักเรียนจะตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนทุกขั้นตอนในกระบวนการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนมีความผูกพันทางอารมณ์สูงในกิจกรรมการเรียนรู้ หรือกระบวนการวิพากษ์ตามความสนใจ ความใฝ่รู้ ความกระตือรือร้น ความตื่นตัว ความมั่นใจและความพึงพอใจกับผลผลิตของการเรียนรู้ของพวกเขา เมื่อนักเรียนมีความผูกพันกับความรู้คือความท้าทายทางสติปัญญา ความยืดหยุ่น การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ เมื่อนักเรียนมีความผูกพันทางสังคมระดับสูง มีการติดต่อสื่อสารทางบวกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครู ความร่วมมือที่ดีกับเพื่อนและใช้ทักษะทางสังคม เช่น การฟังอย่างกระตือรือร้น การเจรจาต่อรอง เป็นต้น

17) ความผูกพันตามทฤษฎี FLOW มีพื้นฐานจากประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดอ้างอิง ไปยังความผูกพันระดับสูงและอารมณ์ทางบวกคือการสร้างแรงจูงใจภายในและส่งเสริมกระบวนการคิด คนที่มีประสบการณ์ FLOW รายงานได้ว่า 1) เป้าหมายที่ชัดเจนและความก้าวหน้าส่งผลต่อความสำเร็จของพวกเขา 2) จุดเน้นระดับสูงความง่าย ความตั้งใจและเอาใจใส่ระหว่างทำกิจกรรม 3) เวลาที่ผ่านไปอย่างรวดเร็วและการสูญเสียสติสัมปชัญญะ 4) ความสมดุลระหว่างท้าทายของกิจกรรมและความสามารถของบุคคล

18) ความยืดหยุ่น นักเรียนทั้งหมดต้องเผชิญความทุกข์ยากในเวลาใดเวลาหนึ่ง ความยืดหยุ่นถูกนิยามว่าเป็นความสามารถของความทนทาน การรับมือกับการปรับตัวและการกลับสู่สภาพปกติหลังเผชิญความเปลี่ยนแปลง ความท้าทาย ความเสื่อมถอย ความผิดหวัง สถานการณ์ยาก หรือ ความทุกข์และย้อนกลับไปยังความเป็นอยู่ที่ดีในระดับที่เหมาะสม เป็นความสามารถที่จะตอบสนองการปรับตัวในสถานการณ์ที่ยากและยังคงเจริญเติบโต ความยืดหยุ่นมีความสำคัญกับความสำเร็จทางวิชาการและความสำเร็จทางสังคมในโรงเรียนและในชีวิต กฎของการสอนทักษะความยืดหยุ่นให้นักเรียนคือทักษะ การคิดอย่างมีเหตุผลและการช่วยเหลือ ทักษะการปรับตัว การใช้อารมณ์ขัน ทักษะการคิดในแง่ดีและ การหาตัวช่วยเมื่อจำเป็น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบรูปแบบ GGS และ PROSPER

ประเด็น	GGS (Geelong Grammar School)	PROSPER
แนวคิดหลัก	ส่งเสริม “ความเจริญรุ่งเรือง” ของนักเรียนผ่านอารมณ์เชิงบวก สัมพันธภาพ ทักษะชีวิต ฯลฯ	พัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมผ่านกรอบจิตวิทยาเชิงบวกในเชิงระบบ
องค์ประกอบสำคัญ	3 ด้านหลัก: การดำรงชีวิต, การสอน, การปลูกฝัง + เป้าหมายคุณภาพชีวิต 6 มิติ	องค์ประกอบเชิงพฤติกรรมและจิตใจ 8+ ด้าน เช่น ความเป็นบวก ความปลอดภัย สัมพันธภาพ ความยืดหยุ่น ฯลฯ
ลักษณะการใช้	เน้นพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ฝึกอบรมครู บุคลากร และผู้ปกครอง	ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) และกิจกรรมเชิงบูรณาการ เช่น อารมณ์ สติ ขอบคุน ฯลฯ
จุดเด่น	✓ ยืดหยุ่น ✓ ชัดเจนในโครงสร้างการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ✓ สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาการ	✓ เจาะลึกในมิติเชิงจิตวิทยา เช่น สติ ความรู้สึกปลอดภัย ✓ มุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์และอารมณ์บวกในห้องเรียน
ข้อจำกัด	✗ ต้องใช้ทรัพยากรและเวลาในการฝึกอบรมและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร	✗ มักเน้นที่ระดับห้องเรียนและกิจกรรมรายบุคคลมากกว่าโครงสร้างเชิงระบบ
ตัวอย่างการใช้	โรงเรียน GGS ในออสเตรเลีย – ศูนย์กลางการศึกษาเชิงบวก	โรงเรียนในออสเตรเลียและประเทศอื่น ๆ ที่นำไปทดลองใช้ร่วมกับนโยบายรัฐ

บทสรุป (Conclusion)

การบริหารจัดการห้องเรียนเชิงบวกถือเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขทั้งด้านวิชาการและสุขภาวะทางจิตใจ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสุข ความสัมพันธ์ที่ดี และแรงจูงใจจากภายใน แนวทางนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ (1) ปัจจัยสนับสนุน 6 ด้าน คือ บุคลากร สภาพแวดล้อม สื่อและเทคโนโลยี โครงสร้างการบริหาร งบประมาณ และเครือข่ายความร่วมมือ (2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การนิเทศติดตาม การสะท้อนผล และการเสริมแรง และ (3) ผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ การเกิดสภาพแวดล้อมเชิงบวก ความสัมพันธ์เชิงบวก การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สำหรับแนวทางการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ครูควรเริ่มจากการประเมินสภาพแวดล้อมและบริบทของตนเอง วางแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นจุดแข็งของผู้เรียน บูรณาการกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยยึดแนวคิดจากโมเดล GGS และ PROSPER ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้รูปแบบ GGS และ PROSPER ที่แบ่งตามระดับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ระดับครู ใช้รูปแบบ GGS เป็นผู้นำเชิงบวก ผ่านการอบรมและการสอนแบบเน้นจุดแข็ง บูรณาการทักษะชีวิตในรายวิชาและใช้กิจกรรมสะท้อนอารมณ์เชิงบวกในห้องเรียน และ ใช้รูปแบบ PROSPER: สอนทักษะอารมณ์-สังคมอย่างเป็นระบบ ออกแบบกิจกรรมเชิงบูรณาการ เช่น การฝึกสติ การตั้งเป้าหมาย และการสะท้อนจุดแข็ง

2. ระดับผู้บริหารสถานศึกษา ใช้รูปแบบ GGS เพื่อพัฒนา วัฒนธรรมโรงเรียนเชิงบวก ทั้งระบบ สร้าง PLC และเชื่อมโยงแผนพัฒนาโรงเรียนกับมิติคุณภาพชีวิต ใช้รูปแบบ PROSPER เพื่อบูรณาการแนวคิดเข้าหลักสูตร อบรมครูเบื้องต้น และส่งเสริมกิจกรรมความสัมพันธ์ เช่น “1 คำขอบคุณต่อวัน”

3. ระดับนโยบายของชาติ ใช้รูปแบบ GGS เพื่อผลักดัน โรงเรียนต้นแบบเชิงบวก จัดงบประมาณเชิงระบบ และบรรจุหลักสูตรจิตวิทยาเชิงบวกในแผนการศึกษาชาติ ใช้รูปแบบ PROSPER เพื่อจัดทำ คู่มือหลักสูตรเชิงบวก, สนับสนุนงานวิจัย และกำหนดนโยบาย “โรงเรียนแห่งความสุข” เน้นสุขภาพจิตนักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). การบริหารจัดการห้องเรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์*.
- พิชญา ชูเพชร, และ สุจิตรา จรจิตร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการห้องเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*.
- วิรัตน์ เกตุเรือง. (2559). การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในสถานศึกษา. *วารสารวิชาการ*.
- สธิรัชย์ เชาวชัย. (2566). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). *หลักการบริหารการศึกษา*. บุ๊คพอยท์.
- สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ. (2560). *การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Banas, J. A., Dunbar, N., Rodriguez, D., & Liu, S. J. (2013). A review of humor in educational settings: Four decades of research. *Communication Education*, 60(1), 115–144.
- Bluvshstein, M., Saeedi, S., DeBruyn, N., & Gillespie, K. L. (2021). Mindfulness, therapeutic metaphors, and brain functioning in Adlerian Therapy: Gemeinschaftsgefühl at work. *The Journal of Individual Psychology*, 77(4), 409–426.
- Curby, T. W., Brock, L. L., & Hamre, B. K. (2013). Teachers' emotional support consistency predicts children's achievement gains and social skills. *Early Education & Development*, 24(3), 292–309.

Citation : เนตรคนางค์ โสภณ, สติพร เชาวนชัย, กฤตยาภรณ์ โตพิทักษ์, และ อธิศักดิ์ อุบไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(1), 317–338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

- Fredrickson, B. L. (2009). *Positivity: Groundbreaking research reveals how to embrace the hidden strength of positive emotions, overcome negativity, and thrive*. Crown Publishers.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2009). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9th ed.). McGraw-Hill.
- Noble, T., & McGrath, H. (2013). Well-being and resilience in school settings. In S. A. David, I. Boniwell, & A. Conley Ayers (Eds.), *The Oxford handbook of happiness* (pp. 563–578). Oxford University Press.
- Norrish, J. M., Williams, P., O'Connor, M., & Robinson, J. (2013). An applied framework for positive education. *International Journal of Wellbeing*, 3(2), 147–161.
- Waters, L. (2011). A review of school-based positive psychology interventions. *The Australian Educational and Developmental Psychologist*, 28(2), 75–90.

Citation : Sophon, N., Chaochai S., Topitak, K., & Upamaiaitchai, T. (2025). Teachers' Positive Classroom Management: A

Mechanism for Enhancing Student Quality. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

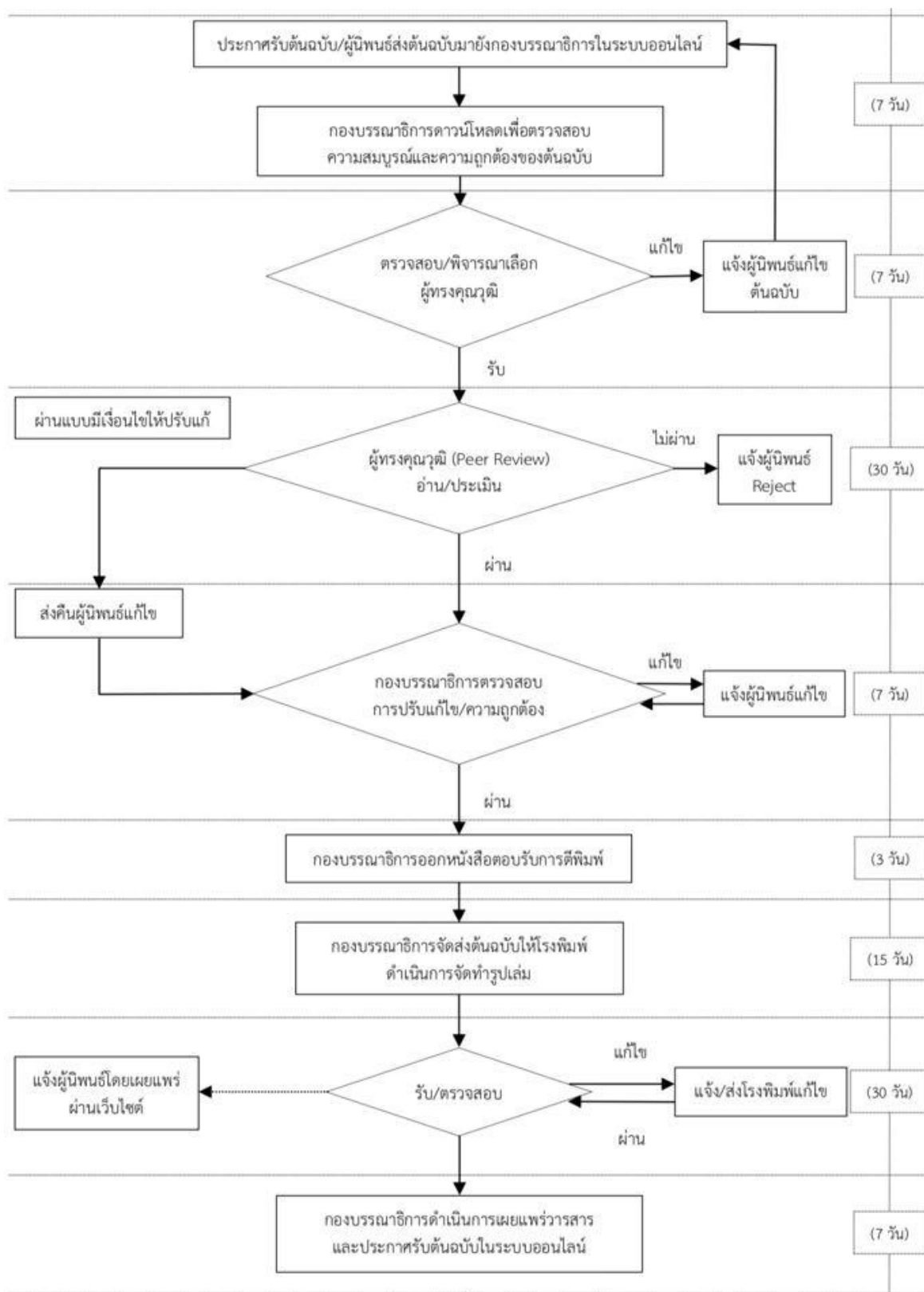
Citation : เนตรนงศ์ โสภณ, สติพร เขาวนชัย, กฤตยาภานต์ โตพิทักษ์, และ อีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2568). การจัดการห้องเรียนเชิงบวก

ของครู: กลไกสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(1), 317-338.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.20>

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044 513 369, 091 835 8558, 088 723 5944
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> E-mail : jlgisrru@srru.ac.th
ISSN 3027-8120 (Print) | ISSN 2673-0405 (Online)

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหาร
การจัดการ สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการ
พัฒนา โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN 2673-0839 (Print) ตั้งแต่ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 ถึง
พ.ศ. 2566 และ ISSN 3027-8120 (Print) ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป และได้เริ่ม
จัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN 2673-0405 (Online) ตั้งแต่ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 โดยมี
กำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) และ
ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) สำหรับวารสารฉบับพิเศษ (Special
Issues) นั้น ทางวารสารตีพิมพ์บทความโดยใช้วารสารฉบับปกติตามกำหนดออก แต่มีความพิเศษเนื่องจาก
เป็นการตีพิมพ์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตีพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Themes or Specific Topics) ตามที่
มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนด ทั้งนี้ ทางวารสารจะมีการกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับเพิ่มเติม
(Supplemental Issues) ที่ตีพิมพ์บทความในฉบับที่นอกเหนือจากฉบับปกติตามกำหนดออก เป็นการ
ตีพิมพ์เผยแพร่บทความทางวิชาการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะในโอกาสต่าง ๆ ตามความ
เหมาะสม ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสาร
และคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer
Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิตั้งน้อยสามท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน
ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความ
เชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

ก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

ตีพิมพ์เผยแพร่บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลวิจัยที่นำเสนอผลลัพธ์จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 สังกัดผู้นิพนธ์ (Author Affiliation) ให้ระบุสังกัดผู้นิพนธ์ทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ

1.4 ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) ให้ระบุอีเมลผู้นิพนธ์ที่เป็น “ผู้ประพันธ์บรรณกิจ”

1.5 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ

1.6 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหาครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล โดยคำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ

1.7 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association

Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คันด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,/Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al.,(Year of Publication) หรือ (Author/et al.,/Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

1.8 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.9 การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) เป็นการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สนใจ จากงานวิจัย บทความ หรือหนังสือที่ตีพิมพ์มาก่อนหน้า เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอในมุมมองของผู้นิพนธ์ พร้อมระบุแหล่งที่มาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง

1.10 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี) เป็นการบอกทิศทางในการศึกษาค้นคว้า เป็นโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ตัวแปร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย ช่วยให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยได้อย่างชัดเจน และเป็นประโยชน์ในการวางแผนการวิจัยและการนิพนธ์บทความ

1.11 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ (ถ้ามี) วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

1.12 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องหรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

1.13 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.14 ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี) นำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิด

ประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

1.15 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.16 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ รูปแบบการอ้างอิงให้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 สังกัดผู้นิพนธ์ (Author Affiliation) ให้ระบุสังกัดผู้นิพนธ์ทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ

2.4 ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) ให้ระบุอีเมลผู้นิพนธ์ที่เป็น “ผู้ประพันธ์บรรณกิจ”

2.5 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ

2.6 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหาครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล โดยคำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ

2.7 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษา ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association

Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,/Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al.,(Year of Publication) หรือ (Author/et al.,/Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

2.8 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา เสนอผลการศึกษาที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการศึกษา ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม มีนำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

2.9 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา หากมีข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป จะเกิดประโยชน์ต่อผู้ศึกษา

2.10 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ รูปแบบการอ้างอิงให้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> ตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนดเป็นไฟล์เวิร์ด (Word file) เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ A4 โดยให้ใช้ไฟล์ดาวน์โหลดจากรูปแบบบทความ (Article Format) ที่วารสารกำหนดเท่านั้น

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาบทความในทุกส่วนจัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เท่านั้น

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ เป็นส่วนของรายละเอียดตามที่วารสารกำหนดเพื่อความชัดเจนของการศึกษา และอ้างอิงสำหรับผู้สนใจ

1.5 ชื่อเรื่อง ทั้งชื่อบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ ทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 1 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ชื่อผู้พิมพ์แต่ละคนคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข¹ เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์ ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษโดยระบุใต้ชื่อผู้พิมพ์

1.8 สังกัดผู้พิมพ์และผู้ประพันธ์บรรณกิจ ให้เขียนไว้ด้านใต้ชื่อผู้พิมพ์ที่มีเครื่องหมายเลข¹ กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์นั้น ผู้พิมพ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ ด้วย รวมถึงระบุผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) มีเครื่องหมาย * กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุอีเมลสำหรับติดต่อประสานงาน ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษโดยระบุใต้ชื่อผู้พิมพ์

1.9 หัวข้อของบทความย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยและอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,/Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al.,/(Year of Publication) หรือ (Author/et al.,/Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
Corresponding Author	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
(ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ได้รูปภาพ/แผนภูมิ)			
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)			
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งผู้พิมพ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA Style version 7 th Edition (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบ			
จำนวนต้นฉบับ : ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 1 คน ให้ใส่ชื่อผู้พิมพ์ให้ครบทุกคน โดยคั่นด้วยจุลภาค (,) ระหว่างผู้พิมพ์ แล้วตามด้วยคำว่า “และ” ในภาษาไทย หรือตามด้วยคำว่า “&” ในภาษาอังกฤษ ก่อนผู้พิมพ์คนสุดท้าย โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของผู้พิมพ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อ

เอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หากต้องการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสต์ศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์

3.1.1 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

1) ผู้แต่ง 1 คน

ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2560). *การเมืองการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ*. บริหารศาสตร์.

Mertens, D. M. (2014). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods* (4th ed.). Sage.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ชื่อ/สกุล./และชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name./& Surname,/Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

วันชัย สุขตาม, และ เสกสรรค์ สนา. (2562). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์*. สำนักพิมพ์สถาบันวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.

ไพบรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา, และ ชูจิต ตรีรัตนพันธ์. (2560). *การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วย การลงมือทำ*. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC). <http://resource.tcdc.or.th/ebook/Design.Thinking.Learning.by.Doing.pdf>

Svendsen, S., & Løber, L. (2020). *The big picture/Academic writing: The one hour guide* (3rd digital ed.). Hans Reitzel Forlag. [https://hansreitzel.dk/soeg/the-big-picture-\(i-bog\)-i-bog-53615-9788741280615](https://hansreitzel.dk/soeg/the-big-picture-(i-bog)-i-bog-53615-9788741280615)

3) ผู้แต่ง 3 คน

ชื่อ/สกุล./ชื่อ/สกุล./และ/ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)
Surname,/Name /, Surname,/Name,/ & Surname,/Name./(Year of
Publication)./Title/(Edition)./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

วันชัย สุขตาม, จิรายุ ทรัพย์สิน, และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2564). *รัฐศาสตร์ แนวคิดพื้นฐานสู่การปฏิบัติในยุคดิจิทัล*. โฟร์เพช.

Ary, D., Jacobs, L. C., Irvine, A. K. S., & Walker, D. A. (2018). *Introduction to research in education*. Cengage Learning.

3.1.2 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./<https://doi.org/เลข DOI>
Surname,/Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./<https://doi.org/DOI number>

ตัวอย่าง

Jackson, L. M. (2019). *The psychology of prejudice: From attitudes to social action* (2nd ed.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000168-000>

3.2 วารสาร

1) บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)./เลขหน้า.
Surname,/Name./(Year of Publication)./Article title./Journal name,/Year number(Issue number),/Page number.

ตัวอย่าง

ณัฐวดี บุญครอง, อธิมาตร เพิ่มพูน, และวันชัย สุขตาม. (2565). ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทุ่งโก. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(1), 27–40.

Chawla, L. (1994). Editor's note. *Children's Environment*, 2(11), 3. Sillick, T. J., & Schutte, N. S. (2006). Emotional intelligence and self-esteem mediate between perceived early parental love and adult happiness. *E-Journal of Applied Psychology*, 2(2), 38–48.
<http://ojs.lib.swinedu.au/index.php/ejap>

2) บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า./<https://doi.org/เลขDOI>

Surname,/Name./(Year of Publication)./Article title./Journal name,/Year number(Issue number),/Page number./<https://doi.org/DOI number>

ตัวอย่าง

ปรเมษฐ์ สีจันทา, วีรพงษ์ นิทะรัมย์, และ อลิสา สุวรรณัง. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 บ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 1(1), 45–56.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.4>

Herbst-Damm, K. L., & Kulik, J. A. (2005). Volunteer support, marital status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology*, 24, 225–229.
<https://doi.org/10.1037/0278-6133.24.2.225>

3.3 หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อ/สกุล/(ปี,/วันที่/เดือน). ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า./URL (ถ้ามี)

Surname,/Name./(Year,/Date/Month). Column name./Newspaper name,/Page number./URL (if any)

ตัวอย่าง

พงษ์พรรณ บุญเลิศ. (2561, 15 สิงหาคม). เติมนิวส์ว่าไรต์: ‘สื่อพิพิธภัณฑ’ เชื่อมยุคสมัย เข้าถึงด้วย ‘มิติใหม่’ อินเทอร์เน็ต. *เดลินิวส์*, 4. http://lib.edu.chula.ac.th/fileroom/cu_formclipping/drawer006/general/data0013/00013005.pdf

Brody, J. E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain agile. *The New York Times*.
<https://www.nytimes.com>

3.4 วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

1) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

Surname,/Name./(Year published)./Thesis title/[Unpublished doctoral dissertation or
Unpublished master's thesis]./University name.

ตัวอย่าง

รัฐธรรมนุญ รุ่งเรือง. (2561). บทบาทที่เหมาะสมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยใน
ชุมชน เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Jung, M. S. (2014). *A structural equation model on core competence of nursing students*
[Unpublished doctoral dissertation]. Choong-Ang University.

2) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์

ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

Surname,/Name./(Year published)./Thesis title/[Doctoral dissertation or Master's
thesis, University name]./Website name./URL

ตัวอย่าง

วรารณ โพธิ์ศรีประเสริฐ. (2545). *การพัฒนาโปรแกรมการปรับปรุงการพูดสำหรับครูปฐมวัยโดยใช้เทคนิค
การละคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn
University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/302>

Ata, A. (2015). *Factor effecting teacher-child communication skill & self-efficacy beliefs: An
investigation on preschool teachers* [Master's thesis, Middle East Technical
University]. Middle East Technical University Library.
<http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12619101/index.pdf>

3.5 รายงานการประชุมเชิงวิชาการที่มี Proceedings

ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)./ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)./ฐานข้อมูล./https://doi.org/เลข DOI (ถ้ามี) หรือ (URL) (ถ้ามี)
Surname./Name./ (Year)./Article title./In/Editor's name/(Editor)./Conference topic title./Conference name/(Page number)./Database./https://doi.org/DOI number (if any) or (URL) (if any)

ตัวอย่าง

ภัทรารณ แก้วกุล, ณัฐภัทร์ ฉลาดมาก, และ อภิชากร ดวงแพะเพ็ญศิริกุล. (2563). รูปแบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาอาหารประเพณีประออกเปรี๊ยะแค บ้านจารย์ อำเภอสงขะ จังหวัดสุรินทร์. ใน จิรายุทรัพย์สิน (บ.ก.), *New Normal New Life : กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อสืบสานอัตลักษณ์ สร้างสรรค์ภูมิปัญญาสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา. การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 3* (น. 815–524). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), *Lecture notes in computer science: Vol. 4678. Advanced concepts for intelligent vision systems* (pp. 97–108). Springer-Verlag. https://doi.org/ 10.1007/978-3-540-74607-2_9

3.6 รายงาน

1) รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./ (URL) (ถ้ามี)
Agency name./ (Year published)./Title./Publisher./ (URL) (if any)

ตัวอย่าง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2561). *รายงานประจำปี 2561*. 21 เซ็นจูรี่.

https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc_annual_report_2561.pdf

National Cancer Institute. (2019). *Taking time: Support for people with cancer (NIH Publication No. 18-2059)*. U.S. Department of Health and Human Services, National Institutes of Health. https://www.cancer.gov/publications/patient-education/takingtime.pdf

2) รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name./(Year published)./Title./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

สมาลี ตังคนานุรักษ์, ורתัย วิมลโนธ, และ เกรียงไกร นจร. (2559). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบเพื่อการพัฒนาความรับผิดชอบ การควบคุมและควมมีวินัยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

Lipsey, M. W., Farran, D. C., & Hofer, K. G. (2015). *A randomized control trial of a statewide voluntary prekindergarten program on children's skills and behaviors through third grade.* Vanderbilt University, Peabody Research Institute.

3.7 เว็บไซต์

ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

Surname,/Name./(Year,/Day/Month published)./Article title./Website name./URL

ตัวอย่าง

เฒออัฒมา วัฒนบุรณนท. (2554, 27 เมษายน). *การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา. จุฬาวินยานุกรม* (Chulapedia). http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=การ_จัดการเรียนรู้สุขศึกษา

Centers for Disease Control and Prevention. (2018, August 22). *Preventing HPV associated cancers.* https://www.cdc.gov/cancer/hpv/basic_info/prevention.htm

3.8 ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อกฎหมาย./(ปี,/วัน/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/เลขเล่ม/ตอนที่/เลขตอน./หน้า/เลขหน้า.

Legal name./(Year,/Day/Month)./Government Gazette./Volume/Volume number/Section/Section number./Page/Page number.

ตัวอย่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 13 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 33 ก. หน้า 1-18.

พระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2505. (2505, 27 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (ฉบับพิเศษ). เล่ม 79 ตอนที่ 67. หน้า 24-31.

หมายเหตุ : ที่มาของรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่
ศูนย์นวัตกรรมทางการศึกษา สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
(สิงหาคม 2564). *การอ้างอิงสารสนเทศตาม “Publication Manual of the American Psychological Association” (7th Edition)*. Thaijo. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/view/153329/111738>

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นิพนธ์บทความ

1. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องมีความรับผิดชอบและรับรองว่า บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
3. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแต่ง แก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร” โดยเฉพาะหัวข้อรูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ ของการจัดเตรียมต้นฉบับ อันจะนำไปสู่บทความที่มีรูปแบบการตีพิมพ์ที่ได้มาตรฐานเดียวกัน
4. ผู้นิพนธ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย คือ ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% และระบบตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ อักขรวิสุทธิ โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20%
5. ผู้นิพนธ์ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย ซึ่งข้อนี้ข้อสงวนสำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความจะไม่อนุญาตให้ใส่ชื่อลงไปเด็ดขาด หากมีการตรวจสอบพบว่า มีบุคคลที่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความปรากฏอยู่ ทางวารสารจะถอนบทความนั้นออกทันที ทั้งนี้ ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏอยู่ในบทความไม่สามารถเพิ่มชื่อได้หลังจากวารสารตอบรับการเผยแพร่แล้ว
6. ผู้นิพนธ์จะต้องมีความรับผิดชอบในการอ้างอิงเนื้อหาในผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น) และจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ของวารสารทันที
7. ผู้นิพนธ์จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในบรรณานุกรม และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป รวมทั้งต้องอ้างอิงจากรูปแบบการอ้างอิงของบทความ โดยจะต้องมีการอ้างอิงตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้
8. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่เป็นตามที่กำหนดจะต้องเลื่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ออกไป หรืออาจถูกถอดถอนออกจากวารสาร

9. ผู้นิพนธ์ควรระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และควรระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี) ในบทความผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือเลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

10. ผู้นิพนธ์ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

มาตรฐานทางจริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแลให้การดำเนินงานของวารสาร เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ตามประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 21 กรกฎาคม 2566 และที่มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม

2. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล และดำเนินการอย่างเหมาะสมกับผู้นิพนธ์หรือบทความที่ตรวจพบว่าการกระทำผิดด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณ เช่น การละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% และระบบตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ อักษรวิสุทธิ โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% เป็นต้น

3. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล เช่น การตีพิมพ์เผยแพร่บทความของตนเอง (บรรณาธิการหรือกองบรรณาธิการ) อย่างมีนัยสำคัญ หรือไม่มีการตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบทความ เป็นต้น

4. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลและพิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสารหรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ

5. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารได้กำหนดในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

6. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอก ผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เช่น โปรแกรม CopyCat

เว็บ Thaijo ในระดับ ไม่เกิน 20% และระบบตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ อักษรวิสุทธิ โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้พิมพ์บทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

7. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์และผู้ประเมินโดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด

8. บรรณาธิการจะต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

9. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้ว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่

10. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้พิมพ์ปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิมพ์ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

11. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาความสามารถของกองบรรณาธิการ และควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละท่าน

12. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล ทั้งด้วยตนเองและคณะทำงานในเรื่องจำนวนและคุณภาพ การอ้างอิงของวารสารที่ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง เช่น มีการกำกับและร้องขอให้มีการอ้างอิงบทความ ในวารสารทั้งในลักษณะลับหรือเปิดเผย และมีการใช้อ้างอิงที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหา

13. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page Charge หรือ Processing Fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจน หรือระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page Charge ตามที่ระบุได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรับประเมินบทความที่ตนเองนั้นมีความถนัด หรือมีคุณวุฒิหรือมีความเชี่ยวชาญกับเรื่องหรือบทความที่ได้รับการประเมินนั้น ๆ ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้พิมพ์บทความไม่ได้อ้างถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย ผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ และควรปฏิเสธในบทความที่ตนเองนั้นไม่ถนัด

2. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ แนะนำความคิดเห็นทางวิชาการของตนเอง ลงในแบบฟอร์มการประเมินหรือเนื้อหาในบทความด้วยความยุติธรรม ไม่อคติ ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง รวมทั้งตรงต่อเวลาตามที่วารสารกำหนดในการประเมิน

3. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ รวมถึงหลังจากที่พิจารณาประเมินบทความเสร็จแล้ว

4. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

5. ผู้ประเมินบทความ ควรคำนึงถึงการพิจารณาในหัวข้อ ชื่อเรื่อง หากเป็นบทความวิชาการสามารถพิจารณาให้แก้ไขชื่อเรื่องได้ แต่หากเป็นบทความวิจัย ควรพิจารณาเฉพาะความผิดพลาดด้านตัวสะกด และไม่ควรมีการพิจารณาให้เปลี่ยนชื่อเรื่องบทความวิจัย

6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

7. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ พร้อมแสดงหลักฐานให้เห็นเป็นประจักษ์

หมายเหตุ : แปลและปรับปรุงจาก <https://publicationethics.org> และประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 21 กรกฎาคม 2566 และที่มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม

นโยบายการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI Policy)

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการผลิตองค์ความรู้ โดยเฉพาะในบริบทของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ซึ่งให้ความสำคัญต่อเจตจำนงของผู้วิจัย การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และการสร้างคุณค่าทางวิชาการอย่างมีจริยธรรม วารสารจึงกำหนดนโยบายการใช้ AI เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การใช้ AI สำหรับผู้นิพนธ์บทความ

1.1 ผู้นิพนธ์สามารถใช้ AI เป็นเครื่องมือสนับสนุนการนิพนธ์บทความในด้านการตรวจสอบไวยากรณ์ การจัดโครงสร้างภาษา หรือการสังเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แต่ AI ไม่สามารถเป็นผู้นิพนธ์หลักหรือตัวแทนของผู้นิพนธ์ได้ เพื่อคงไว้ซึ่งเจตจำนงของมนุษย์ในการผลิตองค์ความรู้ และให้บทความมีคุณค่าใหม่ทางวิชาการ

1.2 ผู้นิพนธ์ต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหาทั้งหมดของบทความ ทั้งในด้านความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และจริยธรรมทางวิชาการ หากมีการใช้ AI ช่วยสร้างหรือวิเคราะห์เนื้อหา ผู้นิพนธ์ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าเนื้อหานั้นเป็นต้นฉบับ ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือจรรยาบรรณ และมีการอ้างอิงอย่างถูกต้อง

1.3 การเปิดเผยการใช้ AI ต้องดำเนินการอย่างชัดเจนโปร่งใส โดยระบุไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องของบทความ เช่น บทคัดย่อ (Abstract) วิธีดำเนินงานวิจัย (Methodology) หากใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูล บทความควรระบุคำสั่ง (Prompt) ที่ใช้ในการสร้างเนื้อหา ตาราง หรือภาพ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เป็นต้น

1.4 การใช้ AI เพื่อช่วยตรวจสอบไวยากรณ์หรือปรับภาษาสามารถทำได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเป็นพิเศษ หากไม่มีผลต่อเนื้อหาสาระหลักของบทความ

2. การใช้ AI สำหรับผู้ประเมินบทความ

2.1 ผู้ประเมินต้องไม่อัปโหลดต้นฉบับ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของบทความลงในเครื่องมือ AI เนื่องจากอาจละเมิดความลับและสิทธิส่วนบุคคล

2.2 ผู้ประเมินไม่ควรใช้ AI วิเคราะห์หรือสรุปผลการประเมิน เนื่องจากการประเมินบทความวิชาการต้องใช้วิจารณญาณและความเข้าใจเชิงวิพากษ์ของมนุษย์

2.3 ผู้ประเมินสามารถใช้ AI ตรวจสอบไวยากรณ์ หรือความชัดเจนของภาษาตามความเหมาะสม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวิชาการ

3. การใช้ AI สำหรับบรรณาธิการ

3.1 บรรณาธิการต้องไม่อัปโหลดต้นฉบับลงในเครื่องมือ AI เว้นแต่เป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบการใช้ AI ในบทความ ซึ่งต้องเป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และสามารถปกป้องข้อมูลของผู้นิพนธ์ได้

3.2 บรรณาธิการควรมีเครื่องมือหรือแนวทางสำหรับการตรวจสอบการใช้ AI โดยเฉพาะในกรณีที่เนื้อหา มีลักษณะผิดปกติ เช่น การสังเคราะห์เนื้อหาที่ไม่มีแหล่งอ้างอิง การใช้ภาพที่สร้างโดยอัตโนมัติ หรือข้อความที่แสดงลักษณะไม่เป็นธรรมชาติ เป็นต้น

3.3 บรรณาธิการสามารถใช้ AI ในการตรวจสอบไวยากรณ์หรือจัดการเอกสารในเชิงเทคนิค โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจทางวิชาการ

4. แนวทางการพิจารณาบทความที่ใช้ AI

4.1 วารสารจะไม่รับพิจารณาหรือตีพิมพ์บทความที่ใช้ AI ในการสร้างเนื้อหาทั้งหมด หรือที่ไม่ได้ควบคุมโดยมนุษย์อย่างเหมาะสม

4.2 วารสารสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาบทความที่ผู้นิพนธ์ไม่เปิดเผยข้อมูลการใช้ AI อย่างครบถ้วน หรือไม่รับผิดชอบต่อเนื้อหาที่เผยแพร่

4.3 ผู้นิพนธ์สามารถยื่นคำร้องโต้แย้งผลการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ AI โดยต้องแสดงหลักฐานที่ชัดเจน เพื่อให้บรรณาธิการและกองบรรณาธิการพิจารณา หากเห็นว่าเหตุผลสมเหตุสมผล อาจมีการเปลี่ยนแปลงผลการตัดสินได้ ทั้งนี้ การตัดสินของกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

4.4 หากตรวจพบภายหลังพบว่าบทความที่ได้รับการตีพิมพ์แล้วมีการใช้ AI โดยละเมิดนโยบายนี้ วารสารขอสงวนสิทธิ์ในการเพิกถอนการเผยแพร่ (Retraction) และแจ้งเหตุผลอย่างชัดเจนบนเว็บไซต์ของวารสาร

หมายเหตุ : นโยบายฉบับนี้ดัดแปลงและปรับปรุงจากแนวทางของ COPE Council

(<https://doi.org/10.24318/cCVRZBms>) และ World Association of Medical Editors

(<https://wame.org/page3.php?id=106>) (ปรับปรุงล่าสุดวันที่ 11 เมษายน 2568)

แบบฟอร์ม

การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/น.ส.).....
2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....
3. สถานภาพผู้พิมพ์
☐ อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน)
โปรแกรม.....คณะ.....
☐ บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน)
4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่
☐ บทความวิจัย เรื่อง
- ☐ บทความวิชาการ เรื่อง.....
5. ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (ถ้ามี).....
6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....
E-mail.....
7. สิ่งที่ส่งมาด้วย
☐ เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>
ชื่อแฟ้มข้อมูล.....
☐ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณา
ของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้พิมพ์

(.....)

วันที่...../...../.....

CEEF

Thailand Cultural Exchange Festival 2025

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000

Office :

Editorial Board, Journal of Local Governance and Innovation
Program in Political Science,

Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University,
6th floor 38 building, Surindra Rajabhat University,

186 moo 1 Surin-Prasart Rd. Nork Muang Sub-District, Muang Surin District,
Surin Province 32000, Thailand.